

DNB

Årsrapport 2011

DNB-KONSERNET

Året Banken Kundene

VIKTIGE HENDELSER I 2011

1. KVARTAL

- DNB etablerte døgnåpen kundeservice på telefon
- DNB var hovedsponsor for VM på ski i Oslo

2. KVARTAL

- Postbankens IT-system ble avviklet og kundene overført til DNBs systemer
- Eierskapet til bankene i Litauen og Latvia ble overført fra Bank DnB NORD i Danmark til DNB Bank i Oslo
- DNB presenterte nye finansielle mål på kapitalmarkedsdagen i Oslo

3. KVARTAL

- Det oppstod betydelig uro i finansmarkedene knyttet til usikkerhet rundt noen EU-lands evne til å betjene sine gjeldsforpliktelser
- DNB var best blant de store bankene i Norge på Synovates omdømmemåling og økte kundetilfredsheten i EPSI-undersøkelsen fra 64 til 69 poeng
- DNB stilte på kort varsel et av sine sentrumsbygg til disposisjon for departementene etter terrorangrepet 22. juli
- DNB åpnet nytt representasjonskontor i Aberdeen i Skottland

4. KVARTAL

- Rammebetingelsene for kapitalisering av finansvirksomhet ble strammet inn både i Norge og internasjonalt, blant annet som følge av finansuroen
- Konsernet endret navn fra DnB NOR til DNB
- Konsernet lanserte BSU 2.0 med økt sparegrense til samme betingelser som ordinær BSU

FINANSKALENDER 2012

Årsregnskap 2011 (foreløpige tall) og 4. kvartal 2011	9. februar
Generalforsamling	25. april
1. kvartal	27. april
Utbetaling av utbytte	fra 7. mai
2. kvartal	12. juli
Kapitalmarkedsdag i London	6. september
3. kvartal	25. oktober

KONTAKTPERSONER

Bjørn Erik Næss

Konserndirektør Finans
Telefon: 22 48 29 22 / 415 05 201
bjorn.erik.naess@dnb.no

Per Sagbakken

Leder for Investor Relations/kapitalanskaffelse
Telefon: 22 48 20 72 / 906 61 159
per.sagbakken@dnb.no

INNHold

DNB I KORTE TREKK

- 2 HOVEDTALL
- 3 RESULTATER 2011
- 4 REDEGJØRELSE FRA KONSRNETSJEFEN

NYE RAMMEBETINGELSER

- 7 KAPITALKRAVSDIREKTIVET, CRD IV
- 8 FORBEDREDE AVVIKLINGS- OG KRISELØSNINGER FOR BANKER
- 8 VIKTIGE ENDRINGER I IFRS
- 10 FRITAKSMETODEN FOR LIVSFORSIKRING
- 10 AKTIVITETSSKATT
- 11 RAPPORTERING AV KUNDER ELLER ENHETER
MED SKATTEPLIKT TIL USA

STYRING I DNB

- 13 EIERSTYRING OG SELSKAPSFØDELSE
- 26 STYRENDE ORGANER
- 28 STYRET

REDEGJØRELSE OG RESULTATER

- 31 STYRETS ÅRSBERETNING
- 49 ÅRSREGNSKAP
- 148 REVISORS BERETNING
- 149 KONTROLLKOMITEENS UTTALELSE
- 150 NØKKELTALL

Årsrapporten er også tilgjengelig på internett (dnb.no/om-oss) sammen med mer detaljert informasjon om DNBs virksomhet.

HOVEDTALL

RESULTATREGNSKAP

Beløp i millioner kroner	2011	2010	2009	2008	2007
Netto renteinntekter	25 252	23 436	22 633	21 910	17 866
Netto provisjonsinntekter, kjerneaktiviteter ¹⁾	7 436	7 293	7 118	7 175	7 080
Netto finansielle poster	9 317	8 863	7 876	5 262	6 652
Netto andre driftsinntekter	16 754	16 156	14 994	12 438	13 732
Ordinære driftskostnader	19 792	17 920	18 115	17 663	15 974
Andre kostnader	380	591	796	1 058	476
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	21 833	21 081	18 717	15 627	15 148
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler	19	24	26	52	2 481
Nedskrivninger på utlån og garantier	3 445	2 997	7 710	3 509	220
Driftsresultat før skatt	18 407	18 108	11 032	12 170	17 409
Skattekostnad	5 423	4 121	4 086	3 252	2 387
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	(5)	75	80	0	0
RESULTAT FOR REGNSKAPSÅRET	12 979	14 062	7 026	8 918	15 022
Majoritetsandel av periodens resultat	12 979	14 814	8 585	9 211	14 780
Minoritetsandel av periodens resultat	0	(752)	(1 559)	(293)	242

BALANSER

Beløp i millioner kroner	31.12.11	31.12.10	31.12.09	31.12.08	31.12.07
Sum eiendeler	2 126 098	1 861 620	1 823 453	1 831 699	1 473 919
Utlån til kunder	1 279 259	1 170 341	1 114 886	1 191 635	970 504
Innskudd fra kunder	740 036	641 914	590 745	597 242	538 151
Egenkapital	117 815	111 196	101 403	81 275	75 976
Gjennomsnittlig forvaltningskapital for året	2 147 853	1 969 557	1 905 708	1 635 113	1 411 576
Forvaltet kapital ved utgangen av året	2 388 588	2 140 868	2 075 824	2 140 928	1 834 006

NØKKELTALL ²⁾

	2011	2010	2009	2008	2007
Sum gjennomsnittlige rentemarginer, volumvektet (%)	1,12	1,15	1,15	1,04	1,00
Kostnadsgrad (%)	47,1	47,6	48,1	51,4	50,6
Periodens nedskrivninger i prosent av gjennomsnittlige netto utlån til kunder	0,28	0,26	0,67	0,33	0,02
Egenkapitalavkastning (%)	11,4	13,6	10,6	12,4	22,0
Resultat per aksje (kroner)	7,98	8,66	6,43	6,91	11,08
Utbytte per aksje (kroner) ³⁾	2,00	4,00	1,75	0,00	4,50
Kjernekapitaldekning uten fondsobligasjoner, ved utgangen av perioden (%)	9,4	9,2	8,5	5,8	6,3
Kjernekapitaldekning ved utgangen av perioden (%)	9,9	10,1	9,3	6,7	7,2
Kapitaldekning ved utgangen av perioden (%)	11,4	12,4	12,1	9,5	9,6
Sluttkurs ved utgangen av perioden (kroner)	58,55	81,90	62,75	27,00	83,00
Pris/bokført verdi (P/B)	0,81	1,20	1,04	0,47	1,51

1) Inkluderer inntekter fra betalingsformidling, kapitalforvaltning, kredittformidling, eiendomsmegling, verdipapirtjenester og kurtasje samt gebyrinntekter fra salg av forsikring og andre gebyrinntekter fra banktjenester.

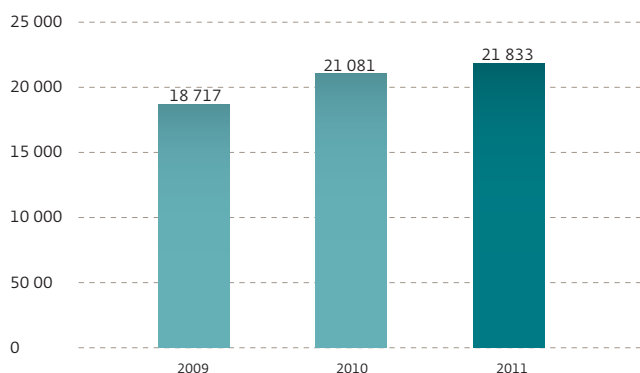
2) For detaljert nøkkeltalloppstilling, se side 150.

3) Utbytteforslag for 2011.

RESULTATER 2011

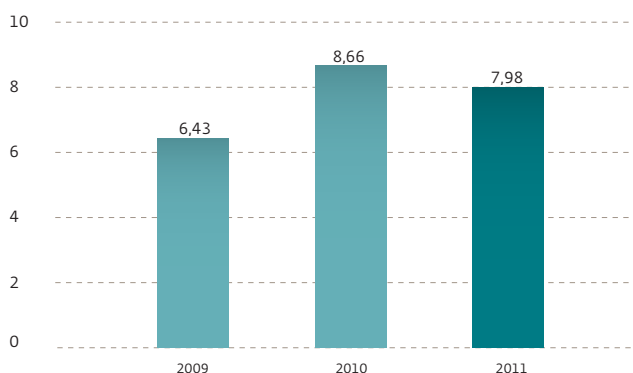
DRIFTSRESULTAT FØR NEDSKRIVNINGER OG SKATT

MILLIONER KRONER

RESULTAT PER AKSJE

PROSENT

TOTALAVKASTNING PER 31. DESEMBER 2011

Totalavkastning p.a. (%)	Siste år	Siste to år	Siste tre år
DNB	(23,6)	1,2	35,9
Nordisk gjennomsnitt ¹⁾	(22,6)	(4,4)	17,5

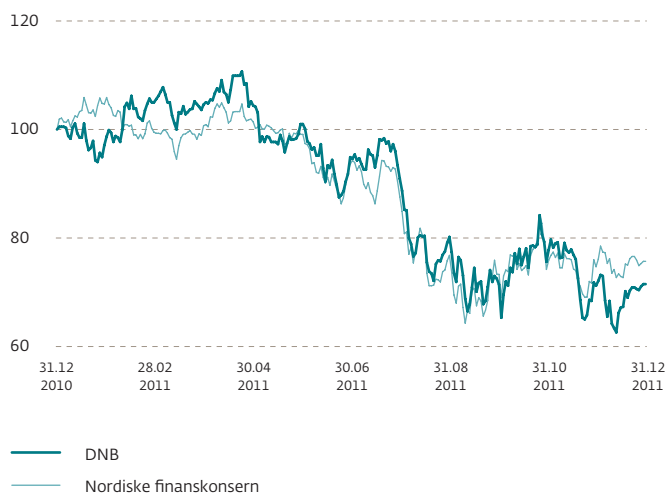
1) Uvektet gjennomsnitt i lokal valuta av Danske Bank, Swedbank, Nordea, SEB og Handelsbanken.

UTBYTTE FOR REGNSKAPSÅRET

2011 (forslag)	2,00 kroner
2010	4,00 kroner
2009	1,75 kroner
2008	0,00 kroner
2007	4,50 kroner

KURSUTVIKLING 2011 DNB SAMMENLIGNET MED NORDISKE FINANSKONERN ¹⁾

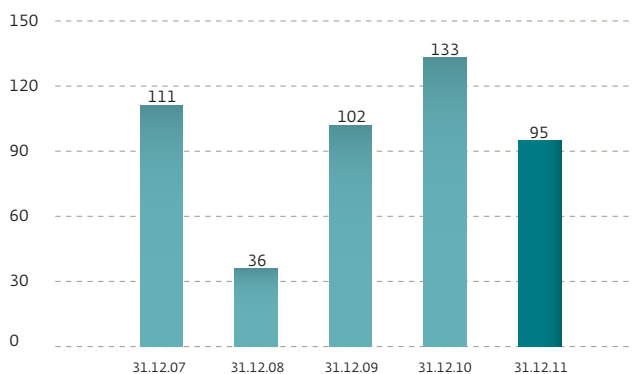
LOKAL VALUTA: 31. DESEMBER 2010 = 100

1) Uvektet gjennomsnitt i lokal valuta av Danske Bank, Swedbank, Nordea, SEB og Handelsbanken.

UTVIKLINGEN I DNB-KONSRNETS MARKEDSVERDI

MILLIARDER KRONER

REDEGJØRELSE FRA KONSERNSJEFEN

Året 2011 ga et solid resultat for DNB, med god utvikling i de største forretningsområdene. Både soliditet og innskuddsdekning ble styrket gjennom året.

Vi oppnådde gode finansielle resultater og bedret kundetilfredshet og omdømme i 2011. God aktivitet i hele organisasjonen og ambisjonen om å bli enda bedre til å etterleve vår visjon: "vi skaper verdier gjennom kunsten å møte kunden", tok oss et stort steg fremover.

Høy aktivitet og stort engasjement i organisasjonen blir viktig fremover. For det er liten tvil om at tidene vi har foran oss, blir krevende. To eksterne faktorer preget oss i året som gikk og vil fortsette å prege oss i 2012. Den første er endrede markedsforhold. Frem til juni 2011 rådet vekst og optimisme. Verden var tilsynelatende på stø kurs ut av forrige krise. Vi la frem ambisiøse vekstmål mot 2015 på kapitalmarkedsdagen i juni. Målene ble godt mottatt i markedet.

I juli skiftet stemningen i markedet brått, og utover høsten tiltok usikkerheten i takt med forverringen av krisen i Europa. Ved utgangen av 2011 og i begynnelsen av 2012 fikk vi noen lyspunkter i både USA og Europa, som gir grunn til forsiktig optimisme for tiden fremover. DNB er en norsk bank med internasjonal aktivitet, primært gjennom "norske" næringer. Vi er mer avhengige av veksten i verden enn i Europa isolert. DNB er ikke uberørt av eurokrisen, men så lenge krisen ikke er sterk nok til å kvele veksten i verdensøkonomien, vil Norge og DNB klare seg bra.

Den andre eksterne faktoren som påvirker fremtidsutsikter og vekstambisjoner for hele banknæringen, er nye reguleringer og strengere kapitalkrav. I kjølvannet av stresstesten introdusert av European Banking Authority, EBA, kom kravet om at europeiske banker skal ha minst 9 prosent ren kjernekapital. Kravet skal være oppfylt innen juli 2012, og i tiden fremover vil tilpasning til nye krav være øverst på alle bankers agenda.

DNB har som ambisjon å tilpasse seg de langsiktige nye kapitalkravene vesentlig tidligere enn det som følger av Basel III og CRD IV, og allerede ved inngangen til 2012 oppfylte DNB de nye EBA-kravene om minst 9 prosent kjernekapital. Vi deler

myndighetenes syn om at norske finansinstitusjoner skal være robuste. For at vi skal ha god konkurranse til beste for kundene må imidlertid kravene være så like som mulig i Norden. I dag er dessverre ikke bankenes kapitaldekning sammenlignbar over landegrensene.

Til tross for mer krevende markedsforhold og nye reguleringer var 2011 et år med flere høydepunkter. DnB NOR, Vital, Postbanken og DnB NORD ble 11. november 2011 samlet under ett navn – DNB. Dette er den viktigste milepælen på veien mot et sterkere og mer integrert konsern. Vi samler kreftene og skal bli en enda bedre bank for kundene. Kundene har allerede fått merke positive effekter av sammenslåingen. Tidligere DnB NOR-kunder har fått tilgang til banktjenester på alle postkontorer i Norge. Tidligere Postbanken-kunder har tilgang til flere bankkontorer og et bredere produktutvalg enn tidligere. En merkevare betyr også enklere drift og lavere kostnader.

Vi lanserte gjennom året en rekke nye produkter og tjenester; spesielt vil jeg trekke frem vår satsing på unge kunder. Vi fulgte opp BLU (boliglån for unge under 34 år med markedets beste betingelser) med en kampanje for bedre betingelser på BSU-ordningen. Kampanjen vakte stor oppmerksomhet, og vi fikk mange støttespillere blant kunder, konkurrenter og politikere. Det ble ikke gjennomslag for vårt forslag om dobling av beløpsgrensene for BSU-sparing i statsbudsjettet. Likevel lanserte DNB BSU 2.0, hvor ungdom under 34 år kan spare dobbelt så mye som tidligere med samme gode rente.

"DNB er blant de mest solide bankene i Europa, og vi er dermed godt rustet til å støtte våre kunder gjennom turbulente tider"

DNB hadde en sterk fremgang på omdømmemålinger også i 2011. Vi kan etter hvert si at vi er en godt likt bank. Fantastisk innsats fra hele organisasjonen har bidratt til at vi de siste årene har lyktes med snuoperasjonen fra et svakt omdømme. Kundetilfredsheten blant storkundene, både nasjonalt og internasjonalt, ble ytterligere styrket fra et svært godt nivå i 2010. DNB ble i 2011 rangert som den beste finansinstitusjonen i en undersøkelse blant de 200 største bedriftene i Norge.

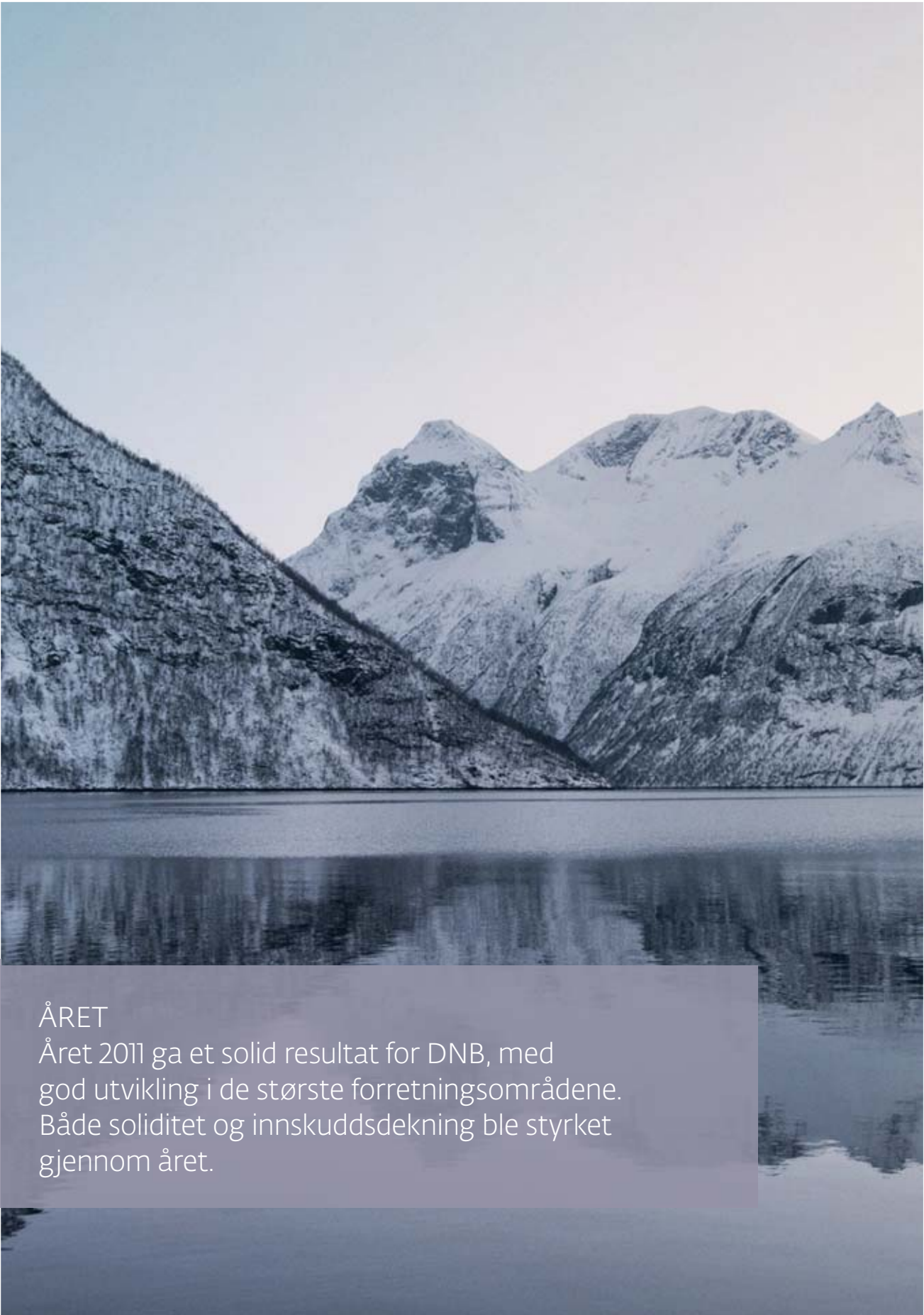
Med over 80 prosent av inntektene fra vårt hjemmemarked er det liten tvil om at suksess i Norge er avgjørende for DNB. Etter syv år med fallende markedsandeler ser det endelig ut til at vi har klart å snu trenden. Satsingen på de fire største byene begynner å gi resultater, og DNB har klare ambisjoner om fortsatt vekst i det norske markedet. Mobil- og nettbank blir viktige kanaler som skal komplettere vår satsing i det fysiske distribusjonsnett.

Samtidig blir DNB en stadig mer internasjonal bank. Våre viktigste bransjer er shipping, energi og fiskeri og havbruk. I 2011 var DNB verdens største tilrettelegger av syndikerte banklån til skipsfartsnæringen. Banken ekspanderte også innenfor energi-området, både i Norge og internasjonalt. DNB har forsterket sin posisjon innenfor fiskeri og havbruk. Sektoren er i vekst, spesielt innenfor oppdrettsnæringen. Vi åpnet i 2011 et nytt kontor i Aberdeen. I tillegg utvidet vi vår produktbredde ved eksisterende internasjonale kontorer. Med dette styrker vi vår globale posisjon innenfor "våre" bransjer.

Tidligere DnB NORD er fullt ut blitt en del av DNB-familien. Integrasjonsarbeidet har gått etter planen, og strategien for videre utvikling i området er utarbeidet. Estland, Litauen og Latvia ventes å ha en høyere veksttakt enn Europa for øvrig, og vi ser spennende muligheter for fremtiden.

Det er fremdeles uvisst hva som blir utfallet og ringvirkningene av krisen i Europa og nye reguleringer. Vi er i gang med å tilpasse vekst, kostnader og kapitalisering til nye krav og rammebetingelser. Våre ambisjoner for utlånsvekst til de største kundene nedjusteres i 2012. Likevel har DNB fortsatt ambisjoner om en overordnet utlånsvekst på ca. 5 prosent i 2012. DNB er blant de mest solide bankene i Europa, og vi er dermed godt rustet til å støtte våre kunder gjennom turbulente tider.

Rune Bjerke
Konsernsjef

A photograph of a calm lake reflecting snow-capped mountains under a pale sky. The mountains are rugged and covered in snow, with some rocky outcrops visible. The water is still, creating a clear reflection of the mountains and the sky. The sky is a light, hazy blue.

ÅRET

Året 2011 ga et solid resultat for DNB, med god utvikling i de største forretningsområdene. Både soliditet og innskuddsdekning ble styrket gjennom året.

NYE RAMMEBETINGELSER

I løpet av de siste årene er det blitt introdusert eller varslet en rekke nye reguleringer for og krav til finansnæringen. De har forskjellig bakgrunn, men har det til felles at de har store økonomiske konsekvenser for næringen.

Endringene er så omfattende at de vesentlig påvirker hvorledes institusjonene må innrette viktige deler av virksomheten. Videre medfører de at kostnadene vil øke, både fordi reguleringene i seg selv innebærer høyere kostnader og fordi arbeidet med å etterkomme kravene blir mer omfattende og komplisert.

De mest omfattende kravene springer ut av finanskrisen og er et uttrykk for reguleringsmyndighetenes ambisjoner om å styrke soliditet, likviditet og finansiering i finansinstitusjonene. Andre krav har sin opprinnelse i endringer i internasjonale regnskapsregler, mens det også er foreslått endringer i beskatning av institusjonene som vil ha betydning for lønnsomhet og prising av produkter. De samlede rammebetingelsene må være balanserte, slik at det fortsatt vil være mulig å tilby kundene relevante og gode produkter på en økonomisk bærekraftig måte. Det er meget vesentlig at innføringen av slike endringer skjer på en transparent måte, slik at investorer, kunder og andre interessenter kan forstå virkningene av reguleringene. Videre er det avgjørende at endringer i de enkelte land innføres i samsvar med utviklingen internasjonalt, slik at det oppnås like rammebetingelser og like konkurransevilkår.

KAPITALKRAVSDIREKTIVET, CRD IV

Den 20. juli 2011 publiserte Europakommisjonen sitt forslag til nytt regelverk for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, CRD IV. Forslaget bygger på Basel-komiteens anbefalinger fra desember 2010 om nye og strengere kapital- og likviditetsstandards, Basel III. CRD IV er ment å gjelde for alle banker og verdipapirforetak innenfor EØS. Selv om utkastet til ny regulering skal sikre en optimal harmonisering i EU, gis det rom for enkelte nasjonale avvik. Disse omfatter blant annet nasjonale myndigheters muligheter til å justere risikovektning av engasjementer med pantesikkerhet i eiendom, fastsette motsykliske kapitalbuffer, innføre ytterligere kapitalkrav og foreta en førtidig innføring av kapitalkravene.

Forslaget er sendt til videre behandling i EU og må vedtas av Europarådet og EU-parlamentet før det blir endelig lovverk. Forslagene følger implementeringen slik den er foreslått av Basel-komiteen, det vil si med ikrafttredelse fra 1. januar 2013 og full implementering innen 1. januar 2019.

I Norge vil regelverket gjelde for alle finansinstitusjoner, også de som ikke er kredittinstitusjoner, og for finanskonsern. Finanstilsynet har utarbeidet et høringsnotat med forslag til lovendringer til Finansdepartementet, som skal gjelde fra 1. januar 2013.

KRAV TIL BANKENES LIKVIDITET

Basel-komiteen har foreslått nye krav til bankers likviditet: et kortsiktig krav, Liquidity Coverage Ratio, LCR, og et langsiktig krav, Net Stable Funding Ratio, NSFR. LCR tilsier at banken skal ha en beholdning av kvalifiserte likvide eiendeler som minimum tilsvarer netto utbetalinger de neste 30 dager. Netto utbetalinger innbefatter vesentlige stressforutsetninger om bortfall av innskudd fra kunder, stater og sentralbanker. Kravet skal være oppfylt innen 1. januar 2015.

NSFR tilsier at banken skal ha en stabil finansiering (12 måneders tidshorisont) som minimum tilsvarer såkalt "nødvendig stabil finansiering". Dette betyr at det stilles krav om stabil finansiering av bankens ulike eiendeler som utlån og verdipapirer. Stabil finansiering er innskudd og innlån med gjenværende løpetid over 12 måneder. For både eiendeler og innskudd er det vektingsregler som avspeiler likviditetsegenskaper ved postene. NSFR skal etter forslaget være oppfylt innen 1. januar 2018.

Det er fortsatt usikkerhet om den endelige utformingen av detaljene i de nye likviditetskravene, og det er derfor etablert observasjonsperioder for å fjerne utilsiktede konsekvenser i regelverket. For å søke å bidra til redusert usikkerhet i markedene har Basel-komiteen annonsert at justeringer og presiseringer knyttet til LCR vil bli publisert i 2012. Oppdateringene vil gjelde kriterier for godkjente likvide aktiva, stressforutsetninger knyttet til kontantstrømmer, samt en beskrivelse av hvordan bankene skal kunne benytte seg av likviditetsbufferen under stressede situasjoner. Når det gjelder NSFR, har Basel-komiteen fortsatt en konstruktiv dialog med næringen om detaljene, basert på fakta og analyser.

KRAV TIL BANKERS KAPITALISERING

De nye forslagene til kapitalisering innebærer at minstekravet til ren kjernekapital økes til 4,5 prosent, i tillegg til en bevaringsbuffer på 2,5 prosent, som i praksis vil bli betraktet som en del av minstekravet. Totalt minstekrav til ren kjernekapital blir dermed

7 prosent. Ren kjernekapital må være fullt ut tapsabsorberende og kan kun bestå av ordinær aksjekapital eller tilbakeholdt overskudd. Minstekravet til kapitaldekning økes fra 8 til 10,5 prosent, hvorav kjernekapital skal utgjøre minimum 8,5 prosent og tilleggskapital inntil 2 prosent. Kjernekapitalen kan videre bestå av inntil 1,5 prosent hybridkapital. Det stilles vesentlig strengere krav til reell tapsabsorberende evne for hybridkapital under Basel III sammenlignet med dagens regulering. I tillegg innføres et motsyklisk kapitalelement som vil variere mellom 0 og 2,5 prosent. Dette skal bestå av kun ren kjernekapital, og størrelsen vil bli fastsatt av nasjonale reguleringsmyndigheter. Det samlede kravet til ren kjernekapital vil dermed bli mellom 7 og 9,5 prosent. For systemviktige banker vil det trolig komme krav om ytterligere kapitalbuffer. For globale systemviktige banker har G20-landene blitt enige om en ekstra buffer på mellom 1 og 2,5 prosent i ren kjernekapital. Det er ventet at tilsvarende ekstrakrav vil bli innarbeidet i EUs regler for nasjonale systemviktige banker. Kapitalkravene skal fases inn fra 1. januar 2013 og være fullt innført senest 1. januar 2019. Forslaget til EU-direktiv åpner for at kravene kan innføres raskere enn tidsplanen Basel-komiteen har anbefalt.

Som et supplement til de risikovektede kapitalkravene og som et tiltak mot kreative tilpasninger og mangler i regelverket, innføres også et uvektet egenkapitalkrav, "Leverage Ratio". Kravet innebærer at kjernekapitalen skal utgjøre minimum 3 prosent av summen av balansen og risikoeksponeringer utenfor balansen. Utenombalanseposter regnes om til balanseposter etter nærmere regler. Offentlig rapportering av uvektet egenkapitalandel er forventet å starte 1. januar 2015 og kan bli et bindende minstekrav på linje med kapitaldekningskravene fra 2018.

MIDLERTIDIG FORHØYET KRAV TIL BANKENES KAPITALISERING

Med bakgrunn i den statsfinansielle krisen i Europa offentliggjorde Den europeiske banktilsynsmyndigheten, EBA, i oktober 2011 en plan for ytterligere oppkapitalisering av europeiske banker for å styrke tilliten til det europeiske banksystemet. Det er stilt krav om at bankene innen 30. juni 2012 må ha en ren kjernekapitaldekning på minst 9 prosent etter eventuelle justeringer for latente nedskrivningsbehov på investeringer i statsgjeld. Til forskjell fra tilsynsmyndighetene i Sverige og Danmark har Finanstilsynet valgt å benytte overgangsreglene i Basel II, som setter en grense for hvor langt ned en banks risikovektede beregningsgrunnlag kan settes i forhold til Basel I-regelverket, det såkalte "80 prosent-gulvet". Banker i Sverige og Danmark har unngått krav om oppkapitalisering, som de ville ha fått med den norske beregningsmåten.

Svenske myndigheter kom med et eget utspill om den nasjonale gjennomføringen av Basel III og CRD IV i fjerde kvartal 2011. Basert på IRB-beregningsgrunnlag skal de store svenske bankene ha en ren kjernekapital på 10 prosent fra 1. januar 2013, og satsen økes til 12 prosent fra starten av 2015. I dette ligger at svenske myndigheter ønsker at det blir et tillegg på 3 prosent (5 prosent fra 2015) for systemviktige banker i minstekravene til ren kjernekapital, men vil se på andre løsninger dersom dette ikke lar seg gjennomføre på grunn av EU-lovgivningen.

Ulike krav og beregningsregler i Norden gjør det vanskelig å kommunisere soliditet og kapitaldekning til det internasjonale kapitalmarkedet, som ofte betrakter de nordiske markedene under ett. Paradoksalt nok kan strengere nasjonale regler for fastsettelsen av risikovektet beregningsgrunnlag resultere i at norske banker fremstår som mindre solide og medføre negative konsekvenser for rating og pris på markedsfinansiering.

DNB er opptatt av at det etableres like rammevilkår for konkurranse i markedet og henstiller til norske myndigheter om å arbeide for størst mulig grad av harmonisering i tråd med intensjonene bak de nye rammebetingelsene innen EØS-området. Det er positivt at Basel-komiteen fremover ønsker en harmonisert, internasjonal implementering av Basel-regelverket. Et verktøy i denne sammenheng vil være jevnlig publisering av sammenlignende oversikter (peer reviews) som viser hvordan de enkelte land implementerer regelverket, og der måling av risikovektede aktiva blir trukket frem som eksempler på behov for konsistens for å unngå konkurransevridninger. Gjennomgangene starter i løpet av første kvartal 2012 og vil gjelde landene innen EU samt Japan og USA. DNB oppfordrer norske myndigheter til å ta del i disse prosessene.

FORBEDREDE AVVIKLINGS- OG KRISELØSNINGER FOR BANKER

Finanskrisen viste at det er behov for bedre løsninger knyttet til avvikling og restrukturering av banker. EU har i tråd med anbefalinger fra Basel-komiteen varslet at det vil komme et direktiv på dette området. Et utkast var på høring i 2011. Hensikten er å legge til rette for at selv de største bankene skal kunne avvikles og at dette skal skje uten å kreve tilførsel av statlige midler. Systemviktige funksjoner skal kunne videreføres ved at hele eller deler av bankene blir rekapitalisert ved at ansvarlige lån og usikret seniorgjeld kan skrives ned eller omgjøres til aksjekapital. Myndighetene vil bli gitt vide fullmakter til å restrukturere banker som vurderes som "ikke-levedyktige".

VIKTIGE ENDRINGER I IFRS

Det må påregnes at en rekke nye regnskapsregler vil bli introdusert innenfor IFRS i de kommende årene. En del av standardene er allerede vedtatt av standardsettende organer, se omtale under Regnskapsprinsipper til årsregnskapet, punkt 21 Vedtatte, ikke ikrafttrådte standarder og fortolkninger. Endringene vil ventelig få virkning for Norge etter behandling i EU-kommisjonen og av norske myndigheter. En del av de nye regnskapsreglene skyldes ønsker om forbedringer som er kommet til uttrykk etter finanskrisen, mens en del kan spores tilbake til andre forbedringsinitiativ, ikke minst i sammenheng med ønsket om å samordne internasjonale og amerikanske regler for finansiell rapportering.

De fremtidige endringene som påregnes å få størst betydning for det norske finansmarkedet, er nye regnskapsregler for vurdering av utlån og nye regler for vurdering av forsikringskontrakter. I tillegg har IASB vedtatt endringer i IAS 19 Ytelser til ansatte, som vil påvirke regnskapsføring og presentasjon av ytelsesbaserte pensjonsordninger.

NYE REGNSKAPSREGLER FOR VURDERING AV UTLÅN

Det standardsettende organet International Accounting Standards Board, IASB, har utarbeidet et utkast til nye regler for regnskapsmessig måling av tap på utlån, utgitt i november 2009. Ved utgangen av januar 2011 lanserte IASB og det amerikanske Financial Accounting Standards Board, FASB, utkast til en felles nedskrivningsmodell for finansielle eiendeler regnskapsført til amortisert kost i et tilleggskdokument til det opprinnelige høringsutkastet. Modellen ble videre bearbeidet i løpet av 2011, og de standardsettende organene diskuterte fortsatt reglene for nedskrivning av finansielle eiendeler til amortisert kost ved begynnelsen av 2012. Ytterligere endringer i opprinnelig høringsutkast er ventet. Endelig utkast til ny IFRS-standard vedrørende nedskrivning på finansielle eiendeler regnskapsført til amortisert kost er ventet å foreligge innen utgangen av juni 2012. Endringene vil kunne få betydelige konsekvenser for banknæringen og markedet generelt.

Nåværende regler for vurdering av tap på utlån

En finansiell eiendel skal etter nåværende regler nedskrives hvis det foreligger objektive indikasjoner på verdifall, det vil si når tap er inntruffet. Nedskrivningsreglene har av standardsettere, revisorer og brukere blitt kritisert for enkelte forhold, herunder at nåværende regler gir en forsinket regnskapsføring av tap som følge av at en tapshendelse må være inntrådt for at tap skal kunne regnskapsføres. I tillegg vil det ikke alltid være klart når et tap har inntruffet, noe som kan gi ulik praktisering av regelverket.

Nye regler for vurdering av tap på utlån

I høringsutkastet utgitt i november 2009 foreslo IASB en forventet tapsmodell, "Expected loss model", som innebar at tapsforventninger på tidspunktet for førstegangs regnskapsføring av en finansiell eiendel, herunder utlån, skulle inkluderes i beregningen av den effektive renten som ble lagt til grunn for inntektsføringen. Forslaget innebar at den delen av renten som er kompensasjon for forventede tap, ikke skulle tas til inntekt.

I tilleggskdokument av 31. januar 2011 og senere diskusjoner presenterte IASB og FASB en felles modell for regnskapsføring av nedskrivninger for finansielle eiendeler. Denne fikk liten tilslutning, og standardsetterne har bearbeidet modellen videre i 2011 og 2012. Nedskrivningsmodellen som diskuteres i starten av 2012, inkluderer elementer av IASBs opprinnelige forslag, men inneholder justeringer som har hatt til hensikt å gjøre modellen mer anvendelig, blant annet ved ikke å inkludere forventede tap i beregningen av effektiv rente som skal legges til grunn for regnskapsføring av renteinntekter. I tillegg er det antatt at modellen som diskuteres, kan benyttes for alle typer utlån og verdipapirer.

I henhold til modellen som diskuteres i starten av 2012, skal periodiseringen av forventede tap over eiendelenes løpetid bestemmes av karakteristika ved eiendelen. Finansielle eiendeler som er regnskapsført til amortisert kost, skal inndeles i tre grupper. I utgangspunktet skal alle engasjementer ved første gangs innregning klassifiseres i gruppe 1 og flyttes over til de øvrige to gruppene etter nærmere angitte kriterier. Forventede tap knyttet til tapsutsatte engasjementer, som etter angitte kriterier er flyttet ut av gruppe 1, skal beregnes

for hele den forventede løpetiden på engasjementet og regnskapsføres umiddelbart (gruppe 2 på porteføljebasis eller gruppe 3 på individuell basis). Tapsavsetningen for engasjementer i gruppe 1 skal baseres på forventede tap innenfor en 12-månedersperiode.

De nye metodene har hatt til hensikt å reflektere underliggende økonomiske karakteristika ved et låneforhold på en bedre måte. Det skal ikke være behov for å identifisere en utløsende tapshendelse for å vurdere endringer i forventede tap. Metoden er ifølge IASB ment å gi større likhet mellom ulike regnskapsrapportører. Standardsetterne forventer at regnskapsbrukerne gjennom regelendringene vil få og anvende bedre informasjon om opprinnelige tapsestimater og eventuelle endringer i estimatene i løpet av eiendelenes løpetid.

Det kan fortsatt reises store spørsmål ved hvorvidt det nye regelverket faktisk vil gi ønsket effekt. Det vil være en vesentlig subjektiv faktor i vurderingen av når engasjementer skal anses å være tapsutsatt og dermed flyttes fra en gruppe hvor avsetningen er basert på forventede tap innenfor en 12-månedersperiode til en gruppe hvor det skal beregnes forventede tap for hele løpetiden. Det vil også være svært krevende å vurdere fremtidige forventede kontantstrømmer og løpetider, samt komme frem til gode og stabile tapsforventninger. Beregningene vil således være beheftet med betydelig usikkerhet.

De nye reglene ventes å gi økt volatilitet i regnskapsrapporteringen. På grunn av begrenset erfaring og mangel på relevant og sikker statistikk vil det bli løpende endringer i forutsetningene for beregning av forventede tap. Slike endringer skal inn i regnskapet kumulativt, det vil si at full effekt av nye estimater skal regnskapsføres straks for alle engasjementer som omfattes av endringen. Justeringer i den nye modellen vil likevel kunne redusere volatiliteten i regnskapsrapporteringen noe.

Ved implementering av de nye reglene ventes egenkapitalen for de aller fleste finansinstitusjoner å bli redusert, siden det må antas å bli behov for større tapsavsetninger i regnskapet. Sett i sammenheng med innføringen av Basel III og revidert IAS 19 kan virkningene bli krevende, med mindre kapitalkrav og regnskapsregler blir samordnet. Forventet implementeringstidspunkt for de nye tapsrapporteringsreglene er 1. januar 2015.

NYE REGLER FOR FORSIKRINGSSLESKAPER

I juli 2010 offentliggjorde IASB høringsutkastet til ny IFRS 4 Forsikringskontrakter, som representerte det første omfattende forslaget fra IASB om regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Det har i etterkant vært mange diskusjoner rundt de foreslåtte reglene, og det er fattet en rekke tentative beslutninger om endringer i det opprinnelige høringsutkastet. Som følge av dette er det forventet at det i løpet av andre kvartal 2012 vil foreligge et revidert høringsutkast eller tilleggskdokument til opprinnelig høringsutkast. De foreslåtte reglene innebærer måling av forsikringsforpliktelsene til nåverdi av kontantstrømmene som følger av kontraktene, samt en risikomargin. Det er dog usikkerhet knyttet til hvordan endelig regelverk vil bli utformet. Etter nåværende regler

måles forpliktelsene i henhold til nærmere bestemte regler i forsikringsvirksomhetsloven, med utgangspunkt i en vurdering av eiendelene til en blanding av amortisert kost og virkelig verdi, avhengig av eiendelens karakter. Det antas at regnskapsreglene vil kunne medføre større volatilitet i resultatmålingen for livsforsikring over tid. Tidspunktet for innføring av IFRS 4 Forsikringskontakter var i utgangspunktet satt til 1. januar 2013, men er utsatt på ubestemt tid.

NYE REGLER FOR REGNSKAPSFØRING AV YTTELSESBASERTE PENSJONER

IASB vedtok i 2011 endringer i IAS 19 Ytelser til ansatte. Endringene innebærer blant annet at adgangen til å benytte en korridorløsning ved regnskapsføring av estimatavvik ikke lenger tillates. Estimataavvik skal nå regnskapsføres i sin helhet i totalresultatet i den perioden de oppstår. Endringen innebærer videre at pensjonskostnaden splittes mellom ordinært resultat og totalresultatet. Forventet avkastning på pensjonsmidlene skal beregnes ved bruk av diskonteringsrenten, som ved beregning av pensjonsforpliktelsen. Periodens opptjente pensjonsrettigheter og netto rentekostnad presenteres under det ordinære resultatet, mens estimataavvik blir presentert under andre inntekter og kostnader i totalresultatet. Videre er opplysningskravene relatert til ytelsesbaserte pensjonsavtaler endret. Endringene gjelder med virkning for regnskapsåret som starter 1. januar 2013, men er ikke EU-godkjent. Se også omtale under Regnskapsprinsipper til årsregnskapet, punkt 21 Vedtatte, ikke ikrafttrådte standarder og fortolkninger.

FRITAKSMETODEN FOR LIVSFORSIKRING

Finansdepartementet offentliggjorde 1. januar 2012 et høringsforslag som går ut på å begrense anvendelsesområdet for fritaksmetoden (skattelovens paragraf 2-38) for livsforsikrings-selskaper og pensjonsforetak. Forslaget gjelder aksjeinntekter, herunder utbytte og aksjegevinster innenfor kollektiv- og investeringsvalgporteføljer (kundemidler). Aksjeinntekter vil fortsatt inngå i fradraget for avsetninger til forsikringsfond mv. etter skattelovens paragraf 8-5. Fritaksmetoden vil fortsatt gjelde for aksjeinntekter mv. som inngår i selskapsporteføljen i livsforsikrings-selskaper og pensjonsforetak.

Etter Finansdepartementets syn er det en form for asymmetri i gjeldende rett ved at verdistigning eller inntekter på kundemidlene gir skattemessig fradrag, samtidig med at fritaksmetoden åpner for at deler av disse inntektene ikke skattlegges.

Lovendringsforslaget går ut på å redusere den angivelige asymmetrien ved å begrense omfanget av fritaksmetoden for disse foretakene. Forslaget ble fremsatt uten noen form for forutgående signaler eller dialog med bransjen. FNO viste i brev av 4. januar 2012 til Finansdepartementet til at forslaget kom som en overraskelse for næringen og at det ble fremmet på et lite heldig tidspunkt. Om lovforslaget vedtas, kan det medføre økt skattekostnad for DNB.

De nye reglene er foreslått å tre i kraft med virkning fra 1. januar 2012. Høringsfristen er satt til 2. april 2012. DNB kommer

sammen med FNO og øvrige aktører i bransjen til å være aktiv i høringsrunden og arbeide for å begrense forslagets negative effekter. På nåværende tidspunkt er det fortsatt flere uavklarte spørsmål knyttet til forslaget.

AKTIVITETSSKATT

I statsbudsjettet for 2012 fremgår det at Finansdepartementet har foretatt en innledende utredning om å innføre aktivitets-skatt for finansiell sektor.

Regjeringens vurdering av mulige endringer i beskatningen av finanssektoren tar utgangspunkt i finanskriseutvalgets innstilling, jf. NOU 2011:1 Bedre rustet mot finanskriser, der det blant annet ble foreslått å utrede aktivitetsskatt for finanssektoren.

I Norge og de fleste andre land er finansielle tjenester som hovedregel unntatt merverdiavgift. Bakgrunnen for unntaket er at det er vanskelig å fastsette et egnet avgiftsgrunnlag for beregning av merverdiavgift på det finansielle området. Videre vil forholdet mellom eventuelle avgiftsregler for finansielle tjenester i Norge og internasjonale regler på området bli svært komplekst. Unntaket innebærer at det ikke beregnes utgående merverdiavgift ved omsetning av finansielle tjenester, samtidig som finansiell virksomhet ikke får fradrag for inngående merverdiavgift på anskaffelser til bruk i slik virksomhet.

Regjeringen oppgir at hensikten med aktivitetsskatt er å bøte på at finansiell sektor ikke betaler merverdiavgift. Det har blitt hevdet at finanssektoren er underbeskattet som følge av unntaket for merverdiavgift. Dette må imidlertid ses i sammenheng med at betalt merverdiavgift (inngående merverdiavgift som ikke kan fradragføres) isolert sett representerer en ekstra-beskatning for finansnæringen.

Departementet har vurdert to hovedmetoder for å utforme en aktivitetsskatt som et alternativ til merverdiavgift i finanssektoren, addisjonsmetoden og subtraksjonsmetoden. Skattegrunnlaget for en aktivitetsskatt etter addisjonsmetoden vil være summen av lønn og overskudd. Etter subtraksjonsmetoden skal merverdien i stedet beregnes ut fra differansen mellom inntekt og vare- og tjenesteinnsats.

DNB anser det uheldig å innføre aktivitetsskatt for finansiell sektor. En aktivitetsskatt som ikke har merverdiavgiftssystemets nøytralitetsegenskaper, innebærer en ekstra beskatning av finansnæringen. Dette vil skape konkurransevridning i forhold til tilsvarende aktører innen EU. Dertil vil en aktivitetsskatt som ikke er harmonisert internasjonalt, gjøre at risikoen for dobbeltbeskatning vil være overhengende for finansinstitusjoner med internasjonal virksomhet.

Videre står finanssektoren overfor en rekke kraftfulle regulatoriske krav. I en slik situasjon vil en mulig innføring av aktivitetsskatt gi økt usikkerhet og redusere finanssektorens muligheter til å oppfylle de nye kravene. Finanstilsynet har uttrykt at innføring av aktivitetsskatt er lite ønskelig. Norges Bank har anbefalt at man avventer å utrede aktivitetsskatt i Norge inntil

EU-kommisjonen eventuelt legger frem forslag til en slik skatt. DNB er enig i at det ikke bør innføres en særnorsk ekstraskatt for finansnæringen. Det er per i dag ingen land som har en skatt som tilsvarer aktivitetsskatten som er vurdert i Norge.

Bakgrunnen for utredningen om aktivitetsskatt bygger også på en feilaktig premiss om at norske finansinstitusjoner betaler for lite skatt. Etter oljesektoren er finansnæringen den sektoren i Norge som betaler mest selskapsskatt.

RAPPORTERING AV KUNDER ELLER ENHETER MED SKATTEPLIKT TIL USA

Amerikanske myndigheter vedtok i 2010 Foreign Account Tax Compliance Act, FATCA, med formål å bekjempe skatteunndragelser fra personer eller enheter som er skattepliktige til USA. Reglene og tidsplan for implementering har blitt offentliggjort gjennom flere uttalelser fra amerikanske ligningsmyndigheter, Internal Revenue Service, IRS, senest i februar 2012. En rekke enkeltland og EU har tatt opp kravene til rapportering med amerikanske myndigheter med sikte på en implementering som er kostnadseffektiv, forretningsvennlig og i tråd med landenes lovgivning.

Endelig regelverk er ikke vedtatt, og detaljene i rapporteringskravene er ikke ferdig utarbeidet. Forslag til regler som ble offentliggjort i februar 2012, lempet på de opprinnelige kravene og forlenger implementeringsperioden. Det er varslet en offentlig høring i USA om reglene i mai 2012. Forslaget til regler innebærer at ikke-amerikanske finansforetak må rapportere til amerikanske ligningsmyndigheter enten direkte eller via lokale myndigheter i det aktuelle land. Det siste forutsetter at det inngås særskilt avtale med det aktuelle landet og USA. Myndighetene i USA, Storbritannia, Tyskland, Frankrike, Italia og Spania offentliggjorde i februar 2012 en felles uttalelse med sikte på å oppnå bedre overholdelse av internasjonale skatteregler og implementering av FATCA. Uttalelsen innebærer en lemping av FATCA-kravene for finansforetak i de aktuelle landene.

Definisjonen av finansforetak er vid og omfatter banker, forsikringsselskaper, meglerforetak og investerings- og fondsstrukturer. Rapporteringskravet omfatter kundeforhold med kunder som er skattepliktige til USA eller enheter hvor slike kunder har en betydelig eierinteresse. Finansforetakene forutsettes også å innkreve amerikansk kildeavgift på vegne av IRS. Reglene skal etter planen gradvis innføres fra 2013.

Ikke-amerikanske finansforetak forventes å etablere prosesser for å identifisere og verifisere kundeforhold omfattet av FATCA, rapportere slike kundeforhold årlig til IRS og kreve inn 30 prosent kildeavgift på utbetalinger av inntekter med kilde i USA eller brutto salgsproveny for finansielle instrumenter som genererer inntekter som er skattebare i USA. Slik kildeavgift omfatter utbetalinger til finansforetak som ikke har inngått avtale med IRS, kunder som ikke har fremlagt tilstrekkelig informasjon slik at skatteplikt til USA kan avklares, og enheter som har store amerikanske eiere, og som ikke har fremlagt informasjon om disse.

FATCA representerer store utfordringer for finansforetak over hele verden og vil blant annet kreve at det etableres prosesser for identifisering og rapportering. Rapporteringen til IRS utfordrer også reglene finansforetakene er underlagt om beskyttelse av kundeinformasjon i henhold til lokal lovgivning. For landene nevnt ovenfor er intensjonen at FATCA-reglene innarbeides i lokal lovgivning og at rapporteringen skjer til lokale skattemyndigheter i det enkelte land, som igjen formidler informasjonen videre til IRS. FATCA kan potensielt få vesentlige negative konsekvenser for finansforetak som ikke overholder identifiserings- og rapporteringskravene. Det er viktig at norske myndigheter ivaretar norske finansforetaks behov for like rammebetingelser på dette området.

DNB følger utviklingen og planlegger tilpasninger for å kunne etterleve kravene innenfor rammer som er kostnadseffektive, ivaretar forretningsmessige hensyn og er i tråd med lovgivning i landene der konsernet har virksomhet.

BANKEN

DnB NOR, Vital, Postbanken og DnB NORD ble 11. november 2011 samlet under ett navn – DNB. Vi samler kreftene og skal bli en enda bedre bank for kundene.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

LEDELSEN OG STYRET I DNB vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i konsernet. DNB avlegger en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 21. oktober 2010, inklusive notat til anbefalingen publisert 20. oktober 2011.

Regnskapslovens paragraf 3-3b, 2. ledd (redegjørelse om foretaksstyring)

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan regnskapslovens paragraf 3-3b, 2. ledd er dekket i DNB. Inndelingen refererer til nummerering i paragrafen.

1-3. Angivelse av anbefaling som DNB følger, opplysning om hvor anbefalingen er tilgjengelig og begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalingen

Strukturen for eierstyring og selskapsledelse i DNB-konsernet er basert på norsk lov. DNB følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, NUES. Anbefalingen er tilgjengelig på nues.no. Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves nedenfor.

4. Beskrivelse av hovedelementene i konsernets systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen

Se punkt 10 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

5. Vedtektsbestemmelse som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjelovens kapittel 5

DNB ASA har ingen vedtektsbestemmelser som avviker fra allmennaksjelovens kapittel 5, som omhandler generalforsamlingen.

6. Sammensetningen til ledende organer samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruks og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid

Se punktene 6, 7, 8 og 9 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskiftning av styremedlemmer

Se punkt 8 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

8. Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte å kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis

Se punkt 3 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 punktene i anbefalingen er fulgt opp i DNB.

PUNKT 1

REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleveres i DNB. Det er redegjort for ett avvik under punkt 14.

DNBs visjon er: Vi skaper verdier gjennom kunsten å møte kunden.

Verdiene som skal støtte opp under visjonen, er *hjelpsom, profesjonell og initiativrik*.

Visjonen og verdiene ligger til grunn for konsernets regler for etikk og samfunnsansvar. DNB-konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard og god eierstyring og selskapsledelse. Etikreglene fastslår at medarbeidere, medlemmer av styrende organer, innleid personell og konsulenter i konsernet skal opptre med respekt og omtanke, og at kommunikasjonen skal være åpen, sannferdig og tydelig. DNBs etikregler omhandler også retningslinjer for habilitet, taushets- og varslingsplikt, interessekonflikter, forhold til kunder og leverandører, forhold til medier, verdipapirhandel, innsidehandel og relevante privatøkonomiske forhold. DNB vurderer sosiale, miljømessige og etiske risiko-forhold i utlånsvirksomheten.

DNB ønsker å være en aktiv eier gjennom sine ulike roller som investor. Målet for aktivt eierskap eller eierskapsutøvelse er å påvirke selskaper.

DNB rapporterer i henhold til Ekvatorprinsippene, som er frivillige retningslinjer som brukes i vurderingen av miljømessige og sosiale forhold ved prosjektfinansiering. I tillegg settes krav til DNBs leverandører gjennom bruk av egenerklæringer. Leverandørene må skrive under på at de ikke medvirker til brudd på menneske- og arbeidstagerrettigheter, miljøødeleggelse og korrupsjon. I 2011 ble det etablert en modell for oppfølging av leverandørenes samfunnsansvar, der leverandører blir klassifisert og fulgt opp avhengig av risiko for brudd på menneske- og arbeidstagerrettigheter, miljøødeleggelser eller korrupsjon. Målet er å sikre at sosial og miljømessig risiko i leverandørkjeden i enda større grad blir identifisert og håndtert. Modellen blir implementert i 2012.

Samfunnsansvar i DNB handler om å ivareta mennesker og miljø på en god måte. DNB prioriterer miljøvennlig intern drift, å ivareta og respektere menneskerettigheter og å bidra til samfunnet slik at flere kan realisere sine ønsker og behov. Se for øvrig mer informasjon om konsernets arbeid for å ivareta sitt samfunnsansvar på dnb.no/om-oss. Ansatte og tillitsvalgte

i DNB-konsernet er i henhold til konsernets retningslinjer for informasjonsbehandling pålagt taushetsplikt om den informasjon de i sitt arbeid får kjennskap til om konsernets eller kunders forhold. Taushetsplikten gjelder ikke bare overfor utenforstående, men også i forhold til kolleger som ikke har behov for de aktuelle opplysningene i sitt arbeid. Reglene gjelder også opplysninger om konsernets strategi- og markedsplaner og andre forhold av konkurransemessig betydning. De enkelte ansatte eller tillitsvalgte er selv ansvarlige for å holde seg orientert om de generelle og spesielle reglene om taushetsplikt som gjelder innenfor deres arbeidsområde. Videre skal ingen medarbeider i DNB, via datasystemene eller på annen måte, aktivt søke opplysninger om andre medarbeidere, kunder eller utenforstående når det ikke er nødvendig for vedkommendes arbeid i selskapet.

Konsernets etikregler slår fast at en medarbeider straks skal informere sin overordnede eller konserndirektør revisjon dersom han eller hun får kunnskap om forhold som er i strid med gjeldende regelverk fastsatt av myndighetene eller vesentlige brudd på interne bestemmelser. Ansatte som på en forsvarlig måte varsler om kritikkverdige forhold i samsvar med dette punktet, skal ikke utsettes for belastninger som følge av varslingen. Brudd på etikreglene kan medføre konsekvenser for ansettelsesforholdet. Reglene finnes i sin helhet på konsernets nettside, dnb.no.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 2

VIRKSOMHET

DNBs formål er å drive bank-, forsikrings- og finansieringsvirksomhet samt tilknyttet virksomhet innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende lovgivning. Vedtektene til DNB ASA finnes i sin helhet på konsernets nettside, dnb.no. Styrets årsberetning inneholder en redegjørelse for konsernets mål og strategier, og markedet oppdateres gjennom investorpresentasjoner i forbindelse med de kvartalsvise regnskapsavleggelsene og egne temapresentasjoner.

I de årlige strategiprosessene vurderer styret om de mål og retningslinjer som følger av strategiene, er entydige, dekkende, godt operasjonalisert og lettfattelige for de ansatte. Alle vesentlige retningslinjer er tilgjengelige for de ansatte via DNBs intranett.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 3

SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Styret foretar løpende en vurdering av kapital situasjonen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil. DNB hadde per 31. desember 2011 en egenkapital på 117,8 milliarder kroner. I henhold til fastsatte beregningsregler for kapitaldekning for finansinstitusjoner hadde konsernet en samlet kapitaldekning

på 11,4 prosent av risikovektet volum og en kjernekapitaldekning uten fondsobligasjoner på 9,4 prosent. Myndighetenes nåværende minstekrav til slik kapitaldekning er henholdsvis åtte prosent og fire prosent. Det ble også foretatt beregninger for effekten av planlagt IRB-måling av risikovektet beregningsgrunnlag. Beregningene viste en potensiell kjernekapitaldekning, uten fondsobligasjoner, på 10,8 prosent ved utgangen av 2011 forutsatt slik implementering og uten begrensningene som følger av overgangsreglene. Styret vurderer konsernet som tilfredsstillende kapitalisert i forhold til nåværende regulatoriske krav. For nærmere omtale av reglene om kapitaldekning, hvilke prinsipper DNB legger til grunn for å vurdere kapitalbehovet, samt nærmere spesifikasjon av elementene i konsernets kapitaldekning, vises til konsernets Pilar 3-rapportering om risiko og kapitalstyring, som er publisert på konsernets nettside dnb.no/om-oss.

På bakgrunn av den statsfinansielle krisen i Europa offentliggjorde den europeiske banktilsynsmyndigheten EBA i oktober 2011 en ytterligere plan for oppkapitalisering av banker. Planen inneholder et midlertidig forhøyet krav til at ren kjernekapital, CET1, skal utgjøre minimum 9 prosent, etter at tap er tatt på eksponering mot europeisk statsgjeld. Kravet skal etter planen tre i kraft 30. juni 2012. Norske tilsynsmyndigheter krever imidlertid at beregningsgrunnlaget skal utgjøre minst 80 prosent av beregningsgrunnlaget målt med standard risikovekter under Basel I-reglene. Det er en strengere fortolkning som krever mer kapital enn flere EU-land har valgt, blant annet i Sverige, der man velger å benytte full IRB som beregningsgrunnlag. Konsernet er opptatt av at det etableres like rammevilkår for konkurranse i markedet. Norske reguleringer, skatter og avgifter bør ikke innføres på en annen måte eller tidligere enn tilsvarende tiltak i Norden og resten av Europa.

DNB arbeider for å være klar til å møte de nye kravene til kapitalisering og likviditet, og konsernets finansieringsaktiviteter i perioden frem til et nytt og strengere regelverk er på plass vil være innrettet mot en gradvis tilpasning til et slikt regelverk. Det redegjøres nærmere for hovedelementene i nye kapitalkrav i kapitlet om nye rammebetingelser.

Utbytte

DNB har som overordnet mål å skape langsiktige aksjonærverdier for sine eiere, dels gjennom en positiv kursutvikling og dels gjennom en forutsigbar utbyttepolitikk. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for å opprettholde en tilstrekkelig soliditet. Nye regulatoriske krav stiller krav til høyere kapitaldekning, og styret har derfor, i samsvar med utbyttepolitikken, tatt hensyn til økt kapitalbehov og redusert forslaget til utbytte for 2011.

Tilbakekjøp av aksjer

For å ha fleksibilitet i kapitalstyringen har styret i tidligere perioder anmodet generalforsamlingen om fullmakt til å kjøpe tilbake egne aksjer. Det har tidligere vært inngått avtale med staten v/ Nærings- og handelsdepartementet, som innebærer at det ved innløsning av ervervede aksjer skal foretas en forholdsmessig innløsning av aksjer tilhørende staten, slik at

statens eierandel holdes konstant. For å optimalisere selskapets kapitalsituasjon ga generalforsamlingen 28. april 2011 styret fullmakt til å kjøpe egne aksjer for samlet pålydende inntil 732 959 487 kroner, tilsvarende 4,5 prosent av selskapets aksjekapital. Aksjene skal kjøpes i et regulert marked. Hver aksje kan kjøpes til kurser mellom 10 og 150 kroner. Ervervede aksjer skal innløses i henhold til allmennaksjelovens regler om kapitalnedsettelse. Fullmakten er gyldig i 12 måneder regnet fra generalforsamlingens beslutning.

Kapitalforhøyelse

Det foreligger for tiden ingen styrefullmakt til å foreta kapitalforhøyelse i DNB ASA.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 4

LIKEBEHANDLING AV AKSJONÆRER OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

DNB ASA har én aksjeklasse. Gjennom vedtektene og i styrets og ledelsens arbeid legges det vekt på at alle aksjonærer skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Alle aksjer har lik stemmerett. Ved aksjekapitalforhøyelser skal eksisterende aksjonærer gis fortrinnsrett, med mindre særskilte forhold tilsier at dette kan fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet. I tilfeller der styret ber generalforsamlingen om fullmakt til tilbakekjøp av egne aksjer, skal dette skje i markedet til børskurs.

Største aksjonær

Staten v/ Nærings- og handelsdepartementet er DNB ASAs største aksjonær med en eierandel på 34 prosent. I henhold til Statens eierskapsmelding (Stortingsmelding nr. 13 2010–2011 Aktivt eierskap) er formålet med statens eierskap i DNB ASA å sikre at konsernet har hovedkontor i Norge og at selskapet skal være en partner for norske selskaper innenlands og på eksportmarkedene. Det gir næringslivet tilgang til et stort norskbasert finanskonsern med høy kompetanse. I eierskapsmeldingen slår regjeringen fast at den vil opprettholde eierandelen i DNB på samme nivå som i dag og at selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag. I sin behandling av meldingen sluttet Stortinget seg til regjeringens eierpolitikk.

Forvaltningen av aksjene hos departementet skjer gjennom eierskapsavdelingen. Forvaltningen er underlagt spesielle retningslinjer som blant annet fastslår at staten ikke kan ha representanter i styret eller representantskapet i finansinstitusjoner, men skal gjennom deltagelse i valgkomiteen sikre at selskapets organer får en sammensetning som representerer alle aksjonærgrupper. Retningslinjene stiller blant annet krav om at departementet skal opptre på en måte som bidrar til likebehandling av DNBs aksjonærer.

Nest største aksjonær

Sparebankstiftelsen DNB NOR er nest største aksjonær med en eierandel på 10,09 prosent ved utgangen av desember 2011. Stiftelsen ble etablert høsten 2002, da tidligere Gjensidige NOR

Sparebank ble omdannet til aksjeselskap. Norsk lovgivning krever at stiftelsen skal ha et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap i konsernet. For å skaffe midler til sin samlede virksomhet har stiftelsen et behov for å oppnå høyest mulig risikoustøttet avkastning på sin forvaltede kapital. Mer informasjon finnes på sparebankstiftelsen.no.

Vedtektene for DNB ASA slår fast at så lenge Sparebankstiftelsen DNB NOR eier 10 prosent eller mer av DNB ASAs aksjekapital, skal spørsmål om salg eller annen avhendelse av aksjer i DNB Bank ASA behandles av generalforsamlingen i DNB ASA. Det samme gjelder spørsmål om fusjon eller fisjon av banken, avhendelse av en vesentlig del av bankens virksomhet eller utstedelse av aksjer i banken til andre enn DNB ASA.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksen i DNB ASA slår fast at et styremedlem ikke kan delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål der vedkommende eller nærstående parter må anses for direkte eller indirekte å ha personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme følger av konsernets etikkregler. Den enkelte plikter selv å påse at han eller hun ikke er inhabil i behandlingen av en sak. Styret skal godkjenne avtaler mellom selskapet og styremedlemmer eller konsernsjef. Styret skal også godkjenne avtaler mellom selskapet og tredjepart der et styremedlem eller konsernsjefen må antas å ha en særlig interesse.

Styrets medlemmer skal melde fra til styret dersom de direkte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av selskapet eller annet selskap i DNB-konsernet. Det samme gjelder om avtalen inngås av et selskap utenfor DNB-konsernet hvor styremedlemmet er eier, styremedlem eller ledende ansatt. Melding skal gis til styrets leder med kopi til Konsernsekretariatet.

Styrets medlemmer, eller selskaper som de er tilknyttet, bør ikke påta seg særskilte oppdrag for selskaper i DNB-konsernet utover styrevervet. Dersom de likevel gjør det, skal hele styret informeres. Honorar for slike oppdrag skal godkjennes av styret.

For konsernets øvrige tillitsvalgte og ansatte er transaksjoner med nærstående utførlig behandlet i og regulert av konsernets etikkregler. Generelt er en ansatt eller tillitsvalgt definert som inhabil dersom det foreligger omstendigheter som kan føre til at han eller hun av andre kan oppfattes å legge vekt på annet enn DNB-konsernets interesser. Ansatte må være oppmerksomme på mulige interessekonflikter dersom de kombinerer tillitsverv med andre roller i konsernet.

Ved ikke uvesentlige transaksjoner mellom DNB-konsernet og nærstående vil styret, med mindre det gjelder saker som behandles av generalforsamlingen etter reglene i allmennaksjeloven, sørge for at det foreligger verddivurdering fra uavhengig tredjepart. Dette gjelder også ved eventuelle transaksjoner mellom selskaper i DNB-konsernet der det er minoritetsaksjonærer. Ikke uvesentlige transaksjoner med nærstående parter omtales i en egen note til årsregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 5

FRI OMSETTELIGHET

Aksjene i DNB ASA er notert på Oslo Børs og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger for omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 6

GENERALFORSAMLING OG KONTROLLKOMITÉ

Generalforsamling

Øverste myndighet i DNB er generalforsamlingen, som representerer DNBs aksjonærer. Ordinær generalforsamling skal i henhold til vedtektene avholdes innen utgangen av april måned hvert år. Innkalling og påmeldingsskjema sendes aksjonærene og publiseres på konsernets nettside senest 21 dager før generalforsamlingsdatoen. Prosedyre for stemmegivning og for å fremsette forslag er angitt i innkallingen.

I henhold til vedtektene ledes generalforsamlingen av representantskapets leder. På generalforsamlingen deltar minst styreleder fra styret, minst én representant fra valgkomiteen og ekstern revisor. Andre styremedlemmer kan stille. Fra administrasjonen deltar konsernsjef, konserndirektør finans, konserndirektør revisjon og fagspesialister. Generalforsamlingsprotokoll er tilgjengelig på konsernets nettside, dnb.no.

Generalforsamlingen velger en valgkomité som avgir begrunnet innstilling om forslag til aksjonærvalgte medlemmer av representantskapet, styret og kontrollkomiteen. Generalforsamlingen velger også ekstern revisor.

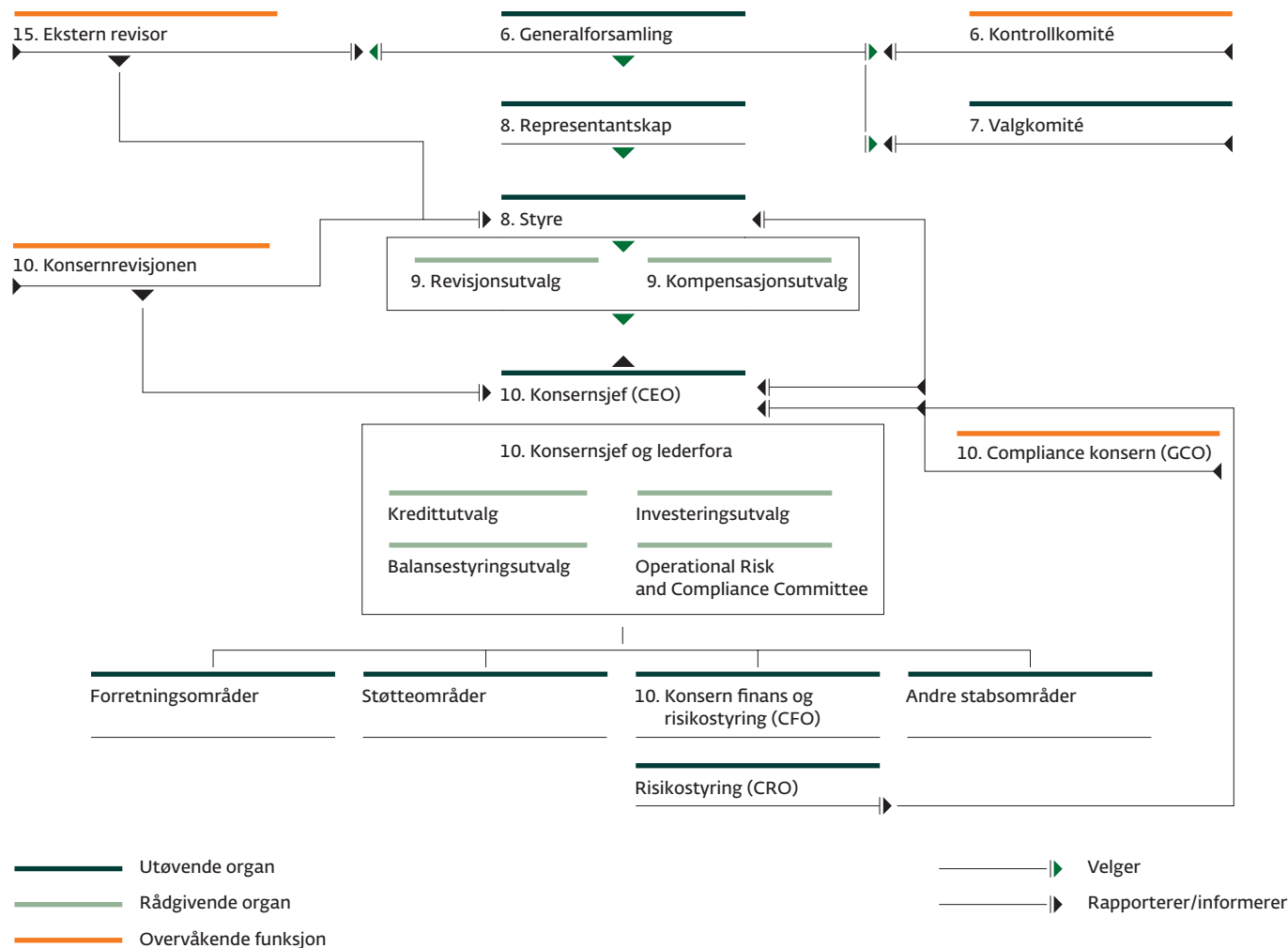
Generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Beslutninger om avhendelse av aksjer, fusjon, fisjon, avhendelse av en vesentlig del av DNB Bank ASAs virksomhet eller utstedelse av aksjer i banken til andre enn DNB ASA, krever tilslutning fra minst to tredeler av både de avgitte stemmene og av aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen.

Avstemningsopplegget gir mulighet for å stemme separat på hvert enkelt medlem av de ulike organene.

Det er mulig for aksjonærene å gi fullmakt til andre. Det oppnevnes også en person som kan stemme for aksjonærene som fullmektig. Fullmaktsskjemaet søkes så langt det er mulig utformet slik at det kan stemmes over hver enkelt sak som skal behandles og kandidater som skal velges.

Styret kan også bestemme at aksjonærene i en periode før generalforsamlingen skal kunne avgi sin stemme skriftlig, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

ILLUSTRASJON AV STYRENDE ORGANER I DNB-KONSERNET

Tall i figuren henviser til punkter med nærmere beskrivelse av de respektive organer.

Kontrollkomité

Kontrollkomiteen skal føre tilsyn med at konsernet drives på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lover, forskrifter og retningslinjer. Komiteen skal også føre tilsyn med at styret og konsernsjefen har tilstrekkelig tilsyn og kontroll med datterselskapene. I den utstrekning den finner det påkrevet skal komiteen undersøke konsernets protokoller, regnskap, korrespondanse og beholdninger, såvel konsernets egne som deponerte. Kontrollkomiteen består av fire medlemmer og to varamedlemmer som er valgt av generalforsamlingen. Varamedlemmene stiller fast i kontrollkomitémøtene. Kontrollkomiteen avholdt ni møter i 2011.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 7

VALGKOMITÉ

Generalforsamlingen og representantskapet har i samsvar med DNB ASAs vedtekter etablert en valgkomité som består av fem medlemmer. Generalforsamlingen har fastsatt instruks for komiteens arbeid. Valgkomiteen skal bestå av eiere eller representanter for eiere og så langt som mulig representere hele aksjonærfellesskapet. Ingen styremedlemmer eller representanter for ledelsen er medlem av valgkomiteen. Valgkomiteens instruks fastsetter at det bør tilstrebes rotasjon av komiteens medlemmer. Komiteen ledes av representantskapets leder, og medlemmene velges av generalforsamlingen for to år av gangen.

Valgkomiteen avgir innstilling til generalforsamlingen for valg av representantskapets aksjonærvalgte medlemmer og kontrollkomiteens og valgkomiteens medlemmer. Videre avgir valgkomiteen innstilling til representantskapet for valg av styrets aksjonærvalgte medlemmer. Innstillingen skal gi relevant informasjon om kandidatenes bakgrunn og uavhengighet. Valgkomiteen foreslår også honorar for medlemmer av organer nevnt ovenfor. Valgkomiteens godtgjørelse fastsettes av generalforsamlingen. Informasjon om valgkomiteen og frister for å gi innspill finnes på konsernets nettside, dnb.no.

Valgkomiteen avholdt ni møter i 2011, hvor det blant annet ble avgitt innstilling på valg av nye medlemmer til representantskapet, herunder leder og ny nestleder. Det ble videre innstilt på valg av medlemmer til styret og valgkomiteen. Valgkomiteen gjorde også forberedelser til saker til behandling i 2012.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 8

REPRESENTANTSKAP OG STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Representantskap

Representantskapets hovedoppgave er å føre tilsyn med styrets og konsernsjefens forvaltning av selskapet. Representantskapet treffer avgjørelser basert på styrets forslag i saker knyttet til betydelige investeringer, målt i forhold til selskapets samlede ressurser, og i saker vedrørende rasjonaliseringer eller omlegging av driften som vil medføre en større endring i arbeidsstyrken. Det er representantskapets ansvar å velge styret. Representantskapet har 30 medlemmer, hvorav 20 er aksjonærvalgte medlemmer som velges av generalforsamlingen. Det legges vekt på bred representasjon fra selskapets aksjonærer. Videre velges ti representanter av og blant de ansatte. I 2011 hadde representantskapet tre møter.

Styret

Styret har inntil 12 medlemmer, hvorav inntil åtte aksjonærvalgte representanter og fire ansatterepresentanter. Ingen i konsernledelsen er medlemmer av styret. Styret velges av representantskapet. Ved valg av styrets medlemmer søkes behovet for både kontinuitet og uavhengighet oppnådd i tillegg til en balansert styresammensetning. Medlemmer av styret, representantskapet eller kontrollkomiteen kan ikke ha slike tillitsverv i et sammenhengende tidsrom på mer enn 12 år eller i en lengre samlet periode enn 20 år. Medlemmene velges for inntil to år av gangen. Per 31. desember 2011 hadde styret åtte medlemmer, hvorav fem aksjonærvalgte og tre ansattevalgte representanter. Tre av styrets medlemmer var kvinner, hvorav to var aksjonærvalgte representanter og én var ansatterepresentant.

De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet i på side 28–29 og på konsernets nettside. Styret vurderer medlemmenes uavhengighet, og konklusjonen er anmerket i oversikten over styrende organer. Ved innstilling av nye styremedlemmer foretas

en egnethetsvurdering som blant annet omfatter vurdering av uavhengighet. Vurderingen følges opp årlig ved skriftlig bekreftelse fra styremedlemmene. Konsernet har iverksatt prosesser for å ha løpende kontroll over hvilke andre oppdrag styremedlemmene innehar. Se også beskrivelse i punkt 4 ovenfor, transaksjoner med nærstående parter. I presentasjonen av styret fremkommer eventuelle oppdrag medlemmene har for konsernet og vesentlige oppdrag og verv i andre selskaper og organisasjoner. Presentasjonen angir også de enkelte styremedlemmers møtedeltagelse.

Styremedlemmene oppfordres til å eie aksjer i selskapet. I oversikten over styrende organer fremkommer hvor mange aksjer i DNB-konsernet som var eid av medlemmene av styrende organer og deres nærstående parter per 31. desember 2011.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 9

STYRETS ARBEID

Styrets oppgaver

Styret har vedtatt en styreinstruks som gir regler for styrets arbeid og saksbehandling, herunder hvilke saker som skal styrebehandles, konsernsjefens arbeidsoppgaver og plikter overfor styret og regler for innkalling og møtebehandling. Styrets instruks er tilgjengelig på dnb.no. Styret utarbeider en årlig plan for sitt arbeid som dekker oppgaver som er fastsatt i lover, forskrifter, myndighetsvedtak, vedtekter og vedtak i generalforsamlingen og representantskapet. Styret har også fastsatt instruks for konsernsjefen.

Styret foretar en årlig evaluering av sitt arbeid og sin arbeidsform som gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas en evaluering av styrets kompetanse, samlet og for hvert enkelt styremedlem.

Styret har det overordnede ansvar for forvaltningen av DNB og skal gjennom konsernsjef sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Styret fastsetter blant annet planer og budsjetter for virksomheten og holder seg orientert om DNBs økonomiske stilling og utvikling gjennom godkjenning av kvartals- og årsrapporter og en månedlig gjennomgang av finansiell stilling og utvikling. Videre fastsetter styret DNBs årlige planprosess med overordnede mål og strategiske valg for konsernet samt finansielle treårsplaner, budsjetter og prognoser for konsernet og forretningsområdene. Styret skal videre påse at virksomheten er gjenstand for betryggende kontroll og at konsernets kapital situasjon er forsvarlig ut fra omfanget av og risikoen ved virksomheten. Styrets ansvar, gjennomgang og rapportering av risikostyring og internkontroll er beskrevet i punkt 10 nedenfor.

Styrebehandlingen ledes av styrets leder. Styrets nestleder fungerer som møteleder i tilfeller der styreleder ikke kan eller bør lede styrets arbeid. Dersom verken styrets leder eller nestleder er til stede, velger styret en leder for styrebehandlingen.

Konsernsjefen forbereder saker som skal behandles av styret i samråd med styrets leder. Det legges vekt på at sakene forberedes og fremlegges slik at styret har et tilfredsstillende behandlingsgrunnlag.

Revisjonsutvalg

Styret i DNB ASA har et revisjonsutvalg som skal bestå av inntil fire av styrets uavhengige medlemmer, og som normalt møtes syv til åtte ganger årlig. Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret. Medlemmene velges for inntil to år, og leder oppnevnes for ett år av gangen. Styret har vurdert det som hensiktsmessig å ha ett revisjonsutvalg for hele DNB-konsernet, med mindre særskilte krav i land der konsernet er representert, tilsier noe annet. Revisjonsutvalget skal samlet ha den kompetanse som ut fra konsernets organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Minst ett av utvalgets medlemmer må ha relevant regnskaps- eller revisjonsmessig kompetanse. Revisjonsutvalgets formål, oppgaver og funksjoner er fastsatt i samsvar med internasjonale regler og standarder. Se punkt 10 Risikostyring og internkontroll for nærmere beskrivelse av utvalgets oppgaver.

Kompensasjonsutvalg

Styret i DNB ASA har et kompensasjonsutvalg som består av tre medlemmer av selskapets styre, og som normalt møtes tre til fire ganger årlig. Utvalget innstiller på styrets retningslinjer for kompensasjon til ledende ansatte i henhold til allmennaksjeloven paragraf 6-16a. Utvalget forbereder og anbefaler forslag til styret om kompensasjon til konsernsjef og er samtidig rådgiver for konsernsjef vedrørende kompensasjon og andre vesentlige personalrelaterte forhold for konsernledelsen og eventuelt andre som rapporterer til konsernsjef.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 10

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Finansiell virksomhet innebærer et behov for styring og forvaltning av risiko. God risikostyring er i DNB et strategisk virkemiddel for å øke verdiskapingen. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av risikoer av betydning for å oppnå konsernets forretningsmessige mål.

I punkt A nedenfor beskrives hvordan arbeidet med risikostyring og internkontroll i konsernet organiseres, gjennomføres og følges opp. Styrets rapportering av hovedelementene i den interne kontrollen knyttet til finansiell rapportering beskrives i punkt B nedenfor.

Konsernets rapport om kapitalkrav og risikostyring, Pilar 3-rapport, inneholder en beskrivelse av risikostyring og rammestruktur, kapitalstyring og kapitalberegning, i tillegg til vurdering og oppfølging av ulike typer risikoer. Videre redegjøres for DNBs tilpasninger til og oppfyllelse av regelverket om kapitalkrav. Rapporten er tilgjengelig på konsernets nettsider dnb.no/om-oss.

A) Organisering, gjennomføring og oppfølging

Internkontrollen i DNB bygger på rammeverket fra Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commissions, COSO.

Organisering og ansvar

Styrene

Styret i DNB ASA, holdingstyret, er konsernets øverste ansvarlige organ for forretningsdriften og skal blant annet påse at virksomheten, finansiell rapportering og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. DNB-konsernet har vedtatt en rekke retningslinjer for å understøtte dette, blant annet:

- etikk og samfunnsansvar
- DNBs styringsmodell
- forvaltning og effektiv drift
- risikostyring
- eierrelasjoner
- fullmaktsforhold
- styret og revisjonsutvalget
- kommunikasjon
- medarbeidere, herunder belønning
- finansiell styring, herunder finansiell rapportering

Holdingstyret har vedtatt DNBs konsernpolicy for risikostyring, som er retningsgivende for DNBs samlede arbeid med risikostyring og beskriver ambisjonene, holdningene og arbeidet med risiko i DNB-konsernet. Konsernets kapitaliseringspolicy skal sikre at konsernets egenkapital er tilpasset virksomhetens omfang og risikoprofil. Denne bygger på myndighetenes kapitalkrav og DNBs interne vurdering av behovet for kapital. Styret foretar løpende en vurdering av konsernets kapital situasjon. DNB Bank ASA og datterselskaper, bankkonsernet, skal opprettholde en rating på langsiktige ordinære innlån tilsvarende AA-nivå.

DNBs lønnsomhet er blant annet avhengig av konsernets evne til å identifisere, styre og prise risiko som oppstår i forbindelse med finansielle tjenester. Styret i DNB ASA har et uttalt mål om en lav risikoprofil og om å påta seg risiko som forstås og kan følges opp, og som ikke kan skade omdømmet. Overordnet kredittpolitikk fastlegges i felles styremøte for holdingstyret og styret i DNB Bank ASA, bankstyret. Bankstyret fastsetter kredittstrategier og årlige rammer for likviditetsrisiko og markedsrisiko for bankkonsernet. Markedsrisiko er knyttet til aksje-, valuta-, rente- og råvareeksponeringer. Styrene i de øvrige operative selskapene, for eksempel DNB Livsforsikring, fastsetter rammer for relevante risikoer innenfor sin virksomhet.

Holdingstyret har ansvar for å påse at konsernet har en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten, og for å sørge for at kapitalkrav som følger av lover og forskrifter, blir overholdt. Det er også fastsatt regler for internkontroll og styring av operasjonell risiko på konsernnivå.

Holdingstyret har vedtatt regler for etikk og samfunnsansvar som skal bidra til bevisstgjøring og etterlevelse av den etiske standarden som kreves i konsernet. Konsernets etikkregler slår

blant annet fast at en medarbeider straks skal informere sin overordnede eller konserndirektør revisjon dersom han eller hun får kunnskap om forhold som er i strid med gjeldende regelverk fastsatt av myndighetene eller om vesentlige brudd på interne bestemmelser.

Intern og ekstern rapportering skal ha høy kvalitet, og konsernet skal operere i samsvar med relevante lover, forskrifter og interne retningslinjer for virksomheten, herunder konsernets verdigrunnlag og regler for etikk og samfunnsansvar. Organiseringen av DNB tar sikte på å sikre uavhengighet i risikorapporteringen.

Konsernsjef og lederfora

Konsernsjefen har ansvar for å iverksette risikostyring som bidrar til å oppfylle de målene holdingstyret setter for virksomheten, herunder effektive styringssystemer og internkontroll.

Konsernledermøtet er konsernsjefens kollegium for overordnet ledelse. Alle vesentlige beslutninger som gjelder risiko- og kapitalstyring, vil normalt fattes i samråd med konsernledelsen.

I konsernledermøtet deltar konserndirektørene i forretnings-, støtte- og stabsområder. Det er etablert flere rådgivende organer som skal bistå med beslutningsgrunnlag, oppfølging og kontroll innenfor ulike fagområder:

- Balansestyringsutvalget, Asset and Liability Committee, ALCO, er et rådgivende organ for finansdirektør som behandler saker knyttet til styring av markeds- og finansieringsrisiko, risikomodellering, kapitalstruktur og avkastningsmål.
- Tre sentrale kredittutvalg: Konsernkredittutvalget, Kredittutvalg Storkunder og internasjonal, STI, og Kredittutvalg Retail Norge, RN. Konsernkredittutvalget beslutter store kredittsaker for forretningsområdene STI og RN innen gitte fullmakter, og rådgir konsernsjefen og styret ved behandling av større enkeltengasjementer og andre kredittsaker av spesiell karakter. Konsernkredittutvalget er sentralt ved utforming av konsernets kredittpolicy, kredittstrategier, kredittregelverk og vurderinger av porteføljerisiko. Kredittutvalgene i STI og RN beslutter øvrige kredittsaker innen gitte fullmakter for de respektive forretningsområdene.
- Investeringsutvalget er et rådgivende organ for konsernets erverv og avhendelse av egenkapitalinstrumenter i bankens strategiske og finansielle aksjeporteføljer. Beslutninger om kjøp og salg er delegert med beløpsfullmakter og handle-rammer. Beslutninger over 250 millioner kroner skal forelegges bankstyret.
- Operational Risk and Compliance Committee skal bidra til at oppfølging og rapportering av operasjonell risiko skjer på en effektiv og konsistent måte i hele konsernet. En viktig oppgave er å påse at konsernets rutiner knyttet til internkontroll og kvalitetsarbeid utformes slik at det gir merverdi i forhold til den operative driften.

Konsern finans og risikostyring

Konsern finans og risikostyring, KFR, har overordnet ansvar for risikomåling og -styring og internkontroll, samt for å vurdere

og rapportere konsernets samlede risikobilde. Divisjon Risikostyring konsern, RSK, er organisatorisk plassert i KFR og ledes av konsernets Chief Risk Officer, CRO. Divisjonen samler konsernets fagmiljøer innenfor risikostyring.

Compliance konsern

DNB skal etterleve alle lover og regler som gjelder virksomheten, heretter kalt "compliance". Styret har fastsatt en policy for compliance som beskriver hovedprinsippene for compliance og organiseringen av compliance-funksjonen. Compliance-funksjonen er en uavhengig funksjon som identifiserer, vurderer, gir råd om, overvåker og rapporterer konsernets compliance-risiko. I alle forretnings- og støtteområder samt i større datterselskaper og internasjonale kontorer er det utpekt en compliance officer, CO, som skal sikre at aktuelt regelverk blir etterlevd.

Revisjon

Uavhengig og effektiv revisjon skal bidra til hensiktsmessig risikostyring og internkontroll og pålitelighet i den finansielle rapporteringen. Konsernrevisjonen har sin instruks fra holdingstyret, som også godkjenner revisjonens årlige planer og budsjetter.

Konsernrevisjonens oppgaver kan noe forenklet deles i to:

- På vegne av DNB ASA, konsernsjef og styrene i selskapene i konsernet, se etter at det er etablert og gjennomføres tilstrekkelig og effektiv risikostyring og internkontroll
- Vurdere om risikoidentifisering og etablerte styringsprosesser og kontrolltiltak effektivt bidrar til å styrke konsernets evne til måloppnåelse

Ekstern revisor omtales i punkt 15 nedenfor.

Gjennomføring og oppfølging

Styrene

Holdingstyret gjennomgår årlig konsernets viktigste risiko-områder og internkontroll. Gjennomgangen, som bygger på konsernsjefens rapportering, tar sikte på å dokumentere kvaliteten på arbeidet i de viktigste risikoområdene og avdekke eventuelle svakheter og forbedringsbehov. Gjennomgangen skal sikre at endringer i risikobildet identifiseres, slik at nødvendige forbedringstiltak kan iverksettes.

Revisjonsutvalget overvåker systemene for internkontroll og risikostyring og ser etter at disse fungerer effektivt. Revisjonsutvalget vurderer også kvaliteten på konsernrevisjonens arbeid. Styrene i DNB Bank ASA, DNB Livsforsikring ASA og øvrige vesentlige datterselskaper evaluerer årlig selskapenes viktigste risikoområder og internkontroll.

Revisjonsutvalget, holdingstyret og bankstyret mottar hvert tertial en rapport om utviklingen i konsernets definerte risikokategorier. Konsernets risiko tallfestes i form av risikojustert kapitalbehov, som beregnes for hovedkategorier av risiko og for alle forretningsområder i konsernet. Risiko følges også opp gjennom supplerende risikomål som er tilpasset virksomheten i de enkelte forretningsområdene, for eksempel måling av eksponering mot rammer, nøkkeltall og porteføljerisiko. Styret i DNB Livsforsikring

ASA mottar periodisk en rapport med vurdering av selskapets risikosituasjon.

Det gis informasjon om konsernets risikosituasjon til markedet, aksjonærer og myndigheter gjennom kvartalsvis rapportering.

Konsernsjef og lederfora

Utgangspunktet for risikostyringen i DNB er at den enkelte leder i konsernet har ansvar for risiko innen eget ansvarsområde og derfor skal ha nødvendig innsikt i og forståelse av eget risikobilde, slik at dette kan forvaltes på en økonomisk og administrativt forsvarlig måte.

Konsernsjefen har gitt nærmere retningslinjer for gjennomføringen av overordnet kredittpolitikk og -strategier. Hvert enkelt forretningsområde styrer sine egne kredittprosesser etter slike retningslinjer.

Risiko i DNB Livsforsikring følges opp ved måling av det samlede verditap selskapet kan dekke og samtidig overholde lovkrav til kapital.

Alle områder i konsernet foretar årlig en risikogjennomgang som omfatter:

- kommentarer til eget arbeid med risikostyring og internkontroll
- risikovurderinger
- vurdering av egen etterlevelse av eksternt og internt regelverk
- planlagte forbedringstiltak

Rapporteringen skjer på avdelingsnivå og gir grunnlag for samlede rapporter for forretningsområder og støtteområder som inngår i konsernsjefens rapportering til holdingstyret. Der vurderingen viser spesielt alvorlige risikoer, skal disse rapporteres sammen med en angivelse av aktuelle forbedringstiltak.

Konsern finans og risikostyring

Risikostyring konsern, RSK, utarbeider periodisk en rapport til holdingstyret og bankstyret vedrørende utviklingen i risikokategorier. Konsernets kredittsjef fremlegger en rapport til bankstyret vedrørende utviklingen i bankkonsernets kredittrisiko. Konsernets risiko tallfestes i form av risikojustert kapitalbehov. Beregning av forretningsområdenes kapitalbehov er basert på konsernets interne risikomodell, se kapitlet "Kapital" i konsernets rapport om kapitalkrav og risikostyring, Pilar 3-rapport, som er tilgjengelig på dnb.no/om-oss. Avkastning på risikojustert kapital inngår i prising av produkter, resultatmåling og oppfølging av forretningsområdene.

Compliance konsern

Group Compliance Officer, GCO, har ansvar for konsernets overordnede kontroll med og rapportering av compliance-risiko og eventuelle brudd på regelverk som konsernet er underlagt. GCO er organisatorisk plassert i RSK og rapporterer til styret gjennom konsernsjef minimum årlig. Compliance-ansvarlige i forretnings- og støtteområdene rapporterer periodisk om status og eventuelle brudd på regelverk til GCO og linjevei til leder for

den respektive enhet. Identifisering, vurdering og overvåking av konsernets risiko for feil i finansiell rapportering utføres av Konsernstab økonomi og regnskap, KØR, på vegne av konserndirektør finans.

Konsernrevisjonen

Konsernrevisjonen utfører operasjonell og finansiell revisjon av enheter i DNB-konsernet. Det utarbeides en revisjonsplan som diskuteres med konsernledelsen, behandles i revisjonsutvalget og godkjennes av styret. Konsernrevisjonens risikovurderinger ligger til grunn for hvilke områder som skal prioriteres i revisjonsarbeidet. Det utarbeides særskilte revisjonsrapporter som inneholder resultatene av revisjonen, en redegjørelse for eventuelle svakheter eller mangler, forslag til tiltak og identifikasjon av ansvarlig person og fastsettelse av tidsfrister for gjennomføring av foreslåtte tiltak. Revisjonsrapportene sendes til ansvarlig leder i revidert enhet. Et sammendrag med revisjonens vurdering av alle enhetene i DNB-konsernet rapporteres hvert halvår til styret i DNB ASA. Styret i DNB Bank ASA mottar månedlig et sammendrag av revisjonsrapportene for enhetene i DNB Bank-konsernet. Styrene i DNB Livsforsikring ASA og DNB Asset Management Holding AS mottar kvartalsvise sammendrag av revisjonsrapporter for sine respektive enheter. Konsernrevisjonens rapporter blir også presentert for kontrollkomiteen og ekstern revisor.

Ekstern revisor

Ekstern revisor skal gi revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder særlig om vesentlige svakheter som er avdekket ved internkontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.

Tilsynsmyndigheter

DNB-konsernets virksomhet er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Tilsynet gjennomgår blant annet års- og delårsregnskaper og konsernets interne kapitalvurderingsprosess som følger av kapitaldekningsregelverket (Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP). Styret tilstreber en åpen og konstruktiv dialog med Finanstilsynet.

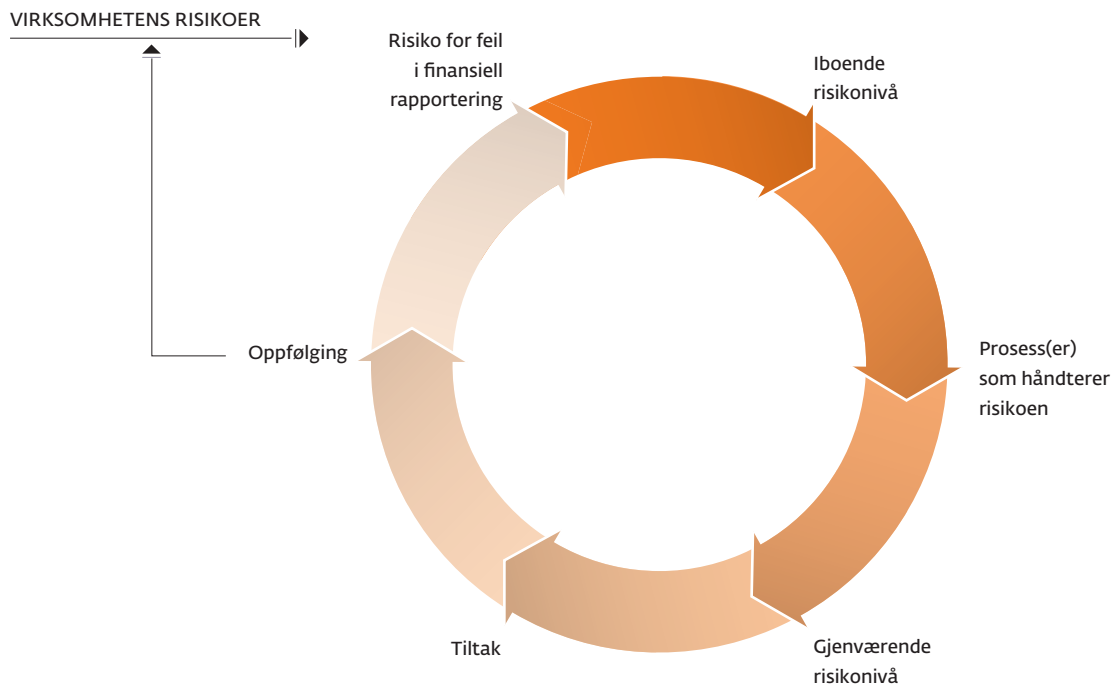
B) Styrets rapportering av hovedelementene i den interne kontrollen knyttet til finansiell rapportering

DNB skal ha lav operasjonell risiko, og det er i konsernets retningslinjer for finansiell rapportering stilt klare krav til kvalitet. Nedenfor beskrives hvordan konsernets arbeid med internkontroll over finansiell rapportering organiseres, gjennomføres og følges opp.

Organisering og ansvar

DNB ASAs styre ved revisjonsutvalget fører tilsyn med prosessen for finansiell rapportering. Styret har gitt retningslinjer som skal sikre pålitelig, relevant, tidsriktig og lik informasjon til aksjonærer og andre aktører i verdipapirmarkedet. Retningslinjene dekker også interne behov. Samlet benevnes disse retningslinjene for finansiell rapportering. Retningslinjene stiller krav til kvalitetssikring av finansiell rapportering for alle enhetene i konsernet, herunder krav om å forebygge regnskapsmanipulasjon.

PROSESS FOR INTERKONTROLL OVER FINANSIELL RAPPORTERING I DNB-KONSERNET

Revisjonsutvalget skal føre tilsyn med prosessen for finansiell rapportering og se etter at konsernets internkontroll, herunder intern revisjon og risikostyringssystemer, fungerer effektivt. Revisjonsutvalget skal blant annet gjennomgå DNB-konsernets kvartals- og årsregnskaper og oversikt over utviklingen i konsernets viktigste risikokategorier hvert tertial. Revisjonsutvalget skal videre påse at konsernet har en uavhengig og effektiv ekstern revisjon. Utvalget skal også gjennomgå årsregnskapet til DNB ASA, selskaps- og konsernregnskapene til DNB Bank ASA og DNB Livsforsikring ASA og årsregnskapet til DNB Boligkreditt AS.

Konsern finans og risikostyring, KFR, ledes av konserndirektør finans og er organisert utenfor forretningsområdene. Konsern-ansvarlig for finansiell rapportering rapporterer til konserndirektør finans og har ansvar for fagområder som finansiell rapportering, budsjett og finansiell plan, skatt, avgift og internkontroll over finansiell rapportering i konsernet.

Lederne for rapporterende enheter har ansvar for løpende finansiell oppfølging og rapportering. Alle enhetene har egne ledergrupper og økonomifunksjoner tilpasset sin organisasjon og virksomhet. Lederne skal sørge for å implementere hensiktsmessig og effektiv internkontroll i samsvar med fastsatte krav og har ansvaret for å etterleve kravene.

Finansiell rapportering for DNB-konsernet, DNB Bank-konsernet og DNB Livsforsikring ASA gjennomgås kvartalsvis av Konsern-revisjonen. Årsregnskaper for alle selskaper i DNB-konsernet revideres av ekstern revisor, som innenfor rammene fastsatt i internasjonale standarder for revisjon og kvalitetskontroll, ISA, samarbeider med konsernrevisjonen.

Gjennomføring og oppfølging

Internkontrollprosess over finansiell rapportering i DNB illustreres i figuren ovenfor.

Utgangspunktet for internkontrollen er en vurdering av hvorvidt virksomheten medfører risiko for feil i finansiell rapportering. Deretter vurderes iboende risikonivå, det vil si risiko *før* etablert internkontroll. Prosesser som håndterer risikoene, identifiseres og utgjør samlet omfanget av internkontrollen. Gjenværende risikonivå, det vil si risiko *etter* etablert internkontroll, defineres, og det foretas en vurdering av hvorvidt det er nødvendig å implementere ytterligere tiltak for å styrke internkontrollen. Resultatet av internkontrollen følges løpende opp.

Rapporterende enheter

De ansvarlige for rapporterende enheter skal sørge for hensiktsmessig og effektiv internkontroll i samsvar med

krav og har ansvaret for å etterleve disse. Enhetene vurderer årlig egen etterlevelse av eksternt og internt regelverk og rapporterer resultatet av internkontrollen sammen med planlagte forbedringstiltak til konsernansvarlig for finansiell rapportering.

Konsern finans og risikostyring, KFR

På vegne av konserndirektør finans identifiserer, vurderer og overvåker konsernansvarlig for finansiell rapportering risiko for feil i konsernets finansielle rapportering i samarbeid med ledere av rapporterende enheter. Risikovurderingen behandles i konsernets revisjonsutvalg.

KFR utarbeider finansiell rapportering for DNB-konsernet og påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandards, fastsatte regnskapsprinsipper og styrets retningslinjer. Konsernansvarlig for finansiell rapportering utarbeider retningslinjer som utdyper kravene som lokale enheter må overholde. Det er etablert prosesser og en rekke kontrolltiltak som skal sørge for kvalitetssikring av finansiell rapportering. Tiltakene omfatter regler for fullmakter, arbeidsdeling, avstemming, endringshåndtering, IT-kontroller og ledelsesgjennomganger.

Det er etablert en årlig prosess for egevaluering av nivået på og effektiviteten av internkontrollen over finansiell rapportering. Konsernansvarlig for finansiell rapportering gjennomgår enhetenes og konsernets finansielle rapportering og vurderer eventuelle feil, mangler og forbedringsbehov. En samlet rapport blir presentert for konserndirektør finans, konsernledelsen, konsernets revisjonsutvalg og styret i DNB ASA i forbindelse med behandlingen av konsernets årsregnskap.

Konsernledelsen

Konsernsjef og konserndirektør finans vurderer løpende forretningsområdenes finansielle resultater og måloppnåelse, kritiske forhold og hendelser som påvirker fremtidig utvikling og optimal ressursutnyttelse. En gjennomgang av blant annet disse temaene gjennomføres med de enkelte forretningsområdene minimum hvert kvartal. På møtene vurderes blant annet risikoer knyttet til finansiell rapportering, både på kort og lang sikt. Konsernsjef, konserndirektør finans, ledelsen i det aktuelle området samt relevant fagekspertise deltar på møtene, som ledes av konsernsjef. Konserndirektør finans gjennomgår slike temaer med støtteområdene etter behov.

Konsernledermøtet gjennomgår månedlig finansiell rapportering, herunder utvikling i resultat- og balansestørrelser, status i forhold til lovkrav, resultat for juridiske enheter og analyse av og kommentarer til resultater i forretnings- og støtteområder.

Revisjonsutvalget, styret og generalforsamlingen

Revisjonsutvalget gjennomgår kvartalsvis finansiell rapportering for DNB-konsernet. Utvalget foretar en grundig gjennomgang av skjønnsmessige vurderinger og estimater i tillegg til eventuelle endringer i regnskapspraksis. I sin gjennomgang har utvalget diskusjoner med ledelsen, konsernrevisjonen og ekstern revisor. Utvalget behandler administrasjonens årlige

egevaluering av nivået på og effektiviteten av internkontrollen over finansiell rapportering.

Minst en gang i året har utvalget møte med ekstern revisor og konserndirektør revisjon hver for seg uten tilstedeværelse fra administrasjonen. Revisjonsutvalget behandler kvartalsregnskap og forslag til årsregnskap for DNB ASA og DNB-konsernet. Styrene i DNB ASA og DNB Bank ASA behandler kvartalsregnskap og forslag til årsregnskap for de respektive selskapene etter behandling i administrasjonen og revisjonsutvalget. Årsregnskapene fastsettes av generalforsamlingen.

Revisjonsutvalget behandler også forslag til selskaps- og konsernregnskapene til DNB Bank ASA og DNB Livsforsikring ASA og selskapsregnskapet til DNB Boligkreditt AS. Styret i DNB Livsforsikring ASA behandler kvartalsregnskap og forslag til årsregnskap. Årsregnskapene besluttet av de respektive selskapers generalforsamlinger.

Konsernrevisjonen

Konsernrevisjonen deltar i revisjonen av årsregnskapet for DNB-konsernet og enkelte underkonsern og datterselskaper, samt gjennomgår kvartalsregnskapene. Som et ledd i revisjonsarbeidet vurderer konsernrevisjonen etablert internkontroll over finansiell rapportering. Resultatene av finansiell revisjon for DNB-konsernet rapporteres til revisjonsutvalget hvert kvartal. Videre rapporteres resultatene av finansiell revisjon av selskaps- og konsernregnskapene til DNB Bank ASA og DNB Livsforsikring ASA og selskapsregnskapet til DNB Boligkreditt AS årlig til revisjonsutvalget. Det utarbeides hvert år en rapport som oppsummerer resultatene av den finansielle revisjonen. Rapporten redegjør for eventuelle svakheter og mangler, foreslår tiltak og setter tidsfrister for gjennomføring av foreslåtte tiltak. Rapporten sendes de ansvarlige for finansiell rapportering i de reviderte enheter/selskaper for uttalelse før den behandles i styret i DNB ASA.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 11

GODTGJØRELSE TIL STYRET

Styrehonorarene, som innstilles av valgkomiteen og fastsettes av representantskapet, er ikke resultatavhengige eller knyttet til opsjoner i DNB ASA. Styret skal godkjenne eventuell annen godtgjørelse enn styrehonorar, revisjonsutvalgshonorar og kompensasjonsutvalgshonorar fra selskapet til medlemmer av styret. Representantskapet skal orienteres i slike saker. Note 50 til årsregnskapet for DNB-konsernet viser godtgjørelser til ledende ansatte og tillitsvalgte i DNB ASA.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 12

GODTGJØRELSE TIL LEDEDE ANSATTE

Retningslinjer for lederlønninger

DNBs retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til konsernsjef og øvrige medlemmer av konsernledelsen skal til enhver tid understøtte gjeldende strategi og verdigrunnlag og bidra til å nå konsernets mål. Den totale godtgjørelsen til konsernsjefen og ledende ansatte består av fastlønn (hovedelement), naturalytelser, variabel lønn og pensjons- og forsikringsordninger. For 2011 er den variable godtgjørelsen til konsernsjef og øvrige ledende ansatte fastsatt med en sterkere vektlegging av konsernfelles måleparametre for finansielle nøkkeltall, kundetilfredshet og omdømme.

DNB har i tråd med ny forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond, samt tilhørende forskrift, tilpasset ordningen for variabel godtgjørelse for ledende ansatte. Videre har konsernet identifisert ledende ansatte, risikotagere og selvstendige kontrollfunksjoner mv., heretter kalt risikotagere. Kompensasjon til konsernsjef og øvrige risikotagere beskrives nærmere nedenfor.

Konsernsjef

Totalkompensasjonen til konsernsjefen fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering, blant annet basert på sammenligninger i markedet og omdømmehensyn. Kompensasjonen skal være konkurransedyktig, men ikke markedsledende.

Den variable godtgjørelsen til konsernsjefen er prestasjonsbasert og fastsettes på bakgrunn av finansielt risikoustjert resultat, economic profit, måling av DNB-konsernets kundetilfredshet og omdømme og en helhetlig vurdering relatert til konsernets verdier og ledelsesprinsipper. Variabel godtgjørelse til konsernsjefen kan maksimalt utgjøre 50 prosent av fastlønn. Minimum 50 prosent av variabel godtgjørelse tildeles som aksjer i DNB ASA med en bindingstid på ett år for en tredjedel, to år for en tredjedel og tre år for en tredjedel før aksjene kan omsettes.

Øvrige risikotagere

Totalkompensasjonen til øvrige risikotagere fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige, men ikke lønnsledende betingelser. Godtgjørelsen skal gjøre konsernet konkurransedyktig i arbeidsmarkedet og fremme konsernets lønnsomhet, herunder ønsket inntekts- og kostnadsutvikling. Totalkompensasjonen skal ikke skade DNBs omdømme eller være markedsledende, men sikre at DNB tiltrekker seg og beholder ledende ansatte med ønsket kompetanse og erfaring.

Variabel godtgjørelse fastsettes basert på konkret resultatoppnåelse av konsernmål samt definerte mål innenfor den enkeltes ansvarsområder. Det foretas også en helhetlig vurdering av den totale måloppnåelsen med utgangspunkt i konsernets verdier, ledelsesprinsipper og individuelt bidrag til enhetens resultatoppnåelse.

Ordningen med variabel godtgjørelse er resultatavhengig uten å være risikodrivende og skal ikke være egnet til å skade DNBs omdømme. Det er fastsatt et øvre tak for utbetaling av variabel godtgjørelse på inntil 50 prosent av fastlønn. Minimum 50 prosent av variabel godtgjørelse tildeles som aksjer i DNB ASA med en bindingstid på ett år for en tredjedel, to år for en tredjedel og tre år for en tredjedel før aksjene kan omsettes. Nivået på variabel godtgjørelse i DNB vurderes å være moderat sammenlignet med nivået i sammenlignbare internasjonale finansinstitusjoner og store norske konsern.

Styrets erklæring vedrørende ledergodtgjørelser

Styret fremlegger en erklæring med forslag til retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte for generalforsamlingen. Erklæringen og informasjon om godtgjørelse utbetalt til hvert medlem av konsernledelsen er oppgitt i note 50 i årsregnskapet for DNB-konsernet.

Øvrige forhold

Det er ingen utestående tegningsrettigheter eller lignende til ansatte i DNB-konsernet. Se også omtale av styrets kompensasjonsutvalg i punkt 9 ovenfor.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 13

INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Konsernet gir markedet i Norge og internasjonalt omfattende analytisk informasjon i tilknytning til regnskapsavleggelse hvert kvartal og ved egne temapresentasjoner. Informasjonen gjøres samtidig tilgjengelig for alle interesserte, på Oslo Børs og konsernets nettside.

Det er utarbeidet retningslinjer for rapportering av finansiell informasjon til aksjonærer, investorer og analytikere. Retningslinjene omhandler også konsernets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen. Retningslinjene er basert på åpenhet og hensyn til likebehandling av aktørene i markedet og finnes på selskapets nettside dnb.no.

Oversikt over datoer for viktige hendelser som generalforsamling, publisering av delårsrapporter, åpne presentasjoner og utbetaling av utbytte publiseres på konsernets nettside.

Alle ansatte i DNB har tilgang til retningslinjer for finansiell rapportering, herunder krav til internkontroll over finansiell rapportering. KFR avholder regelmessige møter med enheter i konsernet for å sørge for å gi informasjon om og økt forståelse for kravene til internkontroll over finansiell rapportering.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PUNKT 14

SELSKAPSOVERTAGELSE

Styret i DNB ASA vil håndtere eventuelle overtagelsestilbud i samsvar med prinsippet om likebehandling av aksjonærer. Samtidig vil styret bidra til at aksjonærene får mest mulig fyllestgjørende informasjon i alle situasjoner som påvirker aksjonærenes interesser. Se for øvrig punkt 4, hvor det er redegjort for at staten vil opprettholde eierandelen på 34 prosent i DNB ASA slik Stortinget har forutsatt.

Avvik fra anbefalingen: Styret har valgt å ikke utarbeide eksplisitte hovedprinsipper for håndtering av overtagelsestilbud. Bakgrunnen for dette unntaket er at den norske stat eier 34 prosent av aksjene i DNB ASA, noe som gjør det lite relevant med slike hovedprinsipper. For øvrig slutter styret seg til anbefalingens formuleringer på dette punkt.

PUNKT 15

EKSTERN REVISOR

Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget og kontrollkomiteen. Det er utarbeidet retningslinjer for forholdet til ekstern revisor, herunder begrensninger på hvilket tilleggsarbeid som kan utføres, godkjenning av honorarer og retningslinjer om å innhente tilbud på ekstern revisjon. I henhold til retningslinjene kan ansvarlig revisor normalt ikke revidere DNBs årsregnskap i mer enn fem sammenhengende år. Ved utløpet av funksjonstiden skal det normalt innhentes tilbud fra flere revisjonsselskaper.

Revisjonsutvalget innstiller på valg av ekstern revisor til styret. Forslaget fremlegges for representantskapet, som innstiller til generalforsamlingen. Revisjonsutvalget avholder minst ett årlig møte med revisor uten at konsernsjef eller andre fra administrasjonen er til stede.

Revisjonsutvalget innstiller til styret på godkjenning av ekstern revisors honorar. Styret fremlegger deretter forslagene til honorar for generalforsamlingen til godkjenning.

Ekstern revisor skal gi revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder særlig om vesentlige svakheter som er avdekket ved internkontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen. Revisor skal dessuten overfor revisjonsutvalget:

- hvert år skriftlig bekrefte sin uavhengighet,
- opplyse om hvilke andre tjenester enn lovpliktig revisjon som er levert til foretaket i løpet av regnskapsåret,
- opplyse om eventuelle trusler mot uavhengigheten og dokumentere tiltak som er iverksatt for å redusere disse.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

STYRENDE ORGANER I DNB ASA

REPRESENTANTSKAP

Medlemmer valgt av aksjonærene

Amund Skarholt, Oslo (leder) (1 222)
Eldbjørg Løwer, Kongsberg (nestleder) (200)
Inge Andersen, Oslo (0)
Nils Halvard Bastiansen, Bærum (0)
Toril Eidesvik, Bergen (0)
Camilla Marianne Grieg, Bergen (0)
Leif O. Høegh, Oslo (0)
Nalan Koc, Tromsø (0)
Tomas Leire, Kristiansand (0)
Per Otterdahl Møller, Skien (0)
Dag J. Opedal, Oslo (1 705)
Ole Robert Reitan, Asker (0)
Gudrun B. Rollesfens, Hammerfest (0)
Arthur Sletteberg, Stabekk (2 444)
Merete Smith, Oslo (0)
Birger Solberg, Oslo (10 888)
Ståle Svenning, Trondheim (0)
Turid Sørensen, Sandefjord (0)
Gine Wang, Stavanger (0)
Hanne Rigmor Egenæss Wiig, Halden (1 705)

Varamedlemmer valgt av aksjonærene

Erik Buchmann, Oslo (600)
Turid Dankertsen, Oslo (1 767)
Rolf Domstein, Måløy (0)
Harriet Hagan, Alta (244)
Bente Hagem, Ås (0)
Rolf Hodne, Stavanger (0)
Liv Johannson, Oslo (3 031)
Herman Mehren, Nevlungshamn (10)
Gry Nilsen, Drammen (0)
Asbjørn Olsen, Skedsmo (1 313)
Oddbjørn Paulsen, Bodø (0)
Anne Bjørg Thoen, Oslo (416)
Elsbeth Sande Tronstad, Stabekk (0)
Lars Wenaas, Måndalen (750 000)

Medlemmer valgt av de ansatte

Rune Asprusten, Hong Kong (2 644)
Bente H. Espenes, Oslo (186)
Willy Furunes, Bodø (852)
Bjørn Hennum, Drammen (488)
Einar Pedersen, Kristiansund (93)
Eli Solhaug, Oslo (3 145)
Marianne Steinsbu, Oslo (3 630)
Britt Sæle, Fjell (1 546)
Astrid Waaler, Oslo (0)
Arvid Åsen, Fjell (603)

Varamedlemmer valgt av de ansatte

Tore Müller Andréén, Bergen (0)
Terje Bakken, Alta (636)
Randi Bergsveen, Vestre Toten (0)
Rune André Bernbo, Drøbak (213)
Bertil Einvik, Trondheim (560)
Lillian Hattrem, Oslo (0)
Eva Holter, Drammen (4 294)
Svein Arne Kristoffersen, Alstadhaug (173)
Svein-Ove Kvalheim, Bønes (1 852)
Irene Buskum Olsen, Gjøvik (551)
Oddmunn Olsen, Trondheim (809)
Ingvild Rekdal, Oslo (346)
Sissel Tove Rist, Svolvær (0)
Viktor Sæther, Oslo (0)
Bente Wigaard, Oslo (0)

KONTROLLKOMITÉ

Medlemmer

Frode Hassel, Trondheim (leder) (0)
Thorstein Øverland, Oslo (nestleder) (0)
Svein Nordvald Eriksen, Oslo (0)
Karl Olav Hovden, Kolbotn (0)

Varamedlemmer

Svein Brustad, Hvalstad (0)
Merete Smith, Oslo (0)

STYRE

Medlemmer

Anne Carine Tanum, Rømskog (leder) (300 000)
Bjørn Sund, Lysaker (nestleder) (31 196)
Jarle Bergo, Ytre Enebakk (0)
Bente Brevik, Oslo (5 000)
Sverre Finstad, Moelv (7 931) ¹⁾
Carl A. Løvvik, Bergen (116) ¹⁾
Tore Olaf Rimmereid, Oslo (6 111)
Ingjerd Skjeldrum, Drammen (6 288) ¹⁾

Varamedlemmer for de ansattes representanter

Jørn O. Kvilhaug, Hokksund (781) ¹⁾
Jorunn Løvås, Fjell (93) ¹⁾
Hans-Kristian Sætrum, Oslo (9 496) ¹⁾

VALGKOMITÉ

Amund Skarholt, Oslo (leder) (1 222)
Eldbjørg Løwer, Kongsberg (200)
Per Otterdahl Møller, Skien (0)
Arthur Sletteberg, Stabekk (2 444)
Reier Ola Søberg, Oslo (0)

REVISJONSUTVALG

Tore Olaf Rimmereid, Oslo (leder) (6 111)
Bente Brevik, Oslo (5 000)
Jarle Bergo, Ytre Enebakk (0)

KOMPENSASJONSUTVALG

Anne Carine Tanum, Rømskog (leder) (300 000)
Bjørn Sund, Lysaker (31 196)
Tore Olaf Rimmereid, Oslo (6 111)

KONSERNLEDELSE

Konsernsjef

Rune Bjerke (23 386)

Konserndirektør Finans

Bjørn Erik Næss (28 367)

Konserndirektør Retail Norge

Karin Bing Orgland (7 840)

Konserndirektør Storkunder og internasjonal

Leif Teksum (48 236)

Konserndirektør DNB Markets

Ottar Ertzeid (148 961)

Konserndirektør Forsikring og kapitalforvaltning

Tom Rathke (14 363)

Konserndirektør Operations

Liv Fiksdahl (8 655)

Konserndirektør HR

Solveig Hellebust (3 713)

Konserndirektør IT

Cathrine Klouman (16 519)

Konserndirektør Marked, kommunikasjon og eBusiness

Trond Bentestuen (4 882)

Konserndirektør Corporate Centre

Kari Olrud Moen (7 492)

KONSERNREVISJON

Tor Steinfeldt-Foss (0)

EKSTERN REVISOR

Ernst & Young AS

1) Ikke uavhengige, se side 18 om eierstyring og selskapsledelse.

Tallene i parentes gir en oversikt over hvor mange aksjer vedkommende eide i DNB ASA per 31. desember 2011. Det er også tatt med aksjer tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Lov om årsregnskap mv. paragraf 7-26.

STYRET

ANNE CARINE TANUM
(FØDT 1954)

Styreleder i DNB og DNB Bank (styremedlem siden 1999)

Tidligere styremedlem i DnB Holding, Den norske Bank og Vital Forsikring. Styreleder i Stiftelsen Litteraturhuset, Kilden IKS og Oslo Kino AS. Styremedlem i Helse Sør-Øst RHF, Cappelen Damm AS, Try AS, Henie Onstad Kunstsenter og IRIS. Tidligere styreleder i NRK, nestleder for styret i Den norske Opera og mangeårig administrerende direktør og eier av Tanum AS. Utdannet cand. jur. ved Universitetet i Oslo.

Deltok i 14 av 14 styremøter i 2011.

JARLE BERGE (FØDT 1945)

Styremedlem i DNB og nestleder i styret i DNB Bank siden 2011

Hadde ulike stillinger i Norges Bank fra slutten av 60-tallet og avsluttet sin karriere som visesentralbanksjef i 2008. Alternate Executive Director i International Monetary Fund, IMF, ut 2010. Tidligere forretningsfører for Statens Banksikringsfond og styremedlem i Oslo Børs. Har også deltatt i ulike komiteer og ekspertgrupper, blant annet i komiteen for etiske retningslinjer for Statens Pensjonsfond i 2002. Utdannet sosialøkonom ved Universitetet i Oslo.

Deltok i 7 av 14 styremøter i 2011 (valgt inn i styret 16. juni 2011).

BJØRN SUND (FØDT 1945)

Nestleder i styret i DNB (styremedlem siden 1999)

Ansvarlig for byggingen av det nye Universitetssykehuset i Akershus. Administrerende direktør og styreleder i Advansia, et selskap som står for prosjekt- og byggeledelse av store og komplekse prosjekter. Nestleder i styret i Gassnova SF. Tidligere styreleder i Gjensidige NOR og styremedlem i Gjensidige NOR Sparebank. Ledet gjennomføringen av OL-prosjektene på Lillehammer, flyplassprosjektet på Gardermoen og Telenor-prosjektet på Fornebu. Leder Kulturbyggene-prosjektet i Bjørvika for Oslo kommune. Utdannet sivilingeniør ved Norges Tekniske Høgskole i Trondheim.

Deltok i 12 av 14 styremøter i 2011.

BENTE BREVIK (FØDT 1964)

Styremedlem i DNB siden 2010

Administrerende direktør i Stabburet AS og medlem av Orkla Foods Nordics ledergruppe. Styremedlem i Dagligvareleverandørenes Forening, Bakers AS og Procordia Food AB. Har tidligere hatt ulike stillinger i Nidar AS, Varta Batteri AS og SC Johnson. Utdannet siviløkonom ved Handelshøgskolen BI.

Deltok i 12 av 14 styremøter i 2011.

SVERRE FINSTAD
(FØDT 1955)

Ansattvalgt styremedlem i DNB og DNB Bank siden 2011

Styremedlem i DNB også i tidligere perioder og tidligere styremedlem i Gjensidige NOR Sparebank. Nestleder for Finansforbundet avd. Hedmark. Ble ansatt i Ringsaker Sparebank i 1977 og har vært heltids tillitsvalgt siden 1986.

Deltok i 7 av 14 styremøter i 2011 (valgt inn i styret 16. juni 2011).

TORE OLAF RIMMEREID
(FØDT 1962)

Styremedlem i DNB siden 2008

Tidligere styremedlem i DNB Bank. Administrerende direktør i E-CO Energi og tidligere administrasjons- og finansdirektør i NRK og konserndirektør økonomi og finans i SpareBank 1 Gruppen AS. Har hatt diverse stillinger i Kredittkassen. Var tidligere politisk rådgiver for Høyres Stortingsgruppe og er nå styreleder i Oslo Lysverker, Opplandskraft DA og Oslo Teknopol IKS. Utdannet siviløkonom og autorisert finansanalytiker ved Norges Handelshøyskole.

Deltok i 13 av 14 styremøter i 2011.

CARLA A. LØVVIK
(FØDT 1952)

Ansattvalgt styremedlem i DNB siden 2011

Arbeider i dag som hovedverneombud og tillitsvalgt i DNB. Ble ansatt som assurandør i 1988 og har jobbet som markedssjef i salg og som driftsleder ved Kundesenteret i DNB.

Deltok i 7 av 14 styremøter i 2011 (valgt inn i styret 16. juni 2011).

INGJERD SKJELDRUM
(FØDT 1957)

Ansattvalgt styremedlem i DNB og DNB Bank siden 2002

Tillitsvalgt på heltid siden 1990 og konsernhovedtillitsvalgt siden februar 2000 for Sparebanken NOR. Konserntillitsvalgt i DNB siden 2003. Medlem av Finansforbundets forbundsstyre. Var tidligere styremedlem i Sparebanken NOR og Gjensidige NOR og arbeidet innen personmarkedet i Gjensidige NOR.

Deltok i 12 av 14 styremøter i 2011.

KUNDENE

Fra 1. januar 2011 innførte konsernet døgnåpen kundeservice på telefon syv dager i uken hele året. Satsingen på ungdom ble styrket, og det ble gjennomført en rekke andre tiltak som bidro til å bedre kundeopplevelsen.

STYRETS ÅRSBERETNING

DNB er Norges største og et av Nordens største finanskonsern målt etter markedsverdi. Konsernet har et komplett tilbud av finansielle tjenester innenfor blant annet lån, sparing, rådgivning, forsikring og pensjon til personkunder, bedriftskunder og offentlig sektor. DNB betjener kundene i Norge gjennom landets største distribusjonsnett for finansielle tjenester, døgnåpen kundeservice på telefon syv dager i uken og elektroniske tjenester som nettbank og SMS, hvor det ble utført om lag 125 millioner transaksjoner i løpet av 2011. DNB er blant verdens ledende banker innenfor sine internasjonale satsingsområder, spesielt energi, shipping, fiskeri og havbruk. Konsernet er representert i 19 land, med virksomhet i de skandinaviske landene, Finland, Baltikum, Polen, Storbritannia, Tyskland, Hellas, Luxembourg, Russland, USA, Chile, Brasil, India, Singapore og Kina.

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

DNB avlegger i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-9 årsregnskap for konsernet i overensstemmelse med IFRS, International Financial Reporting Standards, godkjent av EU. DNB ASAs selskapsregnskap avlegges etter forenklet IFRS.

VIRKSOMHETEN I 2011

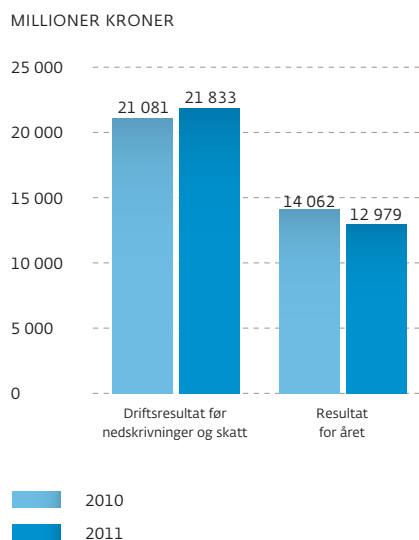
DNB oppnådde et resultat på 12 979 millioner kroner i 2011, en reduksjon på 1 083 millioner sammenlignet med 2010. Driftsresultatet før nedskrivninger og skatt økte med 752 millioner kroner til 21 833 millioner, mens høyere skattekostnader og noe økte nedskrivninger var årsaken til reduksjonen i det samlede resultatet.

Resultatet i 2011 var påvirket av at det i andre halvår oppstod

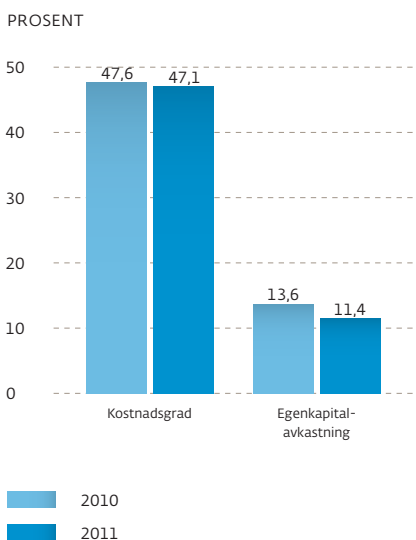
betydelig uro i finansmarkedene knyttet til enkelte EU-lands manglende evne til å betjene sine gjeldsforpliktelser, og DNB ble berørt gjennom svekkede aksjekurser og turbulens i markedene. Konsernet var imidlertid ikke direkte eksponert i engasjementer med disse landene. Finansuroen var en medvirkende årsak til at kravene til kapitalisering av finansvirksomhet ble strammet inn internasjonalt og i Norge i andre halvår.

Netto renteinntekter økte med 1 816 millioner kroner eller 7,7 prosent fra 2010 til 2011. Utlånsvolumene økte i gjennomsnitt med 72,7 milliarder kroner eller 6,5 prosent i samme periode. Utlånsveksten var sterk i andre halvdel av 2011, men noe avtagende helt mot slutten av året. Innskuddene økte i kroner nesten like mye som utlånene, og det ga en markert økning i innskuddsdekningen fra 54,8 prosent ved utgangen av 2010 til 57,8 prosent. Konsernet økte samtidig sin verdipapirgjeld og styrket det langsiktige finansieringsgrunnlaget. Både utlåns- og innskuddsmarginene, målt mot 3-måneders penge-markedsrente, var omtrent på samme nivå ved inngangen og ved utgangen av året. Utlånsmarginene økte mot slutten av året og kompenserte for noe av de økte kostnadene til langsiktige innlån. Som følge av uroen i finansmarkedene var kostnadene ved opptak av ny finansiering fortsatt på et vesentlig høyere nivå enn de kortsiktige pengemarkedsrentene.

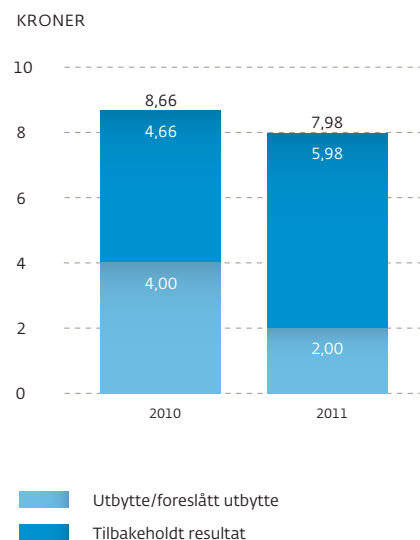
RESULTATUTVIKLING

KOSTNADSGRAD OG EGENKAPITALAVKASTNING

RESULTAT PER AKSJE

Andre driftsinntekter økte med 598 millioner kroner fra 2010, til 16 754 millioner i 2011. Konsernet fikk i 2010 en gevinst på 1 170 millioner kroner i forbindelse med fusjonen mellom betalingsformidlingsselskapet Nordito og danske PBS Holding. Korrigert for denne gevinsten viste andre driftsinntekter en økning på 1 768 millioner kroner fra 2010. De turbulente finansmarkedene bidro til høyere inntekter fra valuta og rente-instrumenter, blant annet fra verdsettelse av valutabytteavtaler knyttet til innlån, på 3 438 millioner kroner fra 2010. Samtidig førte de svake finansmarkedene til en reduksjon i resultatet i DNB Livsforsikring på 1 167 millioner kroner sammenlignet med 2010. Det var en tilfredsstillende utvikling i øvrige driftsinntekter fra 2010 til 2011.

De samlede driftskostnadene økte med 1 662 millioner kroner fra 2010. Korrigert for nedskrivninger av goodwill og immaterielle eiendeler samt tilbakeføring av avsetninger til pensjonsforpliktelser i 2010 økte kostnadene med 1 505 millioner kroner eller 8,2 prosent. Den høye aktiviteten i 2011 ga gode inntekter og medførte samtidig høyere kostnader og behov for økte investeringer. Markeds- og kundeaktivitetene ble trappet vesentlig opp både i og utenfor Norge, og konsernet økte IT-satsingen. Flere av kostnadselementene i 2011 var av engangskaraktér, blant annet flytting av Postbankens kunder til DNBs IT-systemer og samling av konsernets produkter og tjenester under ett merkenavn, noe som vil bidra til reduserte kostnader fremover. Konsernets kostnadsprogram var ved utgangen av 2011 i rute for å nå de kommuniserte målene.

Sykefraværet i den norske delen av konsernet var 4,2 prosent i 2011, ned fra 4,3 prosent i 2010. Konsernet bedret blant annet

oppfølgingsrutinene for kort- og langtidssykemeldte medarbeidere i 2011.

Konsernets nedskrivninger på utlån og garantier økte med 448 millioner kroner fra 2010. De individuelle nedskrivningene ble redusert med 856 millioner kroner, mens gruppenedskrivningene økte i perioden blant annet som følge av en viss svekkelse av konjunktursituasjonen.

Egenkapitalavkastningen var 11,4 prosent, ned fra 13,6 prosent i 2010. Resultat per aksje var 7,98 kroner i 2011 og 8,66 kroner i 2010.

Konsernet gjennomførte tilpasninger til nye likviditets-, finansierings- og kapitalkrav som ventet innført i løpet av de nærmeste årene. Mot slutten av året medførte usikkerheten i markedet en ytterligere økning i langsiktige finansieringskostnader. Disse kostnadene er konsernets reelle marginale inntakskostnader for finansiering. Bare en liten del av finansieringen kan hentes fra kilder som baserer sine priser på den kortsiktige pengemarkedsrenten.

Fra 1. januar 2011 innførte konsernet døgnåpen kundeservice på telefon syv dager i uken hele året. Satsingen på ungdom ble styrket, og det ble gjennomført en rekke andre tiltak som bidro til å bedre kundeopplevelsen. Det førte til bedre resultater på flere omdømme- og kundetilfredshetsundersøkelser samtidig som DNB ytterligere bedret sin posisjon som en populær arbeidsplass.

Konsernet endret 11. november navn fra DnB NOR til DNB. Samlingen av konsernets produkter og tjenester under et felles

merkenavn var et ledd i arbeidet med å skape et bedre tilbud til kundene og redusere kostnadene på sikt.

Som en del av forberedelsene til navneendringen ble alle Postbankens kundekonti i påsken 2011 flyttet over til DNBs IT-systemer. Flyttingen ga konsernet en enklere portefølje av IT-systemer med tilhørende reduksjon av risiko og kostnader.

DNB var i februar hovedsponsor for Ski-VM i Oslo, som fikk stor mediedekning både nasjonalt og internasjonalt.

DNB åpnet et nytt representasjonskontor i Aberdeen i Skottland i 2011. Kontoret vil styrke tilbudet til store kunder innenfor de strategiske satsingsområdene shipping, energi, fiskeri og havbruk.

DNB ble i 2011, for tredje år på rad, tatt opp i Dow Jones' bærekraftindeks. Indeksen baserer seg på en omfattende analyse av selskapers bærekraft og består av de 10 prosent beste selskapene i verden innenfor hver industrigruppe basert på en vurdering av prestasjoner knyttet til økonomi, miljø og sosiale forhold.

Det ble gjort endringer i sammensetningen av DNB ASAs styre i andre kvartal. Jarle Berge, Carl A. Løvvik og Sverre Finstad erstattet Bent Pedersen, Gunilla Berg, Per Hoffmann og Jørn O. Kvilhaug som medlemmer av styret.

Som en følge av uroen i finansmarkedene kom det i andre halvår 2011 krav om ytterligere styrking av kapitaldekningen både i Norge og i andre land. DNBs rene kjernekapitaldekning uten fondsobligasjoner var ved utgangen av 2011 9,4 prosent beregnet i forhold til overgangsreglene for Basel II-regelverket. Om lag 70 prosent av konsernets porteføljer var IRB-godkjent ved utgangen av 2011, og konsernet er i dialog med Finanstilsynet angående godkjenning av ytterligere porteføljer i henhold til de samme prinsippene. Styret vurderer at DNB er godt kapitalisert i forhold til risikoen i virksomheten. Konsernet fortsetter samtidig arbeidet med å styrke kapitaliseringen i tråd med den ventede økningen i de internasjonale kravene. Konsernet har som ambisjon å nå en ren kjernekapitaldekning uten fondsobligasjoner på om lag 10 prosent ved utgangen av 2012.

Styret har i sin vurdering av forslag til utbytte for 2011 lagt vekt på de nye regulatoriske kravene til kapitaldekning og samtidig lagt vekt på å føre en konsistent utbyttepolitikk over tid. Styret foreslår derfor et utbytte på 2 kroner per aksje for 2011.

Styret vil takke alle medarbeidere for at DNB blir en stadig bedre likt virksomhet med mer fornøyde kunder, samtidig som de finansielle resultatene er opprettholdt på et høyt nivå.

STRATEGI OG MÅL

DNBs visjon og verdier setter kundene i sentrum. Målet om styrket kundeorientering i hele konsernet er reflektert i DNBs visjon "Vi skaper verdier gjennom kunsten å møte kunden". En enhetlig kultur bygget på konsernets verdier "hjelpsom, profesjonell og initiativrik" skal bidra til bedre kundetilfredshet. Samling av

konsernets virksomhet under en felles merkevare, DNB, som ble gjennomført med virkning fra 11. november 2011, er et viktig ledd i arbeidet med å utvikle en felles identitet.

DNB opprettholder sine strategiske ambisjoner. DNB ønsker å styrke og befeste sin posisjon i Norge, skape en lønnsom internasjonal virksomhet innenfor valgte bransjer og geografiske områder og bli blant de mest produktive bankene i Europa.

DNB har en unik posisjon i det norske markedet gjennom sin store kundebase, distribusjonskraft og brede produktspekter. Konsernet skal styrke og befeste sin posisjon i Norge gjennom å tilby god distribusjon og et attraktivt og komplett produktspekter som dekker kundenes behov og skaper verdier. Relasjonene til de store bedriftskundene i Norge er basert på solid bransjekunnskap og lokal konkurransekraft.

DNB skal videreføre en lønnsom internasjonal virksomhet gjennom å bygge på konsernets langsiktige relasjoner med de største bedriftskundene. Konsernets kjernekompetanse innen utvalgte bransjer og produktområder er sentral i den internasjonale satsingen på kunder innenfor shipping, energi, fiskeri og havbruk. DNB Baltikum og Polen betjener både bedrifts- og personkunder i sine lokale markeder. Virksomheten, spesielt i Baltikum, har vært hardt rammet av nedgangskonjunktorene, som har gitt høye nedskrivninger på utlån. I løpet av 2011 ble virksomheten i Baltikum og Polen tettere integrert i konsernet, og DNB Baltikum og Polen ventes å bidra til konsernets langsiktige lønnsomhet.

Effektivisering av driften har høy prioritet, og DNB satser på å bli en av de mest kostnadseffektive aktørene i Europa. Viktige tiltak for å oppnå dette er konkretisert i konsernets kostnadsprogram, som ble utvidet i 2011. Programmet omfatter blant annet samordning og effektivisering av sentrale prosesser innenfor innkjøp, IT og øvrige stabs- og støttefunksjoner.

DNB vil prioritere langsiktig verdiskaping for aksjonærene og har som mål å oppnå en egenkapitalavkastning og markedsverdiutvikling som er konkurransedyktig i forhold til nordiske konkurrenter. Gjennomføring av strategien skal føre til at DNB når sine langsiktige finansielle mål. DNB har tidligere konkretisert finansielle mål for utgangen av 2012, og på kapitalmarkedsdagen i juni 2011 ble det satt nye og ambisiøse finansielle mål frem mot 2015.

FINANSIELLE MÅL

	OPPNÅDD 2011	MÅLTALL 2012	MÅLTALL MOT 2015
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	21,8 milliarder kroner	22–25 milliarder kroner	30 milliarder kroner
Egenkapitalavkastning	11,4 %	Over 13 %	Over 14 %
Årlig effekt av kostnadsbesparelser – kostnadsprogrammet	2,0 milliarder kroner ved utgangen av 2011	2,3 milliarder kroner fra utgangen av 2012	3 milliarder kroner fra utgangen av 2015
Kostnadsgrad	47,1 %	Under 46 %	Under 45 %

Målene ble gitt under forutsetning om en relativt positiv utvikling i makroøkonomien og i finansnæringens rammebetingelser generelt. Utviklingen i markedene samt skjerpede krav til likviditet og kapitaldekning fra tilsynsmyndighetene gjør at disse målene blir utfordrende å nå på kort sikt.

Styret vurderer DNB som tilfredsstillende kapitalisert. Nye krav fra norske og internasjonale myndigheter medfører at det er behov for å styrke kapitaldekningen fremover. Konsernets ambisjoner er reflektert i kapitaliseringsmål og utbyttepolitikk:

- DNB skal være blant de best kapitaliserte finanskonsern i Norden
- Ratingen for langsiktig innlån til DNB Bank ASA skal være på AA-nivå
- Utbyttet skal utgjøre om lag 50 prosent av overskuddet

Ved fastsettelse av utbytte vil det bli tatt hensyn til forventet resultat i en normalsituasjon, eksterne rammebetingelser og behovet for å opprettholde en tilstrekkelig soliditet. Styret har i sin vurdering av forslag til utbytte på 2 kroner for 2011 lagt vekt på de nye regulatoriske kravene til kapitaldekning og samtidig lagt vekt på å føre en konsistent utbyttepolitikk over tid.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

NETTO RENTEINNTEKTER

Beløp i millioner kroner	2011	Endring	2010
Netto renteinntekter	25 252	1 816	23 436
Utlåns- og innskuddsvolum		2 172	
Sikringsfondsavgift		732	
Egenkapital og ikke rentebærende poster		251	
Utlåns- og innskuddsmarginer		(257)	
Valutakurseffekter		(479)	
Langsiktige finansieringskostnader		(579)	
Andre netto renteinntekter		(24)	

Netto renteinntekter økte med 1 816 millioner kroner eller 7,7 prosent fra 2010. Inntektsveksten skyldtes primært økte utlånsvolumer, og de gjennomsnittlige utlånsvolumene økte med 72,7 milliarder kroner eller 6,5 prosent. Utlånsmarginene målt mot 3-måneders pengemarkedsrente var relativt stabile, men økte mot slutten av 2011.

Valutakurseffektene var negative med 479 millioner kroner fra 2010 til 2011, og det var økte langsiktige finansieringskostnader på 579 millioner. Disse effektene ble delvis motvirket av bortfall av sikringsfondsavgiften i 2011, som ga 732 millioner kroner i økte netto renteinntekter fra 2010 til 2011.

NETTO ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Beløp i millioner kroner	2011	Endring	2010
Netto andre driftsinntekter	16 754	598	16 156
Netto gevinster på valuta og renteinstrumenter ¹⁾		3 438	
Netto inntekter fra DNB Skadeforsikring		153	
Eiendomsmegling		152	
Netto andre provisjoner og gebyrer		(18)	
Netto urealiserte gevinster på investerings-eiendom		(32)	
Resultat fra tilknyttede selskaper		(104)	
Netto aksjemarkedsrelaterte inntekter		(882)	
Netto finans- og risikoresultat fra DNB Livsforsikring ²⁾		(1 167)	
Gevinst Nordito		(1 170)	
Øvrige driftsinntekter		229	

1) Eksklusive garantier.

2) Fratrasket garantert avkastning og tildeling til forsikringstagerne.

Andre driftsinntekter økte med 598 millioner kroner fra 2010. Konsernet fikk en gevinst på 1 170 millioner kroner i 2010 i forbindelse med fusjonen mellom betalingsformidlingsselskapet Nordito og danske PBS Holding. Korrigert for Nordito-gevinsten viste andre driftsinntekter en økning på 1 768 millioner kroner. De turbulente finansmarkedene ga vesentlige inntektseffekter av markedsverdivurderinger av valuta og renteinstrumenter, som økte med 3 438 millioner kroner fra 2010. Den svake utviklingen i finansmarkedene ga en reduksjon i netto finans- og risikoresultat i DNB Livsforsikring på 1 167 millioner kroner sammenlignet med 2010. Den underliggende inntektsutviklingen var for øvrig tilfredsstillende i perioden sett i lys av den svake utviklingen i finansmarkedene.

DRIFTSKOSTNADER

Beløp i millioner kroner	2011	Endring	2010
Sum driftskostnader	20 172	1 662	18 511

Engangskostnader:

Nedskrivninger av goodwill og immaterielle eiendeler	(211)
Oppløsning av AFP-avsetning i 2010	367
Kostnader knyttet til utvikling og etablering av ny merkevare	201

Inntektsrelaterte kostnader:

Økning i årsverk	255
Operasjonell leasing	87
København Ejendomme	46
Resultatbasert lønn	156
Markedsføring mv.	98

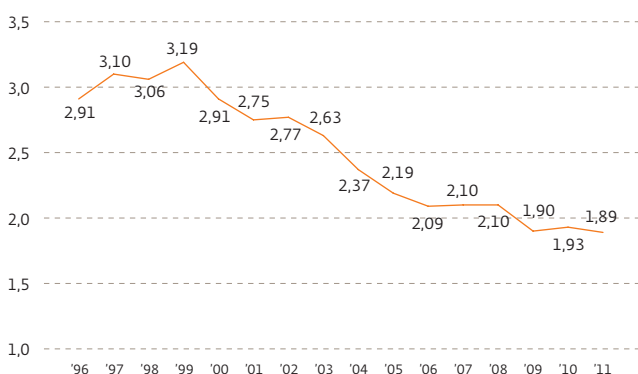
Driftsrelaterte kostnader:

Kostnadsprogrammet	(415)
Lønns- og prisvekst	520
IT-kostnader inklusive konvertering av Postbankens kjernesystem	279
Økte pensjonskostnader	174
Honorarer	106
Øvrige driftskostnader	(2)

Driftskostnadene økte med 1 662 millioner kroner fra 2010. Korrigert for nedskrivninger av goodwill og immaterielle eiendeler og tilbakeføring av AFP-kostnader i 2010, økte kostnadene med 1 505 millioner kroner. Økningen i kostnader må sees i sammenheng med aktivitets- og inntektsveksten og

UTVIKLINGEN I VOLUMVEKTEDE RENTEMARGINER, GJENNOMSNIITT¹⁾

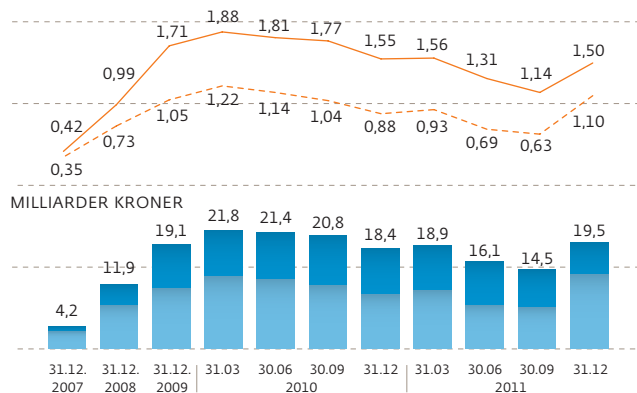
PROSENT

1) Sum margininntekter fra utlån og innskudd i forhold til summen av utlån og innskudd.

UTVIKLINGEN I NETTO MISLIGHOLDTE OG NETTO TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER¹⁾

PROSENT

■ DNB Baltikum og Polen
 ■ DNB-konsernet ekskl. DNB Baltikum og Polen
 — I prosent av netto utlån
 - - - I prosent av netto utlån ekskl. DNB Baltikum og Polen

1) Omfatter misligholdte engasjementer og engasjementer som har vært gjenstand for individuelle nedskrivninger. Tallene er fratrasket akkumulerte individuelle nedskrivninger.

tilhørende bemanningsvekst. DNB økte IT-satsingen i løpet av året, og markeds- og kundeaktivitetene ble trappet opp både i og utenfor Norge. Det var også betydelige engangskostnader knyttet til konvertering fra Postbankens IT-system og endring av merkenavn fra DnB NOR til DNB.

Kostnadsprogrammet var i rute for å nå de økte målene fra kapitalmarkedsdagen om en kostnadsreduksjon på 2,3 milliarder kroner innen utgangen av 2012 og 3 milliarder innen utgangen av 2015. Programmet vil bli gjennomgått på nytt i første halvdel av 2012, og ytterligere kostnadstiltak vil bli vurdert.

Konsernets FoU-aktiviteter skjer primært gjennom utvikling av IT-systemer. De samlede kostnadene til IT-systemutvikling var 2 272 millioner kroner i 2011, en økning fra 1 958 millioner i 2010.

NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier var 3 445 millioner kroner i 2011, en økning på 448 millioner fra 2010.

I 2010 var det tilbakeføringer av gruppenedskrivninger på 1 077 millioner kroner, mens beregningsmodellene ga nye gruppenedskrivninger på 227 millioner i 2011, blant annet som følge av en viss svekkelse av konjunktursituasjonen.

De individuelle nedskrivningene i forretningsområdet Retail Norge ble redusert fra 1 225 millioner kroner i 2010 til 967 millioner i 2011, som indikerte at utviklingen i den norske

økonomien både i personmarkedet og blant små og mellomstore bedrifter var solid.

Innen forretningsområdet Storkunder og internasjonal var det en økning i individuelle nedskrivninger på 371 millioner kroner, mens de individuelle nedskrivningene i Baltikum og Polen ble redusert med 38 prosent til 1 103 millioner kroner i 2011. Det var fremdeles høye nedskrivninger i Baltikum i 2011, blant annet knyttet til boliglånporteføljen i Latvia.

Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 19,5 milliarder kroner ved utgangen av 2011, en økning fra 18,4 milliarder ved utgangen av 2010. Det ble mot slutten av 2011 identifisert en viss økt individuell tapsrisiko i enkelte store engasjementer, hvor det oppstod et behov for en begrenset nedskrivning. I slike tilfeller klassifiseres engasjementene i sin helhet som misligholdte og tapsutsatte, og det var årsaken til økningen fra 2010. Det var ingen generell forverring av situasjonen for konsernets engasjementer. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde henholdsvis 1,55 og 1,50 prosent av utlånsporteføljen ved utgangen av 2010 og 2011.

SKATT

DNB-konsernets skattekostnad var 5 423 millioner kroner i 2011, en økning på 1 302 millioner fra 4 121 millioner i 2010. Sett i forhold til driftsresultat før skatt ble skatteprosenten økt fra 22,8 i 2010 til 29,5 i 2011. Hovedårsaken til økningen var skattefrie aksjeinntekter i DNB Livsforsikring i 2010, mens det var begrenset omfang av slike inntekter i 2011.

BALANSE, LIKVIDITET OG FINANSIERING

DNB-konsernet forvaltet totalt 2 389 milliarder kroner ved utgangen av 2011, en økning fra 2 141 milliarder ved utgangen av 2010. Eiendelene i konsernets balanse utgjorde 2 126 milliarder kroner ved utgangen av 2011 og 1 862 milliarder ett år tidligere. Av dette utgjorde DNB Livsforsikrings totale balanse henholdsvis 259 og 247 milliarder kroner på de samme tidspunktene. Verdipapirgjeld utgjorde 635 milliarder kroner ved utgangen av 2011 og 502 milliarder ved utgangen av 2010.

Netto utlån til kunder økte med 109 milliarder kroner eller 9,3 prosent fra utgangen av 2010, og kundeinnskuddene økte med 98 milliarder eller 15,3 prosent i samme periode. Innskuddsdekningen i konsernet, målt som kundeinnskudd i prosent av netto utlån til kunder, økte fra 54,8 prosent ved utgangen av 2010 til 57,8 prosent ved utgangen av 2011. Konsernet har som mål at innskuddsdekningen skal økes. Innskuddsdekningen i DNB Bank ASA var 98,9 prosent ved utgangen av 2011 og viste at utlån som ikke var finansiert gjennom DNB Boligkreditt, i all vesentlighet var finansiert gjennom innskudd fra kunder.

For å holde konsernets likviditetsrisiko på et lavt nivå blir utlån i hovedsak finansiert med innskudd fra kunder, langsiktig verdipapirgjeld og ansvarlig kapital. Konsernet har en selvpålagt ramme om at slik langsiktig og stabil finansiering skal utgjøre minimum 90 prosent av utlån til kunder. Ved utgangen av 2011 var andelen 106 prosent. For den kortsiktige finansieringen er det satt konservative rammer for refinansieringsbehovet. Konsernet holdt seg godt innenfor likviditetsrammene gjennom 2011.

Fra og med 2012 har konsernet endret styringen av likviditetsrisiko i samsvar med strukturen i Basel III-regelverket. Det legges opp til en gradvis tilpasning til minimumskravene innen tidsrammene som er angitt av Baselkomiteen. Innføringen kan bli utfordrende for mange banker og vil medføre behov for vesentlige balansetilpasninger i tiden fremover.

Gjennom første halvår var de kortsiktige markedene stabilt gode for banker med god kredittrating, og tilgangen til finansiering med ulike løpetider var tilnærmet normal. Andre halvår var imidlertid sterkt preget av usikkerheten rundt den europeiske statsgjelden, og til tider var det kun finansiering med helt korte løpetider som var tilgjengelig.

Tilgangen til langsiktig finansiering var også god for finansielt sterke banker i begynnelsen av året, og DNB gjennomførte det meste av årets langsiktige opplåning i første halvår. Den europeiske statsgjeldskrisen medførte etter hvert store utslag i prisnivåene, og aktiviteten i finansmarkedene i andre halvår var generelt svært lav. I likhet med konkurrentene lå konsernets innlånskostnader for langsiktig finansiering i 2011 på et betydelig høyere nivå enn i perioden før finanskrisen, og kostnaden har økt ytterligere i begynnelsen av 2012.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av verdipapirgjeld var 4,5 år ved utgangen av 2011, sammenlignet med 3,6 år ved utgangen av 2010.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Styringen av DNB bygger på regnskapsloven og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Se også egen artikkel om hvordan regnskapslovens paragraf 3-3 b 2. ledd, samt de ulike punktene i anbefalingen, blir fulgt opp i DNB.

I løpet av 2011 avholdt styret i DNB ASA 14 møter. Konsernets strategi, utvikling og struktur var viktige saker i møtene. Kapitalisering av konsernet og varslede endringer i rammebetingelsene for finansnæringen var også sentrale temaer i 2011.

Styret har to underutvalg: revisjonsutvalget og kompensasjonsutvalget. Revisjonsutvalget består av tre av styrets uavhengige medlemmer og avholdt syv møter i 2011. Utvalget gjennomgikk blant annet kvartals- og årsregnskaper samt oversikter over utviklingen i konsernets viktigste risikokategorier. I tillegg vurderte utvalget konsernets internkontroll, herunder internkontrollen over den finansielle rapporteringen, samt kvaliteten i risikostyringssystemene og intern og ekstern revisors arbeid.

Kompensasjonsutvalget består av tre av styrets medlemmer og avholdt seks møter i 2011. Utvalget forbereder og anbefaler blant annet forslag til styret om kompensasjon til konsernsjefen. Utvalget er også rådgivende organ for konsernsjefen vedrørende kompensasjon og andre vesentlige personalrelaterte saker som gjelder konsernledelsen.

For å optimalisere selskapets kapitalsituasjon ga generalforsamlingen 28. april 2011 styret fullmakt til å kjøpe egne aksjer for samlet pålydende inntil 732 959 487 kroner, tilsvarende 4,5 prosent av selskapets aksjekapital. Aksjene skal kjøpes i et regulert marked. Hver aksje kan kjøpes til kurser mellom 10 og 150 kroner.

RISIKOFORHOLD OG KAPITALISERING

ORGANISERING OG OPPFØLGING

Styret foretar en løpende vurdering av konsernets kapitalsituasjon og har som mål at DNB Bank ASA skal opprettholde en rating på langsiktige ordinære innlån tilsvarende AA-nivå. Konsernet skal holde en lav risikoprofil og kun påta seg risiko som forstås og kan følges opp, og som ikke kan skade omdømmet. Den overordnede kredittpolitikken fastlegges i et felles styremøte for holdingstyret og styret i DNB Bank ASA. Bankstyret fastsetter kredittstrategier og årlige rammer for likviditetsrisiko og markedsrisiko for bankkonsernet. Markedsrisiko er knyttet til aksje-, valuta-, rente- og råvareeksponeringer. Styrene i de øvrige operative selskapene, blant annet DNB Livsforsikring, fastsetter rammer for relevant risiko i sin virksomhet.

I konsernledermøtet deltar konserndirektørene i forretnings-, støtte- og stabsområdene. Det er etablert flere rådgivende organer som skal bistå med beslutningsgrunnlag, oppfølging og kontroll innenfor ulike fagområder:

- Balansestyringsutvalget, Asset and Liability Committee, ALCO, er et rådgivende organ for konserndirektør

finans- og risikostyring, som behandler saker knyttet til styring av markeds- og finansieringsrisiko, risikomodellering, kapitalstruktur og avkastningsmål.

■ Konsernet har tre sentrale kredittutvalg:

Konsernkredittutvalget, Kredittutvalg Storkunder og internasjonal, STI, og Kredittutvalg Retail Norge. Konsernkredittutvalget beslutter store kredittsaker for forretningsområdene STI og Retail Norge innen gitte fullmakter, og gir råd til konsernsjefen og styret ved behandling av større enkeltengasjementer og andre kredittsaker av spesiell karakter. Konsernkredittutvalget er sentralt i utformingen av konsernets kredittpolicy, kredittstrategier, kredittregelverk og vurderinger av porteføljefisiko. Kredittutvalgene i STI og Retail Norge beslutter øvrige kredittsaker innen gitte fullmakter for de respektive forretningsområdene.

UTVIKLING I 2011

Risikobildet endret seg fra en positiv utvikling i første halvår 2011 til en svekkelse i siste kvartal. Gjeldsproblemene for stater i eurosone var fortsatt ikke løst, og nye, kraftige likviditetstilførsler fra Den europeiske sentralbanken til banksystemet ble nødvendige. Markedet for usikret langsiktig finansiering for banker var svært begrenset i andre halvår. Etter årsskiftet har det endret seg i positiv retning, og DNB og noen få andre banker har igjen kunnet finansiere seg i dette markedet, men til høyere priser enn før. Vekstutsiktene internasjonalt er svekket, usikkerheten har gitt høy volatilitet og økt risikopremie i kapitalmarkedene, og renter på statspapiere med lang løpetid i de mest kredittverdige landene, som Norge, har falt til rekordlave nivåer. Veksten i norsk økonomi var imidlertid god i 2011, blant annet som følge av høy aktivitet i olje- og gasssektoren. Sysselsettingsveksten var solid, arbeidsledigheten lav, og boligprisene fortsatte å øke. I lys av den internasjonale usikkerheten valgte Norges Bank å senke styringsrenten med 0,5 prosentpoeng i fjerde kvartal etter å ha økt renten med 0,25 prosentpoeng i mai. Sterk kronekurs og en relativt høy lønnsvekst ga økende utfordringer for næringsliv i Norge som konkurrerer internasjonalt.

DNB-konsernet kvantifiserer risiko gjennom beregning av risikojustert kapitalbehov. Netto risikojustert kapitalbehov økte med 4,2 milliarder kroner fra utgangen av 2010, til 63,3 milliarder. Tabellen nedenfor viser utviklingen i risikojustert kapitalbehov.

RISIKOJUSTERT KAPITALBEHOV FOR DNB-KONSRNET

Beløp i milliarder kroner	31. des. 2011	31. des. 2010 ¹⁾
Kredittrisiko	50,1	45,5
Markedsrisiko	5,2	6,0
Markedsrisiko i livsforsikring	10,6	12,5
Forsikringsrisiko	1,8	1,8
Operasjonell risiko	8,7	7,7
Forretningsrisiko	4,7	4,5
Brutto risikojustert kapital	81,2	78,0
Diversifiseringseffekt ²⁾	(17,9)	(18,8)
Netto risikojustert kapital	63,3	59,1
Diversifiseringseffekt i prosent av brutto risikojustert kapital ²⁾	22,0	24,2

1) Fra og med 2011 er markedsrisiko for selskapsporteføljen i DNB Livsforsikring rapportert som en del av konsernets markedsrisiko, og tall for 2010 er omarbeidet tilsvarende.

2) Diversifiseringseffekten gjelder den risikoreducerende effekten konsernet oppnår ved å arbeide innen flere områder som ikke kan påregnes å medføre uventede tap samtidig.

Risikojustert kapital for kreditt økte med 4,6 milliarder kroner gjennom 2011 på grunn av volumvekst. Den målte kredittkvaliteten i den friske porteføljen var stabil og god. Volumet av misligholdte og tapsutsatte engasjementer økte i fjerde kvartal som følge av at mindre deler av enkelte store engasjementer ble vurdert som tapsutsatt. Det var lave rater for tank-, container- og tørrbulksegmentene i shipping, noe som presset inntjeningen og likviditeten i rederiene. Fremover må det påregnes en svekket porteføljekvalitet for disse segmentene. Store, nye oljefunn på norsk sektor gir grunnlag for optimisme for offshoresektoren og for leverandørindustrien til oljesektoren. Markedet for næringsseiendom i Norge utviklet seg positivt i 2011 med økt omsetning og moderat verdistigning.

Markedsrisikoen i livsforsikring gikk markant ned mot slutten av året på grunn av en betydelig reduksjon i aksjeeksponeringen. De langsiktige norske swaprentene falt med om lag ett prosentpoeng gjennom 2011. Disse var ved utgangen av 2011 på nivå med rentegarantien til kundene. På lengre sikt vil det begrense DNB Livsforsikrings evne til å ta risiko for å sikre kundene en god avkastning. Det vil i årene fremover være behov for å styrke avsetningene for å møte økt forventet levealder, og næringen er i dialog med myndighetene om hvordan det skal gjennomføres.

Risikojustert kapital for markedsrisiko utenom livsforsikring ble også redusert som følge av lavere aksjeeksponering mot slutten av året. Det var ingen vesentlige endringer i rammene for markedsrisiko i 2011. Markedsverdiendringer på swapkontrakter som inngås i forbindelse med konsernets finansiering av utlån, basisswapper, inngår ikke i målingen av risikojustert kapital for markedsrisiko. Disse kontraktene kan gi betydelige regnskapsmessige effekter fra kvartal til kvartal, men fordi avtalene i stor grad holdes til forfall, vil resultatene jevne seg ut over tid.

Det var en økning i antall rapporterte hendelser knyttet til operasjonell risiko på 43 prosent fra 2010, noe som delvis reflekterer en mer omfattende registrering av hendelser, men også en reell økning. Nivået vurderes fortsatt som lavt. I forbindelse med blant annet nye amerikanske sanksjoner mot Iran har konsernet opprettet et eget utvalg som skal vurdere hvordan DNB best kan tilpasse seg slike forretningsmessige begrensninger. Risikojustert kapital for operasjonell risiko og forretningsrisiko oppdateres halvårlig per første og tredje kvartal.

Beregningsgrunnlaget for den formelle kapitaldekningen økte med 83,2 milliarder kroner i 2011, til 1 112 milliarder. I 2011 kan beregningsgrunnlaget ikke utgjøre mindre enn 80 prosent av tilsvarende størrelse beregnet etter Basel I-reglene. Kjernekapitaldekningen, uten fondsobligasjoner, utgjorde 9,4 prosent, mens samlet kapitaldekning utgjorde 11,4 prosent. Det er også foretatt beregninger for effekten av at kredittporteføljer som i dag rapporteres etter standardmetoden, men som er planlagt overført til IRB, får IRB-måling uten begrensning av overgangsreglene. Beregningen viste et pro forma risikovektet beregningsgrunnlag på 968 milliarder kroner og en potensiell kjernekapitaldekning, uten fondsobligasjoner, på 10,8 prosent. Pro forma risikovektet beregningsgrunnlag per

31. desember 2011 ble oppjustert med 15 milliarder kroner som følge av nye estimater knyttet til utfallet av Finanstilsynets godkjenningsprosesser.

FORRETNINGSOMRÅDER

DNBs virksomhet er inndelt i forretningsområdene Retail Norge, Storkunder og internasjonal, DNB Markets og Forsikring og kapitalforvaltning. Forretningsområdene er selvstendige resultatområder og har ansvar for betjening av alle konsernets kunder og for det totale tilbudet av produkter. I tillegg blir virksomheten i DNB Baltikum og Polen fulgt opp som et eget resultatområde.

RETAIL NORGE

Retail Norge har ansvar for å betjene konsernets 2,1 millioner personkunder og om lag 220 000 bedriftskunder i kontornettet i Norge. DNB skal være hele Norges lokalbank med storbankens kompetanse. En koordinert betjening av kundesegmentene skal gjøre tjenestene mer tilgjengelige og bidra til at kundene får god personlig rådgivning.

Driftsresultat før skatt viste en positiv utvikling og økte med 495 millioner kroner til 7 214 millioner i 2011. Volumutviklingen var positiv, nedskrivningene ble redusert, og utviklingen i mislighold var tilfredsstillende. Den positive utviklingen skyldtes at Retail Norge kan tilby et bredt produktspekter som dekker kundenes finansielle behov. Gode inntekter fra DNB Finans bidro til områdets resultat i 2011.

Resultat i millioner kroner	2011	2010	Endring	Endring i %
Netto renteinntekter	14 397	14 139	257	1,8
Sum andre driftsinntekter	5 010	4 764	246	5,2
Sum inntekter	19 406	18 903	503	2,7
Sum driftskostnader	11 317	10 965	352	3,2
Driftsresultat før nedskrivninger	8 089	7 938	151	1,9
Netto gevinster varige driftsmidler	2	6	(4)	(72,6)
Netto nedskrivninger utlån ¹⁾	877	1 225	(348)	(28,4)
Driftsresultat før skatt	7 214	6 719	495	7,4

Gjennomsnittlige balanseposter i milliarder kroner

Netto utlån til kunder	784,0	737,7	46,3	6,3
Innskudd fra kunder	404,9	377,6	27,3	7,2

Nøkkeltall i prosent

Marginer på utlån ²⁾	1,54	1,66	(0,12)
Marginer på innskudd ²⁾	0,45	0,44	0,01
Avkastning på risikojustert kapital ³⁾	24,6	24,1	0,5
Kostnadsgrad	58,3	57,0	1,3
Innskuddsdekning	51,6	51,2	0,5

Årsverk ved utgangen av perioden	5 040	4 842	198	4,1
----------------------------------	-------	-------	-----	-----

¹⁾ Inkluderer gruppenedskrivninger fra og med 2011.

²⁾ Beregnet i forhold til 3-måneders pengemarkedsrente.

³⁾ Beregnet på grunnlag av intern måling av risikojustert kapitalbehov.

Retail Norge viste en stabil og god utvikling i 2011. Veksttakten for både boliglån og utlån til små og mellomstore bedrifter var økende gjennom året, samtidig som innskuddsveksten viste en god utvikling. Obligasjoner med fortrinnsrett basert på boliglån i DNB Boligkreditt utgjorde sammen med kundeinnskudd de

sentrale finansieringskildene. Ved utgangen av 2011 var 95 prosent av utlånsvolumet i Retail Norge finansiert med innskudd og obligasjoner med fortrinnsrett.

Netto renteinntekter viste en liten fremgang fra 2010. Volumvekst og bortfall av sikringsfondsavgift kompenserte for press på utlånsmarginene, økende finansieringskostnader og ettersleps-effekter knyttet til gjennomføring av renteendringer. Vektet rentemargin, definert som sum margininntekter fra utlån og innskudd i forhold til summen av utlån og innskudd, ble redusert fra 1,25 prosent i 2010 til 1,17 prosent i 2011.

Høye nettoinntekter fra betalingsformidling og økt aktivitet innenfor eiendomsmegling bidro til vekst i andre driftsinntekter, mens høy markedsaktivitet og IT-utvikling bidro til økte kostnader. Bemanningen utgjorde 5 040 årsverk ved utgangen av 2011, hvorav 4 695 i den norske virksomheten.

Kvaliteten i utlånsporteføljen var solid med relativt lave nedskrivninger i både person- og bedriftskundemarkedet. Netto nedskrivninger på utlån utgjorde 0,11 prosent av netto utlån, en nedgang fra 0,17 prosent i 2010. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 6,2 milliarder kroner ved utgangen av året, som var en reduksjon på 0,9 milliarder fra året før.

Markedsandelen av kreditt til husholdninger utviklet seg positivt gjennom 2011 og var 27,8 prosent ved utgangen av november, en økning fra 27,5 prosent ved utgangen av 2010. Markedsandelen av sparing fra husholdninger utgjorde 34,9 prosent på samme tidspunkt.

Uroen i finansmarkedene og usikre utsikter i verdensøkonomien har lagt en demper på utviklingen også i norsk økonomi. Nye krav til bedre likviditet og mer langsiktig finansiering vil gi økte finansieringskostnader for bankene og ventes å bidra til et stigende rentenivå. Konkurransen om stabile innskuddsmidler vil fortsatt være stor. Utviklingen i finansmarkedene kan gi behov for å øke utlånsmarginene målt mot kortsiktig pengemarkedsrente. Nedskrivninger på utlån til både person- og bedriftskunder ventes å ligge på et lavt nivå også fremover.

STORKUNDER OG INTERNASJONAL

Storkunder og internasjonal betjener store norske og internasjonale næringslivskunder. Virksomheten er basert på solid bransjekunnskap og langsiktige relasjoner.

Driftsresultat før skatt økte med 609 millioner kroner fra 2010 og utgjorde 6 734 millioner.

Resultat i millioner kroner	2011	2010	Endring	Endring i %
Netto renteinntekter	8 183	6 492	1 690	26,0
Sum andre driftsinntekter	3 072	3 157	(85)	(2,7)
Sum inntekter	11 255	9 649	1 606	16,6
Sum driftskostnader	3 346	2 935	410	14,0
Driftsresultat før nedskrivninger	7 909	6 713	1 196	17,8
Netto nedskrivninger utlån ¹⁾	1 176	589	586	99,5
Driftsresultat før skatt	6 734	6 124	609	9,9

Gjennomsnittlige balanseposter i milliarder kroner

Netto utlån til kunder	367,3	341,1	26,2	7,7
Innskudd fra kunder	234,7	209,7	25,0	11,9

Nøkkeltall i prosent

Marginer på utlån ²⁾	1,66	1,44	0,22	
Marginer på innskudd ²⁾	0,02	0,10	(0,08)	
Avkastning på risikojustert kapital ³⁾	20,6	18,0	2,6	
Kostnadsgrad	29,7	30,4	(0,7)	
Innskuddsdekning	63,9	61,5	2,4	

Årsverk ved utgangen av perioden	1 174	1 103	71	6,4
----------------------------------	-------	-------	----	-----

1) Inkluderer gruppenedskrivninger fra 2011.

2) Beregnet i forhold til 3-måneders pengemarkedsrente.

3) Beregnet på grunnlag av intern måling av risikojustert kapitalbehov.

Netto utlån til kunder økte med 7,7 prosent på gjennomsnittsbasis fra 2010. Markedsmulighetene var gode mot slutten av 2011, og det vesentligste av veksten skjedde i løpet av andre halvår. Fra tredje til fjerde kvartal 2011 økte utlånsvolumene med 23,8 milliarder kroner. Innskudd fra kunder økte med 11,9 prosent fra 2010 og viste en betydelig vekst mot slutten av året.

Volumvekst og en økning i utlånsmarginene målt mot 3-måneders pengemarkedsrente på 0,22 prosentpoeng fra 2010 bidro til en økning i netto renteinntekter til tross for høyere kostnader for langsiktig finansiering. Konkurransen om innskuddsmidlene var sterk, og innskuddsmarginene ble presset.

Reduksjonen i andre driftsinntekter skyldtes primært en negativ verdiutvikling på overtatte eiendeler i form av aksjer og eierandeler. Økt bemanning innenfor strategiske satsingsområder, høyere kostnader relatert til IT-utvikling samt kostnader relatert til overtatte eierandeler bidro til kostnadsvekst fra 2010. Storkunder og internasjonal hadde 1 174 årsverk ved utgangen av året, hvorav 670 utenfor Norge.

Netto nedskrivninger på utlån utgjorde 0,32 prosent av netto utlån til kunder, hvorav individuelle nedskrivninger utgjorde 0,26 prosent. I 2010 utgjorde netto individuelle nedskrivninger 0,17 prosent.

Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 6,4 milliarder kroner ved utgangen av 2011, en økning fra 2,7 milliarder året før. Økningen skyldtes at et fåtall store engasjementer ble klassifisert som misligholdte og tapsutsatte som følge av at det ble foretatt mindre nedskrivninger på disse lånene. Kvaliteten i utlånsporteføljene var fortsatt god og viste en positiv utvikling gjennom 2011 som følge av tett oppfølging av kunder og forebyggende arbeid. Markedssituasjonen vil imidlertid kunne medføre utfordringer fremover innenfor enkelte kundesegmenter.

DNB vil prioritere å beholde og videreutvikle sterke, langsiktige og lønnsomme kunderelasjoner. Gode kunderelasjoner, tett oppfølging av kundene og bankens betydelige produktbredde og fagkompetanse vil være et viktig fundament i kommende år. Det er ventet at gjennomsnittlige utlånsmarginer vil øke ytterligere, noe som er nødvendig for å kompensere for stadig økende finansieringskostnader. Det ventes fortsatt sterk konkurranse om stabile kundeinnskudd og press på innskuddsmarginene.

DNB MARKETS

DNB Markets er Norges største tilbyder av verdipapir- og investeringstjenester. Området oppnådde et godt resultat i 2011. Lavt aktivitetsnivå i kapitalmarkedene ble mer enn oppveid av økt kundeaktivitet innen rentesikring og høyere inntekter fra egenhandel. Driftsresultat før skatt utgjorde 4 160 millioner kroner, en økning på 522 millioner fra 2010.

Resultat i millioner kroner	2011	2010	Endring	Endring i %
Valuta og rente- og råvarederivater	1 476	1 317	159	12,1
Investeringsprodukter	432	399	33	8,3
Corporate finance	770	903	(133)	(14,8)
Verdipapirtjenester	230	218	12	5,5
Sum kundeinntekter	2 908	2 838	71	2,5
Inntekter internasjonal obligasjonsportefølje	591	1 151	(560)	(48,7)
Andre inntekter fra egenhandel	2 495	1 337	1 158	86,6
Sum inntekter fra egenhandel	3 086	2 488	598	24,0
Renter av allokert kapital	165	145	19	13,4
Sum inntekter	6 159	5 471	688	12,6
Driftskostnader	1 999	1 833	165	9,0
Driftsresultat før skatt	4 160	3 638	522	14,4

Nøkkeltall i prosent

Avkastning på risikojustert kapital ¹⁾	51,0	44,8	6,3	
Kostnadsgrad	32,5	33,5	(1,1)	

Årsverk ved utgangen av perioden	698	668	29	4,4
----------------------------------	-----	-----	----	-----

1) Beregnet på grunnlag av intern måling av risikojustert kapitalbehov.

Samlede kundeinntekter økte med 2,5 prosent fra 2010, hvorav spesielt inntekter fra valuta og rente- og råvarederivater bidro positivt, mens lav markedsaktivitet innenfor corporate finance medførte reduserte inntekter i dette området.

Året var preget av uro og svingninger i både rente- og valuta-markedene, noe som ga økt etterspørsel etter ulike sikringsinstrumenter og gode kundeinntekter fra valuta og rente- og råvarederivater. Fall i lange renter i andre halvår 2011 ga stor etterspørsel etter rentesikring.

Utviklingen i kundeinntekter fra verdipapirer og andre investeringsprodukter var preget av børsuro og manglende risikovilje hos investorene i deler av 2011. Høyere inntekter fra blant annet aksjederivater og obligasjonshandel bidro imidlertid til at totale inntekter fra området økte med 8,3 prosent fra 2010. DNB Markets var det største meglerhuset på Oslo Børs for disse produktområdene i 2011.

Inntekter fra corporate finance var påvirket av krevende markedsforhold i 2011, som medførte relativt lav aktivitet i

egenkapitalmarkedene. Aktiviteten i fremmedkapitalmarkedet var imidlertid høy i deler av året og bidro til å opprettholde inntektene. DNB Markets etablerte Debt Capital Markets-enheter i Singapore og London i løpet av 2011 og har dermed etablert slik aktivitet ved alle DNBs store internasjonale kontorer; London, New York, Singapore og Stockholm, i tillegg til i Norge.

Kundeinntektene fra verdipapiradministrative tjenester viste en positiv utvikling som følge av høy aktivitet for året sett under ett.

Inntekter fra market-making og annen egenhandel viste en samlet økning på 24,0 prosent fra 2010. Økning i kreditt-spreader medførte mark-to-market kurstap på obligasjoner, som vil reverseres fremover. Kurstapet ble mer enn oppveid av økte inntekter innen handel med valuta og renteinstrumenter. Markedsuroen, som var negativ for kundeaktiviteten i kapital-markedene, var således positiv for tradingaktivitetene.

Utviklingen i aksje-, kreditt-, råvare-, valuta- og rentemarkedene vil være avgjørende for forretningsområdets resultater fremover.

FORSIKRING OG KAPITALFORVALTNING

Forsikring og kapitalforvaltning er ansvarlig for livsforsikring, pensjonssparing, kapitalforvaltning og skadeforsikring i DNB-konsernet. Resultatet for 2011 var sterkt preget av fall i aksje-verdier, særlig i løpet av tredje kvartal. Driftsresultatet for 2011 ble 758 millioner kroner, en reduksjon fra 1 913 millioner i 2010.

Resultat i millioner kroner	2011	2010	Endring	Endring i %
Sum inntekter	3 091	4 201	(1 110)	(26,4)
Driftskostnader	2 333	2 288	46	2,0
Driftsresultat før skatt	758	1 913	(1 155)	(60,4)
Skatt	182	(630)	813	(128,9)
Resultat etter skatt	576	2 544	(1 968)	(77,4)

Balanse i milliarder kroner (ved utgangen av perioden)

Forvaltet kapital	523,4	527,8	(4,5)	(0,9)
-------------------	-------	-------	-------	-------

Nøkkeltall i prosent

Avkastning på risikjustert kapital ¹⁾	3,5	18,6	(15,1)
Kostnadsgrad	75,5	54,5	21,0

Årsverk ved utgangen av perioden	1 060	1 047	13	1,3
----------------------------------	-------	-------	----	-----

1) Beregnet på grunnlag av intern måling av risikjustert kapitalbehov.

DNB Livsforsikring

Resultatet for 2011 ble preget av nedgangen i aksjemarkedene i tredje kvartal, selv om markedene hentet seg noe inn mot slutten av året. Videre medførte en gjennomgang av operasjonelle systemer og rutiner en nedjustering av resultatet på minus 282 millioner kroner. Resultat før skatt var 415 millioner kroner i 2011, sammenlignet med 1 724 millioner året før.

Resultat i millioner kroner	2011	2010	Endring	Endring i %
Renteresultat	450	5 626	(5 176)	(92,0)
Risikoresultat	129	(242)	371	(153,3)
– herav avsetning for høyere levealder	(300)	(973)	673	(69,2)
Administrasjonsresultat	(192)	(104)	(88)	84,0
Fortjeneste på risiko og rentegaranti	531	552	(21)	(3,8)
Annet	(41)	(14)	(27)	192,0
Midler tilført forsikringskunder	462	4 093	(3 631)	(88,7)
Driftsresultat før skatt	415	1 724	(1 309)	(75,9)
Skatt	101	(672)	773	(115,1)
Resultat etter skatt	314	2 396	(2 082)	(86,9)

Balanse i milliarder kroner (ved utgangen av perioden)

Totale eiendeler	258,8	247,1	11,7	4,7
Forvaltede midler	235,6	226,5	9,2	4,0
– personkunder	62,0	64,7	(2,7)	(4,1)
– bedriftskunder	137,2	130,9	6,3	4,8
– offentlige kunder	36,5	30,9	5,5	17,9

Nøkkeltall i prosent

Avkastning på risikjustert kapital ¹⁾	2,5	19,5	(17,0)
Bokført avkastning på eiendeler	3,2	6,2	(3,0)
Verdijustert avkastning på eiendeler	2,1	6,8	(4,7)

Årsverk ved utgangen av perioden	733	726	6	0,9
----------------------------------	-----	-----	---	-----

1) Beregnet på grunnlag av intern måling av risikjustert kapitalbehov.

DNB Livsforsikring oppnådde bokført og verdijustert avkastning i kollektivporteføljen på henholdsvis 3,2 og 2,1 prosent i 2011. Tilsvarende tall for 2010 var 6,2 og 6,8 prosent. Selskapsporteføljen ga en avkastning på 1,2 prosent i 2011, sammenlignet med 4,7 prosent året før.

DNB Livsforsikring har et godt fundament i kollektivporteføljen, med rundt halvparten av midlene plassert i eiendom og obligasjoner som holdes til forfall, med en løpende årlig avkastning på om lag 5 prosent. Disse plasseringene bidro til å stabilisere avkastningen. Eiendomsporteføljen ga en direkteavkastning på 7,9 prosent i 2011.

Ved utgangen av 2011 var sum eiendeler 259 milliarder kroner, en økning på 4,7 prosent fra utgangen av 2010. Kundefondene i innskuddspensjonsordningene utgjorde 14,8 milliarder kroner, en økning på 24,1 prosent i løpet av året. Den markedsrapporterte flyttebalansen i 2011 var minus 132 millioner kroner, sammenlignet med en positiv flyttebalanse på 2 150 millioner i 2010.

Premieinntektene var 23,3 milliarder kroner i 2011, en økning på 17,0 prosent sammenlignet med 2010.

Soliditetskapitalen økte med 0,6 milliarder kroner fra utgangen av 2010 og utgjorde 25,1 milliarder ved utgangen av 2011. Kapitaldekningen var 15,3 prosent, godt over kravet på 8 prosent.

DNB Livsforsikring hadde en markedsandel av totale kunde-midler på 29,2 prosent ved utgangen av tredje kvartal 2011, en reduksjon på 0,4 prosentpoeng fra utgangen av 2010.

Det lave rentenivået vil være en utfordring for DNB Livsforsikring fremover. Livsforsikringsbransjen er også utsatt for store endringer i rammebetingelsene. DNB Livsforsikring kommer på eget initiativ

og gjennom FNO til å fortsette et målrettet arbeid for å bidra til gode løsninger for kundene og lønnsomhet for eier. Arbeidet med tilpasning til Solvens II går etter planen. Det vil bli behov for å øke reservene for å møte forventninger om lengre levealder.

I starten av 2012 kom det også forslag om endringer av fritaks-metoden for livselskaper. Forslaget vil, dersom det blir vedtatt, føre til økte skattekostnader, noe som vil medføre høyere produktpriser og dyrere pensjonsordninger for kundene.

DNB Asset Management

DNB Asset Management oppnådde et driftsresultat for 2011 på 235 millioner kroner, som var en reduksjon på 42 millioner fra året før.

Resultat i millioner kroner	2011	2010	Endring	Endring i %
Netto renteinntekter	(23)	10	(32)	(339,0)
Forvaltningsinntekter				
– fra personkunder	350	357	(7)	(1,9)
– fra institusjonelle kunder	478	481	(4)	(0,7)
Andre driftsinntekter	12	20	(7)	(37,4)
Sum inntekter	818	868	(50)	(5,8)
Driftskostnader	583	592	(8)	(1,4)
Driftsresultat før skatt	235	276	(42)	(15,2)
Balanse i milliarder kroner (ved utgangen av perioden)				
Kapital til forvaltning	474,0	479,2	(5,2)	(1,1)
– personkunder	36,6	43,6	(7,0)	(16,0)
– institusjonelle kunder	437,5	435,7	1,8	0,4
Nøkkeltall i prosent				
Avkastning på risikojustert kapital ¹⁾	30,8	38,2	(7,5)	
Kostnadsgrad	71,3	68,2	3,2	
Årsverk ved utgangen av perioden	215	218	(3)	(1,4)

1) Beregnet på grunnlag av intern måling av risikojustert kapitalbehov.

Samlet ble forvaltningsinntektene redusert med 10 millioner kroner fra 2010. En nedgang i forvaltningskapitalen på 5,2 milliarder kroner bidro til denne reduksjonen. Markedsutviklingen de siste 12 månedene medførte en nedgang i forvaltningskapitalen på 3 milliarder kroner, mens utviklingen i nettosalget bidro til en reduksjon på 2 milliarder.

DNB Asset Management var ved utgangen av 2011 landets største tilbyder av verdipapirfond og diskresjonær formuesforvaltning med en markedsandel på 23,6 prosent av totalmarkedet i Norge.

Selskapet hadde rundt 268 000 spareavtaler i det norske fondsmarkedet ved utgangen av 2011, og årlig tegnet beløp utgjorde om lag 2,7 milliarder kroner. 42,9 prosent av DNB-fondene hadde fire eller fem stjerner fra ratingselskapet Morningstar. Åtte av fondene hadde høyeste rangering med fem stjerner.

DNB Asset Management venter økning i privat finansiell sparing i både Norge og Sverige. Konkurransen om sparemidler medfører behov for fortsatt utvikling og tilpasning av produkter og tjenester. Resultatutviklingen for virksomheten vil i stor grad påvirkes av investorenes forventninger til utviklingen i finansmarkedene og tilliten til aksjemarkedet.

DNB Skadeforsikring

DNB Skadeforsikring tilbyr skadeforsikringsprodukter som villa-, bil- og reiseforsikring, primært til personmarkedet i Norge.

DNB Skadeforsikring er i en ekspansjonsfase, og salget økte med 14,6 prosent i 2011 sammenlignet med året før. Produktene ble i hovedsak solgt gjennom bankens distribusjonsnett, og satsing i de største byene ga gode resultater. Totale premieinntekter var 1 454 millioner kroner i 2011. Antall forsikringstagere økte med 24 000 fra utgangen av 2010 til om lag 174 000 ved utgangen av 2011. Redusert skadefrekvens og et reassuranseprogram som i stor grad utjevnet sesongsvingningene, bidro til økt resultat i 2011. DNB Skadeforsikring er godt posisjonert for å kunne bli en viktig aktør i det norske markedet på lang sikt.

DnB NORD

DNB overtok hele DnB NORD fra utgangen av 2010. Virksomheten i Baltikum har blitt tettere integrert i DNB, og en ny strategi for satsingen i de baltiske landene er lagt. Strategien i Polen er under utarbeidelse som følge av beslutningen om å videreføre virksomheten som en del av DNB-konsernet. Bankvirksomheten i DnB NORD i København er under avvikling, og gjenværende del av utlånsporteføljen ble overført til Storkunder og internasjonal i fjerde kvartal 2011. Virksomheten i København vil bli videreført som et rent investeringsselskap.

Den samlede virksomheten i DnB NORD ga et driftsresultat før skatt på minus 1 267 millioner kroner for 2011, sammenlignet med minus 1 481 millioner året før. Resultatet for 2011 var preget av høye nedskrivninger på utlån, særlig i Latvia, mens kostnadene ble påvirket av nedskrivning av goodwill på virksomheten i Polen og nedskrivning av balanseført systemutvikling på til sammen 380 millioner kroner.

DNB Baltikum og Polen

DNB Baltikum og Polen tilbyr finansielle tjenester til bedrifts- og personmarkeds-kunder i Estland, Latvia, Litauen og Polen. Virksomheten ga et driftsresultat før skatt på minus 673 millioner kroner i 2011, som var en bedring på 191 millioner fra 2010.

Resultat i millioner kroner	2011	2010	Endring	Endring i %
Netto renteinntekter	1 319	1 452	(133)	(9,2)
Andre driftsinntekter	763	688	75	10,9
Sum inntekter	2 082	2 140	(58)	(2,7)
Driftskostnader	1 484	1 603	(119)	(7,4)
Driftsresultat før nedskrivninger	598	537	61	11,4
Netto gevinster varige driftsmidler	9	(15)	24	(156,4)
Netto nedskrivninger utlån	1 280	1 386	(106)	(7,6)
Driftsresultat før skatt	(673)	(864)	191	(22,1)

Gjennomsnittlige balanseposter i milliarder kroner

Netto utlån til kunder	53,7	56,0	(2,2)	(4,0)
Innskudd fra kunder	23,8	21,8	2,1	9,6

Nøkkel tall i prosent

Marginer på utlån ¹⁾	1,80	1,92	(0,12)
Marginer på innskudd ¹⁾	0,89	0,63	0,26
Avkastning på risikojustert kapital ²⁾	(15,3)	(18,9)	3,6
Kostnadsgrad	62,1	59,4	2,7
Innskuddsdekning	44,4	38,9	5,5

Årsverk ved utgangen av perioden	3 293	3 108	185	6,0
----------------------------------	-------	-------	-----	-----

1) Beregnet i forhold til 3-måneders pengemarkedsrente.

2) Beregnet på grunnlag av intern måling av risikojustert kapitalbehov.

Netto utlån til kunder ble redusert med 4,0 prosent i gjennomsnitt fra 2010 til 2011, men var relativt stabile gjennom 2011 og viste en liten økning mot slutten av året. Polen hadde en vekst i utlånsvolum på 29,2 prosent fra utgangen av 2010 til 2011, mens utlånene viste en reduksjon på 4,8 prosent i Baltikum i samme periode. Nedgangen i Baltikum skyldtes den generelle utviklingen i markedene. Til tross for en bedret makroøkonomisk situasjon i alle landene tar det tid før investeringsnivå og kreditt-etterspørsel tar seg opp.

Innskudd fra kunder økte i gjennomsnitt med 9,6 prosent fra 2010. Innskuddene viste en relativt sterk vekst mot slutten av 2011, noe som indikerer at kundene har tillit til DNB Baltikum og Polen som en del av en solid norsk bank.

Nedgangen i netto renteinntekter fra 2010 til 2011 skyldtes primært reduserte utlånsmarginer. Gjennom 2011 viste imidlertid utlånsmarginene en positiv utvikling, og nye utlån gis til en vesentlig høyere margin enn gjennomsnittet for porteføljen.

Netto nedskrivninger på utlån ble redusert med 7,6 prosent fra 2010, men var fortsatt på et høyt nivå. Hovedårsaken var høye nedskrivninger i Latvia, som stod for 78 prosent av totale nedskrivninger på utlån i DNB Baltikum og Polen. Målt i forhold til gjennomsnittlige utlån utgjorde nedskrivningene 2,39 prosent, svakt ned fra 2,48 prosent i 2010. Nedskrivningene i Latvia var knyttet til boliglån og skyldtes en revurdering av panteverdier og økte kostnader knyttet til prosessen for overtagelse av boliger.

Integrasjonen av virksomheten i de baltiske landene med DNB vil fortsette, og videre ambisjoner i Polen vil bli fastsatt. Reduserte nedskrivninger og bedre kostnadseffektivitet vil fortsatt være prioriterte områder. Det er ventet at nedskrivninger på utlån vil bli redusert fremover, men det er fortsatt risiko knyttet til boliglånsporteføljen og overtatte eiendommer i Latvia. Det er ventet at regionen på sikt vil få en økonomisk vekst som

overstiger gjennomsnittet i Europa. DNB vil arbeide for å forbedre driften og øke bredden i produktsalget. Driftsforbedringer og redusert nivå på nedskrivninger ventes å gi økende lønnsomhet i DNB Baltikum og Polen fremover.

SAMFUNNSANSVAR

DNB tar ansvar for sin påvirkning på mennesker og miljø. Ansvaret gjelder for alle deler av virksomheten og omfatter produkter, tjenester, markedsføring, anskaffelser, eierstyring og selskapsledelse så vel som internt arbeid med arbeidsmiljø, etikk og miljøeffektivitet.

Fem områder er valgt ut som særlig relevante for konsernets arbeid med samfunnsansvar:

- kunder og leverandører
- klima og miljø
- bidrag til samfunnet
- medarbeidere
- åpenhet

DNBs konsernpolicy for samfunnsansvar bygger på anerkjente internasjonale retningslinjer, herunder OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og FNs Global Compact, hvor menneskerettigheter, arbeidstagerrettigheter, miljø og antikorrupsjon er sentrale temaer.

I tillegg til en overordnet konsernpolicy har konsernet retningslinjer som skal hjelpe de enkelte forretnings- og støtteområdene med å overholde kravene til samfunnsansvar.

Konsernretningslinjene for etikk ble revidert i 2011. Etikreglene skal bidra til bevissthet om og etterlevelse av den høye etiske standarden som kreves av medarbeiderne i DNB. Reglene skal bidra til å bekjempe korrupsjon, utpressing, bestikkelser, hvitvasking, bedrageri, terrorfinansiering og finansiering av kriminell aktivitet. Etikreglene pålegger også medarbeiderne å opptre ansvarlig ved bruk av åpne kommunikasjonskanaler.

DNB vurderer sosiale, miljømessige og etiske risikoforhold i utlånsvirksomheten, og det brukes et standardisert verktøy ved vurdering av slike risikoer i større låneengasjementer.

DNB rapporterte også i 2011 i henhold til Ekvatorprinsippene, som er frivillige retningslinjer som brukes i vurderingen av miljømessige og sosiale forhold ved prosjektfinansiering. I 2011 ble 28 prosjekter vurdert.

ANTALL PROSJEKTER VURDERT I HENHOLD TIL EKVATORPRINSIPPENE

Ekvatorkategori ¹⁾	Antall prosjekter
A	5
B	23
C	0

1) Kategoriene gjenspeiler prosjektets potensielle påvirkning på samfunn eller miljø, der kategori A representerer størst effekt.

DNBs leverandører må skrive under på at de ikke medvirker til brudd på mennesker- og arbeidstagerrettigheter,

miljødeleggelse og korrupsjon. Egenerklæringsskjemaet for leverandørers samfunnsansvar er integrert i standard avtalemaler og dermed i konsernets formelle leverandør- og kontraktsdokumentasjon. I 2011 ble det etablert en modell for oppfølging av leverandørenes samfunnsansvar, der leverandører blir klassifisert og fulgt opp avhengig av risiko for brudd på menneske- og arbeidstagerrettigheter, miljødeleggelser eller korrupsjon. Målet er å sikre at sosial og miljømessig risiko i leverandørkjeden i enda større grad blir identifisert og håndtert. Modellen blir implementert i 2012.

Investeringsvirksomheten følger også et regelverk som skal sikre at DNB ikke medvirker til krenkelse av menneske- og arbeidstagerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. DNB skal heller ikke investere i selskaper som er involvert i produksjon av tobakk, pornografi, antipersonellminer eller klasevåpen, eller som har utvikling og produksjon av komponenter til masseødeleggelser-våpen som en vesentlig del av sin virksomhet.

DNB ønsker å være en aktiv eier og arbeider for å ivareta mennesker og miljø på en god måte. Målet for aktivt eierskap er å påvirke selskaper i ønsket retning. DNB engasjerer seg som eier primært gjennom dialog med enkeltelskaper.

Ved utgangen av 2011 var 57 selskaper ekskludert som en følge av brudd på DNBs retningslinjer for etiske investeringer, fordelt på følgende kriterier:

KRITERIER FOR EKSKLUDERING

	Antall selskaper
Antipersonellminer (landminer)	1
Klasevåpen	9
Kjernevåpen	11
Forurensning	8
Arbeidstagerrettigheter	1
Menneskerettigheter	5
Pornografi	2
Tobakk	20
Totalt antall utestengte selskaper	57

I 2011 støttet DNB idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål med 120 millioner kroner. Konsernet har blant annet samarbeidet med Røde Kors om flere konkrete tiltak.

Sparebankstiftelsen DNB NOR er nest største eier av DNB-konsernet og gir deler av overskuddet til allmennnyttige formål. I 2011 delte stiftelsen ut vel 110 millioner kroner i gaver.

DNB ble i 2011, for tredje år på rad, tatt opp i Dow Jones' bærekraftindeks. Indeksen baserer seg på en omfattende analyse av selskapers bærekraft og består av de ti prosent beste selskapene innenfor hver bransje basert på en vurdering av prestasjoner knyttet til økonomi, miljø og sosiale forhold. I tillegg er DNB inkludert i FTSE4Good-indeksten, som viser måloppnåelsen til selskaper som tilfredsstiller globalt anerkjente standarder for bærekraft.

I DNB er både omdømme og kundetilfredshet lagt til grunn ved måling og oppfølging av konsernsjefen og konserndirektørene. Det medfører at konsernets arbeid med samfunnsansvar indirekte utgjør en del av grunnlaget for avlønning av toppledelsen. Fra 2009 har DNB hatt en jevn stigning på RepTraks omdømmemåling.

Se for øvrig mer informasjon om konsernets arbeid for å ivareta sitt samfunnsansvar på dnb.no/om-oss.

YTRE MILJØ

DNB vil bidra til et bedre miljø både gjennom egen drift og ved å påvirke kunder og leverandører til å gjøre miljø- og klimavennlige valg.

DNB ble i 2010 for første gang med i Global Compact-initiativet "Caring for Climate", og medlemskapet ble videreført i 2011. DNB deltok også i 2011 i klimarapporteringsprosjektet Carbon Disclosure Project, både ved å være blant de 655 investorene som formelt står som avsendere av undersøkelsen, og ved å svare på undersøkelsen på vegne av egen virksomhet. DNB signerte også i 2011 "Global Investor Statement on Climate Change", et opprop for å redusere CO₂-utslipp og kreve handling på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Å øke medarbeidernes engasjement for miljøet er viktig for DNB. Innføring av nye arbeidsformer som blant annet reduserer behovet for papir, plass, reiser og fysiske møter er et virkemiddel i dette arbeidet. I forbindelse med at ca. 4 000 medarbeidere i Oslo-området skal flytte til DNBs nye hovedkontor i perioden 2012 til 2014, skal alle medarbeidere gå gjennom opplæring knyttet til slike nye arbeidsformer. Nye arbeidsformer og et miljøkonsept med sortering av avfall skal gjelde alle konsernets medarbeidere uavhengig av arbeidssted.

DNB-konsernets direkte klima- og miljøpåvirkning er i hovedsak knyttet til egne klimagassutslipp og avfall fra kontorvirksomheten, mens den indirekte miljøpåvirkningen skjer gjennom innkjøp av varer og tjenester og krav som stilles til kunder, leverandører og investeringsobjekter.

Det er beregnet at konsernets norske virksomhet produserte 19 072 tonn CO₂ i 2011. Det er en økning fra 2010 på 768 tonn. Hovedkilden til utslippene var flyreiser og energibruk. Utslipp fra flyreiser økte med 9 prosent, mens utslipp fra energiforbruk økte med 2 prosent.

Ved utgangen av 2011 var 30 bygninger sertifiserte som Miljøfyrtårn. Det ble gjennomført tre resertifiseringer i 2011.

INTERN MILJØEFFEKTIVITET ¹⁾

	2011	2010
Energiforbruk (Gwh) ²⁾	104	104
Energiforbruk per medarbeider (Kwh) ³⁾	10,7	11,5
Innkjøpt papir (tonn) ⁴⁾	1 302	675
Gjennvinningsgrad for avfall (prosent)	51,7	53,0
Miljøfyrtårnsertifiserte bygg (antall)	30	29
Flyreiser i Norge (1 000 km)	21 538	21 093
Flyreiser utenlands (1 000 km) ⁵⁾	27 962	21 451

1) Alle tall gjelder for konsernets virksomhet i Norge.

2) Tall for 2010 er revidert fra 109,7 Gwh til 104,0 Gwh.

3) Tall for 2010 er revidert fra 12,1 Kwh til 11,5 Kwh.

4) Økningen fra 2010 til 2011 skyldes merkevareskiftet i 2011. DNB sendte brev til 1,9 millioner kunder med informasjon om merkevareskiftet. I tillegg ble nødvendig skriftlig materiell byttet ut.

5) Økningen i flyreiser utenlands fra 2010 til 2011 skyldtes i hovedsak økt internasjonal virksomhet.

MEDARBEIDERE OG LEDERE

DNBs medarbeidere er den viktigste ressursen for å utvikle og ivareta gode kunderelasjoner og skape verdier i samhandling med kundene. Konsernet har dyktige og motiverte medarbeidere og ønsker å være en attraktiv arbeidsplass med gode utviklingsmuligheter. Deltagelse på kurs og samlinger var i 2011 på samme nivå som i 2010.

Konsernets etikkregler ble revidert i 2011. DNB har kontorer over hele verden og medarbeidere fra mange forskjellige kulturer. Etikreglene skal bidra til bevissthet om og etterlevelse av den høye etiske standarden som kreves av medarbeiderne i alle deler av DNB-konsernet. Konsernet har obligatoriske, nettbaserte etikkprogram for alle ansatte. Hensikten med disse programmene er å øke oppmerksomheten rundt etiske dilemmaer som den enkelte kan møte i kontakt med kunder og i interne prosesser. Nyansatte skal i tillegg delta på trening i etiske dilemmaer på DNBs samling for nyansatte. Kjennskap til de etiske retningslinjene følges opp i konsernets årlige medarbeiderundersøkelse, og det var høy score for kjennskap til etikkreglene i medarbeiderundersøkelsen for 2011. Se også avsnittet om samfunnsansvar.

I 2011 ble 600 ledere og medarbeidere autorisert i henhold til kravene i den norske autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere. Ordningen skal styrke bransjens omdømme og sørge for at den enkelte rådgiver tilfredsstiller de nødvendige kompetansekravene. Totalt hadde DNB 1 161 autoriserte finansielle rådgivere ved utgangen av 2011 og oppnådde dermed kravet om at alle medarbeidere og ledere som arbeider som finansielle rådgivere, skal være autoriserte.

DNB er tilsluttet forsikringsbransjens godkjenningsordning for selgere og rådgivere som tilbyr skadeforsikringsløsninger i Norge. Ordningen skal sikre at selgere og rådgivere tilfredsstiller kompetansekravene som er definert av bransjen. Totalt hadde 80 prosent av medarbeiderne som kommer inn under kravene til godkjenningsordningen, gjennomført opplæringen og bestått kunnskapsprøven ved utgangen av 2011.

Ved utgangen av 2011 var det 14 072 ansatte i konsernet, hvorav 4 674 utenfor Norge.

I 2011 rekrutterte DNB syv nye kandidater til konsern-traineoordningen og to nye medarbeidere til ordningen som

executive trainee. Executive trainee-programmet er rettet mot personer med en etablert karriere og ledererfaring, og skal bidra til å videreutvikle organisasjonen.

DNB gjennomførte i 2011 flere tiltak for å integrere konsernets internasjonale enheter. Det ble etablert en ny konsernpolicy for medarbeidere og organisasjon som gir føringer for belønning, rekruttering og HMS. Arbeidet med å implementere prinsippene vil fortsette i 2012.

Ved de internasjonale kontorene ble det i 2011 gitt innføring i DNBs historie, visjon, verdier og ledelsesprinsipper gjennom et omfattende opplæringsprogram som inkluderte alle medarbeidere og ledere. I tillegg ble det arbeidet med prosesser for mer enhetlige belønningssystemer og kompetanseutviklingsprogrammer.

I 2011 ble det igangsatt tilbud om nettbasert engelskopplæring for alle ansatte i konsernet.

DNBs aktiviteter utenfor Norge, spesielt i Baltikum, har resultert i en ytterligere økning i interne oppdrag i konsernet på tvers av landegrensene. I 2011 økte antall ansatte på langtidskontrakt i utlandet til 65, fra 50 i 2010.

Medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført i februar 2011, viste at arbeidet med å stake ut en strategisk retning og etablere en klar og tydelig visjon har gitt resultater. Hovedindeksen for tilfredshet steg til 76,6 poeng i 2011, fra 74 i 2010.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Helse, miljø og sikkerhet, HMS, er viktige elementer i konsernets personalpolitikk. I 2011 ble det utarbeidet globale retningslinjer for HMS i DNB. Retningslinjene skal bidra til systematisk oppfølging og utvikling av HMS-arbeidet. I tillegg skal det enkelte land ha egne regler for å følge opp sykefravær, samt sørge for medisinsk hjelp ved akutte situasjoner, påkrevd sikkerhet ved DNBs kontorer og sikkerhet for medarbeidere på reise. Retningslinjene gir også føringer for hva som ikke er akseptabelt når det gjelder bruk av alkohol og rusmidler i arbeidssammenheng.

Konsernet har en egen retningslinje som omhandler trakassering, mobbing og annen utilbørlig adferd. Retningslinjen skal sikre at en rapportert hendelse blir vurdert raskt, forutsigbart og konsekvent. Som en del av arbeidet for å hindre trakassering og mobbing inneholder også den årlige medarbeiderundersøkelsen konkrete spørsmål om slike forhold.

HMS-opplæring ble i 2011 obligatorisk for nye ledere. Opplæringen er spesielt tilrettelagt for å tilfredsstille myndighetenes krav til oppfølging av og tilrettelegging for sykemeldte medarbeidere. Totalt har 210 ledere gjennomført opplæringen. I tillegg har ti verneombud gjennomført e-læringsprogrammet om HMS. Opplæringen gir nødvendig innsikt og kunnskap til å oppfylle arbeidsmiljølovens og DNBs interne krav til HMS for verneombud.

DNB forebygger skader som følger av ran og trusler gjennom

omfattende sikkerhetsrutiner og opplæringstiltak. I den norske delen av virksomheten ble det i 2011 gjennomført 21 kurs for å håndtere ranssituasjoner. I tillegg deltok 832 medarbeidere på kurs innenfor trusselhåndtering, sikkerhet og brannvern og 1 596 medarbeidere på evakueringsøvelser.

Totalt ble 46 medarbeidere i den norske delen av virksomheten utsatt for trusler og 30 medarbeidere utsatt for ran i 2011. DNB ble i 2011 utsatt for fire ran. Det ble registrert 37 ulykker og skader som skjedde i arbeidstiden eller i forbindelse med reise til eller fra arbeid, men ingen av alvorlig art. Konsernet har meldt alle skader og ulykker som yrkesskader til offentlige myndigheter.

SYKEFRAVÆR OG INKLUDERENDE ARBEIDSLIV

Sykefraværet i den norske delen av konsernet var 4,2 prosent i 2011, en liten forbedring fra 4,3 prosent i 2010. Av totalt 2 191 000 mulige dagsverk gikk om lag 91 300 dagsverk tapt som følge av sykefravær i 2011.

Arbeidet med oppfølging av enheter med høyt sykefravær ble videreført i 2011. Det samme ble samarbeidet med Røde Kors, Kirkens Bymisjon og Landsforeningen for hjerte- og lungesyke. Hensikten med samarbeidet er å tilrettelegge for at langtidssykemeldte eller medarbeidere som har vært gjennom omfattende omstilling, raskest mulig skal komme tilbake til arbeidslivet i eller utenfor konsernet.

For å oppfylle arbeidsmiljølovens og NAVs nye krav til oppfølging av sykefravær ble det i 2011 utarbeidet et opplegg for tettere oppfølging av medarbeidere med sykefravær. Som en del av arbeidet skal arbeidsmiljøutvalget i det enkelte foretningsområde hvert kvartal følge opp sykefraværet innen eget område. I tillegg ble det igangsatt et prosjekt for oppfølging av gravide medarbeidere. Hensikten med prosjektet er å forebygge sykefravær i forbindelse med graviditet.

For å ivareta ansvaret som inkluderende arbeidslivsbedrift, IA-bedrift, undertegnet DNB i 2011 en ny IA-avtale med NAV. Som del av avtalen vil DNB ta imot arbeidssøkere som NAV har avklart for utprøving av arbeidsevne.

DNB legger stor vekt på systematisk arbeid for å redusere sykefraværet, tilrettelegge arbeidssituasjonen for medarbeidere med behov for spesiell tilpasning, følge opp langtidssykemeldte og heve pensjoneringsalderen i konsernet. I det nye hovedkontoret i Bjørvika vil det bli fysisk tilrettelagt for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne.

Gjennomsnittlig pensjoneringsalder var i 2011 62,4 år i den norske delen av virksomheten, en økning fra 61,5 år i 2010.

LIKESTILLING

DNB gir kvinner og menn de samme mulighetene for faglig og personlig utvikling, lønn og avansement. Konsernet har fleksible ordninger som tilrettelegger for å kombinere karriere og familieliv. DNB prioriterer en kjønnsbalansert deltagelse på talent- og

ledelsesutviklingsprogrammer. Som en del av arbeidet med likestilling prioriterer DNB kvinnelige søkere til lederstillinger ved like kvalifikasjoner.

I den norske delen av virksomheten var kvinneandelen i 2011 omtrent 50 prosent. Gjennomsnittsalderen var 45,5 år for kvinner og 44,5 år for menn. Av ansatte som arbeidet deltid, ble andelen kvinner i 2011 redusert til 79 prosent, fra 83 prosent i 2010. Gjennomsnittlig fastlønn var 471 918 kroner for kvinner og 602 135 kroner for menn, inkludert omregning av alle deltidsstillinger til fulle stillinger.

Kvinneandelen i konsernledelsen var 45 prosent i 2011, en økning fra 44 prosent i 2010. På de fire og fem øverste ledernivåene var kvinneandelene også omtrent uendrede og utgjorde henholdsvis 27 og 33 prosent i 2011. Styret har satt som mål at det på de fire øverste ledernivåene i konsernet skal være minst 30 prosent kvinner.

MAKROØKONOMISK UTVIKLING

Det var ved inngangen til 2012 enkelte positive signaler om utviklingen i verdensøkonomien, men det var også betydelig usikkerhet, spesielt knyttet til hvordan EU vil håndtere gjeldskrisen.

Veksten var svak i OECD-området de siste kvartalene, og veksten i de nye, store økonomiene var også lavere enn normalt. Den svake veksten internasjonalt rammet til en viss grad også norsk økonomi. Prisene på konjunkturfølsomme eksportvarer falt i de siste kvartalene, mens oljeprisen holdt seg oppe. Veksten i eksporten av tradisjonelle varer var ved årsskiftet nær null og kan komme til å falle ytterligere hvis ikke de negative tendensene i internasjonal økonomi blir avløst av økt tiltro til at myndighetene kan løse gjeldsproblemene. Det vil være helt sentralt for utviklingen fremover at europeiske myndigheter raskt blir enige om en løsning på statsgjeldsproblematikken som kan bidra til å berolige markedet. En løsning på krisen vil antagelig kreve både at den europeiske sentralbanken øker likviditeten i markedene ved å kjøpe statsgjeld og at det innføres strengere krav til budsjett disiplin for land som skal motta krisehjelp. På lengre sikt virker det nødvendig med et tettere finanspolitisk samarbeid dersom euroen skal bestå.

Selv om EU skulle lykkes med å finne en akseptabel løsning på gjeldskrisen, kan det bli flere år med svak økonomisk vekst. Skulle eurosamarbeidet bryte sammen, vil trolig hele OECD-området gå inn i en resesjon. Selv om utviklingen ved inngangen til 2012 har gjort det mindre sannsynlig, er risikoen fortsatt til stede.

Økende oljeinvesteringer bidro til vekst i den norske fastlandsøkonomien i 2011. Ny optimisme når det gjelder ressursgrunnlaget på norsk sokkel tilsier at denne utviklingen vil fortsette fremover. I oljevirksomheten og oljerelatert næringsliv vil lønnsnivåen fortsatt være stor. For andre sektorer i norsk økonomi, ikke minst for næringsliv som konkurrerer internasjonalt, blir situasjonen imidlertid vanskeligere.

Mens husholdningene i mange land er rammet av fallende boligpriser og høy gjeld, er situasjonen i Norge ved inngangen til 2012 en annen. Selv om husholdningenes gjeldsgrad er forholdsvis høy, skyldes det delvis strukturelle forhold. Styrken i norsk økonomi gir samtidig et bedre utgangspunkt for å håndtere negative effekter av den høye gjeldsgraden, og Norge har et bedre utgangspunkt enn de fleste andre land til eventuelt å kunne bruke en aktiv økonomisk politikk for å begrense skadevirkningene av en ny nedgang.

NYE RAMMEBETINGELSER

DNB venter fortsatt krevende markedsforhold for langsiktig finansiering, og finansieringskostnadene ventes å ligge på et relativt høyt nivå. Det skyldes i første rekke den statsfinansielle krisen i Europa, som i Norge ble forsterket gjennom uroen rundt Eksportfinans. På lengre sikt vil nye rammebetingelser for finansnæringen også bidra til høyere finansieringskostnader. Basel III-regelverket vil stille strengere krav til kapitalisering og likviditet, og innføringen av reglene i EU/EØS-området vil skje i form av et nytt kapitalkravsdirektiv, CRD IV. I juli 2011 ble et utkast til CRD IV sendt ut på høring. Lovforslaget skal etter planen legges frem for EU-parlamentet i juni 2012, og direktivet ventes å bli vedtatt innen utgangen av 2012. Finansdepartementet har utarbeidet lovforslag og høringsnotat for gjennomføringen av CRD IV i Norge og tar sikte på å fastlegge forskriftsendringer i løpet av andre halvår 2012.

På bakgrunn av den statsfinansielle krisen i Europa offentliggjorde den europeiske banktilsynsmyndigheten, EBA, i oktober 2011 en ytterligere plan for oppkapitalisering av banker. Planen inneholder et midlertidig forhøyet krav til at ren kjernekapital skal utgjøre minimum 9 prosent etter at tap er tatt på eventuell eksponering mot europeisk statsgjeld. Kravet skal etter planen tre i kraft 30. juni 2012. Norske tilsynsmyndigheter krever imidlertid at beregningsgrunnlaget skal utgjøre minst 80 prosent av beregningsgrunnlaget målt med standard risikovekter under Basel I-reglene. Det er en strengere formulering som krever mer kapital enn flere EU-land har valgt, blant annet Sverige, der man velger å benytte Internal Ratings Based-metode, IRB, fra Basel II-regelverket som beregningsgrunnlag. Konsernet er opptatt av at det etableres like rammevilkår i markedet og av at norske reguleringer, skatter og avgifter ikke innføres på en annen måte eller tidligere enn tilsvarende tiltak i Norden og resten av Europa.

DNB Livsforsikring ventes å bli underlagt flere endringer i rammebetingelsene fremover, herunder krav til forsterkning av premiereservene for å møte forventningene til økt levealder. Videre vil nytt regelverk for sikring av tilstrekkelig solvens i forsikrings-selskapene, Solvens II, bli innført i løpet av et par år. Det arbeides også med endringer i produktreglene. Selv om endelig utforming og plan for innfasing av regelendringene er uavklart, vil reglene få vesentlig betydning for utforming av produkter, behov for kapitalisering og lønnsomhet i bransjen i de nærmeste årene. Varslede regelendringer for beskatning av livsforsikringsselskaper vil kunne forsterke utfordringene dersom de blir vedtatt.

DNB arbeider for å være klar til å møte de nye kravene til

kapitalisering og likviditet. I perioden frem til nye regelverk er på plass vil konsernets finansieringsaktiviteter være innrettet mot en gradvis tilpasning til de nye regelverkene.

UTSIKTENE FREMOVER

Usikkerheten rundt den økonomiske utviklingen fremover er stor. Politiske beslutninger for å redusere statsgjelden i sentrale EU-land og derved gjenvinne kredittverdigheten og den økonomiske handlefriheten vil være sentrale for å redusere usikkerheten. DNB vurderer at det er størst sannsynlighet for at de riktige korrigerende tiltakene vil bli iverksatt, og at den økonomiske krisen i Europa vil komme under kontroll. Det vil gi en begrenset økonomisk nedgang i Europa og relativt små effekter for den norske økonomien, der DNB har over 80 prosent av sin virksomhet. Samtidig vil utviklingen i de toneangivende økonomiene i resten av verden over tid være minst like viktig for den samlede økonomiske utviklingen, og veksten i disse landene ventes fortsatt å være relativt høy. Finansieringskostnadene ventes å forbli på et høyt nivå, blant annet på grunn av stor kapitaletterspørsel som følge av nye krav til kapitaldekning og likviditet.

Hvis den internasjonale uroen knyttet til gjeldssituasjonen i Sør-Europa likevel fortsetter, vil svekkelser i DNBs internasjonale og etter hvert norske porteføljer kunne påvirke resultatene negativt. En langvarig lav pengemarkedsrente og eventuell ytterligere svekkelse av finansmarkedene vil også påvirke resultatene i DNB Livsforsikring. Med et slikt scenario vil trolig også finansieringskostnadene stige ytterligere sammenlignet med dagens nivå. Videre vil nye myndighetskrav til kapital og likviditet bli mer krevende å oppfylle. DNB vurderer sannsynligheten for et slikt scenario til å være relativt lav.

I forretningsområdet Retail Norge ventes det en god utvikling, men økte finansieringskostnader vil utfordre inntjeningen. I Storkunder og internasjonal legges det opp til en mer selektiv vekst, men også økte marginer. I DNB Markets ventes det økende prispress, blant annet som følge av økt elektronisk handel, mens markedsutviklingen og bredden i virksomheten vil gi grunnlag for fortsatt god inntjening. Det ventes fortsatt forbedringer av driften i Baltikum og Polen, men samtidig noen utfordringer i virksomheten.

I Forsikring og kapitalforvaltning ventes det en gradvis resultatinnhenting under forutsetning av at markedene normaliseres. DNB Livsforsikring venter et noe lavere resultat som følge av lavere risikoprofil. DNB Livsforsikring vil ha behov for å styrke premiereserven for å ivareta forventningen om økt levealder. Totalt avsetningsbehov kan utgjøre 5-7 prosent av premiereserven, avhengig av om SSBs lav- eller middelalternativ for fremtidige levealderforventninger legges til grunn. Styrkingen ventes å kunne finansieres av overskudd i renteresultatet, men det må påregnes at en del vil måtte dekkes over resultatet til eier. DNB vil også arbeide med forberedelser til innføring av reglene for Solvens II, som ventes å medføre behov for økt kapital og redusert risikotaging. Med bakgrunn i usikkerheten knyttet til rammebetingelsene har DNB Livsforsikring valgt å stanse salget av ytelsesordninger og prioritere eksisterende kunder.

Den økonomiske krisen i Europa gjør det mer krevende å oppnå de finansielle målene på kort sikt. DNB fastholder imidlertid sin kunderettede strategi, som gir grunnlag for at de langsiktige målene er innen rekkevidde. Nedskrivningene på utlån og garantier ventes for konsernet å ligge på om lag samme nivå i 2012 som året før.

UTBYTTE OG DISPONERINGER

UTBYTTE

DNBs styre har vedtatt en utbyttepolitikk som skal skape verdier for aksjonærene gjennom både verdistigning på aksjen og utbetaling av utbytte, noe som samlet skal gi en attraktiv og konkurransedyktig avkastning. Det er selskapets intensjon å utbetale om lag 50 prosent av årets overskudd som utbytte gitt at kapitaldekningen er tilfredsstillende. Utbyttet vil bli fastsatt på bakgrunn av forventet overskudd i en normalisert markedssituasjon, de økonomiske rammebetingelsene og konsernets kapitalbehov.

Som en følge av uroen i finansmarkedene kom det i andre halvår 2011 krav om ytterligere styrking av kapitaldekningen både i Norge og i andre land. DNBs kjernekapitaldekning uten fondsobligasjoner var ved utgangen av 2011 9,4 prosent beregnet etter overgangsreglene for Basel II-regelverket, og konsernet har som ambisjon å nå en tilsvarende kjernekapitaldekning på om lag 10 prosent ved utgangen av 2012.

Styret har i sin vurdering av forslag til utbytte for 2011 lagt vekt på de nye regulatoriske kravene til kapitaldekning og samtidig lagt vekt på å føre en konsistent utbyttepolitikk over tid. Styret har derfor foreslått et utbytte på 2 kroner per aksje for 2011.

Det foreslåtte utbyttet gir en direkteavkastning på 3,42 prosent basert på en børskurs per 31. desember 2011 på 58,55 kroner. Det foreslåtte utbyttet innebærer at DNB ASA vil utbetale til

sammen 3 258 millioner kroner i utbytte for 2011. Utdelingen tilsvarer et utdelingsforhold på 25,1 prosent av resultat per aksje. For 2010 ble det utbetalt 4 kroner i utbytte per aksje.

Sett i sammenheng med utbytteutbetalingen og den finansielle måloppnåelsen har styret besluttet å sette av 217 millioner kroner for tildeling til de ansatte.

DISPONERINGER

Årsresultatet for 2011 i DNB ASA utgjorde 13 millioner kroner, sammenlignet med 7 092 millioner i 2010. Resultatet i 2010 bestod i hovedsak av overføring av konsernbidrag og utbytte fra datterselskaper. I 2011 var omfanget av slike overføringer lavt.

Beløp i millioner kroner	2011	2010
Resultat for regnskapsåret	13	7 092
Utbytteforslag per aksje (kroner)	2,00	4,00
Aksjeutbytte	3 258	6 515
Overføring til/(fra) annen egenkapital	(3 245)	577
Totalt disponert	13	7 092

Kapitaldekningen for DNB-konsernet utgjorde ved utgangen av 2011 11,4 prosent og den rene kjernekapitaldekningen fratrukket fondsobligasjoner 9,4 prosent. Tilsvarende var kapitaldekningen i DNB Bank ASA 13,0 prosent og den rene kjernekapitaldekningen 10,6 prosent. Bankkonsernet, som omfatter banken med datterselskaper, hadde en samlet kapitaldekning på 11,5 prosent og en ren kjernekapitaldekning på 9,3 prosent.

Etter styrets oppfatning har DNB ASA, etter de foreslåtte disponeringene, tilfredsstillende finansiell styrke og fleksibilitet til å støtte opp om virksomheten i datterselskapene og møte konsernets behov for vekst og endringer i rammebetingelser på en god måte.

Oslo, 14. mars 2012

I styret for DNB ASA

Anne Carine Tanum
(styreleder)

Bjørn Sund
(nestleder)

Jarle Bergo

Bente Brevik

Sverre Finstad

Carl A. Løvvik

Tore Olaf Rimmereid

Ingjerd Skjeldrum

Rune Bjerke
(konsernsjef)

INNHOOLDSTEGNE FOR ÅRSREGNSKAPET

DNB-konsernet

Resultatregnskap	50
Balanser	51
Endring i egenkapital	52
Kontantstrømoppstilling	53
Regnskapsprinsipper	54

Noter til regnskapet

Note 1 Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger	65
Note 2 Endring i konsernstruktur	66
Note 3 Segmenter	67
Note 4 Kapitalstyring og kapitaldekning	74
Note 5 Risikostyring	78

Kreditrisiko

Note 6 Kreditrisiko	81
Note 7 Engasjementer fordelt på kundegrupper	85
Note 8 Engasjementer fordelt på geografiske områder	86
Note 9 Nedskrevne engasjementer fordelt på kundegrupper	88
Note 10 Nedskrivninger på utlån og garantier	88
Note 11 Nedskrivninger på utlån og garantier fordelt på kundegrupper	89
Note 12 Utvikling i nedskrivninger på utlån og garantier	89

Markedsrisiko

Note 13 Markedsrisiko	90
Note 14 Rentefølsomhet	91
Note 15 Valutaposisjoner	92
Note 16 Finansielle derivater	92

Likviditetsrisiko

Note 17 Likviditetsrisiko	94
---------------------------------	----

Forsikringsrisiko

Note 18 Forsikringsrisiko	96
---------------------------------	----

Resultatregnskap

Note 19 Netto renteinntekter	101
Note 20 Renter på enkelte balanseposter	101
Note 21 Netto provisjonsinntekter	102
Note 22 Andre inntekter	102
Note 23 Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi	103
Note 24 Lønn og andre personalkostnader	103
Note 25 Andre kostnader	104
Note 26 Avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	104
Note 27 Pensjoner	104
Note 28 Antall ansatte/årsverk	107
Note 29 Skattekostnad	108

Balanse

Note 30 Klassifikasjon av finansielle instrumenter	110
Note 31 Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost	111
Note 32 Finansielle instrumenter til virkelig verdi	112
Note 33 Aksjer	116
Note 34 Gjenkjøpsavtaler og utlån av verdipapirer	117
Note 35 Mottatte verdipapirer som kan selges eller pantsettes	117
Note 36 Finansielle eiendeler og forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen	117
Note 37 Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	118
Note 38 Investerings eiendommer	120
Note 39 Investerings i tilknyttede selskaper	122
Note 40 Immaterielle eiendeler	123
Note 41 Goodwill	124
Note 42 Varige driftsmidler	126
Note 43 Leieavtaler	127
Note 44 Andre eiendeler	128
Note 45 Innskudd fra kunder fordelt på kundegrupper	128
Note 46 Verdipapirgjeld	129
Note 47 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	130
Note 48 Avsetninger	131
Note 49 Annen gjeld	131

Øvrige opplysninger

Note 50 Godtgjørelser og lignende	132
Note 51 Opplysninger om nærstående parter	137
Note 52 Resultat per aksje	139
Note 53 Største aksjeeiere	139
Note 54 Forretninger utenfor balansen, betingede utfall og hendelser etter balansedagen	140

DNB ASA

Resultatregnskap	142
Balanser	142
Endring i egenkapital	142
Kontantstrømoppstilling	143
Regnskapsprinsipper	143

Noter til regnskapet

Note 1 Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper	144
Note 2 Godtgjørelser og lignende	144
Note 3 Skatt	144
Note 4 Eierinteresser i konsernselskaper	145
Note 5 Fordring på og gjeld til DNB Bank ASA	145
Note 6 Aksjer i DNB ASA eid av medlemmer av styrende organer og ledende ansatte	146
Styrets underskrifter	146
Erklæring i henhold til verdipapirhandelloven	147

RESULTATREGNSKAP

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Note	DNB-konsernet	
		2011	2010
Sum renteinntekter	19	60 075	53 395
Sum rentekostnader	19	34 823	29 959
Netto renteinntekter	19	25 252	23 436
Provisjonsinntekter m.v.	21	9 135	9 261
Provisjonskostnader m.v.	21	2 256	2 220
Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi	23	7 661	4 961
Netto gevinster på eiendeler i DNB Livsforsikring		5 834	15 074
Garantert avkastning og tildeling til forsikringstagere i DNB Livsforsikring		5 772	13 500
Premieinntekter m.v. som inngår i risikoresultatet i DNB Livsforsikring		4 941	4 721
Erstatninger m.v. som inngår i risikoresultatet i DNB Livsforsikring		4 853	4 977
Premieinntekter, DNB Skadeforsikring		1 094	1 009
Erstatninger m.v., DNB Skadeforsikring		849	918
Resultat investeringer etter egenkapitalmetoden	39	77	180
Netto gevinster på investeringseiendom	38	(32)	0
Andre inntekter	22	1 775	2 565
Netto andre driftsinntekter		16 754	16 156
Sum inntekter		42 006	39 592
Lønn og andre personalkostnader	24	10 279	9 259
Andre kostnader	25	7 722	6 995
Avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	26	2 172	2 256
Sum driftskostnader		20 172	18 511
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler		19	24
Nedskrivninger på utlån og garantier	10, 11	3 445	2 997
Driftsresultat før skatt		18 407	18 108
Skattekostnad	29	5 423	4 121
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt		(5)	75
Resultat for regnskapsåret		12 979	14 062
Majoritetsandel av periodens resultat		12 979	14 814
Minoritetsandel av periodens resultat		0	(752)
Resultat/utvannet resultat per aksje (kroner)	52	7,98	8,66
Resultat per aksje for virksomhet holdt for salg (kroner)	52	0,00	0,05
Resultat per aksje for videreført virksomhet eksklusive virksomhet holdt for salg (kroner)	52	7,99	8,62

TOTALRESULTAT

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	2011	2010
Resultat for regnskapsåret	12 979	14 062
Valutakurseffekt ved omregning av utenlandsk virksomhet	(53)	(90)
Totalresultat for regnskapsåret	12 926	13 971
Majoritetsandel av periodens totalresultat	12 926	14 865
Minoritetsandel av periodens totalresultat	0	(894)

BALANSER

		DNB-konsernet	
Beløp i millioner kroner	Note	31.12.11	31.12.10
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	30, 31, 32	224 581	16 198
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7, 8, 30, 31, 32	28 754	47 792
Utlån til kunder	7, 8, 30, 31, 32	1 279 259	1 170 341
Sertifikater og obligasjoner	30, 32, 34	177 980	204 204
Aksjer	30, 32, 33, 34	53 012	75 179
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	30, 32, 36	23 776	23 506
Finansielle derivater	16, 30, 32	96 693	78 156
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	30, 31, 37	166 965	179 461
Investerings eiendommer	38	42 796	38 834
Investering i tilknyttede selskaper	39	2 189	2 307
Immaterielle eiendeler	40, 41	7 003	7 164
Utsatt skattefordel	29	643	915
Varige driftsmidler	42	6 336	5 793
Eiendeler holdt for salg		1 054	1 271
Andre eiendeler	44	15 055	10 499
Sum eiendeler		2 126 098	1 861 620
Gjeld og egenkapital			
Gjeld til kredittinstitusjoner	30, 31, 32	279 553	257 931
Innskudd fra kunder	30, 31, 32, 45	740 036	641 914
Finansielle derivater	16, 30, 32	64 365	60 871
Verdipapirgjeld	30, 31, 32, 46	635 157	501 668
Forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen	18, 36	23 776	23 506
Forpliktelser til forsikringstagere i DNB Livsforsikring	18	212 271	205 550
Forsikringsforpliktelser, DNB Skadeforsikring	18	1 589	1 091
Betalbar skatt	29	634	4 865
Utsatt skatt	29	4 897	116
Annen gjeld	30, 49	17 550	14 738
Forpliktelser holdt for salg		383	387
Avsetninger	48	787	946
Pensjonsforpliktelser	27	3 123	3 361
Ansvarlig lånekapital	30, 31, 32, 47	24 163	33 479
Sum gjeld		2 008 284	1 750 424
Minoritetsinteresser		0	0
Aksjekapital		16 260	16 232
Overkursfond		22 609	22 609
Annen egenkapital		78 946	72 356
Sum egenkapital		117 815	111 196
Sum gjeld og egenkapital		2 126 098	1 861 620
Forretninger utenfor balansen og betingede utfall	54		

ENDRING I EGENKAPITAL

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet				
	Minoritets- interesser	Aksje- kapital ¹⁾	Over- kursfond	Annen egenkapital ¹⁾	Sum egenkapital ¹⁾
Balanse per 31. desember 2009	2 755	16 231	22 609	59 808	101 403
Resultat for perioden	(752)			14 814	14 062
Valutakurseffekt ved omregning av utenlandsk virksomhet	(142)			51	(90)
Totalresultat for perioden	(894)			14 865	13 971
Utbetalt utbytte for 2009 (1,75 kroner per aksje)				(2 850)	(2 850)
Endring i beholdning av egne aksjer		1		(71)	(70)
Oppkjøp NORD/LBs andel av DnB NORD	(1 855)			605	(1 250)
Øvrige minoritetsinteresser	(6)				(6)
Utbetalt naturskadeserstatning (DnB NOR Skadeforsikring)				(2)	(2)
Balanse per 31. desember 2010	0	16 232	22 609	72 356	111 196
Resultat for perioden				12 979	12 979
Valutakurseffekt ved omregning av utenlandsk virksomhet				(53)	(53)
Totalresultat for perioden				12 926	12 926
Utbetalt utbytte for 2010 (4,00 kroner per aksje)				(6 515)	(6 515)
Endring i beholdning av egne aksjer		28		240	268
Nye virksomhetsregler i forsikring				(61)	(61)
Balanse per 31. desember 2011	0	16 260	22 609	78 946	117 815
<u>Herav valutakursendingsreserve:</u>					
Balanse per 31. desember 2009	(63)			(359)	(422)
Totalresultat for perioden	(142)			51	(90)
Oppkjøp NORD/LBs andel av DnB NORD	205			(205)	0
Balanse per 31. desember 2010	0			(513)	(513)
Totalresultat for perioden				(53)	(53)
Balanse per 31. desember 2011	0			(565)	(565)
<u>1) Herav beholdning av egne aksjer som ledd i DNB Markets' tradingaktivitet:</u>					
Balanse per 31. desember 2010		(56)		(405)	(461)
Endring i beholdning av egne aksjer		28		240	268
Reversering av resultatførte markedsverdijusteringer				27	27
Balanse per 31. desember 2011		(28)		(138)	(166)

Overkursfondet kan benyttes til dekning av tap. Annen egenkapital kan anvendes i samsvar med allmennaksjelovens bestemmelser.

Aksjekapitalen i DNB ASA er 16 287 988 610 kroner fordelt på 1 628 798 861 aksjer, hver pålydende 10 kroner.

Generalforsamlingen 28. april 2011 ga styret i DNB ASA fullmakt til å kjøpe egne aksjer for samlet pålydende inntil 732 959 487 kroner, tilsvarende 4,5 prosent av aksjekapitalen. Aksjene kan kjøpes i markedet over børs. Hver aksje kan kjøpes til kurser mellom 10 og 150 kroner. Fullmakten er gyldig i tolv måneder fra 28. april 2011. Ervervede aksjer skal innløses i henhold til reglene om kapitalnedsettelse. Det er inngått avtale med staten v/Nærings- og handelsdepartementet som innebærer at det ved innløsning av ervervede aksjer skal foretas en forholdsmessig innløsning av aksjer tilhørende staten slik at statens eierandel holdes konstant.

Styret i DNB ASA har foreslått et utbytte på 2 kroner per aksje for 2011. Se Note 1 til regnskapet for DNB ASA.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	2011	2010
Operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	(108 418)	(56 175)
Innbetaling av renter fra kunder	52 398	46 313
Netto innbetaling av innskudd fra kunder	96 698	51 286
Utbetaling av renter til kunder	(17 712)	(15 558)
Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til kredittinstitusjoner	36 929	(26 829)
Innbetaling av renter fra kredittinstitusjoner	1 425	1 061
Utbetaling av renter til kredittinstitusjoner	(4 719)	(5 008)
Netto innbetaling ved salg av finansielle eiendeler til investerings- eller tradingformål	69 052	3 018
Innbetaling av renteinntekter, verdipapirer	8 391	9 568
Netto innbetaling av provisjonsinntekter	6 897	7 122
Utbetaling til drift	(17 815)	(16 931)
Betalt skatt	(5 428)	(8 874)
Innbetaling av premier	17 020	15 171
Netto innbetaling ved flytting av premiereserver	2 061	727
Utbetaling av erstatninger	(13 641)	(12 936)
Annen utbetaling	(6 452)	(1 412)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	116 686	(9 457)
Investeringsaktiviteter		
Netto utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	(2 738)	(2 032)
Netto utbetaling, investeringseiendom	(688)	(336)
Innbetaling ved salg av langsiktige investeringer i aksjer (se note 2)	85	0
Utbetaling ved kjøp av langsiktige investeringer i aksjer	0	(1 253)
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	105	438
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(3 236)	(3 183)
Finansieringsaktiviteter		
Innbetaling ved utstedelse av obligasjons- og sertifikatgjeld (se note 46)	367 414	277 533
Utbetaling ved forfall av obligasjons- og sertifikatgjeld (se note 46)	(244 281)	(257 013)
Utbetaling av renter på obligasjons- og sertifikatgjeld	(14 933)	(12 239)
Tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital (se note 47)	(9 806)	(4 704)
Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	(721)	(667)
Utbetaling av utbytte	(6 515)	(2 850)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	91 158	60
Valutakurseffekt på kontanter og kontantekvivalenter	967	(153)
Sum kontantstrøm	205 575	(12 732)
Kontanter per 1. januar	23 726	36 458
Netto inn-/utbetaling av kontanter	205 575	(12 732)
Kontanter per 31. desember ¹⁾	229 301	23 726
*) Herav: Kontanter og fordringer på sentralbanker		
	224 581	16 198
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist ¹⁾	4 721	7 528

1) Balanseført som "Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner".

Kontantstrømanalysen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Oppstillingen er utarbeidet i henhold til direktemetoden. Kontantstrømmene er klassifisert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Balansepostene er justert for effekter av valutakursendringer. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker, samt fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist.

Det er i 2011 gjennomført enkelte reklassifiseringer av poster i selskapets kontantstrømanalyse. Blant annet er Netto innbetaling/utbetaling ved låneopptak til kredittinstitusjoner og tilhørende renter inkludert i operasjonelle aktiviteter. Tidligere var disse poster inkludert som en del av finansieringsaktiviteter. Sammenligningstall for tidligere perioder er omarbeidet.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Innhold

1. Selskapsinformasjon
2. Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet
3. Endringer i regnskapsprinsipper
4. Konsolidering
 - Datterselskaper
 - Tilknyttede selskaper
 - Omregning av transaksjoner i utenlandsk valuta
5. Virksomhetssammenslutninger
 - Virksomhet holdt for salg
6. Inntektsføring
7. Finansielle instrumenter
 - Innregning og fraregning
 - Klassifikasjon og presentasjon
 - Omklassifisering
 - Fastsettelse av virkelig verdi
 - Nedskrivning av finansielle eiendeler
8. Sikringsbokføring
9. Motregning
10. Leieavtaler
 - DNB som utleier
 - DNB som leietager
11. Investerings eiendommer og varige driftsmidler
12. Immaterielle eiendeler
 - Goodwill
 - Utvikling av IT-systemer og programvare
13. Nedskrivning av materielle og immaterielle eiendeler
14. Pensjoner
 - Ytelsesbasert ordning
 - Innskuddsbasert ordning
15. Inntektsskatt
16. Forpliktelser til forsikringstagerne
 - Forsikringstekniske avsetninger i livsforsikring
 - Forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring
17. Segmentinformasjon
18. Restrukturering
19. Kontantstrømoppstilling
20. Egenkapital og kapitaldekning
 - Foreslått utbytte
 - Kapitaldekning
21. Vedtatte, ikke ikrafttrådte standarder og fortolkninger

1. SELSKAPSINFORMASJON

DNB ASA er et norsk allmennaksjeselskap notert på Oslo Børs. Konsernregnskapet for 2011 ble godkjent av styret 14. mars 2012.

DNB-konsernet tilbyr banktjenester, verdipapir- og investerings-tjenester og forsikrings- og forvaltningstjenester for person- og bedriftsmarkedet i Norge og internasjonalt.

Konsernets hovedkontor har besøksadresse Stranden 21, Oslo.

2. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

DNB avlegger konsernregnskap for 2011 i samsvar med IFRS, International Financial Reporting Standards, som er godkjent av EU. Selskapsregnskapet til DNB ASA avlegges i samsvar med Finansdepartementets årsregnskapsforskrift paragraf 1-5 om forenklet IFRS, som innebærer i hovedsak at innregning og måling følger IFRS og presentasjon og noteopplysninger er i henhold til norsk regnskapslov og god regnskapsskikk.

Konsernregnskapet er basert på historisk kost-prinsippet med unntak av: finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet og investerings-eiendommer. Konsernregnskapet er presentert i norske kroner. Om ikke annet er angitt, avrundes verdiene til nærmeste million.

Konsernets balanseoppstilling er i hovedsak basert på en vurdering av balansepostenes likviditet.

3. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsernet foretok ingen endringer i anvendte regnskapsprinsipper i 2011. Nedenfor fremgår nye standarder, endringer og tolkninger som er tatt i bruk fra og med regnskapsåret 2011, uten å ha vesentlig betydning for konsernet:

- Endringer i IFRS 7 Opplysninger som følge av IASBs årlige forbedringsprosjekt. Nye noteopplysninger om sikkerhetsstillelser og andre kredittforbedringstiltak som reduserer konsernets maksimale kreditteksponering, se note 6 Kreditt-risiko for omtale.
- Endringer i IAS 24 Opplysninger om nærstående parter.
- Endringer i IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon.
- IFRIC 19 Å bringe finansielle forpliktelser til opphør med egenkapitalinstrumenter.
- Endring til IFRIC 14 og IAS 19 – begrensninger av en netto ytelsesbasert pensjonseiendel, minstekrav til finansiering og samspillet mellom dem.
- Øvrige endringer som følge av IASBs årlige forbedringsprosjekt.

4. KONSOLIDERING

I konsernregnskapet for DNB ASA ("DNB") inngår DNB Bank ASA, DNB Livsforsikring ASA, DNB Asset Management Holding AS og DNB Skadeforsikring AS, alle med underliggende datterselskaper.

Regnskapsprinsippene anvendes konsistent ved innarbeiding av eierinteresser i datterselskaper og er basert på de samme rapporteringsperiodene som for morselskapet.

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet elimineres konsern-interne transaksjoner, balanser og urealiserte gevinster og tap på transaksjoner mellom enheter i konsernet.

Datterselskaper

Datterselskaper defineres som selskaper hvor DNB har kontroll gjennom direkte eller indirekte eierinteresser eller andre forhold. Normalt antas DNB å inneha kontroll når direkte eller indirekte eierinteresser i et annet selskap utgjør mer enn 50 prosent, men DNB vurderer også hvorvidt konsernet har faktisk kontroll. For selskaper hvor eierandelen er 50 prosent og under gjør DNB en

Regnskapsprinsipper (forts.)

vurdering av om andre forhold tilsier at det foreligger faktisk kontroll. Datterselskaper konsolideres fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet. Solgte datterselskaper konsolideres frem til dato for overføring av risiko og kontroll.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der DNB har betydelig innflytelse, dvs. kan påvirke finansielle og operasjonelle beslutninger i selskapet, men ikke har kontroll, alene eller sammen med andre, over selskapet. DNB har som utgangspunkt at man har betydelig innflytelse i selskaper hvor konsernet har en investering med eierandel på mellom 20 og 50 prosent.

Tilknyttede selskaper vurderes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Investeringen innregnes til anskaffelseskost på kjøpstidspunktet og justeres for etterfølgende endringer i konsernets andel av egenkapitalen i det tilknyttede selskapet. Eventuell goodwill inngår i anskaffelseskost. Konsernets andel av over- eller underskudd resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene sammen med andel av ikke resultatførte egenkapitalendringer. Konsernets andel av underskudd resultatføres ikke hvis balanseført verdi av investeringen blir negativ, med mindre konsernet har pådratt seg forpliktelser eller avgitt garantier for det tilknyttede selskapets forpliktelser.

Konsernets andel av urealisert fortjeneste på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttede selskaper elimineres. Det samme gjelder for urealiserte tap med mindre transaksjonen tilsier en nedskrivning av den overførte eiendelen.

Omregning av transaksjoner i utenlandsk valuta

Konsernets største enhet, DNB Bank ASA, har norske kroner som sin funksjonelle valuta. Utenlandske filialers og datterselskapers balanser i annen funksjonell valuta omregnes til norske kroner etter valutakurs på balansedagen. Resultatene omregnes etter valutakurser på transaksjonstidspunktene. Endringer i netto eiendeler som følge av valutakursendringer regnskapsføres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet.

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til kurs på balansedagen. Verdiendringer for slike poster som følge av endret kurs mellom transaksjons- og balansedag, resultatføres.

5. VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER

Ved overtagelse av virksomhet anvendes overtagelsemetoden. Vederlaget måles til virkelig verdi. Direkte overtagelsesutgifter kostnadsføres når de oppstår, med unntak av emisjons- og låneopptaksutgifter.

Overtatte eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunkt for overtagelsen. Dersom vederlaget overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres differansen som goodwill. Se punkt 12 Immaterielle eiendeler for mer informasjon om goodwill. Dersom anskaffelseskost er lavere enn identifiserte eiendeler og forpliktelser, resultatføres differansen på transaksjonstidspunktet.

Ved trinnvis oppkjøp av datterselskaper vil konsernet måle tidligere eierandeler i selskapet til virkelig verdi umiddelbart før kontrollovergang, og eventuelle gevinster eller tap resultatføres.

Betingede vederlag vurderes til virkelig verdi uavhengig av sannsynligheten for at vederlaget vil bli betalt. Justering av vederlaget i etterfølgende perioder regnskapsføres i henhold til relevante standarder.

Virksomhet holdt for salg

Konsernet klassifiserer virksomhet som holdt for salg når balanseført verdi i hovedsak vil bli gjenvunnet ved en salgstransaksjon. Klassifisering som holdt for salg skjer fra det tidspunktet ledelsen

har vedtatt en konkret plan for avhendelse av virksomheten i sin nåværende form og det vurderes som svært sannsynlig at salget blir gjennomført i løpet av kort tid.

Datterselskaper som er ervervet med tanke på videresalg, herunder selskaper overtatt som ledd i restrukturering av utlån, klassifiseres som holdt for salg umiddelbart dersom konsernet forventer å avhende selskapet.

Virksomhet holdt for salg vurderes til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Overtatt virksomhet som umiddelbart klassifiseres som holdt for salg balanseføres ved førstegangsinnregning til virkelig verdi fratrukket salgsutgifter.

Resultat etter skatt fra slik virksomhet, som tilfredsstiller kriterier for "avviklet virksomhet" i IFRS 5, presenteres separat på linjen "Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt" i konsernregnskapet. Totale eiendeler og total gjeld fra slik virksomhet presenteres hver for seg på linjene "Eiendeler holdt for salg" og "Forpliktelser holdt for salg" i konsernets balanseoppstilling.

6. INNTEKTSFØRING

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer.

Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke direkte betales av kunden, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost, og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet, med unntak av etableringsgebyrer på utlån til virkelig verdi, som inntektsføres når de opptjenes. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi.

Renteinntekter på finansielle instrumenter presentert som utlån inkluderes på linjen for "Netto renteinntekter".

Gebyrer og provisjoner resultatføres etter hvert som tjenesten ytes. Gebyrer for etablering av låneavtaler inngår i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost og inntektsføres under "Netto renteinntekter" etter effektiv rentemetode. Gebyrer som inngår ved etablering av finansielle garantier inngår i verdsettelsen av garantiene og inntektsføres over garantiens løpetid under "Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi". I "Netto andre driftsinntekter" inngår blant annet gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kapitalforvaltning inklusive sukseshonorar, kredittformidling, eiendomsmegling, corporate finance, verdipapirtjenester, forsikring og leieinntekter fra investeringseiendommer. Kredittformidlingsinntekter omfatter syndikeringsinntekter i form av gebyrer og provisjoner fra transaksjoner hvor DNB arrangerer lånene uten selv å beholde noen del av lånet eller deltar i lånesyndikatet og mottar en kompensasjon utover den effektive renten som tilfaller øvrige deltakere. Resultatføring av andre driftsinntekter skjer når tjenestene er levert eller oppdraget er fullført. Sukseshonorar resultatføres når honorarene med stor grad av sikkerhet er opptjente og kan måles på en pålitelig måte.

Utbytte fra investeringer resultatføres på det tidspunktet utbyttet er vedtatt på generalforsamlingen.

7. FINANSIELLE INSTRUMENTER Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt konsernet blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Fraregning av finansielle eiendeler

Konsernet inngår avtaler som innebærer at eiendeler overføres til

Regnskapsprinsipper (forts.)

motpart, men hvor deler eller all risiko og avkastning knyttet til eierskapet av den overførte eiendelen beholdes av konsernet. Hvis det vesentligste av risiko og avkastning er beholdt, fraregnes ikke den finansielle eiendelen, men balanseføres til en verdi begrenset til det beløpet konsernet er eksponert for. En slik avtale kan for eksempel innebære overføring av en låneportefølje hvor konsernet gjennom å garantere for all risiko i porteføljen eller ved inngåelse av en "total-return swap" likevel beholder risiko og avkastning knyttet til den overførte porteføljen.

Ved inngåelse av avtaler hvor verken avkastning eller risiko er beholdt eller overført til motpart vil eiendelen fraregnes dersom konsernet ikke lenger har kontroll over eiendelen. Rettigheter og forpliktelser som konsernet har knyttet til den overførte eiendelen, balanseføres som separate eiendeler og forpliktelser. I de tilfeller konsernet har beholdt kontroll over eiendelen, balanseføres eiendelen til en verdi som er begrenset til konsernets engasjement i eiendelen.

Fraregning av finansielle forpliktelser

Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Gjenkjøps- og salgssavtaler

Verdipapirer som er kjøpt med en avtale om tilbakesalg og verdipapirer som er solgt med en avtale om tilbakekjøp, innregnes og fraregnes i hovedsak ikke, da risiko og avkastning forbundet med eierskapet til eiendelene normalt ikke er overtatt eller overført. Slike transaksjoner omfatter i hovedsak rentebærende verdipapirer.

Mottatte verdipapirer, inkludert sikkerhetsstillelser, registreres utenfor balansen uavhengig av om konsernet har lov til å selge eller pantsette verdipapiret. Ved salg av mottatte verdipapirer vil konsernet regnskapsføre en forpliktelse i balansen. Se note 35 Mottatte verdipapirer som kan selges eller pantsettes.

Overførte verdipapirer hvor mottaker har rett til å selge eller pantsette papiret, rapporteres som verdipapirer i konsernets balanse og er spesifisert i note 34 Gjenkjøpsavtaler og utlån av verdipapirer.

Verdipapirinnlån og -utlån

Transaksjonene omfatter i hovedsak innlån eller utlån av aksjer. Avtaler om verdipapirinnlån og -utlån inngås som regel med sikkerhet i kontanter eller verdipapirer.

Aksjer som er mottatt eller overført i slike transaksjoner, innregnes og fraregnes i hovedsak ikke, da risiko og avkastning forbundet med eierskapet til eiendelen normalt ikke er overtatt eller overført.

Mottatte aksjer, inkludert sikkerhetsstillelse, registreres utenfor balansen uavhengig av om konsernet har lov til å selge eller pantsette verdipapirene på nytt. Ved salg av mottatte verdipapirer, vil konsernet regnskapsføre en forpliktelse i balansen. Se note 35 Mottatte verdipapirer som kan selges eller pantsettes.

Overførte aksjer og sikkerhetsstillelser som mottaker har rett til å selge eller pantsette, rapporteres som aksjer eller verdipapirer i konsernets balanse og er spesifisert i note 34 Gjenkjøpsavtaler og utlån av verdipapirer.

Klassifikasjon og presentasjon

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle eiendeler klassifisert i en av de følgende kategorier avhengig av typen instrument og formålet med investeringen:

- finansielle eiendeler holdt for tradingformål og derivater balanseført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

- finansielle derivater utpekt som sikringsinstrumenter
- utlån og fordringer, balanseført til amortisert kost
- holde til forfall investeringer, balanseført til amortisert kost

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle forpliktelser klassifisert i en av de følgende kategorier:

- finansielle forpliktelser holdt for tradingformål og derivater balanseført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- finansielle derivater utpekt som sikringsinstrumenter
- andre finansielle forpliktelser balanseført til amortisert kost
- utstedte finansielle garantier.

Retningslinjer for klassifikasjon i ulike porteføljer i DNB-konsernet fremkommer nedenfor.

Finansielle eiendeler og forpliktelser i tradingporteføljen

Finansielle instrumenter i tradingporteføljen innregnes til virkelig verdi eksklusive transaksjonskostnader. Virkelig verdi vil normalt være transaksjonsprisen, med mindre en annen verdi kan begrunnes ut fra observerbare markedstransaksjoner. Se avsnitt under vedrørende fastsettelse av virkelig verdi ved etterfølgende verdimåling.

Verdiendringer på de finansielle instrumentene inngår i "Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi" i resultatregnskapet. Renteinntekter og -kostnader for rentebærende instrumenter inngår i "Netto renteinntekter" basert på effektiv rentemethode.

Verdiendringer på finansielle instrumenter innen livsforsikring inngår i "Netto gevinster på eiendeler i DNB Livsforsikring".

Finansielle derivater presenteres som en eiendel dersom markedsverdien er positiv og som en forpliktelse dersom markedsverdien er negativ.

Tradingporteføljen omfatter i hovedsak finansielle eiendeler i DNB Markets og finansielle derivater med unntak for derivater som anvendes til sikringsformål. I tillegg inneholder porteføljen verdipapirinnlån og innskudd der instrumentene benyttes aktivt i rente- og likviditetsstyringen og har kort gjenværende levetid.

Finansielle eiendeler og forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Finansielle instrumenter i porteføljen innregnes til virkelig verdi eksklusive transaksjonskostnader. Virkelig verdi vil normalt være transaksjonsprisen, med mindre en annen verdi kan begrunnes ut fra observerbare markedstransaksjoner. Se avsnitt under vedrørende fastsettelse av virkelig verdi ved etterfølgende verdimåling. Finansielle instrumenter klassifiseres i denne kategorien dersom en av følgende kriterier er oppfylt:

- klassifiseringen eliminerer eller i vesentlig grad reduserer måleinkonsistens som ellers ville ha oppstått ved måling av eiendeler eller forpliktelser eller ved regnskapsføring av tilhørende gevinster eller tap på ulikt grunnlag
- de finansielle instrumentene er en del av en portefølje som styres og vurderes på bakgrunn av virkelig verdi i samsvar med en dokumentert risikohåndterings- eller investeringsstrategi.

Verdiendringer på de finansielle instrumentene inngår i "Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi" i resultatregnskapet. Renteinntekter og -kostnader knyttet til utlån bestemt regnskapsført til virkelig verdi og andre rentebærende instrumenter inngår i "Netto renteinntekter".

Regnskapsprinsipper (forts.)

Verdiendringer på finansielle instrumenter innenfor livsforsikring inngår i "Netto gevinster på eiendeler i DNB Livsforsikring".

Nevnte porteføljer omfatter sertifikater og obligasjoner, aksjer, utlån med rentebinding utstedt i norske kroner, finansielle eiendeler der kunden bærer risikoen, finansielle omløpsmidler i livsforsikring, fastrente-verdipapirer i norske kroner som aksjeindekserte obligasjonsinnlån, bankinnskudd med aksjeavkastning, og andre innlån med rentebinding i norske kroner.

Finansielle derivater utpekt som sikringsinstrument

Se punkt 8 Sikringsbokføring.

Utlån og fordringer balanseført til amortisert kost

Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost innregnes til transaksjonsprisen med tillegg for direkte transaksjonsutgifter. Resultatføring og etterfølgende verdimaling følger effektiv rentemetode. Den effektive rentemetoden er beskrevet under punkt 6 Inntektsføring.

Ved etterfølgende verdimaling fastsettes amortisert kost til nåverdien av kontraktfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid neddiskontert med den effektive renten.

Renteinntekter på finansielle instrumenter klassifisert som utlån inkluderes på linjen for "Netto renteinntekter" ved bruk av den effektive rentemetoden.

Verdiendringer som kan knyttes til identifiserte objektive indikasjoner på verdifall på balansedagen for utlån som balanseføres til amortisert kost og for porteføljene av utlån med rentebinding vurdert til virkelig verdi, inngår i "Nedskrivninger på utlån og garantier".

Øvrige verdiendringer på porteføljene av utlån med rentebinding vurdert til virkelig verdi og verdiendringer på utlån i tradingporteføljen inngår på linjen "Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi".

Holde til forfall investeringer balanseført til amortisert kost

Holde til forfall investeringer vurderes til amortisert kost og innregnes til transaksjonsprisen med tillegg for direkte transaksjonsutgifter. Resultatføring og etterfølgende verdimaling følger effektiv rentemetode. Den effektive rentemetoden er beskrevet under punkt 6 Inntektsføring.

Ved etterfølgende verdimaling fastsettes amortisert kost til nåverdien av kontraktfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid neddiskontert med den effektive renten.

Renteinntekter knyttet til instrumentene inngår i "Netto renteinntekter".

Kategorien omfatter i hovedsak likviditetsporteføljen i DNB Markets og investeringer i obligasjoner i DNB Livsforsikring.

Andre finansielle forpliktelser balanseført til amortisert kost

Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost innregnes til transaksjonsprisen med tillegg for direkte transaksjonsutgifter.

Rentekostnader på instrumentene inngår i "Netto renteinntekter" basert på effektiv rentemetode.

Kategorien omfatter innskudd fra kunder og kredittinstitusjoner, utstedte sertifikater, obligasjoner, ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonsinnlån.

Utstedte finansielle garantier

Kontrakter som medfører at konsernet må godtgjøre innehaveren for et tap som følge av at en spesifikk debitor unnlater å betale i samsvar med betingelsene i et gjeldsinstrument, klassifiseres som utstedte finansielle garantier.

Ved førstegangs regnskapsføring av utstedte finansielle garantier balanseføres garantiene til mottatt vederlag for garantien.

Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av mottatt vederlag for garantien med fradrag for eventuelle resultatførte amortiseringer og beste estimat for vederlag ved eventuell innfrielse av garantien.

Ved utstedelse av finansielle garantier balanseføres vederlaget for garantien under "Avsetninger" i balansen. Endring i bokført verdi av finansielle garantier inngår på linjen "Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi", bortsett fra verdiendring på garantier som inngår i engasjementer som er individuelt nedskrevet. Verdiendring for slike garantier er inkludert i "Netto nedskrivninger på utlån og garantier".

Omklassifisering

Finansielle eiendeler som ikke er derivater kan omklassifiseres fra kategorien holdt for tradingformål til kategoriene holde til forfall og tilgjengelig for salg etter nærmere angitte regler dersom den finansielle eiendelen ikke lenger holdes for kortsiktig salg eller gjenkjøp.

Egenkapitalinstrumenter og rentebærende instrumenter som er notert i et aktivt handlet marked kan kun omklassifiseres i sjeldne og uvanlige situasjoner.

Rentebærende instrumenter som ikke er notert i et aktivt handlet marked kan omklassifiseres fra kategorien holdt for tradingformål til kategorien utlån og fordringer, dersom konsernet har intensjon og mulighet til å holde den finansielle eiendelen i overskuelig fremtid eller til forfall. Dersom konsernet etter omklassifiseringene øker sine estimater for fremtidige kontantbetalinger som skal mottas som følge av at disse innbetalingene er blitt mer gjenvinnbare, vil virkningen av denne økningen regnskapsføres som en justering av den effektive renten fra tidspunktet da estimatet ble endret.

Konsernet vurderer omklassifisering med utgangspunkt i det enkelte finansielle instrument. Omklassifiseringstidspunktet vil tidligst være det tidspunktet hvor trading-intensjonen for den enkelte finansielle eiendelen opphører. Den finansielle eiendelens virkelige verdi på omklassifiseringstidspunktet blir ny anskaffelseskost eller amortisert kost.

Det ble ikke foretatt omklassifiseringer i 2011 og 2010.

Fastsettelse av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes til, eller en forpliktelse kan gjøres opp i, i en transaksjon mellom uavhengige parter. Finansielle eiendeler og forpliktelser verdsettes til henholdsvis kjøps- og salgskurser. Derivater som vurderes netto, verdsettes til midtkurser på balansedagen.

Instrumenter som omsettes i et aktivt marked

For instrumenter som handles i et aktivt marked, benyttes den noterte prisen innhentet fra enten en børs, en megler eller et prissettingsbyrå.

Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

Enkelte investeringer i aksjer, sertifikater og obligasjoner handles i aktive markeder.

Instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked

Finansielle instrumenter som ikke omsettes i aktive markeder verdsettes basert på ulike verdsettelsesteknikker og deles inn i to kategorier:

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata:

- nylig observerte transaksjoner i det aktuelle instrumentet mellom informerte, villige og uavhengige parter

Regnskapsprinsipper (forts.)

- instrumenter handlet i et aktivt marked, som substansielt er likt det instrumentet som verdsettes
- andre verdsettelsesteknikker hvor de vesentligste parametrene er basert på observerbare markedsdata.

Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata:

- estimerte kontantstrømmer
- vurdering av eiendeler og gjeld i selskaper
- modeller hvor vesentlige parametre ikke er basert på observerbare markedsdata
- eventuelle bransjestandarder.

Ved bruk av verdsettelsesteknikker justeres verdien for kreditt- og likviditetsrisiko. Prising av risiko for tilsvarende instrumenter legges til grunn for vurderingen.

Nedskrivning av finansielle eiendeler

På hver balansedag vurderer konsernet om det foreligger objektive indikasjoner på at de finansielle eiendelene har vært utsatt for verdifall. En finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler nedskrives hvis det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Objektive indikasjoner på verdifall omfatter vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandling eller andre konkrete forhold som har inntruffet.

Individuelle nedskrivninger på utlån

Dersom objektive indikasjoner for verdifall kan identifiseres, beregnes nedskrivning på utlån som forskjellen mellom regnskapsført verdi i balansen og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Reforhandling av lånebetingelser for å underlette låntagers stilling regnes som en objektiv indikasjon på verdifall. I samsvar med IAS 39 legges beste estimat til grunn for vurdering av fremtidige kontantstrømmer. Den effektive renten som benyttes for neddiskontering blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittisiko og lånebetingelser som følge av at objektive indikasjoner på verdifall er identifisert.

Individuelle nedskrivninger på utlån reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen. Periodens endringer i vurdert verdi for utlån resultatføres under "Nedskrivninger på utlån og garantier". Renter beregnet etter den effektive rentemetoden på nedskrevet verdi av utlån inngår i "Netto renteinntekter".

Gruppenedskrivninger på utlån

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir også vurdert i grupper.

Vurderingen baseres på objektive indikasjoner for verdifall som har inntruffet på balansedagen og som kan knyttes til gruppen.

Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper basert på inndeling av kundene etter hovedsektorer eller -næringer samt risikoklasse. Beregning av nedskrivningsbehov foretas per kundegruppe med utgangspunkt i estimater for konjunktursituasjonen samt tapserfaring for de respektive kunde-gruppene.

Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen. For utlån resultatføres periodens endringer under "Nedskrivninger på utlån og garantier". Gruppenedskrivningene er, på samme måte som individuelle nedskrivninger, basert på neddiskonterte kontantstrømmer. Grunnlaget for neddiskonteringen er observerte erfaringstall fra individu-

elle nedskrivninger. Det beregnes renter på nedskrevne gruppevurderte engasjementer etter samme prinsipper og basert på samme erfaringsgrunnlag som for individuelt vurderte engasjementer.

Overtagelse av eiendeler

Eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Slike eiendeler klassifiseres i balansen etter sin art. Etterfølgende verddivurdering og klassifisering av resultateffekter følger prinsippene for den aktuelle balanseposten.

8. SIKRINGSBOKFØRING

Konsernet inngår sikringstransaksjoner for å styre renterisiko på langsiktige innlån og innskudd i utenlandsk valuta. Disse regnskapsføres som virkelig verdi sikringer.

Ved individuell sikring eksisterer det en entydig, direkte og dokumentert sammenheng mellom verdisvingninger på sikringsobjektet som skyldes den sikrede risikoen, og verdisvingninger for det finansielle derivatet (sikringsinstrumentet).

Ved inngåelse av transaksjonen dokumenteres sammenhengen mellom sikringsinstrumentet og -objektet. I tillegg dokumenteres mål og strategi for sikringstransaksjonen. Endring i virkelig verdi relatert til sikret risiko for sikringsobjektet og instrumentet vurderes periodisk for å sikre nødvendig sikrings-effektivitet. Sikringsinstrumentene vurderes til virkelig verdi og resultatføres under "Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi".

For sikringsobjektet regnskapsføres endring i virkelig verdi knyttet til den sikrede risiko som et tillegg eller fradrag i balanseført verdi av finansiell gjeld og eiendeler og resultatføres under "Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi".

Dersom sikringsforholdet avbrytes eller tilstrekkelig sikrings-effektivitet ikke kan verifiseres, amortiseres verdiendring tilknyttet sikringsobjektet over gjenværende løpetid.

DNB Bank ASA foretar en virkelig verdi sikring av investeringer i utenlandske datterselskaper for å eliminere valutarisiko på investert beløp. Sikringsforretningene gjøres gjennom valutaswapper eller lange innlån i valuta. I konsernregnskapet regnskapsføres disse sikringsrelasjonene som sikring av netto investeringer i utenlandske datterselskaper.

9. MOTREGNING

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser motregnes og presenteres med et nettobeløp i balansen bare når konsernet har en juridisk håndhevbar rett til å motregne, samt har til hensikt å gjøre opp eiendeler og forpliktelser på nettogrunnlag eller å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett.

10. LEIEAVTALER

En leieavtale klassifiseres som finansiell leieavtale dersom den det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler.

DNB som utleier

Operasjonelle leieavtaler

Operasjonelle leieavtaler er leieavtaler hvor en ikke uvesentlig andel av risiko og avkastning ved investering i leieobjektet tilfaller DNB ved utløpet av leieperioden. Driftsmidlene balanseføres som maskiner, inventar og transportmidler. Leieinntekt fra operasjonelle leieavtaler innregnes i inntekten på lineært grunnlag i leieperioden. Regnskapsmessige avskrivninger klassifiseres som ordinære avskrivninger.

Regnskapsprinsipper (forts.)

Finansielle leieavtaler

Finansielle leieavtaler presenteres som utlån og verdien på oppstarttidspunktet settes lik nettoinvesteringen i leieavtalen. Nettoinvesteringen tilsvarer minimumsleie, ikke-garantert restverdi og utleiers eventuelle direkte utgifter til avtaleinngåelse neddiskontert med internrenten. Leieinntekter inntektsføres etter et annuities-prinsipp, hvor renteelementet inngår i "Netto renteinntekter", mens avdrag reduserer balanseverdien av utlån.

DNB som leietager

Operasjonelle leieavtaler

Leiebetalinger kostnadsføres lineært over løpetiden med mindre et annet systematisk grunnlag gir et bedre uttrykk for hvordan DNBS bruk av eiendelen fordeler seg over tid.

11. INVESTERINGSEIENDOMMER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

Eiendommer som eies for å oppnå avkastning i kundeporteføljene gjennom leieinntekter og å oppnå verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer.

Øvrige materielle eiendeler klassifiseres som varige driftsmidler.

Investeringseiendommer måles ved førstegangs balanseføring til kostpris inkludert anskaffelsesutgifter. I etterfølgende perioder måles investeringseiendommer til virkelig verdi. Det foretas ikke årlige avskrivninger av investeringseiendommer. Det benyttes intern og ekstern eiendoms ekspertise til verddivurdering. Det innhentes et utvalg av eksterne takster som sammenholdes med interne verddivurderinger. Det gjøres sensitivitetsvurderinger for ulike anslag på parameterverdier som inngår i en totalvurdering. Verdiendring for investeringseiendommer eksklusive eiendommer i DNB Livsforsikring fremkommer på linjen "Netto gevinster på investeringseiendom" i resultatet. Verdiendring for investerings-eiendommer innen livsforsikring resultatføres under "Netto gevinster på eiendeler i DNB Livsforsikring".

Øvrige materielle eiendeler måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte lineære avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer utgifter direkte relatert til anskaffelsen av eiendelen. Etterfølgende utgifter balanseføres på relevante eiendeler når det er sannsynlig at det er knyttet fremtidige økonomiske fordeler til utgiften som tilfaller konsernet og disse kan måles pålitelig. Reparasjoner og vedlikehold kostnadsføres løpende i resultatregnskapet.

Eiendelenes restverdier og brukstider revurderes årlig og justeres om nødvendig. Gevinst og tap ved salg av anleggsmidler inngår i "Netto gevinster på varige og immaterielle eiendeler".

12. IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill

For alle vurderingsenheter som inkluderer goodwill, foretas en årlig nedskrivningsvurdering. Dersom det i løpet av året er indikasjoner på verdifall, foretas en fornyet vurdering. Verddivurderingen gjennomføres for å verifisere om verdiene fortsatt er til stede. Vurderingene er basert på gjenvinnbart beløp for vurderingsenheterne.

Valg av vurderingsenhet er gjort ut fra hensyn til hvor det er mulig å identifisere og skille ut kontantstrømmer knyttet til virksomheten. En vurderingsenhet kan omfatte goodwill fra flere transaksjoner, og ved nedskrivningstest av vurderingsenheten er all goodwill allokert til enheten inkludert.

Ved beregning av bruksverdi tar man utgangspunkt i historiske resultater samt budsjetter og plantall som er godkjent av ledelsen. Med basis i plantall for vurderingsenheterne beregnes en fremtidig kontantstrøm, definert som mulig utbytte til eier. Mulig utbytte består av resultat fra virksomheten korrigert for behov for å bygge

tilstrekkelig kapital for å dekke forventede kapitalkrav. Økt kapitalbehov som følge av vekst i virksomheten kan medføre behov for å holde tilbake deler av resultatet, eller eventuelt tilføre mer kapital fra eier dersom resultatet i virksomheten ikke er tilstrekkelig til å bygge nødvendig kapital. Utover planperioden, som i de fleste tilfeller er tre år, er det lagt til grunn en utvikling i kontantstrøm i samsvar med markedsforventninger for den type virksomhet som inngår i vurderingsenheten.

Avkastningskravet er basert på en vurdering av hva som er markedets avkastningskrav til den type virksomhet som inngår i vurderingsenheten. Avkastningskravet reflekterer risikoen i virksomheten. Goodwill knyttet til oppkjøp av virksomhet som genererer kontantstrømmer i utenlandsk valuta, omregnes til kurs på balansedagen.

Utvikling av IT-systemer og programvare

Kjøpt programvare balanseføres til anskaffelseskost med tillegg av utgifter for å gjøre programvaren klar til bruk. Identifiserbare utgifter til egenutviklet programvare, som kontrolleres av konsernet og der det er sannsynlig at økonomiske fordeler dekker utviklingsutgiftene på balansetidspunktet, balanseføres som immaterielle eiendeler. I vurdering av de balanseførte verdiene vurderes de økonomiske fordelene på bakgrunn av lønnsomhetsanalyser. Utviklingsutgifter inkluderer utgifter til ansatte direkte involvert i programutviklingen, materiell og en andel av direkte henførbare fellesutgifter. Utgifter knyttet til vedlikehold av programvare og IT-systemer kostnadsføres løpende over resultatregnskapet. Balanseførte programvareutgifter avskrives lineært over forventet økonomisk levetid, som normalt er fem år. Vurdering av nedskrivningsbehov følger de samme prinsipper som beskrevet nedenfor.

13. NEDSKRIVNING AV MATERIELLE OG IMMATERIELLE EIENDELER

Ved hvert rapporteringstidspunkt og dersom det foreligger indikasjoner på fall i materielle og immaterielle eiendelers verdi, vil eiendelenes gjenvinnbare beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi med fratrekk av salgskostnader og bruksverdi. Eiendelenes balanseførte verdi nedskrives umiddelbart til gjenvinnbart beløp dersom balanseført verdi er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp. Se note 41 Goodwill, for nedskrivningstest.

Konsernet benytter følgende relevante kriterier for å vurdere om det foreligger indikasjoner på at en eiendel har falt i verdi:

- fall i eiendelens markedsverdi
- endringer i langsiktig avkastningskrav som kan påvirke diskonteringsrenten som benyttes ved beregning av eiendelens bruksverdi
- planer om restrukturering eller avvikling
- eiendelens inntjening er lavere enn forventet.

14. PENSJONER

Ytelsesbasert ordning

I en ytelsesbasert ordning er arbeidsgiver forpliktet til å yte fremtidig pensjon av nærmere angitt størrelse.

Utgangspunktet for beregning av pensjonskostnader er lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet. Kostnadene beregnes ut fra årets påløpte pensjonsrettigheter fratrukket avkastning på midler avsatt til dekning av pensjoner.

Pensjonsforpliktelser som administreres gjennom livsforsikringsselskap, vurderes mot pensjonsmidler i ordningen. Når samlede pensjonsmidler overstiger beregnet pensjonsforpliktelse

Regnskapsprinsipper (forts.)

på balansetidspunktet, klassifiseres nettoverdien som eiendel i balansen dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan benyttes mot fremtidige forpliktelser. Når pensjonsforpliktelsene overstiger pensjonsmidlene, klassifiseres nettoforpliktelsen som gjeld i balansen. Hver ordning vurderes for seg.

Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Ved beregning av pensjonsforpliktelsene benyttes aktuarmessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og førtidspensjonering. Forutsetningen om diskonteringsrente er fastsatt ut fra ti-års statsobligasjonsrente på balansedagen med et tillegg for å hensynta relevant løpetid for forpliktelsene.

Estimatavvik blir regnskapsført over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid i den utstrekning avviket overstiger det høyeste av 10 prosent av pensjonsmidlene eller -forpliktelsene.

Den økonomiske konsekvensen av endringer i pensjonsplaner inntektsføres eller kostnadsføres ved planendringstidspunktet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstageren blir værende i tjeneste en spesifisert periode.

Pensjonskostnaden er basert på forutsetninger fastsatt ved periodens begynnelse. Pensjonskostnader klassifiseres som personalkostnader i regnskapet. Pensjonskostnader og -forpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

En vesentlig andel av konsernets pensjonsordninger i Norge administreres gjennom konsernets livsforsikringsselskap DNB Livsforsikring ASA. Det foretas ingen eliminerings vedrørende konsernets pensjonsforpliktelser og -midler i balansen eller for pensjonskostnader og premieinntekter i resultatregnskapet.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig innskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte.

15. INNTEKTSSKATT

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret, eventuell betalbar skatt for tidligere år, samt endring i utsatt skatt på midlertidige forskjeller. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller en forpliktelse og eiendelens eller forpliktelsens skattemessige verdi. De viktigste midlertidige forskjellene gjelder pensjoner, avskrivninger på driftsmidler og eiendommer, nedskrivning på goodwill og verdiendring på enkelte finansielle eiendeler og gjeld. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp.

Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel i skattekonsrnet blir nettoført i DNBS balanse.

Betalbar og utsatt skatt blir ført mot egenkapitalen dersom skatten gjelder poster som i samme eller tidligere perioder er ført mot egenkapitalen.

16. FORPLIKTELSE TIL FORSIKRINGSTAGERNE

DNB Livsforsikrings produkter består av kollektiv pensjonsforsikring, kollektiv foreningsforsikring, individuell kapitalforsikring, individuell rente- og pensjonsforsikring, produkter med investeringsvalg og gruppelivsforsikring. DNB Livsforsikring tilbyr også skadeforsikring innenfor personrisiko, hovedsakelig bestående av lovbestemt yrkesskade og tilhørende deknninger.

Forsikringstekniske avsetninger i livsforsikring

Forsikringstekniske avsetninger i henhold til Forsikringsloven består av premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, erstatningsavsetning, risikoutjevningssond og andre tekniske avsetninger. I tillegg inngår premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond i de forsikringsmessige avsetningene. Foruten risikoutjevningssondet, som klassifiseres som egenkapital, er samtlige av de forsikringsmessige avsetningene klassifisert som kundeforpliktelse.

Premiereserve er avsetning for å sikre fremtidige forsikringsmessige forpliktelser overfor forsikringstagerne og forsikrede. Premiereserven er beregnet som forsikringsteknisk kontantverdi, det vil si nåverdien av selskapets totale forsikringsforpliktelser inklusive kostnader, med fradrag av kontantverdien av fremtidig avtalt premie.

Tilleggsavsetningene er en betinget kundetiltdelt avsetning hvor årets endring føres i resultatregnskapet. Forsikringsvirksomhetsloven gir bestemmelser om anvendelse av og størrelse på tilleggsavsetningene. Den maksimale avsetningen per kontrakt kan etter de nevnte bestemmelser ikke utgjøre mer enn 12 prosent av premiereserven for kontrakten. Den faktiske avsetningen for det enkelte år vurderes i forbindelse med årsoppgjørdisposisjonene. Tilleggsavsetninger kan anvendes til dekning av renteunderskudd når årets avkastning er lavere enn den garanterte renten.

Kursreguleringsfondet tilsvarer summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen. Dersom porteføljen av finansielle omløpsmidler viser et netto urealisert tap settes kursreguleringsfondet til null. Urealiserte gevinster og tap knyttet til valutakursendringer på derivater brukt til valutasikring av eiendommer, utlån og holde til forfall obligasjoner i utenlandsk valuta, inngår ikke i kursreguleringsfondet.

Erstatningsavsetningen skal dekke selskapets forventede erstatningsutbetalinger for forsikringstilfeller som ved regnskapsårets utgang ikke er oppgjort av eller meldt til selskapet. Erstatningsavsetningen tilsvarer bare midler som ville ha kommet til utbetaling i regnskapsåret dersom erstatningstilfellet var ferdig behandlet. Fra 1. januar 2011 inkluderer erstatningsavsetningen også indirekte skadebehandlingskostnader.

Risikoutjevningssond kan benyttes til å dekke underskudd på risikoresultat og styrking av premiereserve ved endring av demografiske forutsetninger i beregningsgrunnlaget. Hvert år kan det avsettes inntil 50 prosent av selskapets samlede risikoresultat til risikoutjevningssondet. Den årlige avsetningen vurderes i forbindelse med årsoppgjørdisposisjonene. Risikoutjevningssondet klassifiseres som egenkapital i balansen.

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier fra forsikringstagerne i individuell og kollektiv pensjonsforsikring. Pensjonistenes overskuddsfond tilføres andel av årets overskudd og benyttes til styrking av premiereserven for pensjonister i forbindelse med regulering av pensjonsutbetalinger.

Forpliktelser, kunder bærer risikoen

Avsetninger knyttet til forsikringsforpliktelser der kunden bærer risikoen, representerer markedsverdien av investerte kundemidler til enhver tid. Avsetningen dekker andelen av overskudd på risiko-

Regnskapsprinsipper (forts.)

resultatet og dekning av avkastningsgaranti for særskilt investeringsvalgportefølje og skal tilsvare forventet utbetaling fra selskapet til kunden ved oppnådd pensjonsalder.

Vurdering av forpliktelser til forsikringstagere

Forpliktelsene skal stå i rimelig forhold til den risiko som overtas. Dette sikres gjennom kontinuerlig oppfølging og overvåking av eksisterende bestand. Videre skal alle tariffer som selskapet utarbeider, meldes til Finanstilsynet som har overordnet kontrollansvar for å påse at premiene som benyttes er tilstrekkelige. Det gjøres en løpende vurdering av beregningsgrunnlagene som benyttes.

For kollektiv pensjonsforsikring ble grunnlaget for beregning av premiereserve endret 1. januar 2008 med nye forutsetninger om levealder og sivilstand. For eksisterende kontrakter av individuell pensjonsforsikring er beregningsgrunnlaget endret på grunn av nye forutsetninger om levealder. Finansieringer av endringen følger en opptrappingsplan godkjent av Finanstilsynet som startet 1. januar 2009 og avsluttes 31. desember 2012. Grunnlagene for beregning av uførerisiko er av nyere dato og tar hensyn til den økning av uførhet som er observert i samfunnet generelt. Grunnlagsrenten brukes til beregning av nåverdien av fremtidige premier, ytelser og forsikringsmessige avsetninger. Finanstilsynet setter til enhver tid høyeste nivå på grunnlagsrenten, vurdert med basis i langsiktige statsobligasjonsrenter. Fra og med 1. januar 2012 vil høyeste grunnlagsrente være 2,5 prosent for fremtidige opptjente rettigheter.

Tilstrekkelighetstest

Konsernet gjennomfører en kvartalsvis tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på premiereservene står i forhold til forpliktelsene overfor kundene. Testen er nærmere beskrevet i note 18 Forsikringsrisiko.

Resultatføring av endring i forpliktelser til forsikringstagerne

Forsikringspremier og erstatninger regnskapsføres med de beløp som opptjenes og påløper i året. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet.

Regnskapsføring ved flytting av forsikringskontrakter skjer på det tidspunktet forsikringsrisikoen overføres. Ved overføring av risiko per 31. desember regnskapsføres dette i påfølgende år. Flyttebeløpene inkluderer kontraktens andel av tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond og årets resultat.

I "Netto gevinster på eiendeler i DNB Livsforsikring" inngår avkastning og gevinster, fratrasket alle tap, og justert for avsetning til eller oppløsning av kursreguleringsfond.

I "Garantert avkastning og tildeling til forsikringstagere i DNB Livsforsikring" inngår selskapets garanterte rente til kundene samt kundenes andel av overskudd inklusive tilleggsavsetninger.

Premieinntekter og erstatninger inneholder de elementer som legges til grunn ved beregning av risikoresultatet. Den andelen av innbetalinger fra kundene som avsettes til forsikringsfondene, balanseføres.

Kundene belastes administrasjonskostnader gjennom premieinnbetaling, avkastning og frigjøring av reserver. Samlet belastning av kundene inngår i "Provisjonsinntekter m.v.". Driftskostnader og provisjonskostnader inngår etter art i konsernets resultat.

Forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring

Forsikringstekniske avsetninger er vurdert i henhold til Forsikringsloven med tilhørende forskrifter. Finanstilsynet har utformet separate minstekrav for de ulike avsetningstypene. Disse er avsetning for ikke opptjent bruttopremie, brutto erstatningsavsetning og sikkerhetsavsetning.

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien.

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på balansetidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt ennå (IBNR – incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningen er basert på erfarings-tall, hvor man beregner omfanget av etteranmeldte skader basert på statistiske modeller. Fra 1. januar 2011 inkluderer erstatningsavsetningen også indirekte skadebehandlingskostnader.

Premieavsetning og erstatningsavsetning skal dekke selskapets forventede erstatningsutbetalinger på inngåtte forsikringsavtaler. Sikkerhetsavsetningen skal beskytte selskapets økonomi mot en uforutsett utvikling i erstatningsutbetalingene. Summen av premie-, erstatnings- og sikkerhetsavsetningen skal med minst 99 prosent sannsynlighet, i samsvar med statistiske beregninger, dekke selskapets forpliktelser på rapporteringstidspunktet.

Resultatføring i skadeforsikring

I "Premieinntekter DNB Skadeforsikring" inngår premieinntekter for egen regning. Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden.

I "Erstatninger m.v. DNB Skadeforsikring" inngår erstatningskostnader for egen regning og endringer i sikkerhetsavsetning. Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger og endringer i brutto erstatningsavsetninger redusert for gjennomsnittlig andel.

17. SEGMENTINFORMASJON

Segmentinformasjon er basert på en sammenstilling av intern finansiell rapportering for den funksjonelle organiseringen av DNB-konsernet i forretningsområder, slik den rapporteres til konsernledelsen (øverste beslutningstager) for å vurdere utvikling og allokere ressurser. Tallene for forretningsområdene baseres på DNBs styringsmodell og konsernets regnskapsprinsipper. Tallene bygger på en rekke forutsetninger, estimater og skjønnsmessige fordelinger. Se note 3 Segmenter.

DNBs virksomhet er operasjonelt inndelt i fire forretningsområder og fire stabs- og støtteområder. DnB NORD blir fulgt opp som et eget resultatområde. Organiseringen i forretningsområder er innrettet etter de kundegruppene konsernet betjener og for det totale tilbudet av produkter som tilbys.

I henhold til styringsmodellen for DNB har forretningsområdene fullstendig resultatansvar med tilhørende mål for avkastning i forhold til allokert kapital. Alle konsernets kundettede aktiviteter er fordelt til forretningsområdene med tilhørende balanseposter, inntekter og kostnader.

Over- eller underskuddslikviditet fra forretningsområdene plasseres i eller lånes fra konsernets likviditetsfunksjon til markedsbetingelser, hvor rentevilkårene er tilpasset bindingstiden og konsernets finansieringssituasjon.

Når forretningsområdene samarbeider om levering av finansielle tjenester til kunder, prises de interne leveransene til markedsvilkår eller simulerte markedsvilkår gjennom avtaler. I visse tilfeller der det er særlig vanskelig å finne relevante prinsipper og priser for fordeling mellom to samarbeidende forretningsområder, har DNB valgt å vise nettbidraget fra slike transaksjoner i begge forretningsområdene. Resultateffekten av behandlingen av slike transaksjoner elimineres på konsernnivå.

Tjenester levert fra fellesfunksjoner og staber belastes forretningsområdene basert på leveranseavtaler. Felleskostnader som

Regnskapsprinsipper (forts.)

er indirekte knyttet til forretningsområdenes virksomhet, belastes forretningsområdenes regnskaper på bakgrunn av fordelingsnøkler.

En del sentrale funksjoner, samt resultat av virksomhet som ikke er knyttet til forretningsområdenes strategiske oppgaver, er regnskapsmessig samlet i Konsernsenteret. Dette omfatter inntekter og kostnader ved konsernets likviditetsstyring, inntekter fra posisjonering i egenkapitalinstrumenter utenom handelsporteføljen og renteinntekter tilordnet konsernets uallokerte kapital. Videre inngår blant annet eierrelaterte kostnader og forvaltningsresultatet fra bankens eiendomsportefølje i Konsernsenterets kostnader.

Kapitalavkastning beregnes i forhold til kapitalbehov beregnet på grunnlag av intern måling av risikojustert kapitalbehov.

Note 3 Segmenter viser også en geografisk inndeling av virksomheten, herunder DnB NORD og øvrig internasjonal virksomhet.

18. RESTRUKTURERING

Dersom det vedtas og kommuniseres planer for restrukturering som endrer omfanget av virksomheten eller måten virksomheten drives på, vurderes behov for avsetninger til omstillingstiltak. Avsetningene vurderes på hvert rapporteringstidspunkt og tilbakesføres etter hvert som utgiftene påløper.

19. KONTANTSTRØMMOPPSTILLING

Kontantstrømmoppstillingene viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist. Kontantstrømmoppstillingen utarbeides etter direktemetoden.

20. EGENKAPITAL OG KAPITALDEKNING Foreslått utbytte

Foreslått utbytte inngår som del av egenkapitalen inntil det er besluttet på generalforsamlingen. Foreslått utbytte inngår ikke i beregning av kapitaldekningen.

Kapitaldekning

For kapitaldekningsberegning gjelder egne konsolideringsregler regulert i Konsolideringsforskriften. Ansvarlig kapital og nominelle beløp benyttet ved beregning av risikovektet volum vil avvike fra DNB-konsernets regnskap, idet tilknyttede selskaper som i regnskapet er presentert etter egenkapitalmetoden, inngår etter bruttometoden i kapitaldekningsberegningen. Vurderingsreglene i selskapsregnskapene ligger til grunn for konsolidering.

21. VEDTATTE, IKKE IKRAFTTRÅDTE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

Endringer i IFRS 7 – Nye noteopplysninger for fraregning av finansielle instrumenter

Endringen medfører økte krav til noteopplysninger om finansielle eiendeler som har blitt overført, men ikke fraregnet. Det skal også gis noteopplysninger om finansielle eiendeler som fraregnes, men hvor man fremdeles har et gjenværende engasjement i eiendelen, for eksempel gjennom garantier, opsjoner m.v. Endringene i IFRS 7 trådte i kraft 1. juli 2011 og ble EU-godkjent i fjerde kvartal 2011. Konsernet vil anvende endringene i IFRS 7 fra 1. januar 2012. Endringen påvirker omfanget av noteopplysninger som presenteres i årsregnskapet og har ingen betydning for konsernets resultat og finansielle stilling.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase knyttet til klassifikasjons- og målereglerne er ferdigstilt fra IASB. Ny IFRS reduserer antall målekategorier for finansielle eiendeler fra fire til to, amortisert kost og virkelig verdi.

Det vil fortsatt være adgang til å bruke virkelig verdi-opsjonen for finansielle eiendeler som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost, dersom virkelig verdi-måling vil redusere eller eliminere måleinkonsistens. Det vil ikke lenger være tillatt å måle unoterte egenkapitalinstrumenter til kost.

For finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi skal endring i virkelig verdi som skyldes endring i kredittisiko føres mot andre inntekter og kostnader i totalresultatet.

For at en finansiell eiendel skal måles til amortisert kost må det finansielle instrumentet ha grunnleggende likhet med lån og styres på basis av kontraktfestede kontantstrømmer. Dersom kriteriene for å måle det finansielle instrumentet til amortisert kost ikke er oppfylt skal instrumentet måles til virkelig verdi.

Den nye standarden gjør det nødvendig å gjennomgå nåværende klassifikasjon av alle finansielle instrumenter i konsernets balanse.

I hovedsak vil utlån til kunder som i dag måles til amortisert kost, antas fortsatt å kunne måles til amortisert kost etter nye regler.

Aksjer og finansielle derivater vil fortsatt måles til virkelig verdi.

Sertifikater og obligasjoner som holdes for trading skal måles til virkelig verdi. Sertifikater og obligasjoner som inngår i kategorien holde til forfall vil kunne vurderes målt til amortisert kost hvis konsernet har til hensikt å realisere instrumentenes kontraktfestede kontantstrømmer. Kontraktbetingelser og konsernets forretningsmodell må vurderes konkret for det enkelte instrument.

Egenkapitalinstrumenter vil ikke tilfredsstille vilkårene for måling til amortisert kost. Etter den nye standarden vil ikke unoterte egenkapitalinstrumenter kunne måles til amortisert kost. Endringen vil ikke påvirke målingen av konsernets egenkapitalinstrumenter, da disse måles til virkelig verdi.

IFRS 9 trår i kraft 1. januar 2015 (revidert forslag). Det er ikke klart når standarden vil bli godkjent av EU og det er besluttet at EU vil avvente godkjenning til alle faser av IFRS 9 er kjent.

Konsernet vil fremover vurdere effekten av ny IFRS 9. For å kunne foreta en fullstendig vurdering av de regnskapsmessige effektene ved ny klassifikasjon og måling av konsernets finansielle instrumenter, anses det hensiktsmessig å avvente ferdigstillingen av dette arbeidet til alle deler av ny IFRS 9 foreligger.

IFRS 10 Consolidated Financial Statements

Standarden erstatter de delene av IAS 27 som omhandler konsoliderte regnskaper og inkluderer i tillegg strukturerte enheter som tidligere var omhandlet i SIC-12 Konsolidering - foretak med særskilt formål.

IFRS 10 etablerer en modell for vurdering av kontroll som gjelder for alle selskap. Innholdet i kontrollbegrepet er noe endret fra IAS 27. Avgjørende for om selskaper skal konsolideres etter IFRS 10 er om det foreligger kontroll. Kontroll foreligger når investoren har makt over investeringsobjektet; er utsatt for, eller har rettigheter til variabel avkastning fra investeringsobjektet; og har evne til å bruke makt til å styre de aktiviteter hos investeringsobjektet som i vesentlig grad påvirker avkastningen. Potensielle stemmerettigheter, opsjoner, konvertibel gjeld og andre forhold skal inngå i vurderingen.

IFRS 10 trår i kraft 1. januar 2013 og forventes EU-godkjent i fjerde kvartal 2012.

I forhold til gjeldende IAS 27 antas den nye standarden å medføre økt grad av skjønn i vurderingen av hvilke enheter som kontrolleres av selskapet. Det vil kunne forekomme reklassifiseringer av enkelte engasjementer eller fond, som følge av endret definisjon av kontrollbegrepet. Dette vil bli vurdert i løpet av 2012. Det er ikke ventet at de nye reglene vil kunne påvirke konsernets resultat i vesentlig grad.

Regnskapsprinsipper (forts.)

IFRS 11 Joint Arrangements

Standarden vil erstatte IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet og SIC – 13 Felleskontrollerte foretak - ikke-monetære overføringer fra deltakere.

Standarden angir to kategorier av felles kontroll (joint arrangements): felles virksomhet (joint venture) og felles drift (joint operations). Ved konsolidering av felles virksomhet skal egenkapitalmetoden benyttes, mens ved felles drift skal partene balanseføre sine rettigheter i eiendeler og forpliktelser som følger av samarbeidet.

IFRS 11 trår i kraft 1. januar 2013 og forventes EU-godkjent i fjerde kvartal 2012.

Ved utgangen av 2011 hadde DNB-konsernet ingen vesentlige investeringer i felleskontrollert virksomhet og den nye standarden antas derfor å ikke i vesentlig grad påvirke konsernregnskapet.

IFRS 12 Disclosures of Interests in Other Entities

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede foretak, eller ikke-konsoliderte strukturerte enheter (structured entities). Standarden erstatter opplysningskrav som tidligere fulgte av IAS 27 Konsernregnskap og separat finansregnskap, IAS 28 Investeringer i tilknyttede foretak og IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet. I tillegg introduseres det en rekke nye opplysningskrav til blant annet IFRS 10 og IFRS 11.

IFRS 12 trår i kraft 1. januar 2013 og forventes EU-godkjent i fjerde kvartal 2012.

Den nye standarden antas å medføre økte noteopplysninger om eierforhold.

IFRS 13 Fair Value Measurement

Standarden angir prinsipper og veiledning for måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som andre standarder krever eller tillater målt til virkelig verdi. Standarden endrer ikke når det er påkrevd eller tillatt å benytte virkelig verdi-måling.

IFRS 13 trår i kraft 1. januar 2013 og forventes EU-godkjent i tredje kvartal 2012.

I løpet av 2012 vil DNB gjennomgå virkelig verdi-målingene av konsernets eiendeler og forpliktelser for å påse at disse utføres i henhold til prinsipper beskrevet i IFRS 13. IFRS 13 gjelder både ved første gangs innregning og etterfølgende målinger. Standarden krever ikke i seg selv utvidet bruk av virkelig verdi, men vil kreve tilpasninger av verddivurderingsmetodikk og -prosesser for finansielle instrumenter og investeringseiendommer som allerede vurderes til virkelig verdi, samt ved nedskrivningsvurderinger av goodwill og andre immaterielle eiendeler dersom virkelig verdi legges til grunn. I gitte situasjoner kan standarden medføre større økninger i virkelig verdi. IFRS 13 krever i tillegg økte noteopplysninger.

Endring IAS 1 – Presentasjon av finansregnskap

Endringene i IAS 1 medfører at elementer presentert i oppstilling over andre inntekter og kostnader i totalresultatet skal grupperes med utgangspunkt i om postene kan omklassifiseres til resultatet på et framtidig tidspunkt eller ikke.

Endringer i IAS 1 trår i kraft 1. juli 2012 eller senere og forventes EU-godkjent første kvartal 2012.

Endringen påvirker kun presentasjonen i totalresultatet.

Endring i IAS 19 Ytelser til ansatte

Endringene i IAS 19 vil påvirke regnskapsføring og presentasjon av konsernets ytelsesbaserte pensjonsordninger.

Endringene innebærer blant annet at adgangen til å benytte en korridorløsning ved regnskapsføring av estimatavvik ikke lenger tillates. Estimatavvik skal i stedet regnskapsføres i det året de oppstår.

I henhold til gjeldende IAS 19 presenterer konsernet pensjonskostnaden som driftskostnad på linjen "Lønn og andre personalkostnader". Etter endrede regler skal pensjonskostnaden deles opp og:

- kostnad ved inneværende periodes pensjonsopptjening og netto renteinntekt/kostnad regnskapsføres i resultatregnskapet
- verdireguleringen som resulterer i estimatavvik regnskapsføres under andre inntekter og kostnader i totalresultatet.

Videre er opplysningskravene relatert til ytelsesbaserte pensjonsavtaler endret.

IAS 19 trår i kraft 1. januar 2013 og forventes EU-godkjent i første kvartal 2012.

DNB benytter i henhold til gjeldende IAS 19 en korridorløsning ved regnskapsføring av estimatavvik. Konsernet vil ved implementering av de nye reglene i 2013 regnskapsføre ikke regnskapsførte estimatavvik for tidligere perioder direkte mot selskapets egenkapital. Det er de økonomiske og aktuarielle forutsetninger som legges til grunn i aktuarberegningen ved utgangen av 2012 som påvirker størrelsen på estimatavviket som skal regnskapsføres direkte mot egenkapitalen på implementeringstidspunktet. Ved utgangen av 2011 hadde konsernet om lag 5 milliarder kroner i ikke regnskapsførte estimatavvik (tap), se note 27 Pensjoner. De nye kravene ville medført en reduksjon av konsernets egenkapital på om lag 3,6 milliarder kroner, netto etter 28 prosent skatt. Det er usikkerhet knyttet til effekt på konsernets kapitaldekning. Konsernets ordinære resultat vil ikke bli vesentlig påvirket av endringen.

Endringer IAS 32 – Motregning av en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse

Endringen i standarden klargjør blant annet innholdet i motregningskriteriet i IAS 32 om at man må ha en eksisterende juridisk håndhevbar rett til å motregne de innregnede beløpene og anvendelsen av motregningskriteriene for oppgjørssystemer som anvender mekanismer for bruttooppgjør som ikke skjer samtidig. Endringene trår i kraft 1. januar 2014 og forventes EU-godkjent fjerde kvartal 2012. DNB har ikke ferdigstilt vurderingen av hvilken effekt dette vil kunne ha på anvendelse av motregning i konsernets balanse.

Endringer IFRS 7 – Opplysninger - Motregning av en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse

Det skal gis noteopplysninger slik at regnskapsbrukerne skal kunne vurdere virkningen eller den potensielle virkningen motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser har på selskapets finansielle stilling. Opplysningskravene gjelder for alle finansielle instrumenter som er motregnet i henhold til IAS 32.

Endringen i IFRS 7 trår i kraft 1. januar 2013 og forventes EU-godkjent i fjerde kvartal 2012.

Regnskapsprinsipper (forts.)

Endringer som antas å ikke i vesentlig grad påvirke konsernets anvendelse av regnskapsprinsipper eller noteopplysninger:

Endring IAS 12 Inntektsskatt

Endringene innebærer at utsatt skatt på investeringseiendommer målt til virkelig verdi under IAS 40 Investeringseiendommer, i utgangspunktet skal fastsettes basert på en forventning om at verdien av eiendelen vil gjenvinnes ved salg og ikke bruk.

Endringene gjelder også for ikke-avskrivbare eiendeler som regnskapsføres til virkelig verdi etter reglene i IAS 16 Eiendom, anlegg og utstyr. Endring i IAS 12 trår i kraft 1. januar 2012 og forventes EU-godkjent i tredje kvartal 2012.

Revidert IAS 27 Konsernregnskap og separat finansregnskap

Som resultat av introduksjon av IFRS 10, 11 og 12 har IASB foretatt endringer i IAS 27 som samordner standarden med de nye regnskapsstandardene. Etter revisjonen regulerer IAS 27 kun selskapsregnskapet. Standarden trår i kraft 1. januar 2013 og forventes EU-godkjent i fjerde kvartal 2012.

Revidert IAS 28 Investeringer i tilknyttede selskap

Som resultat av introduksjon av IFRS 10, 11 og 12 har IASB foretatt endringer i IAS 28. Etter revisjonen omfatter standarden både investering i tilknyttet selskap og "joint ventures" som skal regnskapsføres i henhold til egenkapitalmetoden. Standarden trår i kraft 1. januar 2013 og forventes EU-godkjent i fjerde kvartal 2012.

Note 1 Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimer og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimer og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet.

Nedskrivninger på utlån

Dersom objektive indikasjoner for verdifall kan identifiseres, beregnes nedskrivning på utlån som forskjellen mellom regnskapsført verdi i balansen og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Estimering av fremtidig kontantstrøm baseres på erfaringsmateriale og skjønn basert på de forhold som var inntrådt på balansedagen, både om fremtidig makroøkonomisk utvikling og utvikling for de utsatte engasjementene. Estimaten er et resultat av en prosess som involverer forretningsområdene og sentrale kredittmiljøer, og representerer beste skjønn. Ved vurdering av nedskrivning på utlån vil det hefte usikkerhet både ved identifisering av utlån hvor verdiene er svekket, estimering av beløp og tidspunkt for fremtidige kontantstrømmer, herunder verdivurdering av sikkerheter.

Individuelle nedskrivninger

Ved estimering av nedskrivning på enkeltkunder vurderes både aktuell og forventet fremtidig finansiell stilling, og for engasjementer i bedrifts-markedet også markedssituasjonen for kunden, markedsforholdene innenfor aktuell bransje og generelle markedsforhold av betydning for engasjementet. Videre vurderes mulighetene for restrukturering, refinansiering og rekapitalisering. Samlet vurdering av disse forholdene legges til grunn for estimering av fremtidig kontantstrøm. Neddiskonteringsperioden estimeres individuelt eller baseres på erfaringsdata om perioden frem til en løsning på de forhold som har forårsaket at engasjementet er utsatt for verdifall.

Gruppenedskrivninger

Ved hvert balansetidspunkt estimeres verdifall for engasjementer som ikke er fanget opp av individuelle vurderinger. Engasjementer som er vurdert individuelt og hvor det ikke er foretatt individuell nedskrivning inngår også i denne kategorien. Engasjementene inndeles i kundegrupper hvor makroøkonomiske forhold i hovedsak antas å påvirke kundene likt. Forventet fremtidig kontantstrøm estimeres på bakgrunn av forventet tap og estimat for konjunktursituasjonen for de respektive kundegruppene. Forventet tap er basert på tapserfaring innenfor kundegruppene. Konjunktursituasjonen vurderes ved hjelp av en konjunkturindikator som beregnes for de enkelte kundegruppene basert på tilgjengelig informasjon om markedene. Det benyttes ulike parametre avhengig av kundegruppe. Sentrale parametre er produksjonsgap som er et mål på kapasitetsutnyttelse i økonomien, boligprisutvikling og fraktrater innenfor shipping. Konjunkturindikatorene som benyttes viser god korrelasjon med historiske nedskrivninger. For å beregne nåverdien av forventede fremtidige kontantstrømmer for engasjementene som er gjenstand for gruppenedskrivninger, benyttes observert neddiskonteringsrente beregnet for de individuelt vurderte engasjementene.

Utlån til kunder og utlån og fordringer på kredittinstitusjoner utgjorde totalt 1 308 milliarder kroner ved utgangen av 2011, tilsvarende 61,5 prosent av konsernets balanse.

Estimert verdifall på goodwill

Se note 41 for informasjon om goodwill. Goodwill utgjorde under 1 prosent av konsernets balanse ved utgangen av 2011.

Virkelig verdi på finansielle derivater og andre finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å benytte ulike verdsettelsesteknikker. Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på balansedagen. Ved verdsettelse av finansielle instrumenter hvor observerbare markedsdata ikke er tilgjengelig, vil konsernet gjøre antagelser om hva markedet vil legge til grunn ved verdsettelse av tilsvarende finansielle instrumenter. I verdsettelsene kreves det utstrakt bruk av skjønn ved beregning av likviditetsrisiko, kredittrisiko og volatilitet. En endring i de nevnte faktorene kan påvirke fastsatt virkelig verdi på konsernets finansielle instrumenter. Se også note 32 Finansielle instrumenter til virkelig verdi.

Ved fastsettelse av virkelig verdi av Private Equity-fond, PE, benyttes bransjens anerkjente retningslinjer for verdsettelse av PE. Bransjestandarden er utarbeidet av European Private Equity & Venture Capital Association, EVCA. Metoden vurderes å representere beste grunnlag for beste estimat for virkelig verdi for investeringer i lite likvide egenkapitalinstrumenter. Ved avleggelse av perioderegnskapet har ikke konsernet tilgang til verdsettelse av PE-fondene. Verdivurderingene i konsernregnskapet er derfor basert på mottatte verdsettelse for tidligere perioder, korrigert for et tidsetterslep på om lag tre måneder i rapporteringen fra fondene. Tidsetterslepet vurderes etter en vektet indeks bestående av parameter for aksjemarkedet representert ved MSCI World som referanseindeks, og parameter for forventet langsiktig avkastning på PE-investeringer. Dersom vektet kvartalsvis indeks utvikler seg innenfor et fastsatt pålitelighetsintervall på $-2,5/+7,5$ prosentpoeng verdijusteres porteføljeverdien med parameter for forventet langsiktig avkastning. Dersom vektet kvartalsvis indeks utvikler seg utenfor pålitelighetsintervallet, foretas full verdijustering i forhold til vektet indeks. Modellen er under kontinuerlig vurdering. PE-fond utgjorde under 1 prosent av konsernets balanse ved utgangen av 2011.

Verdivurdering av eiendommer i DNB Livsforsikring

Se note 38 Investeringseiendommer for forutsetninger som er lagt til grunn ved beregning av virkelig verdi av eiendomsporteføljen i DNB Livsforsikring. Investeringseiendommer i DNB Livsforsikring utgjorde 1,8 prosent av konsernets balanse ved utgangen av 2011.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdien av pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelse av økonomiske og aktuarmessige forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene påvirker balanseført beløp for pensjonsforpliktelsen og pensjonskostnaden.

Note 1 Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger (forts.)

Diskonteringsrenten er fastsatt med utgangspunkt i 10-års statsobligasjonsrente på balansedagen med et tillegg for å hensynta relevant løpetid for forpliktelsene. Forventet avkastning på pensjonsmidlene fastsettes ut fra hvordan pensjonsmidlene er investert og ut fra historisk avkastning. Den gjennomsnittlige avkastningen på pensjonsmidlene har historisk vært høyere enn risikofri rente da deler av pensjonsmidlene normalt er plassert i papirer med noe høyere risiko enn statsobligasjoner. Avkastningen forventes å være 1,5 prosentpoeng utover risikofri rente.

Andre grunnleggende forutsetninger for pensjonsforpliktelsene er årlig lønnsvekst, årlig regulering av pensjoner, forventet G-regulering og dødelighetsstatistikk. Forutsetningene følger oppdatert veiledning om pensjonsforutsetninger fra Norsk Regnskapsstiftelse. Sensitivitetsanalyse er vist i note 27 Pensjoner.

Inntektsskatt, herunder utsatt skattefordel og usikre skatteforpliktelser

Konsernet skattlegges for inntekt innenfor mange jurisdiksjoner. Betydelig bruk av skjønn er påkrevd for å fastsette inntektsskatten i konsernregnskapet, herunder vurderinger av innregning av utsatt skattefordel og usikre skatteforpliktelser.

Konsernet innregner utsatt skattefordel med det beløp som sannsynlig vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Omfattende vurderinger må gjøres for å fastsette beløpet som kan innregnes, herunder forventet tidspunkt for utnyttelse, nivået på skattemessig positivt resultat så vel som strategier for skatteplanlegging og eksistensen av skattepliktige midlertidige forskjeller.

For mange transaksjoner og beregninger vil det være usikkerhet knyttet til den endelige skatteforpliktelsen. Konsernet innregner skatteforpliktelser knyttet til fremtidige avgjørelser i skatte- og tvistesaker basert på estimer for eventuell ytterligere inntektsskatt. Ved vurdering av innregning av usikre skatteforpliktelser gjøres en vurdering av hvorvidt forpliktelsen er sannsynlig. Forpliktelsen beregnes etter beste estimat. Hvis det endelige utfall av sakene avviker fra opprinnelig avsatt beløp, vil avviket påvirke regnskapsført skattekostnad i den perioden avviket fastslås.

Betingede utfall

DNB-konsernet vil, som en konsekvens av omfattende virksomhet i Norge og i utlandet, regelmessig være part i en rekke rettstvister. Eventuelle regnskapsmessige effekter vurderes i hvert enkelt tilfelle. Konsernet vurderer blant annet sannsynligheten for ugunstig utfall og muligheten til å foreta et pålitelig estimat av mulige tap. Se note 54 Forretninger utenfor balansen, betingede utfall og hendelser etter balansedagen.

Forsikringsmessige avsetninger i DNB Livsforsikring

For forsikringsmessige avsetninger i DNB Livsforsikring er de vesentligste risikoer og usikkerheter knyttet til hendelser som dødsfall og uførhet, samt rentenivået. Økende levealder påvirker fremtidige forventede utbetalinger og avsetninger. Se note 18 Forsikringsrisiko.

Statens tiltakspakke

I statens tiltakspakke til bankene bytter staten og bankene statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett, OMF. DNB Bank ASA har kjøpt obligasjoner fra DNB Boligkreditt som er benyttet som sikkerhet for inngåtte byteavtaler med Norges Bank. Verdiene av sikkerhetsstillelsen skal overstige verdien av mottatte statspapirer med en minste sikkerhetsmargin i hele avtaleperioden. Ved utløpet av avtaleperioden er banken forpliktet til å kjøpe tilbake OMF'ene til opprinnelig salgspris. Banken mottar rentene fra OMF'ene som om disse ikke var solgt. Regnskapsmessig vurderer konsernet at betingelsene for fraregning i IAS 39 ikke er oppfylt, da konsernet gjennom byteavtalene beholder risikoen for verdiutviklingen på obligasjonene og de øvrige kontantstrømmene i form av renter.

Renten som bankene betaler i byteordningen med Norges Bank fastsettes gjennom auksjoner. For å vurdere virkelig verdi av konsernets eksisterende innlån i byteordningen med Norges Bank er det nødvendig å beregne en forventet rente på statskassaveksler over tid. Konsernet har derfor gjort en vurdering av hva som er normalnivå for renteforskjellen mellom statskassavekselrenten og NIBOR med utgangspunkt i utviklingen i rentemarkedet, som er lagt til grunn ved verdsettelse av innlånene ved utgangen av året.

Overføring av låneporteføljer

Ved overføring av låneporteføljer til blant annet Eksportfinans AS vurderer konsernet om kriteriene for fraregning er oppfylt i henhold til IAS 39. I de tilfeller konsernet beholder kredittrisiko og marginer knyttet til låneporteføljene, anses i hovedsak ikke risiko og avkastning å være overført til motpart og låneporteføljene beholdes i konsernets balanse. Per 31. desember 2011 utgjorde slike porteføljer 10 632 millioner kroner.

Note 2 Endring i konsernstruktur

Royston/Propinvest

DNB Bank ASA overtok 16. juni 2011 aksjene i Royston Norway fra Propinvest Ltd. som et ledd i restruktureringen av bankens engasjement med selskapet. I tillegg ble det overtatt et selskap i Sverige og et i Finland. De overtatte selskapene er organisert i tre enkeltstående underkonsern og har til sammen 62 næringseiendommer, hvorav 55 i Norge, 4 i Sverige og 3 i Finland. Virkelig verdi av eiendommene ble vurdert til om lag 1,8 milliarder kroner ved overtagelsen. Banken vil arbeide for å videreutvikle eiendommene med sikte på et fremtidig salg.

Selskapene ble overtatt for 1 krone. På overtagelsestidspunktet hadde de overtatte selskapene en samlet negativ egenkapital på 218 millioner kroner. DNB Bank ASA hadde forut for overtagelsen nedskrevet engasjementet med tilsvarende beløp.

Note 2 Endring i konsernstruktur (forts.)

SC Finans AB

DNB Bank ASA inngikk i desember 2011 en avtale om kjøp av samtlige aksjer i finansieringsselskapet SC Finans AB i Sverige. SC Finans AB opererer på det svenske markedet gjennom varemerkene Hyundai Finans og Mitsubishi Motors Finans og har et kredittvolum på 2,3 milliarder svenske kroner. Oppkjøpet styrker markedsposisjonen til DNB Finans i Sverige. Kjøpesummen for aksjene var 191 millioner svenske kroner. På overtagelsestidspunktet ble det identifisert netto merverdier på 45 millioner svenske kroner som er knyttet til identifiserbare immaterielle eiendeler som kunderelasjoner (10 millioner svenske kroner), forhandlerkanaler (22 millioner svenske kroner) og mindre verdi på balanseførte systemutviklingskostnader (7 millioner svenske kroner). Utsatt skatteforpliktelse ble beregnet til 7 millioner svenske kroner og residualverdi på 27 millioner svenske kroner ble klassifisert som goodwill.

Note 3 Segmenter

Forretningsområder

DNBs virksomhet er operasjonelt inndelt i fire forretningsområder og fire stabs- og støtteområder. Forretningsområdene er selvstendige resultat-områder og har ansvar for betjening av alle konsernets kunder og for det totale tilbudet av produkter. DNBs forretningsområder består av Retail Norge, Storkunder og internasjonal, DNB Markets og Forsikring og kapitalforvaltning. I tillegg blir virksomheten i DnB NORD fulgt opp som et eget resultatområde. DnB NOR overtok hele DnB NORD fra utgangen av 2010. Virksomheten i Baltikum har blitt tettere integrert i DNB, og en ny strategi for satsingen i de baltiske landene er lagt. Strategien i Polen er under utarbeidelse som følge av beslutningen om å videreføre virksomheten som en del av DNB-konsernet. Bankvirksomheten i DnB NORD i København er under avvikling, og gjenværende del av utlånsporteføljen ble overført til DNB i fjerde kvartal 2011. Virksomheten i København vil bli videreført som et rent investeringsselskap. I oppstillingene presenteres tall for den samlede virksomheten i DnB NORD.

Retail Norge	- tilbyr et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester gjennom et stort distribusjonsnett. I samarbeid med flere av konsernets produktområder tilbys kundene blant annet ulike typer finansiering og leasing, innskudd, plasseringer, forsikring, eiendomsmegling og rådgivningstjenester. I tillegg tilbys også et bredt spekter av tjenester innenfor dagligbankområdet gjennom nettbank, mobilbank, SMS-tjenester, bankkontorer, bank i butikk, post i butikk og Posten Norge. Den ordinære boliglånsvirksomheten i DNB Boligkreditt AS er integrert i Retail Norge, mens fremmedkapitalfinansieringen i selskapet er vist under konsernsenter.
Storkunder og internasjonal	- tilbyr et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester til store norske og internasjonale kunder i samarbeid med flere av konsernets produktområder. Kundene tilbys blant annet ulike typer finansiering, innskudd og plasseringer, forsikring, e-handelsprodukter, næringsmegling, valuta, renteprodukter, trade finance og corporate finance-tjenester.
DNB Markets	- er konsernets verdipapirforetak med hovedvirksomhetene valuta, rente- og råvareprodukter, verdipapirer og andre investeringsprodukter, fremmed- og egenkapitalfinansiering i kapitalmarkedene, analyse- og rådgivningstjenester samt verdipapiradministrative tjenester.
Forsikring og kapitalforvaltning	- har ansvar for livsforsikring, skadeforsikring, pensjonssparing og kapitalforvaltning. DNB Livsforsikring vises som et eget rapporterende segment under Forsikring og kapitalforvaltning.
DnB NORD	- har sin hovedvirksomhet i Baltikum og Polen og tilbyr et bredt produktspekter til både bedrifter og personkunder.

Resultatregnskap og balanseoppstilling for forretningsområdene er basert på en sammenstilling av intern finansiell rapportering for den funksjonelle organiseringen av DNB-konsernet i forretningsområder, slik den rapporteres til konsernledelsen (øverste beslutningstager), for å vurdere utvikling og allokere ressurser. Tallene for forretningsområdene er basert på DNBs styringsmodell og konsernets regnskaps-prinsipper. Tallene er omarbeidet i samsvar med konsernets gjeldende prinsipper for fordeling av kostnader og allokering av kapital mellom områdene og bygger på en rekke forutsetninger, estimater og skjønnsmessige fordelinger. Mellomregningsrenter mellom forretningsområdene fastsettes med basis i observerbare markedsrenter som for eksempel NIBOR. I tillegg til dette belastes områdene for merkostnader knyttet til konsernets lang-siktige finansiering.

Risikojustert kapitalbehov er et uttrykk for virksomhetens økonomiske kapital basert på risikosystemene. Kapitalstørrelsen benyttes til måling av forretningsvirksomhetens kapitalbehov på transaksjoner og volumer. Konsernets faktiske egenkapital er påvirket av ytre ramme-betingelser og er ikke direkte sammenlignbar med risikojustert kapitalbehov. Avkastningen i nøkkeltallstabellen nedenfor er beregnet i forhold til risikojustert kapitalbehov.

Enkelte viktige kunder og transaksjoner krever utstrakt samarbeid i konsernet. For å oppmuntre til slikt samarbeid blir driftsinntekter og -kostnader som skriver seg fra enkelte av disse kundene bokført i alle relevante forretningsområder. Dette gjelder primært inntekter fra kundehandel i DNB Markets. Dobbeltføringer presenteres brutto i resultatoppstillingene. Inntektene presenteres som "Inntekter fra produktleverandører", tilhørende kostnader som "Kostnader fra produktleverandører" og nedskrivninger som "Nedskrivninger fra produkt-leverandører". Dobbeltføringer omfatter også inntekter fra Forsikring og kapitalforvaltning. Dobbeltføringer er eliminert i konsernregnskapet.

Note 3 Segmenter (forts.)

Resultatregnskap

DNB-konsernet

Beløp i millioner kroner	Retail Norge		Storkunder og internasjonal		DNB Markets		Forsikring og kapitalforvaltning		DnB NORD		Øvrig virksomhet/ eliminerings ¹⁾		DNB-konsernet	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Netto renteinntekter - ordinær virksomhet	13 805	13 643	7 522	5 884	842	928	(375)	(253)	1 231	1 383	2 227	1 851	25 252	23 436
Renter av allokert kapital ²⁾	592	497	661	608	165	145	457	339	59	38	(1 933)	(1 627)	0	0
Netto renteinntekter	14 397	14 139	8 183	6 492	1 007	1 073	82	86	1 290	1 422	294	224	25 252	23 436
Andre driftsinntekter	3 681	3 501	972	1 151	5 152	4 398	3 009	4 116	724	627	3 214	2 364	16 754	16 156
Inntekter fra produktleverandører	1 328	1 263	2 100	2 006	0	0	0	0	0	0	(3 428)	(3 269)	0	0
Netto andre driftsinntekter	5 010	4 764	3 072	3 157	5 152	4 398	3 009	4 116	724	627	(214)	(905)	16 754	16 156
Driftskostnader	9 624	9 135	2 429	2 084	1 988	1 820	2 223	2 166	1 349	1 199	388	(150)	18 001	16 254
Avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	1 035	1 155	44	46	11	13	110	122	504	501	468	420	2 172	2 256
Kostnader fra produktleverandører	658	675	873	806	0	0	0	0	0	0	(1 531)	(1 481)	0	0
Sum driftskostnader	11 317	10 965	3 346	2 935	1 999	1 833	2 333	2 288	1 853	1 700	(675)	(1 211)	20 172	18 511
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	8 089	7 938	7 909	6 713	4 160	3 638	758	1 913	161	348	755	530	21 833	21 081
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler	2	6	0	0	0	0	0	0	9	(15)	8	33	19	24
Nedskrivninger på utlån og garantier ³⁾	877	1 225	1 175	586	0	0	0	0	1 437	1 813	(44)	(627)	3 445	2 997
Nedskrivninger fra produktleverandører	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	(1)	(3)	0	0
Driftsresultat før skatt	7 214	6 719	6 734	6 124	4 160	3 638	758	1 913	(1 267)	(1 481)	808	1 194	18 407	18 108
Skattekostnad													5 423	4 121
Resultat virksomhet og anleggsmidler holdt for salg, etter skatt											(5)	75	(5)	75
Resultat for regnskapsåret											802	1 268	12 979	14 062

Balanser

DNB-konsernet

Beløp i milliarder kroner	Retail Norge		Storkunder og internasjonal		DNB Markets		Forsikring og kapitalforvaltning		DnB NORD		Øvrig virksomhet/ eliminerings		DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Netto utlån til kunder ⁴⁾	819	759	402	351	3	4	2	3	56	59	(2)	(5)	1 279	1 170
Eiendeler holdt for salg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Andre eiendeler	10	8	53	37	608	428	262	249	21	18	(109)	(50)	846	690
Totalt eiendeler	829	767	454	388	612	432	264	252	77	77	(110)	(53)	2 126	1 862
Midler til forvaltning	0	0	0	0	0	0	262	279	0	0	0	0	262	279
Sum forvaltede midler	829	767	454	388	612	432	527	531	77	77	(110)	(53)	2 389	2 141
Innskudd fra kunder ⁴⁾	426	384	262	217	28	21	0	0	26	24	(2)	(3)	740	642
Forpliktelser holdt for salg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Annen gjeld	381	363	169	146	578	405	248	238	47	48	(155)	(92)	1 268	1 109
Sum gjeld	808	747	431	363	606	426	248	238	73	72	(157)	(96)	2 008	1 750
Allokert kapital ⁵⁾	21	20	24	25	6	6	16	14	4	5	47	42	118	111
Sum gjeld og egenkapital	829	767	454	388	612	432	264	252	77	77	(110)	(53)	2 126	1 862

1) Øvrig virksomhet/elimineringer:

Beløp i millioner kroner	Eliminering av inntekter/ kostnader fra produkt-leverandører		Andre eliminerings		Konsementer ⁷⁾		Totalt	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Netto renteinntekter - ordinær virksomhet	0	0	(103)	(87)	2 330	1 939	2 227	1 851
Renter av allokert kapital ²⁾	0	0	0	0	(1 933)	(1 627)	(1 933)	(1 627)
Netto renteinntekter	0	0	(103)	(87)	397	312	294	224
Andre driftsinntekter	0	0	(1 045)	(1 107)	4 259	3 471	3 214	2 364
Inntekter fra produktleverandører	(3 428)	(3 269)	0	0	0	0	(3 428)	(3 269)
Netto andre driftsinntekter	(3 428)	(3 269)	(1 045)	(1 107)	4 259	3 471	(214)	(905)
Driftskostnader	0	0	(1 148)	(1 195)	1 536	1 045	388	(150)
Avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	0	0	0	0	468	420	468	420
Kostnader fra produktleverandører	(1 531)	(1 481)	0	0	0	0	(1 531)	(1 481)
Sum driftskostnader	(1 531)	(1 481)	(1 148)	(1 195)	2 004	1 464	(675)	(1 211)
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	(1 897)	(1 788)	0	0	2 652	2 319	755	530
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler	0	0	0	0	8	33	8	33
Nedskrivninger på utlån og garantier ³⁾	0	0	0	0	(44)	(627)	(44)	(627)
Nedskrivninger fra produktleverandører	(1)	(3)	0	0	0	0	(1)	(3)
Driftsresultat før skatt	(1 897)	(1 785)	0	0	2 705	2 979	808	1 194

Note 3 Segmenter (forts.)

Elimineringene gjelder i stor grad interne tjenester fra støtteenhetene til forretningsområdene og mellom forretningsområdene. Videre elimineres mellomværende mellom selskaper som inngår i konsernet og gevinster og tap på transaksjoner mellom disse selskapene. Eliminering av inntekter og kostnader fra produktleverandører gjelder hovedsakelig nettoresultat av kundeforretninger som utføres i samarbeid mellom DNB Markets og øvrige forretningsområder, og som er inkludert i resultatet i begge områdene.

Konsernsenteret omfatter Operations, HR, IT, Konsern finans og risikostyring, Marked, kommunikasjon og eBusiness, Corporate Centre, Treasury og det deleide selskapet Eksportfinans AS, investeringer i IT infrastruktur og aksjonærrelaterte kostnader. Konsernsenteret inneholder også den delen av konsernets egenkapital som ikke er allokert ut til forretningsområdene.

*) Konsernsenter - driftsresultat før skatt i millioner kroner	2011	2010
+ Gevinst Nordito **)	0	1 170
+ Rente av uallokert egenkapital m.v.	863	568
+ Inntekter fra egenkapitalinvesteringer	102	616
+ Markedsjusteringer Treasury og virkelig verdi på utlån	2 600	247
+ Eksportfinans AS	246	200
- Uallokerte nedskrivninger på utlån og garantier	(44)	(627)
- Avtalefestet pensjon (AFP)	0	(367)
- Tildeling til ansatte	217	234
- Eierkostnader (kostnader vedrørende aksjonærforhold, investorrelasjoner, strategisk planlegging m.v.)	249	219
- Uallokerte pensjonskostnader	60	(9)
- Nedskrivning av immaterielle eiendeler	0	51
- Finansieringskostnad goodwill	55	48
Øvrig	(571)	(274)
Driftsresultat før skatt	2 705	2 979

**) Nordito AS fusjonerte 14. april 2010 med PBS Holding AS. Fusjonsvederlaget ga en gevinst for DNB-konsernet på 1 170 millioner kroner.

- Renter av allokert kapital er beregnet på grunnlag av intern måling av risikojustert kapitalbehov.
- Fra 1. januar 2011 er endringer i gruppenedskrivningene inkludert i regnskapet til Retail Norge og Storkunder og internasjonal. Se note 12 Utvikling i nedskrivninger på utlån og garantier for analyse av bruttoendring i nedskrivningene for konsernet.
- Utlån til kunder inkluderer påløpte renter, nedskrivninger og verdjusteringer. Utlån til kredittinstitusjoner inngår ikke. Tilsvarende inkluderer innskudd fra kunder påløpte renter og verdjusteringer. Innskudd fra kredittinstitusjoner inngår ikke.
- Allokert kapital for forretningsområdene er beregnet på grunnlag av intern måling av risikojustert kapitalbehov. Allokert kapital for konsernet er bokført egenkapital.

Nøkkel tall

Prosent	Retail Norge		Storkunder og internasjonal		DNB Markets		Forsikring og kapitalforvaltning		DnB NORD		Øvrig virksomhet		DNB-konsernet	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Kostnadsgrad ¹⁾	58,3	57,0	29,7	30,4	32,5	33,5	75,5	54,5	73,1	66,2			47,1	47,6
Innskuddsdekning per 31. desember ²⁾	52,1	50,6	65,1	61,9					46,6	40,7			57,8	54,8
Avkastning allokert kapital ³⁾	24,6	24,1	20,6	18,0	51,0	44,8	3,5	18,6	(16,8)	(19,1)			19,1	25,2
Antall årsverk per 31. desember	5 040	4 842	1 174	1 103	698	668	1 060	1 047	3 297	3 159	2 352	2 203	13 620	13 021

- Sum driftskostnader dividert på sum inntekter. Kostnadene er eksklusive nedskrivning av goodwill og immaterielle eiendeler.
- Innskudd fra kunder dividert på netto utlån til kunder.
- Avkastningen på allokert kapital for forretningsområdene er beregnet på grunnlag av intern måling av risikojustert kapitalbehov. For konsernet er regnskapsført kapitalavkastning benyttet.

Kommentarer til resultatet for 2011

Retail Norge

Driftsresultat før skatt viste en positiv utvikling og økte med 495 millioner kroner til 7 214 millioner i 2011. Volumutviklingen var positiv, nedskrivningene ble redusert, og utviklingen i mislighold var tilfredsstillende. Den positive utviklingen skyldtes at Retail Norge kan tilby et bredt produktspekter som dekker kundenes finansielle behov. Gode inntekter fra DNB Finans bidro til områdets resultat i 2011. Retail Norge viste en stabil og god utvikling i 2011. Veksttakten for både boliglån og utlån til små og mellomstore bedrifter var økende gjennom året, samtidig som innskuddsveksten viste en god utvikling. Obligasjoner med fortrinnsrett basert på boliglån i DNB Boligkreditt utgjorde sammen med kundeinnskudd de sentrale finansieringskildene. Ved utgangen av 2011 var 95 prosent av utlånsvolumet i Retail Norge finansiert med innskudd og obligasjoner med fortrinnsrett. Netto renteinntekter viste en liten fremgang fra 2010. Volumvekst og bortfall av sikringsfondsavgift kompenserte for press på utlånsmarginene, økende finansieringskostnader og etterslepseffekter knyttet til gjennomføring av renteendringer. Vektet rentemargin, definert som sum margininntekter fra utlån og innskudd i forhold til summen av utlån og innskudd, ble redusert fra 1,25 prosent i 2010 til 1,17 prosent i 2011. Høye nettoinntekter fra betalingsformidling og økt aktivitet innenfor eiendomsmegling bidro til vekst i andre driftsinntekter, mens høy markedsaktivitet og IT-utvikling bidro til økte kostnader. Bemanningen utgjorde 5 040 årsverk ved utgangen av 2011, hvorav 4 695 i den norske virksomheten. Kvaliteten i utlånsporteføljen var solid med relativt lave nedskrivninger i både person- og bedriftskundemarkedet. Netto nedskrivninger på utlån utgjorde 0,11 prosent av netto utlån, en nedgang fra 0,17 prosent i 2010. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 6,2 milliarder kroner ved utgangen av året, som var en reduksjon på 0,9 milliarder fra året før.

Note 3 Segmenter (forts.)

Storkunder og internasjonal

Driftsresultat før skatt økte med 609 millioner kroner fra 2010 og utgjorde 6 734 millioner. Netto utlån til kunder økte med 7,7 prosent på gjennomsnittsbasis fra 2010. Markedsmulighetene var gode mot slutten av 2011, og det vesentligste av veksten skjedde i løpet av andre halvår. Fra tredje til fjerde kvartal 2011 økte utlånsvolumene med 23,8 milliarder kroner. Innskudd fra kunder økte med 11,9 prosent fra 2010 og viste en betydelig vekst mot slutten av året. Volumvekst og en økning i utlånsmarginene målt mot 3-måneders pengemarkedsrente på 0,22 prosentpoeng fra 2010 bidro til en økning i netto renteinntekter til tross for høyere kostnader for langsiktig finansiering. Konkurransen om innskuddsmidlene var sterk, og innskuddsmarginene ble presset. Reduksjonen i andre driftsinntekter skyldtes primært en negativ verdiutvikling på overtatte eiendeler i form av aksjer og eierandeler. Økt bemanning innenfor strategiske satsingsområder, høyere kostnader relatert til IT-utvikling samt kostnader relatert til overtatte eierandeler bidro til kostnadsvekst fra 2010. Storkunder og internasjonal hadde 1 174 årsverk ved utgangen av året, hvorav 670 utenfor Norge. Netto nedskrivninger på utlån utgjorde 0,32 prosent av netto utlån til kunder, hvorav individuelle nedskrivninger utgjorde 0,26 prosent. I 2010 utgjorde netto individuelle nedskrivninger 0,17 prosent. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 6,4 milliarder kroner ved utgangen av 2011, en økning fra 2,7 milliarder året før. Økningen skyldtes at et fåtall store engasjementer ble klassifisert som misligholdte og tapsutsatte som følge av at det ble foretatt mindre nedskrivninger på disse lånene. Kvaliteten i utlånsporteføljene var fortsatt god og viste en positiv utvikling gjennom 2011 som følge av tett oppfølging av kunder og forebyggende arbeid. Markedssituasjonen vil imidlertid kunne medføre utfordringer fremover innenfor enkelte kundesegmenter.

DNB Markets

DNB Markets er Norges største tilbyder av verdipapir- og investeringstjenester. Området oppnådde et godt resultat i 2011. Lavt aktivitetsnivå i kapitalmarkedene ble mer enn oppveid av økt kundeaktivitet innen rentesikring og høyere inntekter fra egenhandel. Driftsresultat før skatt utgjorde 4 160 millioner kroner, en økning på 522 millioner fra 2010. Samlede kundeinntekter økte med 2,5 prosent fra 2010, hvorav spesielt inntekter fra valuta og rente- og råvarederivater bidro positivt, mens lav markedsaktivitet innenfor corporate finance medførte reduserte inntekter dette området. Året var preget av uro og svingninger i både rente- og valutamarkedene, noe som ga økt etterspørsel etter ulike sikringsinstrumenter og gode kundeinntekter fra valuta og rente- og råvarederivater. Fall i lange renter i andre halvår 2011 ga stor etterspørsel etter rentesikring. Utviklingen i kundeinntekter fra verdipapirer og andre investeringsprodukter var preget av børsuro og manglende risikovilje hos investorene i deler av 2011. Høyere inntekter fra blant annet aksjederivater og obligasjonshandel bidro imidlertid til at totale inntekter fra området økte med 8,3 prosent fra 2010. DNB Markets var det største meglerhuset på Oslo Børs for disse produktområdene i 2011. Inntekter fra corporate finance var påvirket av krevende markedsforhold i 2011, som medførte relativt lav aktivitet i egenkapitalmarkedene. Aktiviteten i fremmedkapitalmarkedet var imidlertid høy i deler av året og bidro til å opprettholde inntektene. DNB Markets etablerte Debt Capital Markets-enheter i Singapore og London i løpet av 2011 og har dermed etablert slik aktivitet ved alle DNBs store internasjonale kontorer; London, New York, Singapore og Stockholm, i tillegg til i Norge. Kundeinntektene fra verdipapiradministrative tjenester viste en positiv utvikling som følge av høy aktivitet for året sett under ett. Inntekter fra market-making og annen egenhandel viste en samlet økning på 24,0 prosent fra 2010. Økning i kredittspreader medførte mark-to-market kurstap på obligasjoner, som vil reverseres fremover. Kurstapet ble mer enn oppveid av økte inntekter innen handel med valuta og renteinstrumenter. Markedsuroen, som var negativ for kundeaktiviteten i kapitalmarkedene, var således positiv for tradingaktivitetene. Utviklingen i aksje-, kreditt-, råvare-, valuta- og rentemarkedene vil være avgjørende for forretningsområdets resultater fremover.

Inntekter i ulike segmenter	DNB Markets	
Beløp i millioner kroner	2011	2010
Valuta og rente- og råvarederivater	1 476	1 317
Investeringsprodukter	432	399
Corporate Finance	770	903
Verdipapirtjenester	230	218
Sum kundeinntekter	2 908	2 838
Netto inntekter fra likviditetsporteføljen	591	1 151
Andre inntekter fra egenhandel	2 495	1 337
Totale inntekter fra egenhandel	3 086	2 488
Rente av allokert kapital	165	145
Sum inntekter	6 159	5 471

Forsikring og kapitalforvaltning

DNB Livsforsikring:

Resultatet for 2011 ble preget av nedgangen i aksjemarkedene i tredje kvartal, selv om markedene hentet seg noe inn mot slutten av året. Videre medførte en gjennomgang av operasjonelle systemer og rutiner en nedjustering av resultatet på minus 282 millioner kroner. Resultat før skatt var 415 millioner kroner i 2011, sammenlignet med 1 724 millioner året før. DNB Livsforsikring oppnådde bokført og verdijustert avkastning i kollektivporteføljen på henholdsvis 3,2 og 2,1 prosent i 2011. Tilsvarende tall for 2010 var 6,2 og 6,8 prosent. Selskapsporteføljen ga en avkastning på 1,2 prosent i 2011, sammenlignet med 4,7 prosent året før. Premieinntektene var 23,3 milliarder kroner i 2011, en økning på 17,0 prosent sammenlignet med 2010.

DNB Asset Management:

DNB Asset Management oppnådde et driftsresultat for 2011 på 235 millioner kroner, som var en reduksjon på 42 millioner fra året før. Samlet ble forvaltningsinntektene redusert med 10 millioner kroner fra 2010. En nedgang i forvaltningskapitalen på 5,2 milliarder kroner bidro til denne reduksjonen. Markedsutviklingen de siste 12 månedene medførte en nedgang i forvaltningskapitalen på 3 milliarder kroner, mens utviklingen i nettosalget bidro til en reduksjon på 2 milliarder.

Note 3 Segmenter (forts.)

DnB NORD

Den samlede virksomheten i DnB NORD ga et driftsresultat før skatt på minus 1 267 millioner kroner for 2011, sammenlignet med minus 1 481 millioner året før. Resultatet for 2011 var preget av høye nedskrivninger på utlån, særlig i Latvia, mens kostnadene ble påvirket av nedskrivning av goodwill på virksomheten i Polen og nedskrivning av balanseført systemutvikling på til sammen 380 millioner kroner.

DNB Baltikum og Polen:

DNB Baltikum og Polen tilbyr finansielle tjenester til bedrifts- og personmarkedskunder i Estland, Latvia, Litauen og Polen. Virksomheten ga et driftsresultat før skatt på minus 673 millioner kroner i 2011, som var en bedring på 191 millioner fra 2010. Netto utlån til kunder ble redusert med 4,0 prosent i gjennomsnitt fra 2010 til 2011, men var relativt stabile gjennom 2011 og viste en liten økning mot slutten av året. Polen hadde en vekst i utlånsvolum på 29,2 prosent fra utgangen av 2010 til 2011, mens utlånene viste en reduksjon på 4,8 prosent i Baltikum i samme periode. Nedgangen i Baltikum skyldtes den generelle utviklingen i markedene. Til tross for en bedret makroøkonomisk situasjon i alle landene tar det tid før investeringsnivå og kredittetterspørsel tar seg opp. Innskudd fra kunder økte i gjennomsnitt med 9,6 prosent fra 2010. Innskuddene viste en relativt sterk vekst mot slutten av 2011, noe som indikerer at kundene har tillit til DNB Baltikum og Polen som en del av en solid norsk bank. Nedgangen i netto renteinntekter fra 2010 til 2011 skyldtes primært reduserte utlånsmarginer. Gjennom 2011 viste imidlertid utlånsmarginene en positiv utvikling, og nye utlån gis til en vesentlig høyere margin enn gjennomsnittet for porteføljen. Netto nedskrivninger på utlån ble redusert med 7,6 prosent fra 2010, men var fortsatt på et høyt nivå. Hovedårsaken var høye nedskrivninger i Latvia, som stod for 78 prosent av totale nedskrivninger på utlån i DNB Baltikum og Polen. Målt i forhold til gjennomsnittlige utlån utgjorde nedskrivningene 2,39 prosent, svakt ned fra 2,48 prosent i 2010. Nedskrivningene i Latvia var knyttet til boliglån og skyldtes en revurdering av panteverdier og økte kostnader knyttet til prosessen for overtagelse av boliger.

Konsernsenteret

Konsernsenteret hadde et driftsresultat før skatt på 2 705 millioner kroner i 2011, sammenlignet med et resultat på 2 979 millioner i 2010. Nordito AS fusjonerte 14. april 2010 med PBS Holding. Fusjonsvederlaget ga en gevinst på 1 170 millioner kroner. Inntekter fra egenkapital-investeringer var 102 millioner kroner i 2011, en nedgang på 514 millioner fra året før. Resultateffekter knyttet til egen gjeld, utlån som vurderes til virkelig verdi og tilknyttede derivater var 2 600 millioner kroner i 2011, sammenlignet med et resultatbidrag i 2010 på 247 millioner. Resultatandelen fra det tilknyttede selskapet Eksportfinans, inklusive andel av avgitt porteføljegaranti for likviditetsporteføljen, var 246 millioner kroner i 2011, sammenlignet med en resultatandel på 200 millioner i 2010. Pensjonskostnadene ble redusert med 367 millioner kroner i første kvartal 2010 som følge av tilbakeføring av avsetning til avtalefestet pensjon. Avsetning for generell bonus til ansatte utgjorde 217 millioner kroner i 2011, i 2010 ble det avsatt 234 millioner kroner. DnB NORs styre besluttet i 2010 å avvike bruken av merkevarenavnet Postbanken. Det medførte en nedskrivning av verdien av merkevaren på 51 millioner kroner. I 2010 ble det tilbakeført 627 million kroner i gruppenedskrivninger. Fra og med 2011 inngår gruppenedskrivninger knyttet til utlånsporteføljene i henholdsvis Retail Norge og Storkunder og internasjonal i forretningsområdenes regnskaper.

Geografiske områder

Resultatregnskap

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet							
	DnB NORD		Øvrig internasjonal virksomhet		Norge		DNB-konsernet	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Netto renteinntekter	1 290	1 422	3 611	2 848	20 352	19 167	25 252	23 436
Netto andre driftsinntekter	724	627	1 990	1 709	14 040	13 821	16 754	16 156
Sum inntekter	2 014	2 048	5 600	4 556	34 391	32 987	42 006	39 592

Balanser

Beløp i milliarder kroner	DNB-konsernet							
	DnB NORD		Øvrig internasjonal virksomhet		Norge		DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Netto utlån til kunder	56	59	185	162	1 039	950	1 279	1 170
Sum eiendeler	77	77	409	304	1 640	1 480	2 126	1 862
Garantier	2	2	25	15	66	59	93	76

Produktinformasjon

Se note 19 Netto renteinntekter, note 20 Renter på enkelte balanseposter, note 21 Netto provisjonsinntekter og note 22 Andre inntekter for produktinformasjon.

Note 3 Segmenter (forts.)

DNB Livsforsikring

Forretningsområdet Forsikring og kapitalforvaltning består av DNB Livsforsikring ASA og DNB Asset Management Holding AS, begge med datterselskaper, og DNB Skadeforsikring. DNB Livsforsikring ASA med datterselskaper er fullkonsolidert i DNB-konsernets regnskap. DNB Livsforsikrings virksomhet er livsforsikring og pensjonssparing. Virksomheten er forskjelligartet fra konsernet for øvrig. Resultatdelingen i livsforsikring mellom kunder og eier er beregnet med bakgrunn i særskilte regnskapsregler for slik virksomhet fastsatt av Finansdepartementet. Reglene for resultatdeling mellom forsikringstagere og eier gjør at DNB-konsernet som eier delvis har begrenset råderett over midlene og resultatet fra livsforsikringsvirksomheten. Tabellene nedenfor viser resultat, balanser og nøkkeltall for DNB Livsforsikring.

Resultatregnskap ¹⁾	DNB Livsforsikring	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	2011	2010
Provisjonsinntekter m.v.	2 162	2 303
Provisjonskostnader m.v.	315	358
Netto gevinster på eiendeler i DNB Livsforsikring ^{*)}	5 795	15 068
Garantert avkastning og tildeling til forsikringstagere i DNB Livsforsikring	5 772	13 500
Premieinntekter m.v. som inngår i risikoresultatet i DNB Livsforsikring	4 941	4 721
Erstatninger m.v. som inngår i risikoresultatet i DNB Livsforsikring	4 853	4 977
Andre inntekter	29	0
Netto andre driftsinntekter	1 988	3 258
Sum inntekter	1 988	3 258
Lønn og andre personalkostnader	674	637
Andre kostnader	791	779
Avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	107	118
Sum driftskostnader	1 573	1 534
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler	0	1
Driftsresultat før skatt	415	1 724
Skattekostnad	101	(672)
Resultat for regnskapsåret ²⁾	314	2 396

*) Herav:

<i>Finansielle instrumenter til virkelig verdi</i>	(1 114)	9 558
<i>Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall</i>	3 518	3 010
<i>Lån og fordringer</i>	260	98
<i>Investerings eiendommer</i>	3 056	2 605
<i>Annet</i>	75	(202)

1) Tallene inkluderer DNB Livsforsikring ASA med datterselskaper slik de fremkommer i konsernregnskapet før eliminering av konserninterne transaksjoner og balanseposter.

2) Resultatregnskap etter hovedområder

	DNB Livsforsikring	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	2011	2010
<i>Renteresultat</i>	(74)	6 033
<i>Bruk av/(overføring til) tilleggsavsetninger</i>	524	(407)
<i>Risikoresultat</i>	129	(242)
<i>Administrasjonsresultat</i>	(192)	(104)
<i>Forhåndsprising risiko og rentegaranti</i>	531	552
<i>Inntektsført fra sikkerhetsfond</i>	(41)	(14)
<i>Midler overført til livsforsikringskunder</i>	462	4 093
<i>Driftsresultat</i>	415	1 724
<i>Skatt</i>	101	(672)
<i>Resultat for regnskapsåret</i>	314	2 396

Note 3 Segmenter (forts.)

Balanser ¹⁾

DNB Livsforsikring

Beløp i millioner kroner

31.12.11 31.12.10

Eiendeler

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4 999	4 730
Utlån til kunder	1 858	2 833
Sertifikater og obligasjoner	72 810	46 574
Aksjer ²⁾	40 607	60 443
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen ³⁾	23 776	23 506
Finansielle derivater	1 470	2 445
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall ⁴⁾	73 954	68 038
Investeringsseiendommer ⁵⁾	37 632	35 961
Investering i tilknyttede selskaper	16	16
Immaterielle eiendeler	240	256
Utsatt skattefordel	0	629
Varige driftsmidler	10	21
Andre eiendeler	1 460	1 654
Sum eiendeler	258 831	247 107

Gjeld og egenkapital

Finansielle derivater	2 322	1 299
Forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen ^{3) 6)}	23 776	23 506
Forpliktelser til forsikringstagere i DNB Livsforsikring ⁶⁾	212 271	205 550
Betalbar skatt	214	27
Utsatt skatt	382	0
Annen gjeld	2 646	1 591
Pensjonsforpliktelser	224	224
Ansvarlig lånekapital	2 509	2 497
Sum gjeld	244 343	234 693
Aksjekapital	1 621	1 321
Overkursfond	3 875	1 175
Annen egenkapital	8 992	9 918
Sum egenkapital	14 488	12 413
Sum gjeld og egenkapital	258 831	247 107

1) Tallene inkluderer DNB Livsforsikring ASA med datterselskaper slik de fremkommer i konsernregnskapet før eliminering av konserninterne transaksjoner og balanseposter.

2) Se note 33 Aksjer, for spesifikasjon av de største aksjeinvesteringene i DNB Livsforsikring.

3) Se note 36 Finansielle eiendeler og forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen.

4) Se note 37 Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall.

5) Se note 38 Investeringsseiendommer.

6) Se note 18 Forsikringsrisiko.

Nøkkeltall

DNB Livsforsikring

Prosent	2011	2010
Bokført avkastning, eksklusive endringer i urealisert merverdi på finansielle instrumenter ¹⁾	3,2	6,2
Verdijustert avkastning, eksklusive endringer i urealisert merverdi på sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall ¹⁾	2,1	6,8
Verdijustert avkastning, inklusive endringer i urealisert merverdi på sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall, og merverdi omløpsmidler ¹⁾	2,8	6,9
Kapitaldekning ved utgangen av perioden ²⁾	15,3	11,0
Kjernekapitaldekning ved utgangen av perioden ²⁾	13,9	9,7
Solvensmarginkapital i prosent av krav ved utgangen av perioden ^{2) 3)}	192	179

1) Gjelder kollektivporteføljen.

2) Finanstilsynet og Finansdepartementet har ikke tilpasset reglene for kapitaldekning eller solvensmarginkapital etter IFRS.

3) Solvensmarginkapitalen måles mot solvensmarginkravet, som er knyttet opp til selskapets forsikringsmessige forpliktelser. Kravet til livsforsikringsselskaperes solvensmarginkapital er regulert i forskrift fastsatt av Finansdepartementet 19. mai 1995.

Note 4 Kapitalstyring og kapitaldekning

Nye krav til kapital og likviditet fra Baselkomiteen ble offentliggjort 16. desember 2010 (Basel III) og EU vil gjennomføre sitt nye kapitalkravsdirektiv, CRD IV, som er ventet å tre i kraft fra 1. januar 2013. Styret har som del av konsernets risiko- og kapitalvurderingsprosess (ICAAP) en dialog med Finanstilsynet om konsernets kapitalisering i lys av disse forslagene. Styret tok som utgangspunkt for dialogen i 2011 at konsernet, basert på IRB-måling av risikovektet volum i normale tider, skal ha en ren kjernekapital på 10 prosent. I økonomiske nedgangstider skal den rene kjernekapitaldekningen i henhold til disse prinsippene ikke falle under 8,5 prosent. I løpet av 2011 har flere land kommet med forslag til nye kapitalkrav som er strengere enn Basel III-forslagene, og Baselkomiteen har supplert sine forslag med tilleggskrav til systemviktige banker. Kapitaliseringspolicyen vil som følge av denne utviklingen og tilbakemeldinger fra Finanstilsynet bli revidert og ambisjonsnivået vil bli økt.

Konsernet skal ha et kapitaliseringsnivå som understøtter et mål om AA-rating på ordinære langsiktige innlån til banken. I forhold til dagens risikovektede volum, som er en blanding av standardmetode og IRB-metode, er det estimert at full IRB-måling ville gi en ytterligere reduksjon på om lag 13 prosent i beregningsgrunnlaget for kapitaldekningen ved utgangen av 2011. Det er da ikke tatt hensyn til overgangsregelen som fastsetter at risikovektet volum ikke kan reduseres til mer enn 80 prosent av tilsvarende størrelse beregnet etter Basel I-reglene. Regelen er foreslått videreført ut 2015. Overgangsregelen vil bli vurdert i forbindelse med gjennomføringen av CRD IV. DNB-konsernet hadde ved utgangen av 2011 en ren kjernekapitaldekning på 9,4 prosent og en totalkapitaldekning på 11,4 prosent, mot henholdsvis 9,2 og 12,4 prosent ett år tidligere. DNB-konsernet er godt rustet til å møte usikkerhet i den økonomiske utviklingen og økte krav til kapitalisering fra markedet og myndigheter. Planlagt kapitaloppbygging vil påvirke rammene for vekst.

Konsernets kapitalstrategi og utbyttepolitikk tilsier at konsernet reelt sett, basert på likeartede beregningsregler, skal være blant de best kapitaliserte finanskonsern i Norden. Videre skal konsernet styre mot å ha tilfredsstillende rating. Ved fastsettelse av utbytte blir det blant annet tatt hensyn til behovet for å opprettholde en tilfredsstillende soliditet og utviklingen i eksterne rammebetingelser. For øvrig fastsettes utbytte ut fra en vurdering av forventet resultat i en normalsituasjon.

Det er et mål for DNB-konsernet at selskaper på alle nivåer i konsernet er tilstrekkelig kapitalisert.

Etter resultatdisponeringene for 2011 og gjennomførte emisjoner mot DNB Bank ASA på 8 milliarder kroner og mot DNB Livsforsikring ASA på 3 milliarder kroner, hadde holdingselskapet DNB ASA en likviditetsreserve på netto 4 milliarder kroner.

DNB Bank-konsernet hadde ved utgangen av 2011 en ren kjernekapitaldekning på 9,3 prosent og en totalkapitaldekning på 11,5 prosent, mot henholdsvis 8,3 og 11,7 prosent ett år tidligere. For å gjenopprette tilliten til europeiske banker, fastsatte den europeiske banktilsynsmyndigheten, EBA, nye og strengere kapitaliseringskrav til europeiske banker høsten 2011. Innen 30. juni 2012 skal europeiske banker ha en ren kjernekapital på minst 9 prosent etter justering for eventuelle mindreverdier i investeringer i statsobligasjoner. Finanstilsynet har lagt til grunn at kravet gjelder både for bankkonsernet og DNB-konsernet. DNB oppfyller kravene ved utgangen av 2011 på begge nivåer. Det er i tillegg et separat krav fra amerikanske myndigheter til bankkonsernet som grunnlag for å kunne drive virksomheten i datterselskapet DNB Markets Inc. i New York, som forutsetter en kjernekapitaldekning for bankkonsernet på 6 prosent og en samlet kapitaldekning på 10 prosent. Ved utgangen av 2011 ble også dette kravet oppfylt med god margin.

DNB Livsforsikring hadde en kapitaldekning på 15,3 prosent og en solvensmargin på 191,7 prosent ved utgangen av 2011, som er godt over de myndighetspålagte kravene på henholdsvis 8 prosent og 100 prosent. Årsresultatet etter skatt var på 314 millioner kroner og blir i sin helhet tilbakeholdt i selskapet. Etter tillatelse fra Finanstilsynet er 464 millioner kroner av kundenes resultat blitt anvendt til å styrke de forsikrings-tekniske avsetningene. Fra og med 2013 eller 2014 vil nåværende soliditetsregler bli erstattet av et felles regelverk for forsikringsselskaper i Europa, Solvens II. DNB Livsforsikring forbereder seg til dette blant annet ved å tilpasse styringen av selskapet til Finanstilsynets stresstester og tilsynsmetodikk og ved å regelmessig oppdatere QIS-beregninger, Quantitative Impact Studies, utformet av den europeiske tilsynsorganisasjonen.

DNB Boligkreditt AS hadde ved utgangen av 2011 en ren kjernekapitaldekning på 7,8 prosent og en totalkapitaldekning på 8,9 prosent.

Ved siden av den regulatoriske målingen og allokeringen av kapital til konsernets juridiske enheter, gjennomføres det også for styringsformål en allokering av kapital til de operative forretningsområdene basert på beregning av risikojustert kapitalbehov.

Note 4 Kapitalstyring og kapitaldekning (forts.)

Kapitaldekning

DNB-konsernet følger Basel II-reglene for beregning av kapitaldekning. Vurderingsreglene i selskapsregnskapene ligger til grunn for konsolidering som er regulert i Konsolideringsforskriften.

Ansvarlig kapital

Beløp i millioner kroner	DNB Bank ASA		DNB Bank-konsernet		DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Aksjekapital	18 314	17 514	18 314	17 514	16 260	16 232
Øvrig egenkapital	79 328	61 582	85 990	72 344	101 555	94 964
Egenkapital	97 643	79 096	104 304	89 859	117 815	111 196
Fradrag						
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	0	0	(22)	(16)	(126)	(119)
Goodwill	(2 419)	(2 419)	(3 834)	(3 472)	(5 741)	(5 378)
Utsatt skattefordel	(3)	(481)	(644)	(324)	(651)	(977)
Andre immaterielle eiendeler	(1 130)	(1 159)	(2 028)	(1 963)	(2 270)	(2 219)
Avsatt utbytte m.v.	0	0	0	(6 000)	(3 258)	(6 515)
Urealiserte gevinster på varige driftsmidler	0	0	(30)	(30)	(30)	(30)
50 prosent av bokførte verdier av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(1 022)	(1 024)	(1 022)	(1 024)	0	0
50 prosent av justert forventet tap, IRB-porteføljer	(648)	(515)	(835)	(666)	(835)	(666)
Justering for urealisert tap/(gevinst) på gjeld ført til virkelig verdi	(24)	94	(713)	(346)	(713)	(346)
Kjernekapital uten fondsobligasjoner	92 396	73 592	95 177	76 018	104 191	94 946
Fondsobligasjoner ^{1) 2)}	5 973	8 241	6 159	8 423	6 159	8 423
Kjernekapital	98 370	81 833	101 336	84 441	110 350	103 368
Evigvarende ansvarlig lånekapital	4 153	7 004	4 153	7 004	4 153	7 004
Ordinær ansvarlig lånekapital ²⁾	12 773	17 085	13 230	17 775	13 230	17 775
Fradrag						
50 prosent av bokførte verdier av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(1 022)	(1 024)	(1 022)	(1 024)	0	0
50 prosent av justert forventet tap, IRB-porteføljer	(648)	(515)	(835)	(666)	(835)	(666)
Tillegg						
45 prosent av netto urealisert gevinst på varige driftsmidler	0	0	18	18	18	18
Tilleggskapital	15 256	22 549	15 544	23 108	16 566	24 132
Sum tellende ansvarlig kapital ³⁾	113 625	104 382	116 879	107 548	126 916	127 500
Risikovektet volum	874 786	738 194	1 018 586	918 659	1 111 574	1 028 404
Minimumskrav ansvarlig kapital	69 983	59 056	81 487	73 493	88 926	82 272
Kjernekapitaldekning uten fondsobligasjoner (%)	10,6	10,0	9,3	8,3	9,4	9,2
Kjernekapitaldekning (%)	11,2	11,1	9,9	9,2	9,9	10,1
Kapitaldekning (%)	13,0	14,1	11,5	11,7	11,4	12,4

1) Fondsobligasjoner kan utgjøre inntil 15 prosent av kjernekapitalen, mens overskytende del teller som evigvarende tilleggskapital.

2) I kapitaldekningsberegningen for bankkonsernet og DNB-konsernet inngår ansvarlig lånekapital i tilknyttede selskaper med til sammen 557 millioner kroner per 31. desember 2011.

3) Ansvarlig kapital og nominelle beløp benyttet ved beregning av risikovektet volum vil avvike fra konsolidert regnskap, idet tilknyttede selskaper som i regnskapet er vurdert etter egenkapitalmetoden, er vurdert og innarbeidet etter bruttometoden i kapitaldekningsberegningen.

Note 4 Kapitalstyring og kapitaldekning (forts.)

På grunn av overgangsregler kan minstekrav til kapitaldekning for 2010 og 2011 maksimalt reduseres til 80 prosent i forhold til kravene etter Basel I-reglene.

Spesifikasjon av risikovektet volum og kapitalkrav

DNB-konsernet

Beløp i millioner kroner	Eksponering, nominelt 31.12.11	EAD ¹⁾ 31.12.11	Risikovektet volum 31.12.11	Kapitalkrav 31.12.11	Kapitalkrav 31.12.10
IRB-metode					
Foretak	824 706	692 684	380 666	30 453	25 103
Spesialiserte foretak (SL)	7 566	7 507	3 580	286	117
Massemarked pant i fast eiendom	538 910	538 908	68 932	5 515	4 533
Øvrig massemarked	90 589	74 489	23 641	1 891	1 778
Verdipapirisering	95 062	95 062	9 402	752	735
Sum kredittrisiko, IRB metode	1 556 833	1 408 651	486 222	38 898	32 266
Standardmetode					
Stater og sentralbanker	93 841	110 044	130	10	146
Institusjoner	130 538	108 889	24 026	1 922	1 783
Foretak	388 297	289 997	278 473	22 278	19 607
Spesialiserte foretak (SL)	0	0	0	0	476
Massemarked pant i fast eiendom	47 575	45 614	20 921	1 674	1 294
Massemarked øvrig	85 324	46 589	35 709	2 857	2 474
Egenkapitalposisjoner	3 501	3 501	3 602	288	372
Verdipapirisering	9 349	9 349	1 794	143	117
Øvrige eiendeler	11 266	11 266	11 266	901	688
Sum kredittrisiko, standardmetoden	769 690	625 249	375 920	30 074	26 957
Sum kredittrisiko	2 326 523	2 033 900	862 142	68 971	59 224
Markedsrisiko					
Posisjonsrisiko for egenkapitalinstrumenter			1 183	95	37
Posisjonsrisiko for gjeldsinstrumenter			35 412	2 833	2 429
Valutarisiko			0	0	0
Sum markedsrisiko			36 596	2 928	2 466
Operasjonell risiko			67 320	5 386	4 956
Netto forsikring, etter elimineringer			96 345	7 708	9 008
Fradrag			(629)	(50)	(39)
Sum risikovektet volum og kapitalkrav før overgangsregel			1 061 772	84 942	75 614
Tillegg i kapitalkravet som følge av overgangsregel			49 802	3 984	6 658
Sum risikovektet volum og kapitalkrav			1 111 574	88 926	82 272

1) Forventet engasjementsbeløp ved mislighold, exposure at default (EAD).

Note 4 Kapitalstyring og kapitaldekning (forts.)

Implementering av Basel II

Videre fremdrift

Det forventes en betydelig reduksjon i beregningsgrunnlaget ved full gjennomføring av IRB-systemet. IRB-systemet defineres som de modeller, arbeids- og beslutningsprosesser, kontrollmekanismer, IT-systemer og interne retningslinjer og rutiner som er knyttet til klassifisering og kvantifisering av kredittrisiko. Nedenfor vises tidsplanen for innføring av de ulike rapporteringsmetodene for konsernets porteføljer.

Porteføljer	Rapporteringsmetoder for kredittrisiko ved kapitaldekning	
	31.12.11	31.12.12
Massemarked:		
- utlån med pant i fast eiendom, DNB Bank og DNB Boligkreditt	IRB ¹⁾	IRB ¹⁾
- rullerende kreditter i DNB Bank ²⁾	IRB ¹⁾	IRB ¹⁾
- utlån med pant i fast eiendom, Nordlandsbanken	Standard	IRB ¹⁾
- utlån i Norge i DNB Finans, DNB Bank	IRB ¹⁾	IRB ¹⁾
Foretak:		
- små og mellomstore bedrifter, DNB Bank	Avansert IRB	Avansert IRB
- store bedrifter (scorekortmodeller), DNB Bank	Avansert IRB	Avansert IRB
- store bedrifter (simuleringsmodeller), DNB Bank	Standard	Avansert IRB
- bedrifter, Nordlandsbanken	Standard	Avansert IRB
- leasing, DNB Bank	Avansert IRB	Avansert IRB
- bedrifter, DNB Næringskreditt	Standard	Avansert IRB
Verdipapiriseringsposisjoner:		
- likviditetsporteføljen i DNB Markets	IRB ¹⁾	IRB ¹⁾
Institusjoner:		
- banker og finansinstitusjoner, DNB Bank	Standard	Avansert IRB
Unntak:		
- godkjente unntak: engasjementer med stater, kommuner, egenkapitalposisjoner	Standard	Standard
- midlertidige unntak: DNB Baltikum og Polen, DNB Luxembourg, DnB NOR Monchebank og diverse mindre porteføljer	Standard	Standard

1) For massemarked og verdipapiriseringsposisjoner er det kun én IRB-metode.

2) Rapporteres etter IRB-kategorien Massemarked, øvrige engasjementer.

Note 5 Risikostyring

Risikostyring i DNB

Styret i DNB ASA har et uttalt mål om en samlet lav risikoprofil. DNB Bank ASA har som mål å opprettholde en rating på langsiktige ordinære innlån tilsvarende AA-nivå. DNBs lønnsomhet er blant annet avhengig av evnen til å identifisere, styre og prise risiko som oppstår i forbindelse med finansielle tjenester.

Organisering og fullmaktsstruktur

- *Styret.* Styret i DNB ASA fastsetter langsiktige mål for risikoprofil. Risikoprofilen operasjonaliseres gjennom rammeverket for risikostyring, herunder fastsettelse av fullmakter. Risikotagning skal gjennomføres innenfor fastsatte rammer.
- *Fullmakter.* Det skal foreligge fullmakter for bevilgninger og posisjons- og handlerammer på alle vesentlige finansielle områder. Alle fullmakter er personlige. Fullmakter og overordnede rammer besluttet i styret og kan delegeres i organisasjonen, men enhver videre delegering skal godkjennes og følges opp av nærmeste overordnede leder.
- *Årlig gjennomgang av rammer.* Risikorammene vurderes minst årlig i tilknytning til budsjett- og planarbeidet.
- *Uavhengige risikostyringsfunksjoner.* Risikostyringsfunksjoner og utvikling av risikostyringsverktøy foregår i enheter som er uavhengig av virksomheten i de enkelte forretningsområdene.

Oppfølging og anvendelse

- *Ansvarliggjøring.* Alle ledere er ansvarlige for risiko innen eget område og må derfor ha full innsikt i og forståelse av risikobildet til enhver tid.
- *Risikorapportering.* Risikorapporteringen i konsernet skal sikre at alle ledere har nødvendig informasjon om risikonivå og -utvikling. For å sikre kvalitet og tilstrekkelig uavhengighet blir risikorapporteringen organisert og ledet av enheter som er uavhengige av de operative virksomhetene.
- *Kapitalvurdering.* Konsernets kapitalsituasjon og risiko vurderes og oppsummeres i en egen risikorapport til styret i DNB ASA.
- *Anvendelse av risikoinformasjon.* Risiko inngår i styringen og oppfølgingen av forretningsområdene. Avkastning på risikojustert kapital inngår i prising av produkter, resultatmåling og oppfølging av forretningsområdene.

Relevante risikomål

- *Ett felles mål for risiko i konsernet.* Konsernets risiko tallfestes i form av risikojustert kapital, som beregnes for hovedkategorier av risiko, med unntak for likviditetsrisiko og for alle forretningsområder i konsernet. Se avsnitt om "Risikojustert kapital for DNB-konsernet" for mer informasjon.
- *Supplerende risikomål.* Risiko følges også opp gjennom supplerende risikomål som er tilpasset virksomheten i de enkelte forretningsområdene, for eksempel måling av posisjoner mot rammer, nøkkeltall og porteføljesisikomål.

Risikokategorier

For risikostyringsformål skiller DNB mellom følgende risikoformer:

- *Kredittrisiko* er risiko for tap som skyldes at konsernets motparter eller kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor DNB-konsernet. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på motparter eller kunder, herunder kredittrisiko i handelsvirksomheten, landrisiko og oppgjørrisiko. I note 6 fremkommer en vurdering av konsernets kredittrisiko ved utgangen av 2010 og 2011.
- *Markedsrisiko* er risiko for tap eller reduserte fremtidige inntekter som følge av endringer i markedspriser eller -kurser. Risikoen oppstår som følge av bankens usikrede transaksjoner og eksponering i valuta-, rente-, råvare- og egenkapitalmarkedene. I notene 13 til 16 fremkommer en vurdering av konsernets markedsrisiko ved utgangen av 2010 og 2011.
- *Likviditetsrisiko* er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at konsernet ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker dramatisk. Ut fra et bredere perspektiv inneholder likviditetsrisiko også risikoen for at konsernet ikke er i stand til å finansiere økninger i eiendeler etter hvert som refinansieringsbehovet øker. I note 17 fremkommer en vurdering av konsernets likviditetsrisiko ved utgangen av 2010 og 2011.
- *Markedsrisiko livsforsikring* er risikoen for at finansavkastningen ikke vil være tilstrekkelig til å dekke forpliktelsene selskapet har i avtalene med kundene.
- *Forsikringsrisiko* består av forsikringsrisiko i livsforsikring og av risiko i skadeforsikring. I livsforsikring er risikoen relatert til endringer i fremtidige forsikringsforpliktelser forårsaket av endringer i forsikredes levealder og uførhet. I skadeforsikring er risikoen omfattet av forsikrings-, markeds-, kreditt-, operasjonell og forretningsrisiko. Herav er forsikringsrisikoen den største risikoen og omfatter risiko for tap som følge av at forsikringspremien ikke dekker fremtidige skadeutbetalinger.
- *Operasjonell risiko* er risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil ved prosesser og systemer, feil begått av ansatte eller eksterne hendelser.
- *Forretningsrisiko* er risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer også omdømmerisiko.
- *Basisrisiko* er risikoen for at verdiendringene på en sikringshandel ikke fullstendig motsvarer verdiendringene på den underliggende posisjonen som sikres. Eksempel på årsaker til at verdiendringene til en sikringshandel ikke motsvarer verdiendringene på posisjonen som sikres (basisrisiko) kan være avvikende startdato, forfallsdato, leveringssted eller kvalitet, fordeler/ulempen ved å ha beholdning av underliggende instrument, kredittrisiko og tilbuds- og etterspørselseffekter.

Note 5 Risikostyring (forts.)

Risikojustert kapital for DNB-konsernet

Risikojustert kapital er et mål på tapsrisikoen som forskjellige forretningsaktiviteter medfører, og gjør det mulig å sammenligne risiko på tvers av risikoformer og forretningsområder. Gjennomsnittlige tap over en normal konjunktursyklus er en forventet kostnad som i hovedsak skal inndekkes gjennom korrekt prising av konsernets produkter. Risikojustert kapital skal dekke de uventede tapene. Kvantifiseringen av risikojustert kapital er basert på statistiske sannsynlighetsfordelinger for de ulike risikoformene på bakgrunn av historiske data. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle tap, har DNB fastsatt at risikojustert kapital skal tilsvare 99,97 prosent av mulige tap i henhold til modellert tapsfordeling innenfor en tidshorisont på ett år. Det er et nivå som samsvarer med målet om AA-gradering for ordinære langsiktige innlån.

Risikojustert kapital og gjennomsnittlige tap over en normal konjunktursyklus inngår i beregningen av risikojustert avkastning, som er en viktig økonomisk styringsparameter i den interne styringen av DNB-konsernet. Beregningen inngår i den finansielle planleggingen for forretningsområdene og rapporteres månedlig. Risikojustert avkastning er en måleparameter i prisingsmodeller og rapporteres månedlig i automatiserte styringssystemer. Risikojustert kapital benyttes også som beslutningsstøtte for risikostyring.

DNB beregner risikojustert kapital for følgende risikokategorier: kredittrisiko, markedsrisiko, markedsrisiko i livsforsikring, forsikringsrisiko, operasjonell risiko og forretningsrisiko. Risikojustert kapital for risikokategoriene beregnes hver for seg. Risikojustert kapital beregnes også for hvert forretningsområde. Det oppstår en diversifiserings- eller porteføljeeffekt når risikoene vurderes samlet, fordi det er usannsynlig at alle tapshendelser inntreffer samtidig. I en nedgangsperiode vil de fleste områdene bli påvirket negativt av konjunktoren, men det er likevel en diversifiseringseffekt ettersom ikke alle områder blir truffet like hardt. Diversifiseringseffektene mellom risikokategorier og forretningsområder innebærer at konsernets risikojusterte kapital blir betydelig lavere enn om forretningsområdene hadde vært selvstendige selskaper.

Ved utgangen av 2011 var netto risikojustert kapital for konsernet beregnet til 63,3 milliarder kroner, en økning på 4,2 milliarder sammenlignet med ett år tidligere.

Risikojustert kapital for DNB-konsernet

Beløp i milliarder kroner	DNB-konsernet	
	2011	2010 ¹⁾
Kredittrisiko	50,1	45,5
Markedsrisiko	5,2	6,0
Markedsrisiko i DNB Livsforsikring	10,6	12,5
Forsikringsrisiko	1,8	1,8
Operasjonell risiko	8,7	7,7
Forretningsrisiko	4,7	4,5
Brutto risikojustert kapital	81,2	78,0
Diversifiseringseffekt ²⁾	(17,9)	(18,8)
Netto risikojustert kapital	63,3	59,1
Diversifiseringseffekt i prosent av brutto risikojustert kapital ²⁾	22,0	24,2

1) Fra og med 2011 er markedsrisiko for selskapsporteføljen i DNB Livsforsikring rapportert som en del av konsernets markedsrisiko og tall for 2010 er omarbeidet tilsvarende.

2) Diversifiseringseffekten gjelder den risikoreduserende effekten konsernet oppnår ved å arbeide innen flere områder som ikke kan påregnes å medføre uventede tap samtidig.

Risikojustert kapital allokert til forretningsområdene er basert på samme rammeverk som for konsernet. Risikojustert lønnsomhet måler risikojustert resultat i forhold til allokert kapital. Dette muliggjør sammenligning av resultat mellom forretningsområdene.

Det er etablert prosesser i DNB for å vurdere kapitalbehovet i forhold til risikoprofil og kvalitet på etablerte risikostyrings- og kontrollsystemer. Utvikling i kapitalnivå er en sentral størrelse som hensyntas i den finansielle langtidsplanleggingen. Det er et myndighetskrav å ha en slik egenvurdering av risikoprofil og kapitalbehov i DNB-konsernet, kalt ICAAP, Internal Capital Adequacy Assessment Process. DNB Livsforsikring er en del av denne prosessen hvor det gjøres en separat vurdering av kapitalbehovet. Vurderingen behandles i styret i DNB Livsforsikring. Egenvurderingen vurderes årlig av Finanstilsynet gjennom SREP, Supervisory Review and Evaluation Process. I denne vurderingen gir Finanstilsynet en tilbakemelding på konsernets kapitalisering, herunder DNB Livsforsikring.

Risikojustert kapital per forretningsområde per 31. desember 2011

Prosent	Storkunder			Forsikring og kapitalforvaltning	Konserninvesteringer	DNB-konsernet	
	Retail Norge	og internasjonal	DNB Markets			DNB Baltikum og Polen	DNB-konsernet
Kredittrisiko	82,7	86,2	63,8			79,8	61,7
Markedsrisiko	2,6	1,3	9,7		100,0	1,6	6,5
Markedsrisiko i livsforsikring				67,5			13,1
Forsikringsrisiko i livsforsikring				6,4			1,2
Risiko i skadeforsikring				5,3			1,0
Operasjonell risiko	8,7	8,4	12,9	16,4		13,1	10,7
Forretningsrisiko	6,0	4,1	13,6	4,4		5,5	5,8
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Total risikojustert kapital i milliarder kroner	22,1	24,8	6,6	13,4	2,0	3,9	

Note 5 Risikostyring (forts.)

Nærmere om risiko i DNB Livsforsikring ASA

Risiko i DNB Livsforsikring ASA omfatter markeds-, forsikrings-, kreditt-, operasjonell og forretningsrisiko. Markeds- og forsikringsrisiko i livsforsikring er henholdsvis risiko for at finansavkastningen ikke vil være tilstrekkelig til å dekke forpliktelsene selskapet har i avtalene med kundene, og risiko relatert til endringer i fremtidige forsikringsforpliktelser forårsaket av endringer i forsikredes levealder og uførhet.

Rammevilkårene for livsforsikring i Norge innebærer at DNB Livsforsikring bærer risikoen for å oppfylle de forpliktelser selskapet har i avtalene med kundene. Finansavkastningen må være stor nok til å møte den garanterte årlige avkastningen som selskapet har forpliktet seg til overfor kundene. I motsatt fall må den manglende avkastningen dekkes ved bruk av tilleggsavsetninger, som er en bufferkapital bygd opp gjennom tidligere års overskudd, eller ved at den manglende avkastningen belastes egenkapitalen.

Styring av DNB Livsforsikrings risiko inngår som en del av selskapets strategi vedtatt av styret. Risikosituasjonen i DNB Livsforsikring blir sett i sammenheng med konsernets samlede risikoprofil gjennom jevnlig behandling i konsernets balansestyringsutvalg (ALCO). DNB Livsforsikrings administrerende direktør og styre skal bidra til en hensiktsmessig koordinering mellom risikostyring og strategien i DNB Livsforsikring og konsernets risikoprofil. Seksjonen Risikostyring rapporterer, overvåker og følger opp DNB Livsforsikrings totale risiko. Seksjonen er organisert i stab, uavhengig av finansforvaltningen og forretningsområdene.

Konsernets risiko tallfestes i form av risikojustert kapitalbehov hvor DNB Livsforsikring inngår. Kapitalbehovet reflekterer markeds-, forsikrings-, operasjonell og forretningsrisiko. Ansvarlig kapital i DNB Livsforsikring holdes på et tilstrekkelig nivå sammenlignet med risikojustert kapital, men kapitaliseringen skal også sikre nødvendige buffere mot de regulatoriske minstekravene til kapitaldekning og solvensmargin. I kapitaliseringen av DNB Livsforsikring tas det hensyn til at selskapet inngår i DNB-konsernet og at DNB-konsernets egenkapitalreserver også vil kunne utnyttes til fordel for DNB Livsforsikring. Risikojustert kapital for DNB Livsforsikring var på 12,0 milliarder kroner ved utgangen av 2011, sammenlignet med 13,8 milliarder ved utgangen av 2010. Av 12,0 milliarder kroner utgjør ca. 75 prosent markedsrisiko, 7 prosent forsikringsrisiko, 15 prosent operasjonell risiko og resterende 3 prosent forretningsrisiko. Det hensyntas diversifiseringseffekter mellom de ulike risikokategoriene. En betydelig reduksjon i eksponeringen mot aksjemarkedet ga redusert risikojustert kapital gjennom året.

Solvens II er et nytt soliditetsregelverk fra EU som blant annet vil erstatte dagens minstekrav til kapitaldekning og solvensmargin. Rammedirektivet ble vedtatt i mai 2009. Planen er endelig implementering i nasjonalt regelverk innen 1. januar 2013. En generell overgangsordning medfører at kapitalkravene først gjøres gjeldende fra 1. januar 2014. Det er etablert en god dialog med myndighets- og bransjeorganer for å sikre en hensiktsmessig tilpasning av det norske regelverket frem mot ikrafttredelse.

Regelverket bygger på tilsvarende struktur som Basel II, med tre pilarer. Det innebærer at i tillegg til minstekrav til kapitaldekning vil Solvens II også inneholde kvalitative krav til virksomhets- og risikostyring, intern kapitalvurderingsprosess og utvidede krav til ekstern rapportering. Det nye kravet vil være mer risikosensitivt og gi et bedre bilde av faktisk risiko i forsikringsselskaper.

DNB Livsforsikring har deltatt i de kvantitative studiene som har vært gjennomført for den europeiske forsikringsnæringen. DNB Livsforsikring har hatt et Solvens 2-program for å sikre at selskapet oppfyller kravene ved implementeringstidspunktet. Det er etablert en seksjon Risikostyring høsten 2011 for å overføre Solvens 2-programmet til en driftsorganisasjon.

I notene 13 til 15 fremkommer markedsrisiko for DNB-konsernet, inklusive risiko vedrørende DNB Livsforsikrings finansielle instrumenter. Ytterligere opplysninger knyttet til risiko ved DNB Livsforsikrings virksomhet er presentert i notene 16, 17 og 18.

Risikostyring er et fagfelt i kontinuerlig utvikling, og målemetoder og verktøy forbedres løpende.

Konsentrasjoner av risiko

Konsentrasjoner av finansiell risiko oppstår når finansielle instrumenter med like karakteristika påvirkes ensartet av endringer i økonomiske eller andre faktorer. Identifikasjon av konsentrasjoner av risiko inkluderer skjønnsmessige vurderinger. I konsernets risikostyring er det et gjennomgående formål å redusere og kontrollere risikokonsentrasjoner. For kredittisiko er det et siktemål å unngå større risikokonsentrasjoner, herunder store engasjementer med enkeltkunder eller kundegrupper og grupper av engasjementer innenfor høyere risikoklasser, bransjer og geografiske områder, se notene 3, 7 og 8. Samlet kredittisiko per 31. desember 2011 fremkommer i note 6. For markedsrisiko begrenses konsentrasjonsrisikoen gjennom rammesetting som sikrer at eksponeringene fordeles på mange instrumenter som gir god diversifikasjon mot endringer i aksje- og valutakurser, endrede råvarepriser og endret rentenivå. Konsentrasjoner av renterisiko er presentert i note 14. Spesifikasjon av valutarisiko er presentert i note 15. Konsernets største investeringer i aksjer, andeler, fond og egenkapitalbevis er spesifisert i note 32. Konsernet har ikke identifisert betydelige konsentrasjoner av risikoer utover kjernevirksomheten, herunder strategiske utvalgte områder, enn de som fremkommer av de nevnte noteopplysningene.

Note 6 Kreditrisiko

Kreditrisiko er risiko for tap som skyldes at konsernets motparter eller kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor DNB-konsernet. Kreditrisiko representerer det største risikoområdet for konsernet og vedrører alle fordringer på kunder, i hovedsak utlån. Ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede, ikke trukne kreditter og tilbud samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter, innebærer også kreditrisiko. Oppgjørsrisiko, som oppstår i forbindelse med betalingsformidling som et resultat av at ikke alle transaksjonene skjer i realtid, medfører også motpartsrisiko.

Den maksimale kreditteksponeringen vil være de balanseførte beløp for de finansielle eiendeler og ikke balanseført eksponering som i all hovedsak omfatter garantier, udisponerte kredittrammer og tilbud. Garantier, udisponerte kredittrammer og tilbud fremgår av note 54.

Utlån og fordringer bestemt regnskapsført til virkelig verdi

	DNB-konsernet	
Beløp i millioner kroner	31.12.11	31.12.10
Utlån og fordringer bestemt regnskapsført til virkelig verdi	102 817	117 034
Maksimal kreditteksponering	102 817	117 034
Verdijustering fra kreditrisiko ¹⁾	336	445
Verdijustering fra endring i kreditrisiko	(108)	(272)

1) Kreditrisiko hensyntatt ved måling av virkelig verdi er basert på normaliserte tap og endring i normaliserte tap i den aktuelle porteføljen.

Kreditteksponering utlån

I notene 7 og 8 fremgår konsernets kreditt eksponering for engasjementer fordelt på kundegrupper og geografiske områder. I tillegg fremgår oversikter over nedskrevne engasjementer med tilhørende nedskrivninger på utlån og garantier i notene 9 til 12.

Klassifisering av engasjementer

DNB deler inn engasjementer i ti risikoklasser som funksjon av kredittengasjementenes sannsynlighet for mislighold. Alle kredittkunder skal risikoklassifiseres minst én gang per år og i forbindelse med enhver kredittbeslutning.

DNBs risikoklassifisering ¹⁾

Risikoklasse	Sannsynlighet for mislighold innenfor ett år (prosent)		Ekstern rating	
	Fra og med	Til	Moody's	Standard & Poor's
1	0,01	0,10	Aaa - A3	AAA - A-
2	0,10	0,25	Baa1 - Baa2	BBB+ - BBB
3	0,25	0,50	Baa3	BBB-
4	0,50	0,75	Ba1	BB+
5	0,75	1,25	Ba2	BB
6	1,25	2,00		
7	2,00	3,00	Ba3	BB-
8	3,00	5,00	B1	B+
9	5,00	8,00	B2	B
10	8,00	nedskrevet	B3, Caa/C	B-, CCC/C

1) Basert på DNBs risikoklassifiseringssystem, hvor 1 representerer lavest og 10 høyest risiko.

Engasjementer fordelt på risikogrupper

	DNB-konsernet			
Beløp i milliarder kroner	Brutto utlån til kunder	Garanti-ansvar	Ubenyttede rammer (kommitterte)	Totale engasjementer
Risikogruppe basert på sannsynlighet for mislighold				
1 - 4	715	57	259	1 031
5 - 6	306	14	75	395
7 - 10	130	3	16	149
Misligholdte og nedskrevne engasjementer	28	0	0	28
Totale engasjementer per 31. desember 2010 ¹⁾	1 179	74	350	1 603
Risikogruppe basert på sannsynlighet for mislighold				
1 - 4	766	68	310	1 144
5 - 6	372	23	98	493
7 - 10	121	3	20	144
Misligholdte og nedskrevne engasjementer	29	0	0	29
Totale engasjementer per 31. desember 2011 ¹⁾	1 288	94	428	1 810

1) Basert på nominell hovedstol.

Tapsnivå ¹⁾

	2011	2010
Normaliserte tap inklusive tap av renter i prosent av netto utlån	0,31	0,33

1) Beregning av tapsnivå er basert på en vurdering av sannsynlighet for at tap vil oppstå i fremtiden (misligholdsfrekvens), anslått eksponering på et slikt fremtidig tidspunkt og størrelsen på anslått tap (tapsgraden). Beregningene bygger i noen grad på skjønn og estimater.

Note 6 Kredittisiko (forts.)

Sikkerheter og andre risikoreducerende tiltak

Konsernets kredittpolicy regulerer kredittvirksomheten i DNB. Gjeldsbetjeningssevnen er sentral i enhver kredittvurdering. Kreditt skal normalt ikke ytes dersom det ikke er sannsynlig at gjelden kan betjenes, selv om sikkerheten er tilfredsstillende. Det gjennomføres omfattende kredittvurderinger i henhold til policy og retningslinjer, før kreditt bevilges. I tillegg foreligger det konsernpolicy for investeringer i sertifikater og obligasjoner, hvor ekstern kreditt-rating er en vesentlig faktor i vurderinger av disse investeringene. Se note 37 for omtale av blant annet internasjonale obligasjonsporteføljen i DNB Markets.

I tillegg til omfattende prosesser for kredittvurdering og oppfølging, benytter konsernet sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan for eksempel være i form av fysisk sikkerhet (pant), garantier, kontantdepot eller avtaler om motregning. Hovedtyper av pant som benyttes, er pant i boligeiendom, næringseiendom og annen fast eiendom, skip, rigger, registrerbart løsøre, fordringer, varelager, driftstilbehør, landbruksløsøre og oppdrettskonsesjoner. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret. I tillegg benyttes såkalt negativ pantsettelse der kunden er forpliktet til å holde sine aktiva heftelsesfrie vis-à-vis alle långivere. Utgangspunktet for kredittprosessen er en vurdering av kundens gjeldsbetjeningssevne i form av løpende fremtidig kontantstrøm. Kilde for slik kontantstrøm varierer med kundegruppe og kundens virksomhet eller låneobjektet. Hovedkilder for kontantstrøm som inngår i slik vurdering, er lønnsinntekter og inntekter fra forretningsvirksomheten som finansieres. I tillegg vurderes det i hvilken grad bankens eksponering ved et eventuelt fremtidig mislighold eller ved svekkelse av fremtidige kontantstrømmer vil kunne inndeckes ved realisasjon av sikkerhetene. Ved vurdering av pant i bolig benyttes eksterne takster. Den alt overveiende delen av boliglånene ligger innenfor 80 prosent av vurdert verdi av boligen, og det benyttes eksterne parametre for jevnlig revurdering av boligverdiene. Ved vurdering av sikkerhetenes verdi i bedriftsmarkedet legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Det tas videre hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, for eksempel konsesjonsbetingelser eller servitutter og salgskostnader. Ved vurdering av sikkerheter i form av verdipapirer og ved vurdering av motpartsrisiko tas det hensyn til estimert effekt av tvangssalg. Hovedprinsippet for verddivurdering av sikkerheter er at realisasjonsverdien, slik den forventes å være hvis banken på et fremtidig tidspunkt har behov for at sikkerheten realiseres, skal legges til grunn. Det er utarbeidet et omfattende regelverk som del av kredittprosessen med blant annet maksimalsatser for alle typer sikkerhet og retningslinjer for eventuell realisasjon. Verddivurdering av sikkerheter skal foretas ved ny bevilgning og ved årlig gjennomgang og anses å være en del av kredittbeslutningen. Det er etablert en rutine for uavhengig periodisk vurdering av de verdiene som legges til grunn i kredittgivningen.

Hovedkategorier av garantister er privatpersoner, foretak, garantiinstitutter og banker. Garantister risikoklassifiseres etter bankens rating-modeller. Debitor kan bare tilordnes garantistens risikoklasse hvis klassen er 6 eller bedre og garantien gjelder hele engasjementet. Garantier kan bare tillegges verdi som sikkerhet og påvirke beregning av tap gitt mislighold hvis klassen er 6 eller bedre. Garantier utgjør en liten andel av samlet sikkerhetsstillelse.

Konsernets motregningsadgang følger alminnelige regler i norsk lov. Det er inntatt motregningsklausuler i alle bankens standard låneavtaler og produktavtaler i DNB Markets.

I tillegg til en vurdering av gjeldsbetjeningssevne, fremtidig realisasjonsverdi av sikkerheter, garantier og motregningsadgang er det inntatt finansielle klausuler i kredittavtaler. Disse klausulene er et supplement for å redusere risiko og sikre oppfølging og styring av engasjementene. Slike klausuler kan for eksempel være knyttet til krav om minimum netto kontantstrøm og egenkapitalgrad.

I styringen av kredittvirksomheten er det også vedtatt rammer for eksponering innenfor enkelt segmenter for å redusere konsentrasjonsrisiko.

Engasjementer med negativ utvikling blir identifisert og fulgt opp særskilt. Risikoklassifiseringssystemene omtalt over anvendes for beslutningsstøtte, overvåkning og rapportering.

Motpartsrisiko for derivater

Derivater handles i porteføljer der balanseprodukter også handles. Markedsrisikoen på derivatene blir håndtert, overvåket og kontrollert som en integrert del av disse porteføljenes markedsrisiko. Derivater handles med mange ulike motparter, og de fleste av disse gjør også andre typer forretninger. Kredittrisikoen som oppstår i forbindelse med handel i derivater inngår i den totale kredittrisikoen i DNB-konsernet. For mange motparter er det inngått nettingavtaler eller bilaterale konsesjonsavtaler, og på den måten reduseres kredittrisikoen. Myndighetenes kapitalkrav tar hensyn til slike avtaler ved at kapitalkravet reduseres.

Det er inngått CSA-avtaler (Credit Support Annex) med de fleste av de største bankene. Dette innebærer at markedsverdien av alle derivater inngått mellom DNB og motparten avregnes enten daglig eller ukentlig. Dette innebærer at motpartsrisikoen i stor grad utlignes. Ved svekket sikkerhet (dvs. dårligere rating) vil minimumsbeløp for utveksling av penger reduseres.

Ved utgangen av året har konsernet vurdert om det foreligger objektive indikasjoner på at de finansielle eiendeler har vært utsatt for verdifall. Se note 10 Nedskrivning på utlån og garantier, samt note 37 Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall. Konsernets eksponering mot de såkalte PIIGS land (Portugal, Irland, Italia, Hellas og Spania) var ved utgangen av 2011 på om lag 21 milliarder kroner, hvorav den vesentligste eksponeringen lå i den internasjonale obligasjonsporteføljen i DNB Markets (17,4 milliarder). Konsernet hadde ingen eksponering mot Hellas.

Det er vurdert at finansielle effekter av sikkerheter og andre risikoreducerende tiltak reduserer konsernets kredittisiko til et tilfredsstillende nivå. I tillegg reduseres nivå på nedskrivning ved mislighold. Se også note 5 hvor kredittisiko for konsernet er kvantifisert gjennom risiko justert kapitalbehov. Risikojustert kapital for kreditt økte med 4,6 milliarder kroner gjennom 2011 på grunn av volumvekst og er beregnet til 50,1 milliarder kroner ved utgangen av året.

Note 6 Kreditrisiko (forts.)

Reserveringsgrad

DNB-konsernet

<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.11	31.12.10
Misligholdte engasjementer (brutto)	16 793	17 313
Nedskrevne engasjementer (brutto)	12 296	10 369
Brutto misligholdte og nedskrevne engasjementer	29 089	27 682
Individuelle nedskrivninger	9 624	9 273
Gruppenedskrivninger	2 119	1 872
Nedskrivninger i prosent av brutto misligholdte og nedskrevne engasjementer	40,4	40,3
Sikkerhet for misligholdte og nedskrevne engasjementer	18 209	17 793
Nedskrivninger og sikkerheter i prosent av brutto misligholdte og nedskrevne engasjementer	103,0	104,5

Uordnede utlån uten nedskrivninger

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditter/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen. Uordnede utlån og overtrekk på kreditter/innskudd blir løpende overvåket. Engasjementer hvor det identifiseres en sannsynlig svekkelse i kundens betalingsevne, blir vurdert for nedskrivning. Slik vurdering er også gjort for engasjementene som er inkludert i tabellen uten at svekkelse i kundens betalingsevne er identifisert. Uordnede lån hvor det er foretatt nedskrivninger, er ikke inkludert i tabellen.

DNB-konsernet

<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.11	31.12.10
Uordnet/overtrukket antall dager		
1 - 29	208	1 238
30 - 59	263	466
60 - 89	95	103
> 90	213	261
Uordnede utlån uten nedskrivninger	779	2 068

Overtatte eiendommer og andre eiendeler – balanseført verdi

Overtatte eiendeler er eiendeler som overtas av enheter i konsernet i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer. Ved overtagelsen verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtagelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved overtagelse av aksjer eller andeler vurderes eierandelen etter prinsippene beskrevet i Regnskapsprinsipper. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i henhold til eiendelens art i regnskapet. Tilgang faste eiendommer i 2010 omfattet i hovedsak overtagelse av selskapene FB 40 ApS og København Ejendomme fra DNB Baltikum og Polens virksomhet i Danmark og overtatte investeringseiendommer i Latvia og Litauen. Tilgang andre eiendeler i 2010 omfattet i hovedsak overtagelse av maskiner, inventar og transportmidler fra DNB Baltikum og Polens virksomhet i Estland. Tilgang faste eiendommer i 2011 omfattet i hovedsak overtagelse av selskapene Royston/Propinvest. Avgang faste eiendommer i 2011 var i hovedsak knyttet til boligmarkedet i Latvia.

DNB-konsernet

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2011	2010
Overtatte eiendommer og andre overtatte eiendeler per 1. januar	2 822	224
Tilgang faste eiendommer	2 559	2 626
Tilgang andre eiendeler	0	119
Avgang faste eiendommer	196	22
Avgang andre eiendeler	0	125
Overtatte eiendommer og andre overtatte eiendeler per 31. desember	5 185	2 822

Overtatte selskaper/andeler av selskaper i 2011

Royston/Propinvest

DnB NOR Bank ASA overtok 16. juni 2011 aksjene i Royston Norway fra Propinvest Ltd. som et ledd i restruktureringen av bankens engasjement med selskapet. I tillegg ble det overtatt et selskap i Sverige og et i Finland. De overtatte selskapene har til sammen 62 næringseiendommer, hvorav 55 i Norge, 4 i Sverige og 3 i Finland. Virkelig verdi av eiendommene ble vurdert til om lag 1,8 milliarder kroner ved overtagelsen. Verdien av eiendommene inngår i tabellen ovenfor.

Relacom AB

Som et ledd i restruktureringen av Relacom-gruppen, overtok kreditorene samtlige aksjer i Relacom AB i april 2011 med etterfølgende konvertering av gjeld på totalt 2,3 milliarder svenske kroner til egenkapital. Konsernets eierandel i selskapet utgjorde 30,76 prosent ved utgangen av 2011. Balanseført verdi av investeringen utgjorde 32 millioner kroner. Se note 39 Investering i tilknyttede selskaper for mer informasjon. Investeringen inngår ikke i tabellen ovenfor.

Note 6 Kredittrisiko (forts.)

Overtatte selskaper/andeler av selskaper i 2010

København Ejendomme Holding Aps (København Ejendomme)

Bovista, RC Real Estate, Nykredit, Bank DnB NORD og DnB NOR Bank ASA inngikk 21. oktober 2010 en avtale for å få avsluttet en pågående rettsvist. Avtalen innebar at DnB NOR Bank ASA kjøpte eiendomsmassen fra konkursboet i Bovista til markedspris med tillegg av en kompensasjon for å bilegge rettsvisten. Samlet utgjorde avtalt beløp 2 023 millioner danske kroner. Overtagelsen av eiendommene skjedde 1. desember i 2010. Eiendomsmassen består av 1 083 leiligheter med god beliggenhet, hovedsakelig i sentrale deler av København. De overtatte eiendommene inngår i tabellen ovenfor.

FB 40 ApS

Bank DnB NORD i København overtok i 2010 samtlige aksjer i FB 40 ApS. Selskapet eier en sentralt plassert forretningseiendom i København. Eiendommen inngår i tabellen ovenfor.

Amports Inc.

Selskapet driver virksomhet innenfor mottak og klargjøring av biler som er fraktet eller skal fraktes sjøveien. Selskapets tre store kreditorer ble i fjerde kvartal 2010 enige om å rekapitalisere selskapet. Gjelden i selskapet ble konvertert til aksjekapital i november 2010. Gjennom konverteringen fikk DnB NOR Bank ASA en eierandel i selskapet på 28,97 prosent. Balanseført verdi av investeringen utgjorde 122 millioner kroner ved utgangen av 2011. Se note 39 Investering i tilknyttede selskaper for mer informasjon. Investeringen inngår ikke i tabellen ovenfor.

Faktor Eiendom ASA

I andre kvartal 2010 hentet Faktor Eiendom ASA inn 250 millioner kroner gjennom en privat plassering, og banken konverterte 249 millioner kroner fra gjeld til egenkapital. Gjennom konverteringen fikk DnB NOR Bank ASA en eierandel i selskapet på 30,8 prosent. Eierandelen ble senere redusert til 30,6 prosent. Selskapet gikk konkurs i 2011. Se note 39 Investering i tilknyttede selskaper for mer informasjon. Investeringen inngår ikke i tabellen ovenfor.

Overtatte selskaper/andeler av selskaper i 2009

Nordisk Tekstil Holding-konsernet

DnB NOR Bank ASA overtok 26. august i 2009 aksjene i Nordisk Tekstil Holding AS som et ledd i restruktureringen av bankens engasjement med selskapet. Nordisk Tekstil Holding AS eier 100 prosent av Kid Interiør AS og Kid Logistikk AS og 50 prosent av Kid Skeidar AS. Kid Interiør er en dominerende aktør i det norske markedet for hjemmetekstiler. Nordisk Tekstil Holding-konsernet ble overtatt for 1 krone. Nordisk Tekstil Holding-konsernet er i regnskapet klassifisert som virksomhet holdt for salg og inngår ikke i tabellen ovenfor.

Effekter av endringer i kredittmarginer

Finansuroen har på generell basis medført økte kredittmarginer og har påvirket verdsettelsen av en rekke poster i DNB-konsernets balanse. Uroen fortsatte i 2011 som følge av gjeldssituasjonen i Hellas og flere andre europeiske land, spesielt i fjerde kvartal.

DNB-konsernets fastrenteutlån i norske kroner og en andel av marginlån i norske kroner vurderes til virkelige verdi med verdiendring over resultatet. Urealiserte tap som følge av økte marginkrav utgjorde 115 millioner kroner ved utgangen av 2011, mens det ved utgangen av 2010 var et urealisert tap på 7 millioner. Urealiserte tap vil reverseres over lånets løpetid, forutsatt at det ikke skjer endringer i lånets kredittstatus.

DNB Markets har i 2011 investert i en internasjonal portefølje av covered bonds som et ledd i konsernets løpende likviditetsstyring. Økte marginkrav ga et urealisert tap i denne porteføljen på 487 millioner kroner ved utgangen av 2011. De urealiserte tapene vil reverseres over obligasjonens løpetid, forutsatt at det ikke skjer endringer i obligasjonens kredittstatus.

DNB-konsernet har en eierandel i Eksportfinans på 40 prosent, og selskapet tas inn i konsernets regnskap etter egenkapitalmetoden.

Store deler av Eksportfinans' gjeld føres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Moody's og Standard & Poor's nedjustering av Eksportfinans' kredittrating i fjerde kvartal 2011 førte til betydelige urealiserte gevinster på selskapets langsiktige innlån. Effekten av slike urealiserte gevinster på DNBs eierandel etter skatt utgjorde 11,8 milliarder kroner. DNB har foretatt en vurdering av virkelig verdi av selskapet, og har på bakgrunn av denne nedskrevet verdien med et beløp tilsvarende urealiserte gevinster på egen gjeld i selskapet i fjerde kvartal. Nedskrivningen er rapportert på linjen "Resultat investeringer etter egenkapitalmetoden" sammen med andelen av resultatet i selskapet. Etter nedskrivningen utgjorde DNB-konsernets andel av urealiserte gevinster etter skatt 327 millioner kroner ved utgangen av 2011, mens andelen ved utgangen av 2010 var 360 millioner. Urealiserte gevinster på selskapets gjeld vil reverseres over løpetiden.

Lange innlån i norske kroner i DNB-konsernet vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Uroen i finansmarkedene og nedgraderingen av Eksportfinans, gjorde at investorenes marginkrav økte gjennom 2011, spesielt i fjerde kvartal. Ved utgangen av 2011 var det en urealisert gevinst på porteføljen av lange innlån på 536 millioner kroner. Ved utgangen av 2010 var det et urealisert tap i porteføljen på 19 millioner kroner. Urealiserte gevinster og tap på konsernets gjeld vil reverseres over lånenes løpetid.

Note 7 Engasjementer fordelt på kundegrupper ¹⁾

Engasjementer per 31. desember 2011				DNB-konsernet
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Utlån og fordringer	Garantier	Utrukne kreditter	Sum engasjementer
Personmarkedet	599 941	243	98 125	698 309
Utenriks sjøfart og rørtransport og bygging av skip og båter	143 921	10 980	41 167	196 067
Eiendomsdrift	187 992	2 975	24 751	215 718
Industri	51 643	14 100	50 446	116 190
Tjenesteyting	86 493	5 233	34 511	126 237
Handel	36 419	4 696	26 948	68 062
Olje og gass	24 502	14 357	42 470	81 329
Transport og kommunikasjon	34 273	4 205	18 813	57 292
Bygg og anleggsvirksomhet	43 108	12 201	18 040	73 348
Kraft og vannforsyning	28 801	16 206	26 740	71 746
Fiske og fangst	16 934	299	6 166	23 399
Hotell og restaurant	4 089	230	887	5 206
Jordbruk og skogbruk	8 856	52	1 420	10 328
Offentlig forvaltning	6 708	1 844	4 362	12 914
Øvrige kundegrupper	5 242	6 663	32 936	44 841
Sum kunder, nominell hovedstol etter individuelle nedskrivninger	1 278 922	94 282	427 782	1 800 986
– Gruppenedskrivninger, kunder	2 119	-	-	2 119
+ Øvrige verdiendringer	2 456	(98)	-	2 359
Utlån til kunder	1 279 259	94 185	427 782	1 801 226
Kredittinstitusjoner, nominell hovedstol etter individuelle nedskrivninger	28 748	2 204	7 577	38 529
+ Øvrige verdiendringer	6	0	-	6
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	28 754	2 204	7 577	38 534

Engasjementer per 31. desember 2010				DNB-konsernet
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Utlån og fordringer	Garantier	Utrukne kreditter	Sum engasjementer
Personmarkedet	559 062	283	99 357	658 701
Utenriks sjøfart og rørtransport og bygging av skip og båter	133 926	9 748	38 430	182 104
Eiendomsdrift	175 806	2 173	19 828	197 807
Industri	47 897	10 438	38 856	97 191
Tjenesteyting	73 961	5 105	23 941	103 007
Handel	33 942	4 413	20 662	59 016
Olje og gass	18 076	8 439	26 653	53 168
Transport og kommunikasjon	29 421	4 139	17 418	50 979
Bygg og anleggsvirksomhet	35 790	8 931	15 222	59 943
Kraft og vannforsyning	22 843	12 355	17 287	52 485
Fiske og fangst	13 893	191	4 652	18 737
Hotell og restaurant	5 121	127	1 053	6 300
Jordbruk og skogbruk	7 499	37	900	8 437
Offentlig forvaltning	6 042	2 844	5 137	14 023
Øvrige kundegrupper	6 731	4 848	20 637	32 216
Sum kunder, nominell hovedstol etter individuelle nedskrivninger	1 170 011	74 071	350 033	1 594 115
– Gruppenedskrivninger, kunder	1 872	-	-	1 872
+ Øvrige verdiendringer	2 202	(95)	-	2 107
Utlån til kunder	1 170 341	73 976	350 033	1 594 350
Kredittinstitusjoner, nominell hovedstol etter individuelle nedskrivninger	47 714	2 085	11 484	61 283
+ Øvrige verdiendringer	77	0	-	77
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	47 792	2 085	11 484	61 360

1) Inndelingen i kundegrupper er basert på Statistisk Sentralbyrås standard for sektor- og næringsgruppering.

Note 8 Engasjementer fordelt på geografiske områder ¹⁾

Engasjementer per 31. desember 2011				DNB-konsernet
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Utlån og fordringer	Garantier	Utrukne kreditter	Sum engasjementer
Oslo	227 229	20 845	93 770	341 844
Østlandet og Sørlandet	418 195	23 109	112 070	553 374
Vestlandet	154 741	9 342	41 330	205 414
Nord-Norge og Midt-Norge	169 817	11 265	32 818	213 899
Sum Norge	969 981	64 561	279 989	1 314 531
Sverige	68 910	4 882	29 187	102 980
Storbritannia	28 183	6 617	5 438	40 238
Vest-Europa for øvrig	59 954	4 651	39 376	103 982
Russland	1 660	204	175	2 040
Estland	1 971	53	168	2 193
Latvia	17 352	554	1 593	19 499
Litauen	21 503	612	1 117	23 233
Polen	19 600	722	2 680	23 001
Øst-Europa for øvrig	269	246	9	523
Sum Europa utenom Norge	219 403	18 541	79 744	317 688
USA og Canada	33 793	8 127	32 610	74 531
Bermuda og Panama ²⁾	18 903	497	5 535	24 935
Latin-Amerika for øvrig	9 586	2 467	6 125	18 178
Sum Amerika	62 283	11 091	44 270	117 644
Singapore ²⁾	14 706	555	3 535	18 796
Hong Kong	3 613	0	726	4 339
Asia for øvrig	14 145	999	6 233	21 377
Sum Asia	32 465	1 554	10 493	44 512
Liberia ²⁾	12 191	335	3 949	16 475
Afrika for øvrig	399	104	1 263	1 767
Australia, New Zealand og Marshalløyene ²⁾	20 494	379	15 653	36 526
Sum engasjementer ³⁾	1 317 216	96 564	435 359	1 849 138
– Individuelle nedskrivninger	9 546	78	-	9 624
– Gruppenedskrivninger	2 119	-	-	2 119
+ Øvrige verdiendringer	2 462	(98)	-	2 365
Netto engasjementer	1 308 013	96 389	435 359	1 839 760

1) Basert på kundens adresse.

2) Gjelder shippingengasjementer.

3) Alle beløp representerer henholdsvis utlån og garantier før fradrag for individuelle nedskrivninger.

Note 8 Engasjementer fordelt på geografiske områder ¹⁾ (forts.)

Engasjementer per 31. desember 2010

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet			
	Utlån og fordringer	Garantier	Utrukne kreditter	Sum engasjementer
Oslo	211 013	19 648	72 656	303 317
Østlandet og Sørlandet	386 727	17 261	106 159	510 147
Vestlandet	146 273	7 450	37 270	190 992
Nord-Norge og Midt-Norge	156 597	7 378	32 625	196 599
Sum Norge	900 609	51 737	248 710	1 201 055
Sverige	68 062	3 620	19 954	91 637
Storbritannia	25 094	4 450	1 147	30 691
Vest-Europa for øvrig	60 229	5 476	28 987	94 693
Russland	1 360	43	131	1 533
Estland	2 841	29	80	2 951
Latvia	18 242	492	844	19 577
Litauen	22 690	441	1 806	24 938
Polen	14 408	690	1 786	16 884
Øst-Europa for øvrig	251	73	3	326
Sum Europa utenom Norge	213 177	15 313	54 738	283 229
USA og Canada	25 573	5 017	33 076	63 665
Bermuda og Panama ²⁾	17 828	324	7 449	25 601
Latin-Amerika for øvrig	6 109	2 353	6 004	14 466
Sum Amerika	49 510	7 694	46 529	103 733
Singapore ²⁾	14 845	332	2 301	17 479
Hong Kong	3 780	7	856	4 643
Asia for øvrig	13 067	386	990	14 443
Sum Asia	31 692	725	4 147	36 565
Liberia ²⁾	10 919	255	3 128	14 301
Afrika for øvrig	2 394	112	398	2 905
Australia, New Zealand og Marshalløyene ²⁾	18 632	385	3 867	22 884
Sum engasjementer ³⁾	1 226 935	76 220	361 517	1 664 671
– Individuelle nedskrivninger	9 208	65	-	9 273
– Gruppenedskrivninger	1 872	-	-	1 872
+ Øvrige verdiendringer	2 279	(95)	-	2 184
Netto engasjementer	1 218 133	76 061	361 517	1 655 710

1) Basert på kundens adresse.

2) Gjelder shippingengasjementer.

3) Alle beløp representerer henholdsvis utlån og garantier før fradrag for individuelle nedskrivninger.

Note 9 Nedskrevne engasjementer fordelt på kundegrupper ¹⁾

Beløp i millioner kroner	Brutto nedskrevne engasjementer		Samlede individuelle nedskrivninger		DNB-konsernet Netto nedskrevne engasjementer	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Personmarkedet	6 557	6 727	2 786	2 246	3 771	4 481
Utenriks sjøfart og rørtransport og bygging av skip og båter	4 045	1 144	494	335	3 551	810
Eiendomsdrift	5 121	3 742	1 546	1 239	3 575	2 503
Industri	3 676	4 865	1 604	1 700	2 072	3 165
Tjenesteyting	1 410	2 378	838	857	572	1 521
Handel	1 671	1 515	817	817	854	698
Olje og gass	0	0	0	0	0	0
Transport og kommunikasjon	761	977	427	487	334	490
Bygg og anleggsvirksomhet	1 349	2 777	702	1 067	647	1 710
Kraft og vannforsyning	80	188	80	162	0	25
Fiske og fangst	100	52	33	41	67	10
Hotell og restaurant	429	481	131	130	298	351
Jordbruk og skogbruk	388	441	128	162	260	279
Offentlig forvaltning	0	0	0	0	0	0
Øvrige kundegrupper	35	81	13	29	22	53
Sum kunder	25 622	25 368	9 599	9 272	16 023	16 097
Kredittinstitusjoner	46	1	25	1	21	0
Totalt nedskrevne lån og garantier	25 667	25 369	9 624	9 273	16 043	16 097
Misligholdte lån og garantier uten nedskrivninger	3 422	2 313	-	-	3 422	2 313
Totalt misligholdte og nedskrevne engasjementer	29 089	27 682	9 624	9 273	19 465	18 409

1) Inkluderer utlån og garantier hvor det er foretatt individuell nedskrivning fordelt på kundegrupper og sum misligholdte ikke nedskrevne utlån og garantier. Inndelingen i kundegrupper er basert på Statistisk Sentralbyrås standard for sektor- og næringsgruppering.

Note 10 Nedskrivninger på utlån og garantier

Beløp i millioner kroner	2011			DNB-konsernet 2010		
	Utlån ¹⁾	Garantier	Sum	Utlån ¹⁾	Garantier	Sum
Kostnadsførte konstateringer	550	0	550	459	0	459
Nye individuelle nedskrivninger	4 047	73	4 120	5 128	13	5 141
Sum nye individuelle nedskrivninger	4 597	73	4 670	5 587	13	5 600
Reduserte individuelle nedskrivninger	968	47	1 015	1 092	16	1 109
Inngått på tidligere konstaterte nedskrivninger	437	0	437	418	0	418
Netto individuelle nedskrivninger	3 192	26	3 217	4 077	(3)	4 074
Endring i gruppenedskrivninger på utlån	227	227	227	(1 077)	0	(1 077)
Nedskrivninger på utlån og garantier	3 419	253	3 445	3 000	(3)	2 997
Konstateringer som er dekket av tidligere års individuelle nedskrivninger	2 740	13	2 753	2 209	8	2 217

1) Inklusive nedskrivninger på utlån til virkelig verdi.

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier var 3 445 millioner kroner i 2011, en økning på 448 millioner fra 2010. I 2010 var det tilbakeføringer av gruppenedskrivninger på 1 077 millioner kroner, mens beregningsmodellene ga nye gruppenedskrivninger på 227 millioner i 2011 blant annet som følge av en viss svekkelse av konjunktursituasjonen.

De individuelle nedskrivningene i forretningsområdet Retail Norge ble redusert fra 1 225 millioner kroner i 2010 til 967 millioner i 2011, som indikerte at utviklingen i den norske økonomien både i personmarkedet og blant små og mellomstore bedrifter var solid. Innen forretningsområdet Storkunder og internasjonal var det en økning i individuelle nedskrivninger på 371 millioner kroner, mens de individuelle nedskrivningene i Baltikum og Polen ble redusert med 36 prosent til 1 103 millioner kroner i 2011. Det var fremdeles høye nedskrivninger i Baltikum i 2011, blant annet knyttet til boliglånporteføljen i Latvia.

Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 19,5 milliarder kroner ved utgangen av 2011, en økning fra 18,4 milliarder ved utgangen av 2010. Det ble identifisert økt individuell tapsrisiko relatert til mindre deler av enkelte store engasjementer mot slutten av 2011. I slike tilfeller klassifiseres engasjementene i sin helhet som misligholdte og tapsutsatte, og det var årsak til økningen fra 2010. Det var ingen generell forverring av situasjonen for konsernets engasjementer. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde henholdsvis 1,53 og 1,49 prosent av utlånporteføljen ved utgangen av 2010 og 2011.

Note 11 Nedskrivninger på utlån og garantier fordelt på kundegrupper ¹⁾

Beløp i millioner kroner	2011				2010			
	Nye individuelle nedskrivninger	Reduserte individuelle nedskrivninger	Inngått på tidl. konstaterte nedskrivninger	Netto nedskrivninger	Nye individuelle nedskrivninger	Reduserte individuelle nedskrivninger	Inngått på tidl. konstaterte nedskrivninger	Netto nedskrivninger
Personmarkedet	1 758	225	360	1 174	1 830	110	307	1 414
Utenriks sjøfart og rørtransport og bygging av skip og båter	417	77	4	336	356	63	12	281
Eiendomsdrift	917	167	12	738	805	335	8	462
Industri	281	109	1	171	835	98	1	736
Tjenesteyting	213	73	4	135	345	161	61	123
Handel	316	105	7	203	368	126	3	240
Olje og gass	1	0	0	1	3	0	0	3
Transport og kommunikasjon	74	52	7	15	192	87	2	103
Bygg og anleggsvirksomhet	527	105	5	416	487	86	8	393
Kraft og vannforsyning	3	10	0	(7)	158	1	0	158
Fiske og fangst	24	20	0	3	9	0	0	9
Hotell og restaurant	48	27	0	20	92	16	0	76
Jordbruk og skogbruk	59	43	1	16	95	25	1	69
Offentlig forvaltning	0	0	0	0	0	0	0	0
Øvrige kundegrupper	8	1	5	2	22	0	14	9
Sum kunder	4 644	1 015	406	3 222	5 600	1 109	416	4 076
Kredittinstitusjoner	26	0	31	(5)	0	0	2	(2)
Endring i gruppenedskrivninger på utlån	-	-	-	227	-	-	-	(1 077)
Nedskrivninger på utlån og garantier	4 670	1 015	437	3 445	5 600	1 109	418	2 997
Herav individuelle nedskrivninger på garantier	73	47	0	26	13	16	0	(3)

1) Inndelingen i kundegrupper er basert på Statistisk Sentralbyrås standard for sektor- og næringsgruppering.

Note 12 Utvikling i nedskrivninger på utlån og garantier

Beløp i millioner kroner	2011				2010			
	Utlån til kreditt-institusjoner	Utlån til kunder	Garantier	Sum	Utlån til kreditt-institusjoner	Utlån til kunder	Garantier	Sum
Nedskrivninger per 1. januar	1	11 737	65	11 803	1	11 249	76	11 325
Nye nedskrivninger	26	2 320	53	2 399	0	3 305	16	3 321
Økte nedskrivninger	0	1 701	21	1 722	0	1 824	(3)	1 821
Reduksjon i nedskrivninger	0	968	47	1 015	0	1 093	16	1 109
Konstateringer mot tidligere nedskrivninger	0	2 740	13	2 753	0	2 209	8	2 217
Endring i individuelle nedskrivninger av periodiserte renter og amortisering	0	52	-	52	0	51	-	51
Endring i gruppenedskrivninger	0	227	-	227	0	(1 077)	-	(1 077)
Endring i konsernsammensetning	0	0	0	0	0	0	0	0
Valutakursendring	(1)	20	0	19	0	(313)	0	(313)
Nedskrivninger per 31. desember	25	12 350	78	12 453	1	11 737	65	11 803
Herav: Individuelle nedskrivninger	25	9 521	78	9 624	1	9 207	65	9 273
Individuelle nedskrivninger av periodiserte renter og amortisering	0	710	-	710	0	658	-	658
Gruppenedskrivninger	0	2 119	-	2 119	0	1 872	-	1 872

Note 13 Markedsrisiko

Forutsetninger for beregninger av markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap eller reduserte fremtidige inntekter som følge av endringer i markedspriser eller -kurser. Risikoen oppstår som følge av bankens usikrede transaksjoner og eksponering i valuta-, rente-, råvare-, kreditt- og egenkapitalmarkedene. Risikonivået blir bestemt av volatilitet i markedsprisene og posisjonenes størrelse. Samlet sett representerer markedsrisiko en mindre del av konsernets risiko.

DNB kvantifiserer risiko ved å beregne risikojustert kapital for de enkelte risikoformer og for konsernets samlede risiko, se note 5. Risikojustert kapital for markedsrisiko skal med en sannsynlighet på 99,97 prosent dekke alle potensielle tap knyttet til markedsrisiko. Tidshorisonten i modellen er ett år. Eksponeringene som inngår i modellen kan være enten faktisk eksponering eller rammer, og vurderes konservativt ved at man forutsetter at konsernet er feil posisjonert i forhold til hvordan markedet utvikler seg.

Realiseringstid er tiden det vil ta å realisere posisjonene i svært volatile markeder og varierer fra to dager for de mest handlede valutaene til 250 dager for bankens investeringsportefølje.

Finansielle instrumenter i konsernet eksklusive DNB Livsforsikring er fordelt i 24 porteføljer, mens finansielle eiendeler i DNB Livsforsikring inndeles i åtte porteføljer. Risikojustert kapital for porteføljene beregnes på bakgrunn av forventet verdiutvikling i et instrument eller en indeks. For å beregne det årlige tapet simuleres hvert underliggende instrument gjennom et helt år, for deretter å beregne tapet for hver mulige realiseringsperiode. Deretter beregnes et totaltap, som er summen av tapene for hver ramme, for hver dag i simuleringsåret. Beregningene gjentas 500 000 ganger, og resulterer i en sannsynlighetsfordeling for det største daglige tapet gjennom året. Modellen tar hensyn til samvariasjon mellom de definerte porteføljene. Lavere samvariasjon fører til redusert risikojustert kapital. Se kommentar om diversifisering under.

Beregningen av risikojustert kapital for markedsrisiko i DNB Livsforsikring som vises her er en vurdering av risikoen knyttet til de finansielle instrumentene i DNB Livsforsikring. Beregningen under tar ikke hensyn til forpliktelsene som følge av rentegarantien, forsikringsrisikoen, bufferne som beskytter egenkapitalen eller dynamisk porteføljestyling i DNB Livsforsikring. For nærmere beskrivelse av risiko knyttet til rentegarantien, se note 5.

Markedsrisiko som oppstår i DNB Livsforsikring, behandles som markedsrisiko knyttet til eierskapet i livsforsikringsselskapet. På grunn av rammevilkårene for livsforsikring, som innebærer risikodeling mellom livsforsikringskundene og eieren av livsforsikringsselskapet, er det behov for å måle markedsrisikoen i livsforsikring særskilt.

Markedsrisiko angitt nedenfor inkluderer et fradrag for diversifisering som følge av at det ikke er full samvariasjon mellom porteføljene i kundeporteføljene i DNB Livsforsikring og resten av konsernet. Diversifisering mellom markedsrisiko som oppstår i DNB Livsforsikring og i konsernet for øvrig ble beregnet til 10 prosent i 2011. Diversifiseringseffekten oppstår fordi det er svært usannsynlig at alle tapshendelser inntreffer samtidig.

Total markedsrisiko i konsernet er beregnet til 13,2 milliarder kroner. Denne markedsrisikoen bæres både av forsikringstagerne i DNB Livsforsikring og av DNBs eiere. Kursreguleringsfond og anvendbare tilleggsavsetninger i DNB Livsforsikring som kan anvendes i ett regnskapsår, utgjorde til sammen 5,1 milliarder kroner.

Markedsrisikoen i livsforsikring gikk markant ned mot slutten av året på grunn av en betydelig reduksjon i aksjeeksponeringen. De langsiktige norske swaprentene falt med om lag ett prosentpoeng gjennom 2011. Disse var ved utgangen av 2011 på nivå med rentegarantien til kundene. På lengre sikt vil det begrense DNB Livsforsikrings evne til å ta risiko for å sikre kundene en god avkastning. Det vil i årene fremover være behov for å styrke avsetningene for å møte økt forventet levealder, og næringen er i dialog med myndighetene om hvordan det skal gjennomføres.

Risikojustert kapital for markedsrisiko utenom livsforsikring ble også redusert som følge av lavere aksjeeksponering mot slutten av året. Det var ingen vesentlige endringer i rammene for markedsrisiko i 2011. Markedsverdiendringer på swapkontrakter som inngås i forbindelse med konsernets finansiering av utlån, basisswapper, inngår ikke i målingen av risikojustert kapital for markedsrisiko. Disse kontraktene kan gi betydelige regnskapsmessige effekter fra kvartal til kvartal, men fordi avtalene i stor grad holdes til forfall, vil resultatene jevne seg ut over tid.

Beløp i milliarder kroner	DNB-konsernet	
	2011	2010
Markedsrisiko eksklusive DNB Livsforsikrings kundeportefølje ¹⁾	5,2	5,9
Markedsrisiko i DNB Livsforsikrings kundeportefølje	9,4	14,4
Diversifisering ²⁾	1,4	0,7
Total markedsrisiko	13,2	19,6
Diversifiseringseffekt i prosent	10	3

1) Fra og med 2011 er markedsrisiko for selskapsporteføljene i DNB Livsforsikring rapportert som en del av konsernets markedsrisiko og tall for 2010 er omarbeidet tilsvarende.

2) Diversifiseringseffekten gjelder den risikoreduserende effekten konsernet oppnår ved å arbeide innen flere områder som ikke kan påregnes å medføre uventede tap samtidig.

Note 14 Rentefølsomhet

Rentefølsomhet per tidsperiode

Verdien av poster på og utenfor balansen påvirkes av endringer i rentenivået. Tabellen viser potensielt tap for DNB-konsernet eksklusive DNB Livsforsikring og DNB Baltikum og Polen ved en endring i rentenivået på ett prosentpoeng. Beregningene tar utgangspunkt i en tenkt situasjon hvor renteendringene for samtlige valutaslag går i DNBs disfavør i forhold til konsernets posisjoner. Likeledes antas renteendringene innenfor samtlige tidsintervaller hver for seg å være ufordelaktige for konsernet. Tallene vil således reflektere maksimalt tap for DNB.

Beregningene er gjort med utgangspunkt i konsernets posisjoner per 31. desember og markedsrentene på samme tidspunkt. Tabellen omfatter ikke administrativ renterisiko og renterisiko knyttet til ikke-rentebærende eiendeler.

DNB-konsernet ekskl. DNB Livsforsikring og DNB Baltikum og Polen

Beløp i millioner kroner	Inntil 1 måned	Fra 1 måned inntil 3 måneder	Fra 3 måneder inntil 1 år	Fra 1 år inntil 5 år	Over 5 år	Totalt
31. desember 2011						
NOK	358	25	564	236	557	141
USD	28	16	63	12	2	120
EUR	22	32	52	13	22	10
GBP	12	50	1	8	1	30
SEK	2	4	5	3	1	4
Annen valuta	4	21	43	19	9	52
31. desember 2010						
NOK	53	338	560	275	273	274
USD	28	86	9	6	5	116
EUR	5	26	72	8	43	16
GBP	1	1	1	2	1	1
Annen valuta	8	14	14	19	14	53

Rentefølsomhet per tidsperiode – DNB Livsforsikring

Tabellen viser rentefølsomhet knyttet til DNB Livsforsikrings finansielle omløpsmidler. Tabellen omfatter ikke administrativ renterisiko og renterisiko knyttet til ikke-rentebærende eiendeler. Rentefølsomheten påvirker resultat både til forsikringstagerne og til eier. Sertifikater og obligasjoner som holdes til forfall, regnskapsføres etter amortisert kost og inngår ikke i tabellen.

DNB Livsforsikring

Beløp i millioner kroner	Inntil 1 måned	Fra 1 måned inntil 3 måneder	Fra 3 måneder inntil 1 år	Fra 1 år inntil 5 år	Over 5 år	Totalt
31. desember 2011						
NOK	11	68	99	438	369	985
USD	4	154	1	57	323	224
EUR	3	115	9	117	228	218
GBP	1	24	0	13	80	69
Annen valuta	1	7	0	7	47	47
31. desember 2010						
NOK	7	33	166	461	310	977
USD	0	71	97	61	283	175
EUR	0	134	44	85	206	112
GBP	1	15	0	7	60	51
Annen valuta	2	1	42	10	27	8

Durasjon

DNB Livsforsikring

	31.12.11	31.12.10
Obligasjoner Norge - gjennomsnittlig gjenværende løpetid (år) ¹⁾	3,68	3,42
Obligasjoner utland - gjennomsnittlig gjenværende løpetid (år) ¹⁾	5,95	5,98
Pengemarked - gjennomsnittlig gjenværende løpetid (år) ¹⁾	0,38	0,53
Internasjonal kreditt - gjennomsnittlig gjenværende løpetid (år) ¹⁾	4,91	5,58
Gjennomsnittlig effektiv rente - obligasjoner Norge (prosent) ²⁾	3,64	4,17
Gjennomsnittlig effektiv rente - obligasjoner utland (prosent) ²⁾	2,83	3,25
Gjennomsnittlig effektiv rente - pengemarked (prosent) ²⁾	2,35	2,72
Gjennomsnittlig effektiv rente - internasjonal kreditt (prosent) ²⁾	5,21	4,38

1) Beregningen omfatter alle rentebærende verdipapirer inkludert derivater.

2) For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets markedsverdi. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total markedsverdi som vekt.

Note 14 Rentefølsomhet (forts.)

Rentefølsomhet – forpliktelser til forsikringstagere

DNB Livsforsikring bærer risikoen for å oppfylle de forpliktelsene selskapet har i avtalene med kundene. Finansavkastningen må være stor nok til å møte den garanterte avkastningen som selskapet har forpliktet seg til overfor kunden. I motsatt fall må den manglende avkastningen dekkes ved bruk av kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger, egenkapital eller ansvarlige lån.

Rentegarantien skal oppfylles på årlig basis. Målt i forhold til kundefond har selskapet en gjennomsnittlig rentegaranti på 3,3 prosent. Gjennomsnittlig durasjon for fremtidige utbetalinger var 16 år per 31. desember 2011.

I note 18 fremkommer beskrivelse av en tilstrekkelighetstest utarbeidet i samsvar med IFRS 4 Forsikringskontrakter i forhold til forpliktelser til forsikringstagere per 31. desember 2011.

Note 15 Valutaposisjoner

Tabellen angir netto valutaeksponering per 31. desember medregnet finansielle derivater i henhold til definisjon gitt av Norges Bank. Nettoposisjoner i hver enkelt utenlandsk valuta kan være opptil 15 prosent av ansvarlig kapital. Den aggregerte valutaposisjonen må holdes innenfor 30 prosent av ansvarlig kapital. Valutarisiko vedrørende investeringer i konsernselskaper inngår i valutaposisjonen med balanseført beløp.

Valutarisiko i DNB Livsforsikring oppstår som følge av at selskapet investerer deler av sin verdipapirportefølje og eiendomsportefølje i det internasjonale verdipapirmarkedet. Inneværende valutasikringsstrategi for DNB Livsforsikring innebærer at samlet valutarisiko reduseres til et minimum.

Beløp i millioner kroner	DNB Livsforsikring		DNB-konsernet ekskl. DNB Livsforsikring	
	Netto valutaeksponering		Netto valutaeksponering	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
USD	248	(3 595)	(68)	257
EUR	(115)	(941)	109	134
GBP	25	(745)	16	(1)
SEK	307	73	(52)	248
DKK	0	0	437	(360)
JPY	0	0	(43)	(46)
Øvrige	577	(430)	(140)	204
Sum utenlandsk valuta	1 042	(5 638)	259	435

Note 16 Finansielle derivater

Generelt om bruk av finansielle derivater

Finansielle derivater er avtaler som inngås for å fastsette finansielle verdier i form av rentevilkår, valutakurser og verdi av egenkapital-instrumenter for bestemte perioder. Tilsvarende avtaler vedrørende prising av råvarer og indekser defineres også som finansielle derivater. Derivater omfatter bytteavtaler (swapper), terminkontrakter og opsjoner samt kombinasjoner av disse, herunder også avtaler om fastsettelse av fremtidige rentebetingelser (FRAer), børsnoteerte terminkontrakter (financial futures) og avtaler om overdragelse av verdipapirer. Finansielle derivater i DNB handles for å håndtere likviditets- og markedsrisiko som oppstår som følge av konsernets ordinære virksomhet. I tillegg benytter konsernet finansielle derivater i sin egenhandel.

"Over the counter" (OTC) -derivater er kontrakter som aktørene inngår seg i mellom utenfor børser. Kontraktene skreddersys i henhold til investors ønske både når det gjelder underliggende objekt, antall, pris, betingelser om bortfall og løpetid. Fordelen med OTC-derivater er at en kunde ikke er begrenset til standardiserte kontrakter, og kan handle nøyaktig den posisjonen som kunden ønsker. Ulempen i forhold til det standardiserte markedet er at det kan være vanskelig å finne en motpart, og å få omsatt kontraktene i annenhåndsmarkedet.

Note 16 Finansielle derivater (forts.)

Følgende derivater benyttes for både trading- og sikringsformål i DNB-konsernet:

- **Terminer:** en avtale om å kjøpe eller selge rentebetingelser, valutabeløp, aksjer eller råvarer på et bestemt tidspunkt i fremtiden til en på forhånd avtalt pris. Terminer er skreddersydde kontrakter handlet mellom motparter i OTC-markedet.
- **FRA-kontrakter:** avtale om en rentesats for en fremtidig periode for et bestemt beløp. Når oppgjør skal skje, utveksles kun forskjellen mellom avtalt rente og faktisk markedsrente.
- **Rentefutures:** standardiserte kontrakter om mottak/leveranse av spesifiserte renteinstrumenter på spesifikke datoer til avtalte priser. Kontraktene handles over børs. Verdiene på rentefutures følger prisutviklingen på underliggende renteinstrumenter.
- **Swapper:** transaksjoner der to parter bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en avtalt periode. De fleste swapper er skreddersydde og handles utenfor børs. De viktigste swapformene som handles av DNB er:
 - renteswapper der det byttes enten fra fast til flytende rente eller fra flytende til fast rente
 - rente- og valutaswapper der partene bytter både valuta- og rentebetingelser
 - aksjeswapper der det byttes renteavkastning mot aksjeavkastning.
- **Opsjoner:** avtaler der selgeren gir kjøperen rettighet, men ikke plikt, til enten å kjøpe (call opsjon) eller å selge (put opsjon) en spesifisert mengde av et finansielt instrument eller råvare til en på forhånd avtalt pris. Kjøper betaler en premie til selger for denne rettigheten. Opsjoner handles både som OTC-kontrakter (skreddersøm), og som standardkontrakter.

Tabellen viser de finansielle derivatenes nominelle verdier fordelt på type derivat i tillegg til positive og negative markedsverdier. Positiv markedsverdi blir bokført som eiendel i balansen, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. For nærmere beskrivelse av verdsettelse av finansielle derivater, se Regnskapsprinsipper.

	31. desember 2011			31. desember 2010		
	Nominelle verdier totalt	Positiv markeds-verdi	Negativ markeds-verdi	Nominelle verdier totalt	Positiv markeds-verdi	Negativ markeds-verdi
<i>Beløp i millioner kroner</i>						
Renterelaterte kontrakter						
FRA-kontrakter	2 211 782	1 515	2 076	1 361 446	358	575
Swapper	2 378 628	77 745	43 395	1 400 366	50 580	30 147
OTC-opsjoner, kjøpt og solgt	75 113	245	155	86 915	115	141
Andre OTC-kontrakter	1 562	22	0	1 562	21	0
Sum OTC-derivater	4 667 085	79 527	45 625	2 850 289	51 074	30 863
Sum børsomsatte kontrakter - futures, kjøpt og solgt	11 280	0	0	23 550	0	0
Sum renterelaterte kontrakter	4 678 365	79 527	45 625	2 873 839	51 074	30 863
Valutarelaterte kontrakter						
Terminer	1 017 839	1 887	2 826	955 765	3 366	3 514
Swapper	658 241	34 448	36 454	533 718	29 214	41 909
OTC-opsjoner, kjøpt og solgt	26 586	284	274	24 588	414	402
Sum valutarelaterte kontrakter	1 702 667	36 619	39 554	1 514 072	32 995	45 824
Egenkapitalrelaterte kontrakter						
Terminer	4 264	162	189	4 423	36	463
OTC-opsjoner, kjøpt og solgt	4 336	83	72	8 345	202	210
Sum OTC-derivater	8 600	245	261	12 768	238	673
Futures, kjøpt og solgt	3 715	0	0	9 316	11	37
Opsjoner, kjøpt og solgt	1 864	20	23	511	44	46
Sum børsomsatte kontrakter	5 578	20	23	9 827	55	83
Sum egenkapitalrelaterte kontrakter	14 178	266	285	22 595	292	757
Egenkapitalrelaterte derivater balanseført som aksjer ¹⁾		(230)	(258)		(124)	(645)
Varerelaterte kontrakter						
Swapper	52 996	1 883	1 700	17 172	1 029	1 228
Sum varerelaterte kontrakter	52 996	1 883	1 700	17 172	1 029	1 228
Sikkerhetsstillelser mottatt/avgitt						
Sum sikkerhetsstillelser mottatt/avgitt		(21 372)	(22 540)		(7 110)	(17 156)
Sum finansielle derivater	6 448 206	96 693	64 365	4 427 678	78 156	60 871
<i>Herav:</i>						
<i>Anvendt til sikringsformål</i>	244 619	11 479	1 498	174 360	8 384	1 828
<i>- Renteswapper</i>		10 097	462		7 280	1 046
<i>- Rente- og valutaswapper</i>		1 381	1 036		1 104	782

1) Se note 33 aksjer.

Note 16 Finansielle derivater (forts.)

Bruk av finansielle derivater i DNB Markets

DNB Markets opptre som "market-maker", noe som medfører forpliktelse om å stille både salgs- og kjøpskurs i angitte opsjons-, "forward"- eller "futures"-serier med en maksimal forskjell mellom salgs- og kjøpskurs samt minimum volum. En "market-maker" handler alltid for egen regning. Hensikten med egenhandel i tillegg til å være "market-maker", er å foreta posisjonstaking, det vil si bevisst risikotaking innen valuta-, rente- og egenkapitalområdene for å oppnå fortjeneste som oppstår på grunn av gunstige svingninger i priser, valutakurser og indekser. Arbitrering, det vil si gevinsttaking ved svingninger i priser, kurser og indekser i samme produkt i ulike markeder, er også en del av egenhandelsvirksomheten.

Kundehandel innebærer strukturering og markedsføring av finansielle derivater til kunder slik at de kan overføre, modifisere, ta eller redusere nåværende eller forventet risiko. En stor del av derivattransaksjonene relaterer seg til slik kundehandel.

DNB benytter rente- og valutawapper til å konvertere innlån i valuta til ønsket valuta. Et typisk eksempel er at banken tar opp et lån i euro som byttes til dollar gjennom en basisswap. I dette tilfellet vil banken betale en dollarrente basert på en swapkurve og motta en eurorente som er redusert eller økt med en margin. Marginkravene kan variere mye fra dag til dag og gir volatilitet i resultatmålingen som ikke kan reduseres gjennom økonomiske sikringsforretninger. Økte marginkrav i 2011 økte virkelig verdi av inngåtte kontrakter med 3 031 millioner kroner, mens økte marginkrav gjennom 2010 økte verdien med 567 millioner.

Bruk av finansielle derivater i DNB Livsforsikring

Formålet med bruk av finansielle derivater i DNB Livsforsikring er å kunne investere i og allokere midler i samsvar med selskapets forventninger til markedsutviklingen, gjennom en rask og kostnadseffektiv eiendels- og markedseksponering. Videre gir bruk av derivater mulighet til å foreta aktiv risikostyring, herunder å endre aksje-, rente- og valutarisiko. Se nærmere beskrivelse i note 14 og 15.

Bruk av finansielle derivater i DNB Boligkreditt

Formålet med bruk av finansielle derivater i DNB Boligkreditt er å avdekke og redusere valuta- og renterisiko.

Risiko knyttet til finansielle derivater

Derivater handles i porteføljer der balanseprodukter også handles. Markedsrisikoen på derivatene blir håndtert, overvåket og kontrollert som en integrert del av disse porteføljenes markedsrisiko. Se note 5 og 13. Derivater handles med mange ulike motparter, og de fleste av disse gjør også andre typer forretninger med DNB. Kredittrisikoen som oppstår i forbindelse med handel i derivater inngår i den totale kredittrisikoen i DNB-konsernet. For mange motparter er det inngått nettingavtaler eller bilaterale avtaler om sikkerhetsstillelse, og på den måten reduseres kredittrisikoen. Myndighetenes kapitalkrav tar hensyn til slike avtaler ved at kapitalkravet reduseres. Se note 6 Kredittrisiko for omtale av motpartsrisiko.

Note 17 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser. DNB-konsernet styrer sin likviditet samlet ved at DNB Bank ASA har ansvar for finansieringen av datterselskaper som Nordlandsbanken samt filialer og datterbanker i utlandet. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere målemetoder.

Styret har vedtatt interne rammer for kortsiktige netto likviditetsforfall innenfor ulike tidsperioder. Det foretas stresstesting på ulike løpetider for bankspesifikk krise og systemkrise, og det er etablert en beredskapsplan for håndtering av markedshendelser. I tillegg er det etablert rammer for strukturell likviditetsrisiko som innebærer at utlån til kunder i det alt vesentlige skal finansieres ved innskudd fra kunder, ansvarlig kapital og langsiktige innlån. De langsiktige innlån tas hovedsakelig opp i form av seniorobligasjonslån og obligasjoner med fortrinnsrett. Innskuddsdekningen i konsernet utgjorde 57,8 prosent ved utgangen av 2011, opp fra 54,8 prosent ett år tidligere. Innskuddsdekningen i DNB Bank ASA utgjorde 98,9 prosent ved utgangen av 2011.

Gjennom året var de kortsiktige markedene for innlån gjennomgående gode for banker med god kreditt rating, men med større fokus på korte løpetider. Usikkerheten rundt europeisk statsgjeld bidro til at aktiviteten falt mot slutten av året. God rating i internasjonal sammenheng styrket imidlertid bankens posisjon.

I hovedsak var tilgangen til langsiktig finansiering god i løpet av første halvår for finansielt sterke banker. Usikkerheten rundt europeisk statsgjeld bidro til tidvis store utslag i prisenivåene, og i siste halvdel av året ble det generelt foretatt få transaksjoner i markedet. DNB-konsernet gjennomførte det meste av årets langsiktige finansiering i løpet av første halvår, og for året som helhet ble behovet for langsiktig opplåning tilfredsstillende dekket. Etter årsskiftet har markedet tatt seg opp, og flere større transaksjoner er blitt gjennomført de første ukene i 2012. Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonsinnlån var 4,5 år ved utgangen av 2011, sammenlignet med 3,6 år ett år tidligere. DNB tilstreber en jevn fordeling av forfallsstrukturen for innlånene over den kommende femårsperioden.

Note 17 Likviditetsrisiko (forts.)

Restløpetid per 31. desember 2011 ¹⁾

Beløp i millioner kroner						DNB-konsernet	
	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. inntil 1 år	Fra 1 år inntil 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	224 584						224 584
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	14 741	5 645	5 896	2 393	125		28 800
Utlån til kunder	213 708	109 709	78 904	165 562	714 930	(2 119)	1 280 694
Sertifikater og obligasjoner	4 012	38 393	64 952	53 966	17 401		178 724
Rentebærende verdipapirer, holde til forfall	757	856	3 936	61 141	99 491		166 181
Aksjer						53 311	53 311
Andre eiendeler		1 471		860			2 331
Sum	457 802	156 074	153 687	283 922	831 947	51 192	1 934 625

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	200 670	7 490	6 227	65 419	42		279 849
Innskudd fra kunder	719 795	13 812	4 949	893	73		739 522
Verdipapirgjeld	86 164	138 690	43 490	216 785	136 417		621 546
Annen gjeld m.v.	1 351	3 939				324	5 614
Ansvarlig lånekapital ²⁾		131		85	12 773	10 131	23 120
Sum	1 007 981	164 061	54 666	283 183	149 305	10 455	1 669 651

Finansielle derivater

Finansielle derivater brutto oppgjør							
Innstrømmer	484 935	467 680	334 493	434 340	194 725		1 916 173
Utstrømmer	485 083	469 179	336 215	433 420	198 828		1 922 725
Finansielle derivater netto oppgjør	619	1 348	2 621	15 236	11 720		31 544
Sum finansielle derivater	471	(151)	899	16 156	7 618		24 993

Restløpetid per 31. desember 2010 ¹⁾

Beløp i millioner kroner						DNB-konsernet	
	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. inntil 1 år	Fra 1 år inntil 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	16 198						16 198
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	22 164	19 993	5 603				47 760
Utlån til kunder	167 095	86 549	87 254	181 956	648 961	(1 872)	1 169 943
Sertifikater og obligasjoner	23 999	53 013	76 310	46 641	5 558		205 521
Rentebærende verdipapirer, holde til forfall		50	3 973	57 607	117 831		179 461
Aksjer						73 858	73 858
Andre eiendeler		6 410		974			7 384
Sum	229 457	166 015	173 140	287 178	772 351	71 985	1 700 126

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	128 343	7 636	45 115	76 811	327		258 232
Innskudd fra kunder	628 506	9 803	2 682	434	187		641 612
Verdipapirgjeld	46 045	85 000	100 755	176 274	89 073		497 147
Annen gjeld m.v.	384	3 439				2 624	6 447
Ansvarlig lånekapital ²⁾	239			86	17 082	15 246	32 653
Sum	803 517	105 878	148 552	253 605	106 669	17 870	1 436 091

Finansielle derivater

Finansielle derivater brutto oppgjør							
Innstrømmer	476 955	452 425	234 037	54 244	583		1 218 244
Utstrømmer	479 781	456 054	235 535	54 792	599		1 226 761
Finansielle derivater netto oppgjør	(12)	2 178	7 341	11 659	4 690		25 856
Sum finansielle derivater	(2 838)	(1 451)	5 843	11 110	4 675		17 339

1) Inkluderer ikke verdjusteringer for finansielle instrumenter til virkelig verdi.

2) Forfallstrukturen for ansvarlig lånekapital er basert på endelig forfall og tar ikke hensyn til opsjoner som gir konsernet mulighet for tidligere innfrielse.

Kredittrammer, lånetilsagn og remburs

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
Udisponerte kreditter under 1 år	275 428	224 024
Udisponerte kreditter over 1 år	246 309	191 825

Note 18 Forsikringsrisiko

FORSIKRINGSRISIKO I LIVSFORSIKRING

Risiko i DNB Livsforsikring ASA består av finansiell risiko og forsikringsrisiko, i tillegg til operasjonell risiko og forretningsrisiko. Finansiell risiko består av kreditt- og markedsrisiko, som er risikoen for at finansavkastningen ikke vil være tilstrekkelig til å dekke forpliktelsene selskapet har i avtalene med kundene, se beskrivelse i note 13-15. Forsikringsrisikoen er relatert til endringer i fremtidige utbetalinger på grunn av endringer i forventet levealder og uførhet. Se note 3 Segmenter for resultat, balanse og nøkkeltall for DNB Livsforsikring ASA med datterselskaper.

Analyse av forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen, og forpliktelser til forsikringstagere

	DNB-konsernet ¹⁾	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Forsikringsforpliktelser kunder bærer risikoen	Forpliktelser til forsikringstagere
Balanse per 31. desember 2009	21 337	193 556
Innskudd	2 368	11 680
Avkastning	2 368	13 314
Mottatte reserver	533	3 681
Avgitte reserver	697	2 936
Forsikringsytelser	1 794	11 267
Øvrige endringer	(611)	(2 478)
Balanse per 31. desember 2010	23 506	205 550
Innskudd	3 457	13 324
Avkastning	(1 030)	4 541
Mottatte reserver	508	4 843
Avgitte reserver	985	2 447
Forsikringsytelser	1 330	11 695
Øvrige endringer	(350)	(1 844)
Balanse per 31. desember 2011	23 776	212 271

1) Gjelder utelukkende DNB Livsforsikring.

Beskrivelse av forsikringsproduktene

Selskapet tilbyr tradisjonell livs- og pensjonsforsikring, fondsforsikring og skadeforsikring. I de tradisjonelle produktene benyttes en beregningsrente for å fastsette avsetninger og premier. Høyeste beregningsrente fastsettes av Finanstilsynet. Denne renten benevnes ofte som grunnlagsrenten og er for nye forsikringskontrakter 2,5 prosent. Grunnlagsrenten er kundens årlige rentegaranti. I de fleste fondsforsikringer bærer kunden den finansielle risikoen. Skadeforsikringene er produkter med ytelser relatert til forsikredes liv og helse. Dette er produkter uten overskuddsdeling og med årlig repriming.

Kollektive kontrakter

Kollektiv ytelsespensjon er utbetalinger av pensjoner fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Det kan også avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Ytelsespensjon kan omfatte alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon. Kollektiv ytelsespensjon følger virksomhetsregler innført fra 1. januar 2008, som innebærer at kunden forskuddsvis betaler en årlig premie for renterisiko, forsikringsrisiko og administrasjon. Selskapet har mulighet for å endre premien årlig. Renteoverskudd ut over rentegarantien tildeles kunden i sin helhet. Ved renteresultat fra null prosent og opp til kundens rentegaranti, kan selskapet anvende tilleggsavsetninger for å innfri rentegarantien, ellers skal selskapet dekke underskuddet. Overskudd på risikoresultatet kan enten brukes til å øke risikoutjevningsfondet eller tildeles kundene. Det kan ikke avsettes mer enn 50 prosent av et års overskudd til risikoutjevningsfondet. Underskudd etter bruk av risikoutjevningsfondet skal dekkes av selskapet. Administrasjonsresultatet tilfaller i sin helhet selskapet. For ettårige avtaler med uføre- og etterlattepensjoner uten oppsparing, avregnes risikoresultatet direkte mot selskapet.

Fripoliser oppstår når et medlem trer ut av en pensjonsavtale eller pensjonsavtalen opphører. Opptjente rettigheter på utmeldings- eller opphørstidspunktet videreføres i fripoliser. Fripoliser har en egen overskuddsmodell der kunden skal tildeles minimum 80 prosent av overskuddet. Overskudd til fordeling består av renteresultatet og risikoresultatet. Administrasjonsresultatet tilfaller i sin helhet selskapet.

Kollektiv foreningsforsikring er pensjonsforsikring som foreninger tegner for sine medlemmer. Foreningsforsikringer kan omfatte alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon.

Individuelle kontrakter

Individuelle rente- og pensjonsforsikringer er spareavtaler hvor selskapet skal utbetale månedlige beløp så lenge en person lever, eller til personen når en bestemt alder. Dette omfatter vanligvis alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon.

Individuell kapitalforsikring er kontrakter hvor selskapet ved forsikredes død eller ved oppnådd avtalt alder skal utbetale avtalt beløp. Individuell kapitalforsikring kan også omfatte uførekapital, som er en engangsstønad ved varig uførhet.

For individuelle kontrakter solgt før 1. januar 2008 gjelder gammel overskuddsdeling. Det vil si at rente-, risiko- og administrasjonsresultat inngår som resultat til fordeling mellom kunde og selskap. Kunden skal ha minimum 65 prosent av årlig overskudd. For kontrakter solgt fra og med 1. januar 2008 gjelder nye virksomhetsregler.

Note 18 Forsikringsrisiko (forts.)

Kontrakter der kunden bærer risiko

Innskuddspensjon er kollektive pensjonsavtaler der den ansatte bærer den finansielle risikoen. Det kan kjøpes helt eller delvis sikring på innbetalt beløp.

Individuelle fondsforsikringer er kapitalforsikringer eller renteforsikringer der kunden bærer den finansielle risikoen.

Andre bransjer

Gruppeliv er dødsrisikoforsikringer som arbeidsgiver eller foreninger tegner for sine arbeidstakere eller medlemmer, eventuelt også for deres ektefeller og barn. Forsikringssum utbetales ved forsikredes død. Gruppeliv kan også omfatte uførekapital, som er en engangsstønad ved varig uførhet.

Personalforsikring er ettårige risikoprodukter som bedrifter knytter til sin pensjonsavtale. Det kan være bedriftsgruppeliv eller ulykkesforsikringer. Yrkesskadeforsikringen er lovpålagt for alle bedrifter.

Spesifikasjon av balanseførte forpliktelser til forsikringstagere per 31. desember 2011

DNB-konsernet ¹⁾

Beløp i millioner kroner	Kollektive forsikrings- ordninger - ytelsespensjon			Individuell pensjonssparing		Gruppe- livs- forsikring	Skade- forsikring	Totalt 2011	Totalt 2010
	Privat	Offentlig	Forenings- forsikring	Rente- og pensjons- forsikring	Kapital- forsikring				
Premiereserver	116 730	32 162	3 788	32 259	13 071	290	0	198 300	190 493
Tilleggsavsetninger	2 706	985	142	1 110	229	0	0	5 171	5 694
Kursreguleringsfond	288	24	12	74	10	1	0	409	2 591
Erstatningsavsetning	184	0	17	239	251	476	985	2 152	1 813
Premiefond	3 160	2 489	32	273	0	0	0	5 955	4 752
Pensjonistenes overskuddsfond	17	0	0	0	0	0	0	17	9
Andre tekniske avsetninger	0	0	0	0	0	0	266	266	199
Forpliktelser til forsikringstagere	123 085	35 661	3 991	33 955	13 560	767	1 251	212 271	205 550
Merverdier obligasjoner som holdes til forfall ²⁾								2 444	1 100

1) Gjelder utelukkende DNB Livsforsikring.

2) Merverdier på sertifikater og obligasjoner som holdes til forfall, inngår ikke i balanseførte verdier.

Forsikringsrisiko

Innen livsforsikring er de vesentligste forsikringsrisikoer knyttet til hendelsene dødsfall og uførhet.

Forsikringsrisikoen i DNB Livsforsikring ASA er i varierende grad delt mellom kunder og selskap. For skadeforsikringsproduktene Personalforsikring og enkelte rene risikoprodukter er selskapet eksponert for forsikringsrisiko. For individuelle pensjons- og kapitalforsikringsprodukter solgt etter 1. januar 2008 og kollektive pensjonsavtaler er selskapets risiko inndeckning av et eventuelt negativt risikoresultat. Selskapet godskrives derimot inntil 50 prosent dersom det blir et positivt risikoresultat gjennom avsetning til risikoutjevningssfond. For individuelle forsikringer solgt før 1. januar 2008 inngår risikoresultatet i resultat til fordeling mellom kunder og selskap, der selskapet er berettiget til inntil 35 prosent av årets overskudd.

Risiko for DNB Livsforsikring ASA knyttet til endring i dødelighet er todelt. For dødsrisikodekninger, i hovedsak ektefelle- og barnepensjon, vil redusert dødelighet gi forbedret risikoresultat og lavere avsetningsbehov. For pensjoner under utbetaling vil redusert dødelighet gi lengre utbetalingstid og dermed høyere avsetningsbehov. Oppreserveringsbehov knyttet til forsikringsrisiko vil kunne finansieres av overskudd på fremtidig avkastningsresultat.

DNB Livsforsikring ASA forsterket premiereservene med totalt 764 millioner kroner i 2011 som følge av økt levealder. Avsetningene fordeler seg med 300 millioner kroner for individuell pensjon og 464 millioner kroner for kollektiv pensjon. For individuell pensjon vil det bli avsatt 470 millioner kroner i 2012, og individuell pensjon vil da være fullt oppresvert. For kollektiv pensjon er det behov for ytterligere forsterkninger av premiereserven over de neste årene. Totalt avsetningsbehov kan utgjøre 5-7 prosent av premiereserven avhengig av om en legger til grunn Statistisk Sentralbyrås lav- eller middelalternativ for fremtidig levealderforventninger. Finanstilsynet har generelt gitt uttrykk for at opptrappingsplaner basert på finansiering fra fremtidig renteoverskudd vil tiltales, men samtidig signalisert at det også kan bli nødvendig å belaste resultat til eier. Nivået på avsetningen og lengden på opptrappingsplanen er ikke avklart.

Uførerisiko er i større grad utsatt for endringer over kortere tidsperioder. Avsetninger for inntrufne, ikke oppgjorte skader vurderes fortløpende. Utover det er det ikke identifisert behov for styrking av eksisterende avsetninger knyttet til uførepensjon eller andre uføreprodukter.

For eksisterende kontrakter overvåkes forsikringsrisikoen kontinuerlig gjennom analyse og oppfølging av risikoresultatene innen hver bransje. Selskapet benytter også reassuranse som et instrument for å redusere forsikringsrisikoen. Selskapet har for tiden reassuranseavtaler som dekker katastrofer og store enkelttrisikoen innen kollektiv og individuell forsikring. Reassuranseavtalene innebærer at DNB Livsforsikring ASA står ansvarlig for risiko opp til et fastsatt nivå, og reassurandør dekker overskytende risiko opp til en øvre definert grense.

Note 18 Forsikringsrisiko (forts.)

For å redusere forsikringsrisikoen ved tegning gjennomføres det ved salg av individuelle risikoprodukter en helsevurdering av forsikrede. Individuell helsevurdering gjennomføres også for mindre kollektive ordninger. For salg av uførepensjoner skjer det en innplassering i risiko-klasser etter konkret vurdering av risikoen for den enkelte kunde.

DNB Livsforsikring ASA har sin hovedvirksomhet i Norge. I dette markedet er porteføljen godt diversifisert og uten vesentlig geografisk eller bransjemessig konsentrasjon av risiko.

Risikoresultatet oppstår som følge av at erfaringer knyttet til dødelighet, uførhet og avgangsrisiko avviker fra det som er forutsatt i beregningsgrunnlag for premier og avsetninger. Ved overskudd på risikoresultatet kan overskuddet avsettes til risikoutjevningfond. Risikoutjevningfondet kan ikke overstige 150 prosent av selskapets samlede risikopremier i regnskapsåret. Ved underskudd på risikoresultatet kan risikoutjevningfondet anvendes. Risikoutjevningfondet gjelder ikke risikoforsikringer av høyst ett års varighet, uføre- og etterlattepensjoner uten opptjening, fripoliser eller individuelle kontrakter med gammel overskuddsdeling.

Risikoresultat

DNB Livsforsikring

Beløp i millioner kroner	Kollektive forsikrings- ordninger - ytelsespensjon			Individuell pensjonssparing		Andre bransjer	Totalt 2011	Totalt 2010
	Privat	Offentlig	Forenings- forsikring	Rente- og pensjons- forsikring	Kapital- forsikring			
Risikoresultat								
Risikoresultat i 2011 *)	415	(38)	(21)	(226)	42	(42)	129	
Risikoresultat i 2010	410	133	(24)	(889)	178	(50)		(242)
Sensitiviteter - effekt på risikoresultatet i 2011								
5 prosent reduksjon i dødelighet	(13)	(7)	(1)	(9)	2	8	(20)	
10 prosent økning i uførhet	(131)	(36)	(0)	(12)	(11)	(12)	(202)	
*) Herav:								
Dødsrisiko	74	15	29	1	47	(21)	146	151
Opplevelsesrisiko	(139)	(69)	(11)	(42)	0	0	(261)	(183)
Uførhet	474	7	15	37	(13)	(22)	497	481
Annet	7	9	(54)	(222)	8	0	(252)	(692)

Tabellen viser effekten på risikoresultatet for 2011 ved gitte endringer i dødelighets- eller uføreerfaringene. Kostnaden ved omlegging til nytt beregningsgrunnlag for rente-, pensjons- og foreningsforsikringer er ført under annet.

Varige endringer i beregningsforutsetningene vil medføre behov for endringer i premier og avsetninger. For kollektiv pensjonsforsikring og individuelle kontrakter solgt etter 1. januar 2008 vil økt premiereservekrav kunne finansieres av årets risikoresultat, eller av årets og fremtidig avkastningsresultat. For individuelle kontrakter solgt før 1. januar 2008 kan økt premiereservekrav finansieres av resultat til fordeling, eller av fremtidig resultat til fordeling. Tabellen under viser hvilken effekt endringer i sentrale beregningsforutsetninger har på brutto premiereserve.

Beregningsforutsetning

DNB Livsforsikring

Beløp i millioner kroner	Endring i prosent	Effekt på brutto premiereserve
Dødelighet	-5	+1 915
Uførhet	+10	+2 242

Dødelighet og uførhet

Tabellen viser netto årlig risikopremie for en forsikringssum på 100 000 kroner. For ektefellepensjon er det premien for en årlig ektefellepensjon på 10 000 kroner fra hovedforsikredes død frem til ektefelle er 77 år som er angitt. For uførepensjon er det premien for en årlig uførepensjon på 10 000 kroner frem til 67 år som er angitt.

DNB Livsforsikring

Beløp i kroner	Menn			Kvinner		
	30 år	45 år	60 år	30 år	45 år	60 år
Individuell livsforsikring	136	340	1 447	68	170	724
Individuell uførekapital	223	695	0	333	1 177	0
Individuell uførepensjon	394	1 000	3 229	630	1 900	4 858
Ektefellepensjon innen kollektiv pensjon	20	164	698	17	79	224
Uførepensjon innen kollektiv pensjon	254	556	1 114	388	975	1 672

Premier for individuell uførepensjon er basert på selskapets egne erfaringer og ble sist endret i 2006. Premier for ektefelle- og uførepensjon innen kollektiv pensjon er basert på selskapets egne erfaringer og ble sist endret i 2008.

Note 18 Forsikringsrisiko (forts.)

Rentegaranti

Tabellen viser hvordan gjennomsnittlig rentegaranti for hver bransje har utviklet seg over tid. Rentegarantien er angitt i prosent av premie-reserve, premiefond og tilleggsavsetninger og er målt per 31. desember. Rentegarantien reduseres langsomt hvert år.

Prosent	DNB Livsforsikring			
	2011	2010	2009	2008
Kollektiv pensjon, privat sektor	3,4	3,4	3,5	3,6
Kollektiv pensjon, offentlig sektor	3,1	3,0	3,1	3,1
Individuell pensjon	3,5	3,4	3,5	3,4
Individuell kapital	2,7	2,8	3,1	3,3
Kollektiv foreningspensjon	4,1	4,0	4,1	4,1
Totalt	3,3	3,3	3,4	3,5

Tilstrekkelighetstest

Selskapet har i henhold til IFRS 4 vurdert om selskapets avsetninger står i forhold til forpliktelsene overfor kundene. Dersom testen viser at premiereservene er for lave til å bære de fremtidige forpliktelsene selskapet har, skal differansen regnskapsføres ved testtidspunktet. Tilstrekkelighetstesten blir gjennomført kvartalsvis.

Alle pristariffer som selskapet benytter, baserer seg på erfaringer innen produktsegment eller bransje. Produkter vil dermed kunne ha forskjellige grunnlagsrenter, dødelighets- og uførhetsantagelser, samt forskjellige omkostninger. Tilstrekkelighetstesten vurderer marginene i tariffene.

Risikofri rente beregnes med basis i observerbare norske swap-renter. Det antas at risikofri rente konvergerer mot et langsiktig makro-økonomisk rentepunkt. Realistisk verdi av forpliktelsene beregnes som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer fra forsikringskontraktene, gitt risikofri rentekurve.

Tilstrekkelighetstesten indikerte ikke noe behov for ytterligere avsetninger for forpliktelser overfor forsikringstagerne per 31. desember 2011.

Soliditetskapital

Soliditetskapitalen består av kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger, sikkerhetsfond, egenkapital, ansvarlige lån, fondsobligasjoner og mer-verdier på obligasjoner som holdes til forfall. Alle disse elementene, med unntak av risikoutjevningssondet og deler av sikkerhetsfondet, kan benyttes for å oppfylle avkastningsgarantien på forsikringsmidlene.

Beløp i millioner kroner	DNB Livsforsikring	
	31.12.11	31.12.10
Kursreguleringsfond	409	2 591
Tilleggsavsetninger	5 171	5 694
Sikkerhetsfond	196	158
Risikoutjevningssondet	821	661
Egenkapital	13 667	11 752
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	2 503	2 492
Merverdi obligasjoner som holdes til forfall	2 444	1 100
Sum soliditetskapital	25 211	24 448
Avkastningsgaranti på forsikringsmidlene ¹⁾	7 044	6 821

1) Avkastningsgaranti knyttet til kontrakter ved utgangen av perioden.

Kapitaldekning

Kapitaldekningsreglene regulerer forholdet mellom selskapets ansvarlige kapital og investeringsrisikoen på balansens aktivaside. Livsforsikringselskapene er underlagt krav om minstenivå for kapitaldekning på 8 prosent. DNB Livsforsikring ASA hadde ved utgangen av 2011 en kapitaldekning på 15,3 prosent, mot 11,0 prosent ved utgangen av 2010. Kjernekapitaldekningen utgjorde 13,9 prosent, mot 9,7 prosent ett år tidligere.

Risikovektet volum og ansvarlig kapital

Beløp i millioner kroner	31. desember 2011		DNB Livsforsikring	
	Balanseført	Vektet	Balanseført	Vektet
Sum eiendeler	258 188	97 133	247 465	113 607
Ansvarlig kapital				
Kjernekapital		13 521		10 980
Netto tilleggskapital		1 348		1 572
Finansfradrag		0		0
Tellende ansvarlig kapital		14 869		12 552
Kapitaldekningskrav		7 771		9 089
Overdekning		7 098		3 463

Note 18 Forsikringsrisiko (forts.)

Nytt regelverk for å sikre tilstrekkelig solvens i forsikringselskapene, Solvens II, vil bli innført om noen år. Reglene vil få vesentlig betydning for utforming av produkter, behov for kapitalisering og lønnsomhet i bransjen i de nærmeste årene. Regelverket er fremdeles under utforming, spesielt knyttet til implementering i norsk lov. Et vesentlig moment er hvordan diskonteringsrente for å beregne forsikringsmessige forpliktelser skal fastsettes. I tillegg gjenstår arbeid med å tilpasse norske produktregler på enkelte områder, herunder utforming av fremtidige tjenestepensjonsprodukter. Fripoliser kommer i en særstilling i forhold til Solvens II regelverket når det gjelder krav til solvenskapital. Dette i første rekke som følge av at livselskapene ikke har muligheten til å prise rentegarantien på årlig basis. Kompensasjon for å stille rentegaranti godtgjøres selskapet ved overskuddsdeling mellom kunde og eier.

Solvensmarginkapital

Solvensmarginkapitalen måles mot solvensmarginkravet, som er knyttet opp til selskapets forsikringsmessige forpliktelser. Kravet til livsforsikringselskapenes solvensmarginkapital er regulert i forskrift om beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital, fastsatt av Finansdepartementet 19. mai 1995.

Beløp i millioner kroner	DNB Livsforsikring	
	31.12.11	31.12.10
Tellende ansvarlig kapital	14 869	12 552
Tilleggsavsetninger (50 prosent)	2 585	2 847
Risikoutjevsningsfond (50 prosent)	411	331
Sikkerhetsavsetning i skadeforsikring (utover 50 prosent av minstekrav)	88	71
Solvensmarginkapital	17 953	15 800
Solvensmarginkrav	9 332	8 838

FORSIKRINGSRISIKO I SKADEFORSIKRING

DNB Skadeforsikring ble etablert i 2008. Skadeforsikringsrisikoen økte gjennom 2011 som følge av vekst i forsikringsporteføljen. Premieporteføljen utgjorde 1 486 millioner kroner ved utgangen av 2011. Over 98 prosent av premieporteføljen er tilknyttet personmarkedet. Produkter tilbys små og mellomstore bedrifter i begrenset utstrekning.

Risiko i DNB Skadeforsikring omfatter forsikrings-, markeds-, kreditt-, operasjonell og forretningsrisiko. Forsikringsrisikoen omfatter risiko for tap som følge av at forsikringspremien ikke dekker fremtidige skadeutbetalinger. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. En varig endring av skadefrekvensen, som for eksempel endret kundeadferd og nye skadetyper, vil ha størst påvirkning på lønnsomheten. Erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer, blant annet av antall store skader og inflasjon. Eksponeringen for naturskader begrenses gjennom selskapets obligatoriske medlemskap i Norsk Naturskadepool. Mangel på risikospredning når det gjelder risikotype og forsikringssum, geografisk plassering og art av virksomhet som forsikringen dekker kan også ha negativ innvirkning på forsikringsrisikoen.

DNB Skadeforsikring har etablert et reassuranseprogram for å bidra til at resultateffekten av spesielt store skader utjevnes. Programmet er tilpasset selskapets totalrisiko, det vil si summen av forsikrings-, markeds- og kredittisiko. Risikoutnyttelsen måles opp mot både gjeldende Solvency I-regelverk og det kommende Solvency II-regelverket.

DNB Skadeforsikring hadde i 2011 et Excess of Loss-program som dekket enkeltskader og hendelser over gitte størrelser innenfor de ulike produktgruppene. Programmet var tilpasset risikoprofilen i porteføljen, og var fordelt på flere reassurandører for å spre risiko. I tillegg til Excess of Loss-kontrakter ble det inngått proporsjonale kontrakter for 2011. Dette ble gjort for bedriftsproduktene og brann- og kombinert produktene til personmarkedet og skal medføre at produktene med størst svingingsrisiko i porteføljen får mer forutsigbare resultater. Selskapets reassuranseprogram bidro positivt til selskapets resultater i 2011.

Forsikringsrisikoen overvåkes kontinuerlig gjennom oppfølging av lønnsomhet på alle produkter. Samtidig foretas det en kvartalsvis evaluering av erstatningsavsetningene.

Note 19 Netto renteinntekter

Beløp i millioner kroner				DNB-konsernet		
	2011			2010		
	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost ¹⁾	Totalt	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost ¹⁾	Totalt
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	979	373	1 353	1 163	393	1 557
Renter av utlån til kunder	4 062	44 599	48 661	4 839	37 263	42 102
Renter av nedskrevne engasjementer	0	548	548	0	611	611
Renter av sertifikater og obligasjoner	3 834	0	3 834	3 795	0	3 795
Renter av sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	-	2 859	2 859	-	2 961	2 961
Etableringsprovisjoner m.v.	10	282	292	4	283	287
Andre renteinntekter	127	2 402	2 528	79	2 002	2 081
Sum renteinntekter	9 012	51 063	60 075	9 880	43 514	53 395
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	3 980	446	4 426	4 316	691	5 008
Renter på innskudd fra kunder	1 366	12 576	13 942	1 138	9 848	10 986
Renter på verdipapirgjeld	3 457	8 660	12 118	2 469	6 256	8 725
Renter på ansvarlig lånekapital	72	543	616	68	599	667
Andre rentekostnader ²⁾	3 374	347	3 721	3 745	828	4 573
Sum rentekostnader	12 250	22 573	34 823	11 736	18 223	29 959
Netto renteinntekter	(3 238)	28 490	25 252	(1 855)	25 292	23 436

1) Inkluderer sikrede poster.

2) Andre rentekostnader inkluderer rentjusteringer som følge av inngåtte renteswapper. Derivater blir vurdert til virkelig verdi.

Note 20 Renter på enkelte balanseposter

	DNB-konsernet ¹⁾			
	Gjennomsnittlig rente i prosent ²⁾		Gjennomsnittlig volum i millioner kroner	
	2011	2010	2011	2010
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,57	1,08	237 323	143 893
Utlån til kunder	4,06	3,73	1 212 423	1 146 549
Sertifikater og obligasjoner	3,08	2,24	124 376	169 733
Gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	1,35	1,53	328 339	327 865
Innskudd fra kunder	2,02	1,79	689 072	615 055
Verdipapirgjeld	2,15	1,65	564 788	529 731

1) Gjelder DNB-konsernet eksklusive DNB Livsforsikring.

2) Gjennomsnittlig rente i prosent er beregnet som samlet rentebeløp i kroner for de konkrete produkter sett i forhold til den tilhørende gjennomsnittlige kapitalen.

Note 21 Netto provisjonsinntekter

	DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	2011	2010
Provisjonsinntekter fra betalingsformidling	2 984	2 957
Provisjonsinntekter fra fondsforvaltning	1 115	1 096
Provisjonsinntekter fra verdipapirtjenester	311	295
Provisjonsinntekter fra verdipapiromsetning	254	303
Emisjonsinntekter	454	608
Interbankprovisjoner	92	97
Provisjonsinntekter fra kredittformidling	488	474
Provisjonsinntekter fra salg av forsikringsprodukter	2 468	2 579
Andre provisjonsinntekter fra banktjenester	968	851
Sum provisjonsinntekter m.v.	9 135	9 261
Provisjonskostnader ved betalingsformidling	1 049	1 112
Provisjonskostnader ved fondsforvaltning	133	121
Provisjonskostnader ved verdipapirtjenester	122	112
Interbankprovisjoner	130	140
Provisjonskostnader ved kredittformidling	93	48
Provisjonskostnader ved salg av forsikringsprodukter	124	137
Andre provisjonskostnader ved banktjenester	605	550
Sum provisjonskostnader m.v.	2 256	2 220
Netto provisjonsinntekter	6 879	7 040

Note 22 Andre inntekter

	DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	2011	2010
Inntekter fra leide/eide lokaler	222	66
Provisjonsinntekter fra eiendomsomsetning	1 012	860
Øvrige driftsinntekter ¹⁾	540	1 638
Sum andre inntekter	1 775	2 565

1) I andre kvartal 2010 ble det bokført en gevinst ved fusjon av betalingsformidlingsselskapet Nordito og danske PBS Holding på til sammen 1 170 millioner kroner.

Note 23 Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	2011	2010
Valuta og finansielle derivater	7 164	3 450
Sertifikater og obligasjoner	387	593
Aksjer	(221)	(42)
Andre finansielle eiendeler	(262)	0
Finansiell gjeld	(224)	(216)
Netto gevinster på finansielle instrumenter, trading	6 845	3 784
Utlån til virkelig verdi	205	1
Sertifikater og obligasjoner	21	(54)
Aksjer	(26)	624
Finansiell gjeld	(195)	(438)
Netto gevinster på finansielle instrumenter, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	5	133
Finansielle derivater, sikring	10 336	(3 961)
Finansielle eiendeler, sikret	(46)	(20)
Finansiell gjeld, sikret	(10 603)	3 992
Netto gevinster sikrede poster ^{1) 2)}	(313)	11
Finansielle garantier	603	646
Mottatt utbytte	521	387
Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi ³⁾	7 661	4 961

- 1) For finansiell gjeld som er sikret vurderes den sikrede risikoen til virkelig verdi, mens resten av instrumentet vurderes til amortisert kost. Sikringsderivater vurderes til virkelig verdi. Verdiendring som følger av sikret risiko presenteres på linjen "Finansielle derivater, sikring".
- 2) DNB-konsernet benytter sikringsbokføring for lange innlån i valuta i DNB Boligkreditt og DNB Bank ASA. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom valuta og rentestruømmen og sikringsforretningen. På låneopptakstidspunktet gjør DNB Markets en vurdering av om det skal inngås en sikringsforretning for det aktuelle innlånet basert på konsernets valutaposisjoner, og den underliggende renteeksponeringen knyttet til lånet. Sikringsforretningene som inngås dokumenteres. Kronedelen av en sikringsforretning vil for bankens vedkommende ha en eksponering mot en 3-måneders rente. For DNB Boligkreditt gjøres det sikringsforretninger som reduserer renterisikoen på kronedelen av sikringsforretningene ytterligere. Det benyttes ikke sikringsbokføring for disse forretningene.
- 3) Det var spesielt høye inntekter fra markedsverdiendringer på valuta og renteinstrumenter i 2011. Disse inntektene vil være høye i konsernet når finansmarkedene er volatile, men inntektene reverseres over instrumentenes løpetid. I mer stabile markeder vil markedsverdiene reduseres.

Note 24 Lønn og andre personalkostnader

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	2011	2010
Lønnskostnader ¹⁾	7 594	7 071
Arbeidsgiveravgift	985	1 025
Pensjonskostnader ¹⁾	989	448
Omstillingskostnader	11	36
Andre personalkostnader	701	680
Sum lønn og andre personalkostnader	10 279	9 259
*) Herav:	Ordinær lønn	6 078
	Resultatbasert lønn	1 343
		5 744
		1 206

- 1) Pensjonskostnadene ble redusert med 367 millioner kroner i første kvartal 2010 som følge av tilbakeføring av avsetning til avtalefestet pensjon.

Note 25 Andre kostnader

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	2011	2010
Honorarer ¹⁾	1 775	1 437
IT-kostnader	1 658	1 635
Porto og telekommunikasjon	370	377
Rekvisita	105	99
Markedsføring og informasjon	949	812
Reisekostnader	277	244
Kompensasjon til Posten Norge for utførte tjenester	167	151
Opplæring	75	75
Driftskostnader eiendommer og lokaler ²⁾	1 383	1 280
Driftskostnader maskiner, transportmidler og inventar	146	151
Øvrige driftskostnader	816	735
Sum andre kostnader	7 722	6 995

1) Honorarer knyttet til systemutvikling utgjorde 1 157 millioner kroner i 2011 og 986 millioner i 2010.

2) Kostnader for leide lokaler utgjorde 1 070 millioner kroner i 2011 og 1038 millioner i 2010.

Note 26 Avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler ¹⁾

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	2011	2010
Avskrivninger maskiner, inventar og transportmidler	1 052	967
Øvrige avskrivninger materielle og immaterielle eiendeler	658	640
Nedskrivning aktivert systemutvikling	212	354
Goodwillnedskrivninger ²⁾	190	194
Øvrige nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	60	103
Sum avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	2 172	2 256

1) Se note 40 Immaterielle eiendeler og note 42 Varige driftsmidler.

2) For året 2011 ble det resultatført goodwillnedskrivninger på 190 millioner kroner i DNB Baltikum og Polen. For året 2010 ble det resultatført goodwill-nedskrivninger på 194 millioner kroner i Svensk Fastighetsförmedling AB.

Note 27 Pensjoner

Beskrivelse av pensjonsordningene

DNB-konsernet hadde frem til utgangen av 2010 ytelsesbasert tjenstepensjon for alle ansatte i Norge i form av en kollektiv pensjonsforsikring dekket i DNB Livsforsikring. Pensjonsytelsene omfattet alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon og supplerte ytelsene fra Folketrygden. Full pensjon krevde en opptjeningsstid på 30 år og ga rett til alderspensjon på differansen mellom 70 prosent av lønn og beregnet ytelse fra Folketrygden. Ordningen oppfylte kravene i Lov om foretakspensjon.

Ytelsespensjonsordningen for alders- og uførepensjon for ansatte i Norge ble lukket per 31. desember 2010. Nyansatte fra 1. januar 2011 inngår i en ny innskuddspensjonsordning for alderspensjon og en ny ytelsespensjonsordning for uføredækninger. Konsernet har ikke innskuddspensjonsordning for lønn over 12G, folketrygdens grunnbeløp. Premiesatsene for innskuddspensjonen følger lovens maksimum:

- Lønn tilsvarende 1 til 6 ganger G: 5 prosent
- Lønn tilsvarende 6 til 12 ganger G: 8 prosent

I tillegg er om lag 530 ansatte fra tidligere Postbanken dekket gjennom en lukket, kollektiv pensjonsavtale i Statens Pensjonskasse.

Konsernet har også forpliktelser knyttet til lønn over 12 ganger folketrygdens grunnbeløp, G, og avtaler om førtidspensjonering. Pensjonsforpliktelsene knyttet til lønn over 12G og førtidspensjonering finansieres over driften i selskapene. Topplønnpensjonsordningen ble lukket for medarbeidere ansatt etter 30. juni 2008. Ytterligere begrensninger ble foretatt per 30. april 2011. De som på det tidspunktet ikke hadde lønn over 12G kan ikke komme inn i ordningen selv om de på et senere tidspunkt passerer 12G i lønn. Fra 1. juli 2011 er ansatte med lønn over 12G dekket av en egen dødsrisikoforsikring som utgjør 2,9 ganger årslønn, maksimert til 80G.

Fra 1. januar 2011 opphørte pensjonsdekningene for ektefelle- og barnepensjon. Disse ble erstattet av økt forsørger- og barnetillegg i gruppe-livsforsikringen fra samme tidspunkt. For ansatte som er født før 1. januar 1956 og som dør som pensjonist vil det fortsatt være ektefelle-pensjonsdekning.

Note 27 Pensjoner (forts.)

Konsernets norske selskaper har vært med i ordningen om avtalefestet pensjon, AFP, for bank- og finansnæringen. Det er i tillegg avtale om AFP etter regler for statlig sektor for ansatte med medlemskap i Statens Pensjonskasse. Avtalefestet pensjon var en tidligpensjonsordning som ga pensjon til ansatte i alderen 62 til 66 år og var tilpasset at Folketrygden ga alderspensjon fra 67 år.

Stortinget vedtok i februar 2010 lov om finansiering av ny avtalefestet pensjon, AFP, med virkning fra og med 2011. Gammel AFP-ordning gjelder kun for ansatte som tok ut AFP før vedtaket, samt for dem som fylte 62 år og som valgte å ta ut AFP før ordningen opphørte fra 30. november 2010.

Den nye AFP-ordningen er en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb. Ytelsene i den nye ordningen anses som vesentlig forskjellig fra gammel ordning, og overgangen til den nye ordningen var dermed ikke å anse som en planendring, men en avkortning og et oppgjør av gammel ordning. Ansatte som ikke tilfredsstilte betingelsene for å ta ut AFP etter gammel ordning i 2010, har ingen fremtidige rettigheter i ordningen. Effekten av å fjerne forpliktelsen for ansatte født etter 30. november 1948, inklusive tilhørende estimatavvik og arbeidsgiveravgift, var 367 millioner kroner. Beløpet ble inntektsført i 2010 og reduserte pensjonskostnadene.

Ny AFP-ordning skal regnskapsføres som en ytelsesbasert flerforetaksordning og vil bli finansiert gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G. Premien for 2012 er fastsatt til 1,75 prosent (2011: 1,4 prosent). Det foreligger fortsatt ikke tilgjengelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen. Kostnaden ved den nye ordningen antas å bli minst like høy som tidligere AFP-kostnad for konsernet. Alle norske selskaper i DNB-konsernet er tilsluttet den nye AFP-ordningen. For medlemmer i Statens Pensjonskasse vil AFP-ordningen videreføres uendret i 2012.

Pensjonskostnader og -forpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift. Det er ikke avsatt for arbeidsgiveravgift i pensjonsordninger der pensjonsmidlene overstiger pensjonsforpliktelsene.

Datterselskaper og filialer utenfor Norge har egne ordninger for sine ansatte, som i hovedsak er innskuddsbaserte pensjonsordninger. Pensjonskostnaden for ansatte utenfor Norge utgjør 127 millioner kroner av konsernets samlede pensjonskostnad på 989 millioner.

Økonomiske forutsetninger som er benyttet ved beregning av pensjonskostnader og -forpliktelser:

Økonomiske forutsetninger	Kostnader		DNB-konsernet	
	2011	2010	Forpliktelser	Forpliktelser
Prosent	2011	2010	31.12.11	31.12.10
Diskonteringsrente ¹⁾	4,1	4,4	2,6	4,1
Forventet avkastning ²⁾	5,5	5,6	4,1	5,5
Forventet lønnsregulering	4,00	4,25	3,50	4,00
Forventet G-regulering	3,75	4,00	3,25	3,75
Forventet pensjonsregulering	2,00	2,25	1,75	2,00
Uttakstilbøyelighet AFP	Faktisk uttak	Faktisk uttak	Faktisk uttak	Faktisk uttak
Demografiske forutsetninger om dødelighet ³⁾	K2005	K2005	K2005	K2005

1) Forutsetningen om diskonteringsrente er fastsatt ut fra 10-års statsobligasjonsrente på balansedagen med et tillegg for å hensynta relevant løpetid for forpliktelsene.

2) Den forventede avkastningen på pensjonsmidlene ble beregnet ved å vurdere forventet avkastning på eiendelene som inngår i nåværende investeringspolicy. Forventet gevinst på fastrenteinvesteringer er basert på brutto gevinst ved innløsning på balansedatoen. Forventet avkastning på egenkapital- og eiendomsinvesteringer reflekterer langsiktige realavkastninger forventet i de respektive markeder.

3) Konsernets pensjonskostnader og -forpliktelser er basert på dødelighetsgrunnlaget K2005 utarbeidet av Finansnæringens Fellesorganisasjon. K2005 er et tariffgrunnlag for statistiske forutsetninger om befolkningsdødelighet.

Note 27 Pensjoner (forts.)

Pensjonskostnader

Beløp i millioner kroner	2011			DNB-konsernet 2010		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	436	66	502	400	50	450
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	521	66	587	500	86	586
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	(544)	0	(544)	(537)	0	(537)
Planendring	0	0	0	(5)	(348)	(352)
Amortisering av ikke-resultatførte estimatavvik	121	(57)	65	5	1	6
Administrasjonskostnader	50	0	50	41	0	41
Arbeidsgiveravgift	63	18	82	54	18	72
Risikopremie	-	68	68	-	85	85
Avtalefestet pensjon, ny ordning	-	48	48	-	-	0
Sum ytelsesbaserte ordninger	648	210	858	458	(106)	352
Innskuddsbaserte ordninger			131			96
Netto pensjonskostnader			989			448

Pensjonsforpliktelser

Beløp i millioner kroner	31.12.11			DNB-konsernet 31.12.10		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Påløpte pensjonsforpliktelser	13 322	1 777	15 098	11 118	1 662	12 781
Beregnet effekt av fremtidig lønnsregulering	2 373	263	2 637	2 276	356	2 632
Sum pensjonsforpliktelser	15 695	2 040	17 735	13 394	2 019	15 413
Verdi av pensjonsmidlene	(10 727)	0	(10 727)	(10 178)	0	(10 178)
Netto pensjonsforpliktelser	4 969	2 040	7 009	3 217	2 019	5 235
Ikke-resultatførte estimatavvik	(4 876)	(159)	(5 035)	(2 855)	101	(2 754)
Arbeidsgiveravgift	696	284	980	440	276	716
Sum balanseførte pensjonsforpliktelser	789	2 165	2 953	801	2 396	3 197
Herav: Balanseførte ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser			3 125			3 361
Balanseførte ytelsesbaserte pensjonseiendeler			171			164

Pensjonsforpliktelser

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	2011	2010
Inngående balanse	15 413	14 272
Overgang innskuddspensjon	(118)	0
Årets opptjening	502	450
Årets rentekostnad	587	586
Utbetaling til pensjonister	(732)	(665)
Planendring	0	(232)
Ikke-resultatførte estimatavvik	2 082	1 002
Utgående balanse	17 735	15 413

Pensjonsmidler

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	2011	2010
Inngående balanse	10 178	9 892
Overgang innskuddspensjon	(39)	0
Forventet avkastning	544	537
Innbetaling premier	575	584
Utbetaling pensjoner	(460)	(411)
Planendring	0	0
Ikke-resultatførte estimatavvik	(35)	(382)
Administrasjonskostnader	(37)	(42)
Utgående balanse	10 727	10 178

Premieoverføringer i 2012 anslås til 625 millioner kroner. Utbetalinger over drift forventes å utgjøre 220 millioner kroner.

Historisk utvikling

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet				
	31.12.11	31.12.10	31.12.09	31.12.08	31.12.07
Brutto pensjonsforpliktelser ¹⁾	18 715	16 129	14 870	15 696	14 996
Brutto pensjonsmidler	(10 727)	(10 178)	(9 892)	(9 443)	(8 831)
Ikke-regnskapsførte forpliktelser	(5 035)	(2 754)	(1 103)	(2 279)	(2 060)
Netto balanseførte pensjonsforpliktelser	2 953	3 197	3 875	3 975	4 105

1) Brutto pensjonsforpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

Note 27 Pensjoner (forts.)

Medlemmer

	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
Antall personer som er med i pensjonsordningene	14 954	15 909
- herav i ytelsesordninger	9 042	10 164
- herav pensjonister og uføre	5 912	5 745
- herav med innskuddspensjon	2 142	672

Plassering av pensjonsmidlene

Tabellen nedenfor viser prosentvis plassering av pensjonsmidlene i de kollektive pensjonsordningene som administreres av DNB Livsforsikring. DNB Livsforsikring administrerer 9 143 millioner kroner av konsernets totale pensjonsmidler. Bokført avkastning av eiendelene i kollektivporteføljen administrert av DNB Livsforsikring ble 3,2 prosent i 2011 og 6,2 prosent i 2010.

	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
<i>Prosent</i>		
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	15	15
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	35	33
Pengemarked	23	12
Aksjer	8	21
Eiendom	18	18
Annet	1	2
Sum	100	100

Sensitivitetsanalyse pensjonsberegning

Følgende estimater er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2011, forutsatt at alle andre parametre er konstante. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	DNB-konsernet							
	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst/ grunnbeløp		Årlig regulering av pensjoner		Fratredelsesrate	
<i>Endring i prosentpoeng</i>	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %
Prosentvis endring i pensjon								
Pensjonsforpliktelse (PBO)	15 - 17	15 - 17	9 - 11	9 - 11	11 - 13	11 - 13	1 - 2	1 - 2
Periodens netto pensjonskostnader	16 - 18	17 - 19	19 - 21	17 - 19	17 - 19	15 - 17	1 - 2	1 - 2

Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen. Ett prosentpoengs endring i diskonteringsrenten vil gi en endring i pensjonsforpliktelsen i størrelsesorden 15 til 17 prosent.

En økning i lønnsregulering og regulering av pensjon, vil også medføre en økning i pensjonsforpliktelsen. En endring i lønnsvekst og G-regulering på ett prosentpoeng vil gi en forventet endring på rundt 9 til 11 prosent, mens en tilsvarende endring i pensjonsregulering vil gi en effekt på 11 til 13 prosent.

Note 28 Antall ansatte/årsverk

	DNB-konsernet	
	2011	2010
Antall ansatte per 31. desember	14 072	13 365
- herav antall ansatte i utlandet	4 674	4 391
Antall årsverk per 31. desember	13 620	13 021
- herav antall årsverk i utlandet	4 560	4 338
Gjennomsnittlig antall ansatte	13 641	13 485
Gjennomsnittlig antall årsverk	13 250	13 131

Note 29 Skattekostnad

Skattekostnad		DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		2011	2010
Betalbar skatt		1 791	5 199
Endring utsatt skatt		3 632	(1 078)
Sum skattekostnad		5 423	4 121
Avstemming av skattekostnad mot ordinært resultat før skatt			
<i>Beløp i millioner kroner</i>		2011	2010
Resultat før skatt		18 407	18 108
Forventet inntektsskatt etter nominell sats (28 %)		5 154	5 070
Skatteeffekt av forskjellig skattesats i andre land		316	60
Skatteeffekt av gjeldsrentefordeling mot utenlandske filialer		84	57
Skatteeffekt av skattefrie aksjeinntekter		(334)	(1 683)
Skatteeffekt av andre skattefrie inntekter og ikke fradragberettigede kostnader		11	57
Skatt beregnet på ikke-anvendbare skattemessige underskudd ¹⁾		382	459
Skatt vedrørende tidligere år ²⁾		(190)	101
Skattekostnad		5 423	4 121
Effektiv skattesats		29 %	23 %

1) Utsatt skatt for skattereduserende forskjeller (hovedsakelig fremførbare underskudd) i datterselskaper blir ikke balanseført med mindre konsernet kan sannsynliggjøre fremtidig utnyttelse av disse skatteposisjonene.

2) Av dette beløpet utgjør 440 millioner kroner inntektsføring av ikke balanseført utsatt skattefordel vedrørende tidligere år.

Skatteeffekt av forskjellig skattesats i andre land

Konsernet driver virksomhet i forskjellige land med ulik skattesats fra Norge (28 prosent). Den største forskjellen er knyttet til konsernets virksomhet i USA.

Skatteeffekt av gjeldsrentefordeling mot utenlandske filialer

Etter norsk skatterett skal eksterne rentekostnader fordeles mellom virksomheten i Norge og de utenlandske filialene forholdsmessig etter samlede eiendeler i de respektive enheter. Dette fører til et tillegg eller fradrag i norsk inntekt.

Skatt beregnet på ikke-anvendbare skattemessige underskudd

Det blir ikke beregnet utsatt skatt på skattemessige underskudd dersom konsernet anser den fremtidige verdien av disse som usikre.

Note 29 Skattekostnad (forts.)

Utsatt skattefordel/(utsatt skatt)

DNB-konsernet

Det beregnes 28 prosent utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller (Norge)

Beløp i millioner kroner

2011 2010

Årets bevegelser i utsatt skattefordel/(utsatt skatt)

Utsatt skattefordel/(utsatt skatt) per 1. januar	799	(279)
Endring ført mot resultat	(3 632)	1 078
Endring som følge av konsernbidrag til datterselskap	(1 421)	0
Utsatt skattefordel/(utsatt skatt) per 31. desember	(4 254)	799

Utsatt skattefordel og utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller:

Beløp i millioner kroner

31.12.11 31.12.10

Utsatt skattefordel

Driftsmidler	42	(791)
Netto pensjonsforpliktelser	2	856
Finansielle instrumenter ¹⁾	90	(550)
Netto andre skattereduserende midlertidige forskjeller	41	(276)
Fremførbart underskudd/ubenyttet kreditfradrag	468	1 676
Sum utsatt skattefordel	643	915

Utsatt skatt

Driftsmidler	766	6
Netto pensjonsforpliktelser	(832)	0
Finansielle instrumenter ¹⁾	5 119	32
Netto andre skatteøkende midlertidige forskjeller	539	78
Fremførbart underskudd/ubenyttet kreditfradrag	(695)	0
Sum utsatt skatt	4 897	116

Utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører endring i følgende midlertidige forskjeller:

Beløp i millioner kroner

2011 2010

Driftsmidler	(73)	(77)
Pensjoner	22	192
Finansielle instrumenter	4 447	(426)
Andre midlertidige forskjeller	144	272
Fremførbart underskudd/ubenyttet kreditfradrag	(908)	(1 039)
Utsatt skatt	3 632	(1 078)

1) En betydelig del av finansielle instrumenter blir i finansregnskapet vurdert til markedsverdi, mens i skatteregnskapet behandles de etter realisasjonsprinsippet. Det kan gi store forskjeller mellom regnskapsmessig resultat og beregnet skattemessig resultat for det enkelte regnskapsår, spesielt i år med store bevegelser i rente- og kursnivåer. Forskjellene utlignes over tid.

Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt knyttet til fremførbart underskudd/ubenyttet kredittskatt vil kunne benyttes ved bruk av konsernbidrag. Utsatt skatt på midlertidige forskjeller innen samme skattekonsern blir utlignet og nettoført.

DNB-konsernets skattekostnad var 5 423 millioner kroner i 2011, en økning på 1 302 millioner fra 2010. Sett i forhold til driftsresultat før skatt økte skatteprosenten fra 23 prosent til 29 prosent fra 2010 til 2011. DNB har ikke balanseført endring i utsatt skattefordel knyttet til økte fremførbare underskudd i DNB Baltikum grunnet usikkerhet om den økonomiske verdien av de skattemessige fradragene knyttet til anvendelse av fremføringsretten. DNB inntektsførte 440 millioner kroner av tidligere ikke balanseført utsatt skattefordel i 2011. Inntektsføringen gjaldt virksomheten i Danmark. Det fremførbare underskuddet vil bli utnyttet gjennom disponeringer i selskapet. Ikke balanseført utsatt skattefordel vedrørende fremførbare underskudd utgjør 936 millioner kroner ved utgangen av 2011.

Betalbar skatt for 2011 utgjorde 1 791 millioner kroner, en reduksjon på 3 408 millioner kroner fra 2010. Variasjonene i betalbar skatt er i hovedsak knyttet til ulike regler for regnskapsmessig og skattemessig behandling av finansielle instrumenter, se fotnote 1 over.

Skattekonsern

DNBs skattekonsern består av morselskapet DNB ASA og de heleide norske datterselskapene DNB Bank ASA, DNB Livsforsikring ASA, DNB Asset Management ASA og DNB Skadeforsikring AS, alle med norske datterselskaper der DNB eier mer enn 90 prosent av aksjene samt har en tilsvarende del av stemmene som kan avgis på generalforsamlingen.

Ved utgangen av 2011 var det balanseført netto utsatt skatt vedrørende skattekonsernet på 4 775 millioner kroner, mot utsatt skattefordel på 732 millioner i 2010.

Note 30 Klassifikasjon av finansielle instrumenter

Per 31. desember 2011

Per 31. desember 2011	DNB-konsernet					
	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		Finansielle derivater	Finansielle instrumenter	Finansielle instrumenter	
		Bestemt regnskapsført til virkelig verdi	brukt som sikrings-instrument	vurdert til amortisert kost ¹⁾	som holdes til forfall	Totalt
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Trading					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	192 783	22 001		9 797		224 581
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	15 711	459		12 583		28 754
Utlån til kunder	936	102 358		1 175 966		1 279 259
Sertifikater og obligasjoner	34 550	143 430				177 980
Aksjer	9 420	43 592				53 012
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen		23 776				23 776
Finansielle derivater	85 215		11 479			96 693
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall					166 965	166 965
Andre eiendeler				14 542		14 542
Sum finansielle eiendeler	338 615	335 616	11 479	1 212 887	166 965	2 065 562
Gjeld til kredittinstitusjoner	189 964	66 329		23 260		279 553
Innskudd fra kunder	47 690	18 884		673 462		740 036
Finansielle derivater	62 867		1 498			64 365
Verdipapirgjeld	221 581	64 412		349 164		635 157
Annen gjeld				17 550		17 550
Ansvarlig lånekapital		1 462		22 701		24 163
Sum finansiell gjeld ²⁾	522 102	151 088	1 498	1 086 136	0	1 760 824

1) Inkluderer sikret gjeld.

2) Kontraktsmessig forpliktelse av finansiell gjeld bestemt regnskapsført til virkelig verdi utgjorde til sammen 150 494 millioner kroner.

Per 31. desember 2010

Per 31. desember 2010	DNB-konsernet					
	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		Finansielle derivater	Finansielle instrumenter	Finansielle instrumenter	Totalt
		Bestemt regnskapsført til virkelig verdi	brukt som sikrings-instrument	vurdert til amortisert kost ¹⁾	som holdes til forfall	
Beløp i millioner kroner	Trading					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	8 208	0		7 990		16 198
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	35 287	641		11 863		47 792
Utlån til kunder	2 647	116 392		1 051 301		1 170 341
Sertifikater og obligasjoner	40 471	163 733				204 204
Aksjer	10 393	64 786				75 179
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen		23 506				23 506
Finansielle derivater	69 773		8 384			78 156
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall					179 461	179 461
Andre eiendeler				10 499		10 499
Sum finansielle eiendeler	166 778	369 059	8 384	1 081 654	179 461	1 805 336
Gjeld til kredittinstitusjoner	104 036	121 350		32 544		257 931
Innskudd fra kunder	34 213	15 756		591 944		641 914
Finansielle derivater	59 043		1 828			60 871
Verdipapirgjeld	153 941	36 598		311 129		501 668
Annen gjeld				14 738		14 738
Ansvarlig lånekapital		1 260		32 219		33 479
Sum finansiell gjeld ²⁾	351 234	174 965	1 828	982 575	0	1 510 602

1) Inkluderer sikret gjeld.

2) Kontraktsmessig forpliktelse av finansiell gjeld bestemt regnskapsført til virkelig verdi utgjorde til sammen 174 521 millioner kroner.

Note 31 Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet			
	Balanseført verdi 31.12.11	Virkelig verdi 31.12.11	Balanseført verdi 31.12.10	Virkelig verdi 31.12.10
Konter og fordringer på sentralbanker	9 797	9 797	7 990	7 990
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	12 583	12 583	11 863	11 863
Utlån til kunder	1 175 966	1 175 074	1 051 301	1 052 131
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	166 965	166 682	179 461	179 632
Sum finansielle eiendeler	1 365 311	1 364 136	1 250 616	1 251 616
Gjeld til kredittinstitusjoner	23 260	23 260	32 544	32 544
Innskudd fra kunder	673 462	673 462	591 944	591 944
Verdipapirgjeld	349 164	344 254	311 129	311 482
Ansvarlig lånekapital	22 701	21 980	32 219	31 390
Sum finansiell gjeld	1 068 586	1 062 955	967 837	967 361

Finansielle instrumenter til amortisert kost

De fleste eiendels- og gjeldsposter i DNB-konsernets balanse vurderes til amortisert kost i regnskapet. Det gjelder i første rekke utlån, innskudd og innlån i bankkonsernets balanse, men også investeringer i obligasjoner som holdes til forfall. Lange innlån i norske kroner vurderes til virkelig verdi, mens lange innlån i valuta vurderes til amortisert kost. Eventuelt benyttes sikringsbokføring.

Amortisert kost innebærer verdsetting av balansepostene etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, eventuelt justert for verdiforringelse. Slike verdiforringelser vil ikke alltid gi verdier som er i samsvar med markedets vurdering av de samme instrumenter. Avvik skyldes blant annet forskjellige oppfatninger om makroutsikter, markedsforhold, risikoforhold og avkastningskrav, samt avvik i tilgang på presis informasjon. Tabellen ovenfor gir en oversikt over beregnet virkelig verdi av poster som er bokført til amortisert kost. Verdien er beregnet med utgangspunkt i priser notert i aktive markeder der slik informasjon er tilgjengelig, interne modeller som beregner en teoretisk verdi når det ikke finnes aktive markeder, eller sammenligning mellom priser på instrumentene i porteføljen i forhold til siste tilgjengelige transaksjonspriser.

Verdsettingen er gjort med utgangspunkt i de enkelte instrumentenes egenskaper og verdier på balansetidspunktet. Disse verdiene omfatter imidlertid ikke de samlede verdier av kundeforhold, markedstilgang, merkevarer, organisasjon, medarbeidere og strukturkapital. Slike immaterielle eiendeler er i hovedsak ikke regnskapsførte. Videre vurderes og prises de fleste kundeforretninger i sammenheng for flere produkter under ett, hvor produkter på balansen ses i sammenheng med andre produkter og tjenester som kunden også benytter. De enkelte balanseførte eiendeler og gjeldsposter gir derfor ikke et dekkende uttrykk for den samlede verdien av konsernets virksomhet.

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og utlån til kunder

Markedet for kjøp og salg av utlånsporteføljer ved utgangen av 2011 var begrenset. I verdsettingen av utlån har utlånsporteføljen blitt delt inn i følgende kategorier: personkunder, shipping, offshore og logistikk, energi, internasjonale konsernkunder, nordiske konsernkunder, regionale bedriftskunder, kredittinstitusjoner, DNB Finans og Nordlandsbanken. I tillegg er det foretatt egne beregninger for DNB Baltikum og Polen.

Vurderingen har tatt utgangspunkt i gjennomsnittsmarginene i desember, og disse er vurdert opp mot beste anslag på hva marginkravet ville vært ved utgangen av 2011 dersom lånene hadde vært gitt på det tidspunktet. Det er beregnet differensierte marginkrav for hver portefølje, som er spesifisert ovenfor, basert på estimerte kostnader relatert til utlån. Marginkravet inneholder kostnader for normaliserte tap, som i motsetning til nedskrivninger bokført i årsregnskapet er en langsiktig vurdering av tapsnivået. Normaliserte tap for shipping, offshore og logistikk ligger over gjennomsnittlig normaliserte tap for konsernet. Gjennomsnittlige kredittmarginer har økt i 2011, og er på tilnærmet samme nivå som konsernets marginkrav.

I DNB Baltikum og Polen er løpetiden for utlån, spesielt i Polen, i gjennomsnitt relativt mye lenger enn for øvrige enheter i konsernet. Beregningene har tatt utgangspunkt i enhetenes beste anslag for løpetid og markedsrenter.

Det er meget sterk konkurranse i det norske personmarkedet. Det var ingen varslede, ikke gjennomførte renteendringer innenfor dette området ved utgangen av 2011. Virkelig verdi av p.t.-prisede personmarkeds lån og innskudd er derfor satt lik amortisert kost.

For nedskrevne lån er det gjort en vurdering av sannsynlig kontantstrøm for lånene neddiskontert med effektiv rente justert for endringer i markedsvilkår for tilsvarende ikke nedskrevne lån. Lånerenten før nedskrivninger tar høyde for den økte kredittisikoen i engasjementet. Gitt den generelle usikkerhet som ligger i beregninger av virkelig verdi, er det DNBs vurdering at nedskrevet verdi gir et godt bilde av virkelig verdi av disse utlånene.

I mange tilfeller vil kunder benytte låneprodukter som dels vurderes til amortisert kost og dels til virkelig verdi. Lønnsomheten av kundeforretningene vurderes samlet, og prising skjer etter en samlet vurdering. Tilsvarende vurderes eventuell verdiforringelse av kundeforholdet under ett. Verdiforringelse og verdiendringer på produkter som vurderes til virkelig verdi vurderes etter forholdet mellom avtalt pris og tilsvarende pris på nye produkter på balansedagen. Eventuell verdiforringelse ut over det produktspesifikke som reflekteres ved prisendringene, inngår i samlet vurdering av kreditter i kundeforholdet. Eventuell verdiforringelse i det samlede kundeforholdet vurderes etter amortisert kost og rapporteres som nedskrivning på utlån.

Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall (se note 37 Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall)

Porteføljens virkelige verdi er beregnet ved anvendelse av modeller som benyttes for finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked. Anvendt modell er basert på en regresjonsanalyse hvor historiske markedsdata (forklaringsvariabler) som har vært observerbare selv under finansuroen, er benyttet.

Note 31 Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost (forts.)

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

Virkelig verdi estimeres til balanseverdi for gjeld til kredittinstitusjoner. For innskudd fra kunder er virkelig verdi vurdert å være lik amortisert kost.

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

Måling av virkelig verdi av verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital utstedt i valuta er basert på fremtidig kontantstrøm og kredittrisiko vurdert på balansestidspunktet. Verdsettingen er basert på innhentet informasjon fra meglere ("broker quotes"). Verdi ved antatt nytstedelse er lagt til grunn, på tilsvarende måte som for utlån.

Note 32 Finansielle instrumenter til virkelig verdi

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet				
	Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	Periodiserte renter ¹⁾	Totalt
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		
Eiendeler per 31. desember 2011					
Fordringer på sentralbanker	0	214 775	0	9	214 784
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	16 153	0	17	16 171
Utlån til kunder	0	2 502	100 339	453	103 294
Sertifikater og obligasjoner	73 250	96 299	6 466	1 964	177 980
Aksjer ²⁾	17 015	27 025	8 973		53 012
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	23 776	0	0		23 776
Finansielle derivater	0	96 180	514		96 693
Gjeld per 31. desember 2011					
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	255 987	0	306	256 293
Innskudd fra kunder	0	66 392	0	182	66 574
Verdipapirgjeld	0	284 878	0	1 116	285 993
Ansvarlig lånekapital	0	1 450	0	12	1 462
Finansielle derivater	0	63 966	399		64 365
Eiendeler per 31. desember 2010					
Fordringer på sentralbanker	0	8 208	0	0	8 208
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	35 894	0	35	35 929
Utlån til kunder	0	2 646	115 839	555	119 039
Sertifikater og obligasjoner	156 827	41 949	3 856	1 572	204 204
Aksjer ²⁾	38 683	28 123	8 372		75 179
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	23 506	0	0		23 506
Finansielle derivater	0	77 641	515		78 156
Gjeld per 31. desember 2010					
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	224 816	0	571	225 387
Innskudd fra kunder	0	49 716	0	254	49 969
Verdipapirgjeld	0	189 342	0	1 197	190 539
Ansvarlig lånekapital	0	1 248	0	12	1 260
Finansielle derivater	0	60 471	401		60 871

1) Periodiserte renter på finansielle derivater inngår i verdiene under nivå 2 og 3.

2) I tillegg til rene aksjeinvesteringer inngår andeler i fond og aksjerelaterte derivater knyttet til DNB Markets' market-making aktiviteter (nivå 2), se note 33 Aksjer.

Nivåene

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

I nivå 1 innplasseres finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer og fondsandeler, samt statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder.

Note 32 Finansielle instrumenter til virkelig verdi (forts.)

Nivå 2: Verdssettelse basert på observerbare markedssdata

I nivå 2 innplasseres finansielle instrumenter som verdssettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, inkludert noterte priser i ikke aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

I kategorien inngår blant annet interbankderivater som renteswapper, valutaswapper og terminkontrakter med prisnoteringer på Reuters eller Bloomberg, basisswapper mellom valutaslagene NOK, EUR, USD og GBP og rente- og valutaderivater mot kunder med uvesentlig kredittmargin. Børsnoterte opsjoner innplasseres i nivå 2 dersom det er mulig å avlese eller inter-/ekstrapolere implisitt volatilitet med utgangspunkt i observerbare priser.

Nivå 3: Verdssettelse basert på annet enn observerbare markedssdata

I kategorien inngår blant annet utlån til kunder og instrumenter hvor kredittmarginer utgjør en vesentlig del av justeringen til markedsverdi.

Instrumentene i de ulike nivåene

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (nivå 2)

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner gjelder hovedsakelig DNB Markets. Verdimålingen er i hovedsak basert på avtalte rentebetingelser målt mot en swapkurve. Rentebindingstiden er relativt kort.

Utlån til kunder (nivå 3)

Utlånene består i hovedsak av fastrenteutlån i norske kroner og deler av porteføljen av marginlån i norske kroner. Verdien av fastrenteutlånene fastsettes ved at avtalte rentestømmer neddiskonteres over løpetiden med en diskonteringsfaktor som er justert for marginkrav. For marginlånene kalkuleres et marginkrav, og forskjellen mellom marginkravet og avtalt margin neddiskonteres over gjennomsnittlig forventet tid til reprising.

I tillegg har DNB Baltikum og Polen en mindre portefølje av utlån til virkelig verdi. Den omregnede kroneverdien av denne porteføljen vil være påvirket av endringer i valutakurser.

Sertifikater og obligasjoner (nivå 2 og 3)

Verdivurderingen i nivå 2 baseres i hovedsak på observerbar markedsinformasjon i form av rentekurver, valutakurser og kredittmarginer til den enkelte kreditt og obligasjonens eller sertifikatets karakteristika. For papirer vurdert under nivå 3 baseres verdssettelsen på indikative priser fra tredjepart eller sammenlignbare papirer.

Aksjer inklusive andeler i fond og aksjerelaterte derivater knyttet til market-making (nivå 2 og 3)

Aksjer klassifisert i nivå 2 omfatter aksjederivater knyttet til DNB Markets' market-making aktiviteter. Hoveddelen av disse derivatene er knyttet opp mot de mest omsatte aksjene på Oslo Børs, og verdssettelsen baseres på kursutviklingen på den aktuelle/underliggende aksjen og observerbar eller beregnet volatilitet. Aksjer i nivå 2 omfatter også aksjefond hvor de underliggende investeringene er noterte aksjer, samt et mindre volum av andre fondsandeler. Postene som er klassifisert i nivå 3 omfatter i det vesentligste eiendomsfond, KS-andeler, Private Equity-investeringer, andeler i hedgefond og investeringer i unoterte aksjer.

Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen (nivå 1)

Posten gjelder i sin helhet unit linked produkter i DNB Livsforsikring. Verdiutviklingen på de underliggende fondene er tilgjengelig på daglig basis.

Finansielle derivater (nivå 2 og 3)

Finansielle derivater i nivå 2 omfatter i hovedsak valutaterminer og rente- og valutaswapper. Verdssettelsen er basert på swapkurver, og kredittmarginer utgjør en mindre del av verdien. I tillegg omfatter posten derivater knyttet til råvarer og FRAer. Disse er verdsatt med utgangspunkt i observerbare priser i markedet. Finansielle derivater i nivå 3 består i det vesentligste av valutaopsjoner, renteopsjoner i NOK samt indeksderivater. Verdssettelsen er basert på indikative priser fra tredjepart.

Gjeld til kredittinstitusjoner (nivå 2)

Se "Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner" ovenfor. Posten inneholder også innlån fra Norges Bank i forbindelse med bytteordningen i statens tiltakspakke. Innlånene relatert til denne ordningen utgjorde 65,9 milliarder kroner ved utgangen av 2011. Se note 51 Opplysninger om nærstående parter.

Innskudd fra kunder (nivå 2)

Innskudd som vurderes til virkelig verdi omfatter blant annet særvilkårsinnskudd. Verdssettelsen er i hovedsak basert på måling mot en swapkurve, og effekten av endringer i kredittmarginer i målingen er liten.

Verdipapirgjeld (nivå 2)

Verdivurderingen baseres i hovedsak på observerbar markedsinformasjon i form av rentekurver og kredittmarginer. Posten består i hovedsak av innlån i norske kroner. For innlån i valuta benyttes sikringsbokføring dersom slike forretninger er inngått. For øvrige verdipapirinnlån baseres verdssettelsen på amortisert kost.

Ansvarlig lånekapital (nivå 2)

Ansvarlige innlån som vurderes til virkelig verdi består av to innlån i norske kroner, og verdssettelsen baseres på observerbare rentekurver og kredittmarginer.

Note 32 Finansielle instrumenter til virkelig verdi (forts.)

Finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3

DNB-konsernet

Beløp i millioner kroner	Finansielle eiendeler				Finansiell gjeld
	Utlån til kunder	Sertifikater og obligasjoner	Aksjer ¹⁾	Finansielle derivater	Finansielle derivater
Balanseført verdi per 31. desember 2009	149 893	2 180	5 623	453	350
Netto gevinster på finansielle instrumenter	(20)	(39)	1 204	(44)	28
Tilgang/kjøp	5 067	2 775	1 976	305	238
Avhending	0	1 120	398	0	0
Forfalt	39 019	480	0	199	215
Overført fra nivå 1 eller 2	0	1 053	0	0	0
Overført til nivå 1 eller 2	0	461	35	0	0
Annet ²⁾	(83)	(53)	2	0	0
Balanseført verdi per 31. desember 2010	115 839	3 856	8 372	515	401
Netto gevinster på finansielle instrumenter	205	(19)	221	33	(2)
Tilgang/kjøp	20 115	2 687	607	220	0
Avhending	0	761	227	0	0
Forfalt	35 831	2 260	0	255	0
Overført fra nivå 1 eller 2	0	2 950	0	0	0
Overført til nivå 1 eller 2	0	40	0	0	0
Annet ²⁾	11	52	1	0	0
Balanseført verdi per 31. desember 2011	100 339	6 466	8 973	514	399

1) Aksjer klassifisert i nivå 3 omfatter i tillegg til rene aksjeinvesteringer andeler i eiendomsfond, KS-andeler, Private Equity-investeringer og andeler i hedgefond. Mottatte vederlagsaksjer i Nets Holding i forbindelse med fusjonen mellom betalingsformidlingsselskapet Nordito og danske PBS Holding inngår i "tilgang/kjøp" med 1 226 millioner kroner i 2010. Verdien av investeringen økte med 420 millioner kroner fra fusjonstidspunktet til utgangen av 2010.

2) Inkluderer valutakurseffekter ved omregning av utenlandsk virksomhet.

Utlån til kunder

Porteføljen av utlån til virkelig verdi består i hovedsak av fastrenteutlån i norske kroner og en andel av marginlån i norske kroner. I tillegg har DNB Baltikum og Polen en mindre portefølje av utlån som vurderes til virkelig verdi.

Fastrentelån

Verdsettelsen av lånene er basert på avtalt rente med kunden neddiskontert med et marginkrav basert på markedssituasjonen ved utgangen av 2011, slik dette vurderes av Retail Norge. Sterk konkurranse og åpenhet i form av rentebarometre innenfor dette markedssegmentet, gjør at det er relativt liten usikkerhet rundt marginkravet for slike lån. Kunden har for disse lånene i utgangspunktet ikke mulighet for å tre ut av avtalen uten at det kompenseres for mer-/mindreverdi knyttet til lånet. Fastrentelån vurdert til virkelig verdi utgjorde 45 523 millioner kroner ved utgangen av 2011.

Marginlån vurdert til virkelig verdi

For et marginlån består avtalt rente av en referanserente og et marginpåslag. Renterulling for referanserenten vil vanligvis være tre måneder, men marginen kan være fastsatt for vesentlig lengre perioder. I tider med store rentebevegelser og redusert likviditet i markedet som under finansuroen, har finansieringskostnadene for langsiktige innlån økt. Dette har betydning for marginkravene som banken benytter i sine kalkyler. Marginkravene måles mot avtalte marginer og avvik neddiskonteres over gjennomsnittlig periode frem til antatt justering av marginen. Denne perioden er basert på vurderinger fra forretningsområdene, men vil innebære klare elementer av skjønn basert på erfaring. Tiden frem til faktisk regulering av marginen representerer den største usikkerhetsfaktoren i disse beregningene. Marginlån vurdert til virkelig verdi utgjorde 54 816 millioner kroner ved utgangen av 2011.

Sertifikater og obligasjoner

Investeringene i nivå 3 består i hovedsak av kommune- og statspapirer med kort rentebinding. Papirene har god kvalitet, men begrenset likviditet.

Aksjer inklusive andeler i fond

Av samlet investert beløp på 8 973 millioner kroner ved utgangen av 2011 gjaldt 3 647 millioner Private Equity-fond, 1 169 millioner eiendomsfond, 41 millioner KS-andeler, 1 163 millioner ikke børsnoterte hedgefond og 2 953 millioner ikke børsnoterte aksjer. Felles for disse investeringene er at det er etterslep i tilgangen på informasjon fra enhetene. I tider med uro i finansmarkedene, vil det kunne være betydelig usikkerhet knyttet til verdsettelsen av disse investeringene.

Finansielle derivater, eiendeler og gjeld

Postene som er klassifisert i nivå 3 består i hovedsak av valutaopsjoner, renteopsjoner i norske kroner og derivater knyttet til utviklingen i konsumprisindeksen.

Note 32 Finansielle instrumenter til virkelig verdi (forts.)

Sensitivitetsanalyse, nivå 3

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	Balanseført verdi 31.12.11	Effekt av mulige alternative forutsetninger
Utlån til kunder	100 339	(180)
Sertifikater og obligasjoner	6 466	(18)
Aksjer	8 973	-
Finansielle derivater, netto	115	-

For å vise sensitiviteten i utlånsporteføljen er diskonteringsrenten på fastrentelån og marginkravet på marginbaserte lån økt med 10 basispunkter. Obligasjoner i nivå 3 er i hovedsak investeringer i norske kommuner, fylkeskommuner, sparebanker og kraftselskaper. Tabellen viser effekten av en økning i diskonteringsrenten med 10 basispunkter.

Aksjer klassifisert i nivå 3 omfatter til sammen 5 767 millioner kroner i Private Equity-investeringer, eiendomsfond, hedgefond og unoterte aksjer i DNB Livsforsikring. Etterslep i informasjon fra enhetene vil generelt kunne være en usikkerhetsfaktor i verdsettelsen av denne type investeringer. Det er imidlertid vanskelig å tallfeste sensitiviteten i forsikringsporteføljene med tanke på effekter for eier. Ved fastsettelse av virkelig verdi for Private Equity-investeringer, PE, benyttes "International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines" og lignende standarder. Metoden benyttes som ett av flere grunnlag for fastsettelse av beste estimat for virkelig verdi for investeringer i lite likvide egenkapitalinstrumenter. Metoden tar utgangspunkt i rapportering av avkastningsresultater fra porteføljeselskaper med en tidsforskyvning på om lag tre måneder. Se note 1 Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger.

Bankkonsernets portefølje av aksjer i nivå 3 utgjorde 3 206 millioner kroner ved utgangen av 2011. Investeringen i Nets Holding var 1 640 millioner kroner. Alternative beregninger for denne investeringen har kun gitt små utslag.

Note 33 Aksjer

Investeringer i aksjer, andeler, fond og egenkapitalbevis ¹⁾	DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.11	31.12.10
Sum investeringer i aksjer, andeler, fond og egenkapitalbevis, ekskl. DNB Livsforsikring	12 405	14 736
Sum investeringer i aksjer, andeler, fond og egenkapitalbevis, DNB Livsforsikring	40 607	60 443
Sum investeringer i aksjer, andeler, fond og egenkapitalbevis	53 012	75 179

Spesifikasjon av de største investeringene i aksjer, andeler, fond og egenkapitalbevis per 31. desember 2011

DNB-konsernet ekskl. DNB Livsforsikring				DNB Livsforsikring			
<i>Balanseført verdi i tusen kroner</i>	Antall aksjer	Eierandel i prosent ²⁾	Balanseført verdi	<i>Balanseført verdi i tusen kroner</i>	Antall aksjer	Eierandel i prosent ²⁾	Balanseført verdi
Finansinstitusjoner				Finansinstitusjoner			
Gjensidige Forsikring ³⁾	416 638	0,1	28 790	Gjensidige Forsikring	708 125	0,1	49 073
Storebrand ³⁾	1 252 887	0,3	38 965	Storebrand	1 088 694	0,2	33 858
Andre finansinstitusjoner			10 896	Andre finansinstitusjoner			298 409
Finansinstitusjoner totalt			78 651	Finansinstitusjoner totalt			381 340
Norske selskaper				Norske selskaper			
Aker Solutions ³⁾	666 093	0,2	42 048	Algeta	241 440	0,6	36 940
Algeta ³⁾	272 770	0,6	41 836	Norsk Hydro	2 618 668	0,1	72 642
DnB NOR Eiendomsinvest I ³⁾	9 859 178	23,6	315 495	Norsk Tillitsmann	26 214	0,2	51 117
DnB NOR Shippinginvest I ³⁾	915 084	100,0	53 945	Norwegian Property	6 108 018	1,2	44 955
E6 Logistikk ³⁾	1 388 979	96,5	138 928	Orkla	5 346 085	0,3	238 703
Finn Eiendom	755	7,6	82 317	Oslo Børs VPS Holding	8 522 045	0,2	502 801
IT-Fornebu Properties	16 198 752	12,6	207 930	Petroleum Geo-Services	960 641	0,4	62 874
Marine Harvest ³⁾	113 564 519	3,2	292 772	Rieber og Søn	919 039	0,6	35 843
Norsk Hydro ³⁾	6 483 963	0,3	181 141	Schibsted	306 923	0,3	45 701
Orkla ³⁾	4 799 275	0,5	214 239	Statoil	3 897 282	0,1	598 233
Petroleum Geo-Services ³⁾	875 183	0,4	57 267	Telenor	2 429 529	0,2	238 337
Polaris Media ³⁾	3 651 236	7,5	96 758	TGS Nopec Geophysical Company	360 703	0,3	47 793
Statoil ³⁾	3 379 238	0,1	518 632	Yara International	695 370	0,2	166 889
Telenor ³⁾	2 898 932	0,2	284 018	Andre norske selskaper			562 345
Yara International ³⁾	1 677 485	0,6	407 934	Norske selskaper totalt			2 705 172
Andre norske selskaper			1 069 824	Utenlandske selskaper			
Norske selskaper totalt			4 005 084	Apple	34 401	0,0	83 148
Utenlandske selskaper				Chevron	59 587	0,0	37 837
Axfood ³⁾	2 695 196	5,1	595 752	Exxon Mobil	154 550	0,0	78 178
Calpine ³⁾	500 000	0,1	49 598	General Electric	650 124	0,0	69 489
Cape Investment	9 261	13,9	115 857	Golar	168 190	0,4	44 369
Enscopl American Depositary Shares ³⁾	3 856 228	1,7	1 083 000	Google	19 730	0,0	76 053
Golar ³⁾	968 927	2,0	254 778	Johnson & Johnson	100 759	0,0	39 435
Nets Holding	33 547 173	18,2	1 640 469	Microsoft	393 141	0,0	60 909
North Atlantic Drilling ³⁾	17 710 000	1,8	163 817	Nestlé	165 259	0,0	56 954
Rowan Cos. ³⁾	6 240 000	4,9	1 132 000	Pfizer	406 794	0,0	52 536
Royal Caribbean Cruises ³⁾	468 771	0,2	70 244	Procter and Gamble	140 750	0,0	56 036
Seadrill ³⁾	6 767 638	1,4	1 351 956	Royal Caribbean Cruises	270 251	0,1	40 348
Subsea 7 ³⁾	946 221	0,3	107 785	Seadrill	812 663	0,2	162 533
Teekay ³⁾	870 000	0,1	142 700	Siemens	69 287	0,0	39 690
Andre utenlandske selskaper			161 679	Subsea 7	994 778	0,3	110 420
Utenlandske selskaper totalt			6 869 634	Andre utenlandske selskaper			4 343 435
Aksjerelaterte derivater ³⁾				Utenlandske selskaper totalt			5 351 370
				Andeler i fond			
Andeler i fond				Rentefond			23 924 009
Rentefond			255 072	Kombinasjonsfond			16 973
Kombinasjonsfond			17 203	Aksjefond			3 015 117
Aksjefond			171 505	Private equity-fond			1 988 478
Private equity-fond			369 000	Hedjefond			3 224 487
Øvrige fond			271 539	Private-equity fond			3 224 487
Andeler i fond totalt			1 084 318	Andeler i fond totalt			32 169 065
Sum investeringer i aksjer, andeler, fond og egenkapitalbevis			12 405 052	Sum investeringer i aksjer, andeler, fond og egenkapitalbevis			40 606 947

- 1) Grunnfondsbevis har vært sparebankenes form for "aksjer", men grunnfondsbevis har ikke gitt full eierrett til egenkapitalen, slik aksjer gjør. I 2009 ble det gjort en endring i grunnfondsbeviset som medførte at det skiftet navn til Egenkapitalbevis. Hovedforskjellen på egenkapitalbevis og grunnfondsbevis, er at investor-enes eierandel i sparebanken kan holdes stabil. Dette blir mulig fordi en større del av overskuddet skal kunne deles ut som gaver. Dermed kan sparebankene unngå utvanningseffekten.
- 2) Beregning av eierandel i prosent er basert på selskapets totale aksjekapital. Inngåtte derivatkontrakter er ikke medregnet i eierandelen.
- 3) Aksjer og fond til virkelig verdi i DNB Markets utgjorde 9 388 millioner kroner ved utgangen av 2011, mens aksjerelaterte derivater utgjorde 367 millioner. Aksjer i DNB Markets er i hovedsak anskaffet som et ledd i kurssikring av eksponeringen i aksjederivater gjennom områdets marked making aktiviteter. Value at risk for aksjevirkomheten i DNB Markets utgjorde rundt 3,4 millioner kroner ved utgangen av 2011.

Note 34 Gjenkjøpsavtaler og utlån av verdipapirer ^{1) 2)}

Overførte eiendeler som fortsatt balanseføres		DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		31.12.11	31.12.10
Gjenkjøpsavtaler			
Sertifikater og obligasjoner		162	319
Verdipapirutlån			
Aksjer		122	1 370
Sum gjenkjøpsavtaler og verdipapirutlån		284	1 689
Forpliktelser tilknyttet eiendelene		DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		31.12.11	31.12.10
Gjenkjøpsavtaler			
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		139	295
Innskudd fra kunder		21	21
Verdipapirutlån			
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		103	1 310
Innskudd fra kunder		25	129
Sum forpliktelser		288	1 754

- 1) Verdipapirer som er solgt med en avtale om tilbakekjøp fraregnes i hovedsak ikke, da risiko og avkastning forbundet med eierskapet til eiendelene normalt ikke er overført. Slike transaksjoner omfatter i hovedsak rentebærende verdipapirer.
- 2) Omfatter verdipapirer som mottaker har rett til å selge eller pantsette, men som skal leveres tilbake ved slutten av avtaleperioden. Avtaler hvor mottaker ikke har slike rettigheter, men kun har mottatt papiret som sikkerhetsstillelse inngår ikke. Dette gjelder blant annet gjenkjøpsavtaler hvor papirene deponeres hos en tredjepart.

Note 35 Mottatte verdipapirer som kan selges eller pantsettes ¹⁾

Mottatte verdipapirer		DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		31.12.11	31.12.10
Gjensalgavtaler			
Sertifikater og obligasjoner		2 550	1 189
Verdipapirinnlån			
Aksjer		2 346	3 073
Sum mottatte verdipapirer		4 896	4 262
<i>Herav mottatte verdipapirer som er solgt eller pantsatt:</i>			
Sertifikater og obligasjoner		2 518	1 003
Aksjer		1 112	1 895

- 1) Verdipapirer som er kjøpt med en avtale om tilbakesalg innregnes i hovedsak ikke, da risiko og avkastning forbundet med eierskapet til eiendelene normalt ikke er overført. Slike transaksjoner omfatter i hovedsak rentebærende verdipapirer. Mottatte verdipapirer, inkludert sikkerhetsstillelser, registreres utenfor balansen uavhengig av om konsernet har lov til å selge eller pantsette verdipapiret. Ved salg av mottatte verdipapirer vil konsernet registrere en forpliktelse i balansen.

Note 36 Finansielle eiendeler og forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen

		DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		31.12.11	31.12.10
Aksjefond		10 163	11 513
Obligasjonsfond		6 486	5 007
Pengemarkedsfond		2 646	2 296
Kombinasjonsfond		2 280	2 674
Bankinnskudd		2 201	2 015
Sum finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen ¹⁾		23 776	23 506
Sum forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen		23 776	23 506

- 1) Tallene viser fordeling av kundemidler plassert i produkter med investeringsvalg. For slike eiendeler bærer kundene den finansielle risikoen.

Note 37 **Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall**

Som ledd i den løpende likviditetsstyringen, har DNB Bank investert i en portefølje av verdipapirer. Denne benyttes for å regulere konsernets behov for likviditet og som grunnlag for sikkerhetsstillelser for virksomhet i forskjellige land. Verdipapirene benyttes blant annet som sikkerhet for kortsiktige og langsiktige lån i en rekke sentralbanker og er grunnlag for likviditetsbuffer for oppfyllelse av regulatoriske krav. Den internasjonale obligasjonsporteføljen i DNB Markets ble, med virkning fra 1. juli 2008, omklassifisert fra kategorien "til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet" til "holdes til forfall". Porteføljer i denne kategorien verdsettes til amortisert kost og nedskrives hvis det foreligger objektive indikasjoner på verdifall.

Porteføljen er, i tråd med IAS 39, gjennomgått og vurdert i forhold til om det finnes objektive indikasjoner på verdifall. Det er ikke identifisert noen nedskrivningsbehov i porteføljen.

Verdivurdering av den omklassifiserte obligasjonsporteføljen

Omklassifisering i henhold til IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling, betinger at det må opplyses om verdien av porteføljen etter de prinsipper som gjaldt før omklassifiseringen. I en normal markedsituasjon ville porteføljen før omklassifisering vært verdsatt til eksternt observerbare priser. På grunn av finansuroen var det ikke lenger mulig å observere slike priser i markedet i 2008. For å oppfylle informasjonskravet ved utgangen av desember 2011 ble porteføljens virkelige verdi beregnet ved anvendelse av modeller som benyttes for finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked. Anvendt modell er basert på en regresjonsanalyse hvor historiske markedsdata (forklaringsvariabler) som selv under finansuroen har vært observerbare, brukes til å forklare historiske verdiendringer i porteføljen. I perioden fjerde kvartal 2006 til og med andre kvartal 2008 viser modellen god samvariasjon mellom endringer i de gitte markedsdata og verdiendringer i porteføljen, som da var priset i et aktivt marked eller gjennom oppgitte meglerpriser (broker quotes) som ble antatt rimelig pålitelige. Dersom modellen hadde vært benyttet på porteføljen i 2011, ville resultatet blitt redusert med 1,5 milliarder kroner.

Effekter av omklassifisering av den internasjonale obligasjonsporteføljen

Vurdering av porteføljen til amortisert kost ga en verdi per 31. desember 2011 som var 2,1 milliarder kroner høyere enn verdien en videreføring av tidligere vurderingsprinsipp ville gitt. På omklassifiseringstidspunktet utgjorde bokført verdi av porteføljen 88,0 milliarder kroner, mens den ved utgangen av desember 2011 utgjorde 39,8 milliarder. Porteføljen hadde en gjennomsnittlig løpetid på 3,7 år, og verdiendring som følge av en renteendring på ett basispunkt utgjorde 15 millioner kroner ved utgangen av desember 2011.

Resultateffekt av omklassifisering

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	2011	2010
Resultatført amortiseringseffekt	329	429
Netto gevinst, dersom verdsatt til virkelig verdi	(1 181)	536
Resultateffekter av omklassifisering	1 510	(107)

Balanseeffekt av omklassifisering

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
Resultatført urealisert mindreverdi	905	1 234
Urealisert kurstap, dersom verdsatt til virkelig verdi	3 048	1 868
Balanseeffekter av omklassifisering	2 144	634

Utvikling i porteføljen etter omklassifisering

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
Omklassifisert portefølje, bokført verdi	39 825	54 087
Omklassifisert portefølje, dersom verdsatt til virkelig verdi	37 682	53 453
Balanseeffekter av omklassifisering	2 144	634

Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
DNB Markets	95 062	112 567
DNB Livsforsikring	73 954	68 038
Øvrige enheter ¹⁾	(2 050)	(1 144)
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	166 965	179 461

1) Inkludert elimineringer av DNB Livsforsikrings investeringer i obligasjoner utstedt av DNB Boligkreditt.

Note 37 Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall (forts.)

Internasjonal obligasjonsportefølje i DNB Markets

Etter omklassifiseringstidspunktet har DNB Markets valgt å øke investeringene i verdipapirer som klassifiseres i kategorien "holdes til forfall". Nye foreslåtte likviditetskrav for banker legger til grunn at papirene må kunne omsettes umiddelbart for å kunne betraktes som likvide midler. Nye investeringer i obligasjoner med fortrinnsrett i andre halvår 2011 inngår i tradingporteføljen og er vurdert til virkelig verdi. Den internasjonale obligasjonsporteføljen i DNB Markets utgjorde 114,7 milliarder kroner ved utgangen av 2011. Av verdipapirene i porteføljen hadde 91,6 prosent AAA-rating og 3,9 prosent AA-rating. Det var ingen syntetiske verdipapirer i porteføljen og ingen plasseringer i amerikanske sub-prime obligasjoner eller Collateralised Debt Obligations, CDO'er. Det var heller ingen investeringer i statspapirer i Portugal, Italia, Irland, Hellas eller Spania. Nedenfor vises sammensetningen av den internasjonale obligasjonsporteføljen i DNB Markets.

Aktivklasse	DNB-konsernet	
	Prosent 31.12.11	Millioner kroner 31.12.11
Forbrukerkreditt	1	1 040
Pantesikrede boliglån	50	58 267
Bedriftslån	1	1 272
Statsrelatert	31	36 301
Obligasjoner med fortrinnsrett	16	18 729
Sum internasjonal obligasjonsportefølje DNB Markets, nominelle verdier	100	115 610
Periodiserte renter, amortiseringseffekter og verdjusteringer		(934)
Sum internasjonal obligasjonsportefølje DNB Markets		114 676
Sum internasjonal obligasjonsportefølje DNB Markets, holdes til forfall		95 062
Herav omklassifisert portefølje		39 825

Den internasjonale obligasjonsporteføljen i DNB Markets hadde en gjennomsnittlig løpetid på 3,1 år, og verdiendring som følge av en renteendring på ett basispunkt utgjorde 22 millioner kroner ved utgangen av desember 2011.

DNB Livsforsikring

DNB Livsforsikrings portefølje av obligasjoner som holdes til forfall består i det vesentlige av verdipapirer utstedt av låntagere med høy kredittverdighet. Obligasjoner med statsgaranti utgjorde ved utgangen av 2011 omlag 24 prosent av porteføljen. Resterende midler er i all hovedsak plassert i papirer utstedt av kommuner, fylkeskommuner og finansforetak med god kredittkvalitet. Alle plasseringer i obligasjoner utstedt av finansforetak er senior gjeld, som sorterer høyest opp i kapitalstrukturen og har første prioritet i tilfelle utsteders konkurs. Det investeres bare unntaksvis i papirer utstedt av tradisjonelle industriselskap.

Porteføljen er, i tråd med IAS 39, gjennomgått og vurdert i forhold til om det finnes objektive indikasjoner på verdifall. Det er ikke identifisert noen nedskrivningsbehov i porteføljen.

Note 38 Investeringseiendommer

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
DNB Livsforsikring	37 632	35 961
Øvrige investeringseiendommer ¹⁾	5 165	2 872
Sum investeringseiendommer	42 796	38 834

1) Øvrige investeringseiendommer er i hovedsak knyttet til overtatte selskaper.

Virkelig verdi

Investeringseiendommer i konsernet eies i all hovedsak av DNB Livsforsikring. Investeringseiendommene i DNB Livsforsikring inngår som en del av midlene i kollektivporteføljen og holdes med tanke på å oppnå langsiktig avkastning for kundene. Eiendomsporteføljen vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendom kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter. Den norske delen av porteføljen verdsettes ved hjelp av intern verddivurderingsmodell. Som supplement innhentes eksterne takster for et representativt utvalg av porteføljen på rullerende basis gjennom året. Utvalget utgjør nærmere 90 prosent av portefølje-verdien. I fjerde kvartal 2011 ble i alt 19 eiendommer, som representerer 38 prosent av porteføljeverdien, vurdert eksternt. Hensikten med de eksterne takstene er å sammenligne de interne vurderingene mot uavhengige referanser. Interne beregninger og regnskapsførte verdier er innenfor akseptabelt pålitelighetsintervall på pluss/minus 5 prosent i forhold til et snitt av eksterne takster. Den svenske delen av porteføljen, samt deleide eiendommer verdsettes på grunnlag av eksterne takster.

Intern verddivurderingsmodell

Den interne modellen beregner virkelig verdi som nåverdi av fremtidige kontantstrømmer i og etter utløp av kontraksperioden. Avkastningskravet i modellen reflekterer markedsrisikoen. For porteføljene av kontor og kjøpesentre er det benyttet et avkastningskrav på 8,5 prosent, mens avkastningskrav for hotellporteføljen er 8,75 prosent. Etter individuell vurdering er det for enkelte kjøpesentre foretatt en justering av avkastningskravet i intervallet minus 0,3 til pluss 0,5 prosentpoeng.

Fra 2011 benytter modellen et felles avkastningskrav for kontantstrømmer både i og utenfor kontraksperioden.

Utvikling markeds- og kontraksleie

Gjennom 2011 gikk samlet kontraksleie for den 100 prosent eide porteføljen i Norge ned med 14 millioner kroner til 1 561 millioner. I samme periode gikk vurdert markedsleie ned med 59 millioner kroner til 1 638 millioner. Korrigert for endringer i porteføljen har kontraksleie økt med 40 millioner kroner, mens markedsleie har gått ned med 2 millioner.

Verdiutvikling og sensitivitet

Verdivurderingene har samlet ført til oppskrivning av eiendomsporteføljen med 945 millioner kroner i 2011. Av dette utgjorde oppskrivning av pågående prosjekter 36 millioner kroner. Prosjekter i DNB Livsforsikrings portefølje vil normalt være sikret gjennom totalentrepriser på kostnads-siden, mens inntektssiden i hovedsak vil være sikret gjennom inngåtte kontrakter før prosjektstart.

Verdivurderingene er særlig sensitive for endring i avkastningskrav og forutsetninger om fremtidig inntektsstrøm. 0,25 prosentpoeng reduksjon av avkastningskrav vil isolert sett endre verdien av eiendomsporteføljen med ca. 4,2 prosent eller 1 010 millioner kroner. 5 prosent endring i fremtidige markedsleier vil tilsvarende endre verdien av eiendomsporteføljen med ca. 4,4 prosent eller 1 048 millioner kroner.

Ledighet og kredittrating

Ved utgangen av 2011 var den økonomiske ledigheten 2,9 prosent mot 4,2 prosent ved utgangen av 2010.

Det gjennomføres halvårlig en kredittvurdering av leietagerne i DNB Livsforsikrings eiendommer. I fjerde kvartal 2011 utgjorde andelen sikre betalere 89,9 prosent mot 85,8 prosent i fjerde kvartal 2010.

Note 38 Investeringseiendommer (forts.)

Investeringseiendommer fordelt på geografiske områder

Type bygg	Beliggenhet	Virkelig verdi Millioner kroner	DNB Livsforsikring	
			Brutto leieareal m ²	Gjennomsnittlig leietid Antall år
Kontorbygg	Østlandet	9 939	464 750	4,4
Kontorbygg	Norge for øvrig	3 938	206 834	5,0
Kjøpesentre	Norske byer	8 965	303 509	4,5
Hoteller	Norske byer	4 195	170 069	11,1
Kontorbygg/kjøpesentre/hoteller	London/Stockholm/Gøteborg/Malmø	10 507	282 737	6,4
Annet	Øst-/Vestlandet	89	3 248	1,0
Sum investeringseiendommer per 31. desember 2011		37 632	1 431 148	5,7
Sum investeringseiendommer per 31. desember 2010		35 961	1 351 798	4,7
Endring i 2011		1 671	79 350	1,0
Sum investeringseiendommer per 31. desember 2011		37 632	1 431 148	5,7

Prosjekter, forventet ferdigstillelse

Beløp i millioner kroner	DNB Livsforsikring	
	2012	2013
Kontraktsmessige forpliktelser til kjøp og utvikling av eiendom	617	385
		106

Beløp inkludert i resultatregnskapet

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	2011	2010
Leieinntekter fra investeringseiendommer	2 475	2 165
Direkte kostnader (inkl. reparasjoner og vedlikehold) knyttet til investeringseiendommer som genererer leieinntekter	473	410
Direkte kostnader (inkl. reparasjoner og vedlikehold) knyttet til investeringseiendommer som ikke genererer leieinntekter	20	1
Sum	1 982	1 754

Verdiendringer investeringseiendommer

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	Investeringseiendommer	
Balanseført verdi per 31. desember 2009	33 381	
Tilgang, kjøp av nye eiendommer ¹⁾	4 021	
Tilgang, aktivisering av investeringer	1 257	
Tilgang, overtatte selskaper	0	
Netto gevinst som resultat av justering til virkelig verdi	338	
Netto gevinst som resultat av justering til virkelig verdi av prosjekter	3	
Avhendelser	504	
Valutakursendringer m.v.	339	
Balanseført verdi per 31. desember 2010	38 834	
Tilgang, kjøp av nye eiendommer	1 368	
Tilgang, aktivisering av investeringer	855	
Tilgang, overtatte selskaper	1 809	
Netto gevinst som resultat av justering til virkelig verdi ²⁾	879	
Netto gevinst som resultat av justering til virkelig verdi av prosjekter	36	
Avhendelser	1 026	
Valutakursendringer m.v.	43	
Balanseført verdi per 31. desember 2011 ³⁾	42 796	

1) DNB Bank ASA overtok eiendom fra konkursboet i Bovista 1. desember 2010. Banken betalte til sammen 2 023 millioner danske kroner for eiendommene.

2) Hvorav negativ verdiendring knyttet til investeringseiendom utenfor DNB Livsforsikring utgjorde 32 millioner kroner i 2011. Det var ingen slike verdiendringer i 2010.

3) Balanseført verdi av prosjekter utgjorde 1 014 millioner kroner per 31. desember 2011.

Note 39 Investering i tilknyttede selskaper

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	2011	2010
Balanseført verdi 1. januar	2 307	2 521
Andel av resultat etter skatt	11 861	180
Nedskrivning av eierandel i Eksportfinans AS ¹⁾	(11 785)	0
Tilgang/avgang	30	(114)
Utbytte	(225)	(280)
Balanseført verdi per 31. desember ²⁾	2 189	2 307

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Eiendeler 31.12.11 ³⁾	Gjeld 31.12.11 ³⁾	Inntekter 2011 ³⁾	Resultat 2011 ³⁾	Eierandel i prosent 31.12.11	DNB-konsernet	
						Balanseført verdi 31.12.11	Balanseført verdi 31.12.10
Eksportfinans AS ¹⁾	213 929	179 235	41 934	30 039	40	1 878	1 831
Amports Inc. ⁴⁾	894	212	93	49	30	122	142
Nordito Property AS ⁵⁾	147	69	31	13	40	85	80
Relacom Management AB ⁶⁾	5 215	3 457	5 088	(213)	31	32	0
Faktor Eiendom ASA ⁷⁾						0	148
Andre tilknyttede selskaper						72	105
Sum						2 189	2 307

1) Store deler av Eksportfinans' gjeld føres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Moody's og Standard & Poor's nedjustering av Eksportfinans' kredittrating i fjerde kvartal 2011 førte til betydelige urealiserte gevinster på selskapets langsiktige innlån. Effekten av slike urealiserte gevinster på DNBs eierandel etter skatt utgjorde 11,8 milliarder kroner. DNB har foretatt en vurdering av virkelig verdi av selskapet, og har på bakgrunn av denne nedskrevet verdien med et beløp tilsvarende urealiserte gevinster på egen gjeld i selskapet i fjerde kvartal. Se også note 51 opplysninger om nærstående parter.

2) Omfatter latente skatteposisjoner og mer-/mindreverdi som ikke er reflektert i selskapets balanse.

3) Verdier i tilknyttede selskapers regnskaper. Foreløpige og ureviderte regnskaper er benyttet.

4) Selskapet driver virksomhet innenfor mottak og klargjøring av biler som er fraktet eller skal fraktes sjøveien. Selskapets tre store kreditorer ble i fjerde kvartal 2010 enige om å rekapitalisere selskapet. Gjelden i selskapet ble konvertert til aksjekapital i november 2010.

5) Nordito AS ble fusjonert med PBS Holding AS 14. april 2010. DNB-konsernets eierandel i det fusjonerte selskapet, Nets Holding AS, utgjør 18,2 prosent. Som et ledd i fusjonen ble eiendommene i Nordito AS fisjonert ut i et nytt selskap, Nordito Property AS.

6) Som ledd i restruktureringen av Relacom-gruppen (Relacom) overtok kreditorene samtlige aksjer i Relacom i april 2011 med etterfølgende konvertering av gjeld på totalt 2,3 milliarder svenske kroner. Forut for gjeldskonverteringen var DNBs utlån på 701 millioner svenske kroner nedskrevet med 656 millioner svenske kroner til en restverdi på 45 millioner svenske kroner, som tilsvarer vurdert verdi av DNBs andel av selskapets egenkapital på overtagelsestidspunktet.

7) Etter konkursen i Faktor Eiendom ASA er verdiene i resultatet nedskrevet til null.

Note 40 Immaterielle eiendeler

DNB-konsernet				
Beløp i millioner kroner	31.12.11		31.12.10	
Goodwill ¹⁾	5 174		5 378	
Utvikling av IT-systemer	1 511		1 416	
Øvrige immaterielle eiendeler	319		370	
Sum immaterielle eiendeler	7 003		7 164	

DNB-konsernet					
Beløp i millioner kroner	Goodwill ¹⁾	Merkenavnet Postbanken	Utvikling av IT-systemer ²⁾	Øvrige immaterielle eiendeler ^{3) 4)}	Totalt
Anskaffelseskost per 1. januar 2010	9 809	119	2 601	1 181	13 710
Tilgang			686	14	700
Tilgang gjennom oppkjøp/etablering av andre selskaper					
Endring kostpris					
Avhendelser			48	226	274
Valutakursendring	83		(12)	7	78
Anskaffelseskost per 31. desember 2010	9 892	119	3 227	975	14 214
Samlede av- og nedskrivninger per 1. januar 2010	4 403	68	1 112	482	6 065
Avskrivninger			335	129	464
Nedskrivninger	194	51	353		598
Avhendelser					0
Valutakursendring	(83)		12	(7)	(78)
Samlede av- og nedskrivninger per 31. desember 2010	4 514	119	1 812	605	7 050
Balanseført verdi per 31. desember 2010	5 378	0	1 416	370	7 164

Anskaffelseskost per 1. januar 2011	9 892	119	3 227	975	14 214
Tilgang	23		722	27	772
Tilgang gjennom oppkjøp/etablering av andre selskaper				27	27
Endring kostpris					
Avhendelser		119	28		147
Valutakursendring	(44)		(15)		(59)
Anskaffelseskost per 31. desember 2011	9 872	0	3 907	1 030	14 807
Samlede av- og nedskrivninger per 1. januar 2011	4 514	119	1 812	605	7 050
Avskrivninger			373	107	481
Nedskrivninger ⁴⁾	190		212		402
Avhendelser		119			119
Valutakursendring	(6)		(2)	(1)	(8)
Samlede av- og nedskrivninger per 31. desember 2011	4 698	0	2 396	712	7 805
Balanseført verdi per 31. desember 2011	5 174	0	1 511	319	7 003

1) Se note 41 Goodwill.

2) Balanseførte programvareutgifter avskrives lineært over forventet økonomisk levetid, som normalt er fem år.

3) Øvrige immaterielle eiendeler inneholder i hovedsak IT-software og merverdi i forhold til kundekontrakter og forhandlernett. Øvrige immaterielle eiendeler avskrives lineært over tre til ti år, som er over eiendelenes forventede brukstid.

4) Som følge av reduserte vekstforutsetninger for Polen, ble det behov for å skrive ned resterende goodwill tilsvarende 190 millioner kroner i 2011. Det ble vurdert at det ikke var behov for nedskrivning av øvrige enheter med goodwill. Det pågår et arbeid med utvikling av nye IT-løsninger for virksomheten i Litauen, og det er planer om å ta i bruk løsningene i øvrige enheter i Baltikum og Polen på et senere tidspunkt. Balanseført verdi av IT-løsningene testes mot beregnet nåverdi av kontantstrømmer for Litauen. Som følge av reduserte vekstforutsetninger for Litauen, ble det besluttet å skrive ned IT-løsningene med 24,5 millioner euro i 2011, tilsvarende 191 millioner kroner. IT-systemer i Postbanken ble skrevet ned med 22 millioner kroner i 2011, som følge av konvertering av Postbankens kundekonti til DNBs IT-systemer.

Note 41 Goodwill

DNB-konsernet foretar løpende vurderinger av hvorvidt verdien av balanseført goodwill og øvrige immaterielle eiendeler med udefinert levetid er intakt, og minimum årlig gjennomføres en fullstendig nedskrivningstest av alle vurderingsenheter. De enkelte goodwillposter og immaterielle eiendeler med udefinert levetid i DNB-konsernets balanse er allokert til vurderingsenheter i henhold til hvilke virksomheter som nyter godt av den kjøpte eiendelen. Valg av vurderingsenhet er gjort ut fra hensyn til hvor det er mulig å identifisere og skille ut kontantstrømmer knyttet til virksomheten. En vurderingsenhet kan ha goodwill fra flere transaksjoner, og nedskrivningstesten foretas da på samlet balanseført goodwill i vurderingsenheten.

Testing av verdier og sentrale forutsetninger for beregning av bruksverdi

Nedskrivningstesting av balanseførte verdier foretas ved en neddiskontering av forventet fremtidig kontantstrøm fra virksomheten. Vurderingen er basert på konsernets bruksverdi ("value in use") av vurderingsenheten. Bruksverdi fremkommer ved summen av beregnede nåverdier av forventede kontantstrømmer for en planperiode og fremskrevne kontantstrømmer etter planperioden. Kontantstrømmene for planperioden er vanligvis tre år og tar utgangspunkt i budsjetter og planer som er godkjent av ledelsen. Budsjetter og planer må kunne sannsynliggjøres ut fra historiske resultater i enheten. Ut over planperioden er det på mellomlang sikt lagt til grunn en fremskrivning basert på forventet økonomisk vekst for vurderingsenhetene. På lang sikt er det lagt til grunn en årlig vekst på 2,5 prosent, som tilsvarer forventet langsiktig inflasjon. For vurderingsenheter hvor det er lagt til grunn en avvikende langsiktig veksttakt, er det gitt en begrunnelse i beskrivelsen nedenfor.

Diskonteringsfaktoren er basert på en vurdering av hva som er markedets langsiktige avkastningskrav for den type virksomhet som inngår i vurderingsenheten. Avkastningskravet reflekterer risiko i virksomheten. Nedskrivningstestene er i utgangspunktet gjennomført på kontantstrømmer etter skatt for å kunne benytte markedets avkastningskrav direkte. Dersom testen viser at det kan foreligge behov for nedskrivning, foretas en grundigere gjennomgang av enheten som også omfatter en vurdering av verdien på kontantstrømmer før skatt. I vurderingen for regnskapsåret 2011 er det brukt en diskonteringsrente basert på en justert kapitalverdimodell med en normalisert risikofri rente i enhetens hjemmemarked og en normalisert risikopremie på 4 prosent. Beta-verdier er estimert for hver vurderingsenhet. For enheter i Norge er normalisert risikofri rente estimert til 5 prosent. For enheter i land utenfor Norden, så som Baltikum, Polen og Russland, er diskonteringsfaktoren justert for landrisiko.

For enheter hvor balanseført goodwill ligger tett opp til beregnet bruksverdi, har DNB utført sensitivitetsanalyser. I sensitivitetsanalysene vurderes hvorvidt en endring innenfor et rimelig mulighetsområde av viktige forutsetninger lagt til grunn i verdivurderingen av en enhet, ville føre til at balanseført verdi av enheten hadde oversteget dens bruksverdi.

Goodwill

Enhet	DNB-konsernet	
	Balanseført 31.12.11	Balanseført 31.12.10
DNB Asset Management	1 676	1 675
DNB Baltikum og Polen ¹⁾		218
Retail Norge - morbank	987	987
Cresco	502	502
Nordlandsbanken	478	478
DNB Finans - Bilfinansiering i Norge	365	365
DNB Finans - Bilfinansiering i Sverige	344	344
Øvrige	822	809
Sum goodwill	5 174	5 378

1) DNB bokførte 51 prosent av balanseført goodwill i DNB Baltikum og Polen.

DNB Asset Management

Enheden omfatter kapitalforvaltningsvirksomhet, hovedsakelig i Norge og Sverige. Samlet goodwill fra enheter som inngår i virksomhetsområdet er vurdert under ett, og vurderingsenheten er hele DNB Asset Management. Virksomheten er integrert, blant annet ved at synergi- og rasjonaliseringseffekter er tatt ut i hele organisasjonen, og samlet kapitalforvaltningsvirksomhet er laveste nivå hvor kontantstrømmer kan identifiseres. De mest kritiske forutsetningene for kontantstrømmene i planperioden er utvikling i verdipapirmarkedene, netto salg av fond og marginer. Det er benyttet et avkastningskrav tilsvarende 14,2 prosent før skatt.

Retail Norge – morbank

Enheden vedrører bankvirksomheten (utlån og innskudd) i kornettet i Norge med unntak av Nordlandsbanken, og balanseført goodwill består vesentlig av goodwill fra fusjonen mellom DnB og Gjensidige NOR samt noe goodwill fra tidligere overtatte kontorer i Gjensidige NOR. De viktigste forutsetningene for kontantstrømmene i planperioden er utvikling i marginer, volumer og nedskrivning på utlån. Det er benyttet et avkastningskrav tilsvarende 11,8 prosent før skatt.

Cresco

Enheden omfatter ekstern distribusjon av kortkreditter under merkenavnet Cresco. Goodwill stammer fra fusjonen mellom DnB og Gjensidige NOR samt tidligere oppkjøpspremie fra kjøp av Gjensidige Banks kredittkortportefølje. De viktigste forutsetningene for kontantstrømmene i planperioden er utvikling i marginer, volum og nedskrivning på utlån. Det er benyttet et avkastningskrav tilsvarende 11,7 prosent før skatt.

Nordlandsbanken

Enheden omfatter bankvirksomheten (utlån og innskudd) i Nordlandsbanken. Goodwill består av oppkjøpspremie ved overtagelse av Nordlandsbanken. Nordlandsbanken er videreført som et eget selskap i DNB-konsernet og er en naturlig vurderingsenhet. De viktigste forutsetningene for kontantstrømmene i planperioden er utvikling i marginer, volumer og nedskrivning på utlån. Det er benyttet et avkastningskrav tilsvarende 11,8 prosent før skatt.

Note 41 Goodwill (forts.)

DNB Finans – Bilfinansiering i Norge

Enheten omfatter DNBs bilfinansieringsvirksomhet i Norge, og goodwill stammer fra DNBs kjøp av SkandiaBanken Bilfinans i Norge. Virksomheten ble overtatt i 2008. Kritiske forutsetninger for kontantstrømmene i planperioden er nivået på bilsalget i Norge, DNB Finans' evne til å beholde kundeforholdet med viktige bilforhandlere samt langsiktig marginutvikling og nivået på nedskrivning på utlån. Det er benyttet et avkastningskrav tilsvarende 13,4 prosent før skatt.

DNB Finans – Bilfinansiering i Sverige

Enheten omfatter DNB Finans' virksomhet av bilfinansiering og leasingportefølje i Sverige. Goodwill stammer fra tidligere kjøp av leasingportefølje og virksomhet innen forhandlerbasert bilfinansiering i Sverige og fra kjøp av SkandiaBankens bilfinansieringsvirksomhet i Sverige i 2008. De viktigste forutsetningene for kontantstrømmene er nivået på bilsalget i Sverige, DNB Finans' evne til å beholde kundeforholdet med viktige bilforhandlere samt langsiktig marginutvikling og nivået på nedskrivninger på utlån. Det er benyttet et avkastningskrav tilsvarende 13,4 prosent før skatt.

Resultatførte nedskrivninger

Nedskrivninger fordelt på enheter <i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	2011	2010
DNB Baltikum og Polen ¹⁾	190	0
Svensk Fastighetsförmedling AB		194
Merkenavnet Postbanken		51
Sum nedskrivninger på immaterielle eiendeler med udefinert levetid	190	245

1) DNBs andel av nedskrivninger for DNB Baltikum og Polen.

DNB Baltikum og Polen

DNB Baltikum og Polens balanseførte goodwill var knyttet til virksomheten i Polen og tilsvarte 52,7 millioner euro ved utgangen av 2010, hvorav DNB hadde bokført 51 prosent. Som følge av reduserte vekstforutsetninger for Polen, ble det besluttet å skrive ned resterende goodwill i fjerde kvartal 2011, med en resultateffekt for DNB tilsvarende 190 millioner kroner. Vurderingsenheten er inkludert i resultatområdet DnB NORD, se note 3 Segmenter.

Note 42 Varige driftsmidler

	DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.11	31.12.10
Bankbygninger og andre faste eiendommer	690	554
Maskiner, inventar og transportmidler	5 504	5 127
Andre varige driftsmidler	142	112
Sum varige driftsmidler	6 336	5 793

	DNB-konsernet		
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Bankbygninger og andre faste eiendommer	Maskiner, inventar og transportmidler ¹⁾	Totalt ²⁾
Akkumulert anskaffelseskost per 31. desember 2010	693	11 166	11 859
Tilgang	171	2 343	2 515
Tilgang gjennom fusjon/oppkjøp/etablering av andre selskaper	0	0	0
Varige driftsmidler reklassifisert til holdt for salg	(57)	20	(36)
Avhendelser	57	1 391	1 449
Valutakursendringer	(9)	(6)	(15)
Anskaffelseskost per 31. desember 2011	855	12 092	12 947
Samlede av- og nedskrivninger per 31. desember 2010	139	6 039	6 178
Tilgang gjennom fusjon/oppkjøp/etablering av andre selskaper	0	0	0
Avhendelser	0	659	659
Avskrivninger ³⁾	20	1 186	1 206
Nedskrivninger	9	23	32
Valutakursendringer	(4)	(1)	(5)
Samlede av- og nedskrivninger per 31. desember 2011	165	6 588	6 752
Balanseført verdi per 31. desember 2011	690	5 504	6 194

DNB-konsernet har ikke stilt sikkerheter for lån/funding av varige driftsmidler, herunder eiendom.

1) Inkluderer IT-utstyr og tilhørende software.

2) Totalen inkluderer ikke "Andre varige driftsmidler".

3) Med utgangspunkt i anskaffelseskost fratrasket eventuell restverdi avskrives eiendelene lineært over forventet brukstid innenfor følgende rammer:

Tekniske anlegg	10 år
Maskiner	3-10 år
Inventar m.v.	5-10 år
IT-utstyr	3-5 år
Transportmidler	5-7 år

Note 43 Leieavtaler

Finansielle utleieavtaler	DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.11	31.12.10
Bruttoinvestering i leieavtalen		
Forfaller innen 1 år	9 341	9 622
Forfaller 1 - 5 år	22 981	23 199
Forfaller senere enn 5 år	2 299	2 244
Total bruttoinvestering i leieavtalen	34 620	35 065
Nåverdien av utestående minsteleie		
Forfaller innen 1 år	8 921	9 170
Forfaller 1 - 5 år	18 584	18 838
Forfaller senere enn 5 år	1 531	1 501
Total nåverdi av utestående minsteleie	29 036	29 509
Ikke opptjent finansinntekt	5 584	5 556
Ikke garanterte restverdier som tilfaller utleier	47	46
Akkumulert tapsavsetning	1 532	1 529
Variabel leie innregnet som inntekt i perioden	107	115

Operasjonelle utleieavtaler	DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.11	31.12.10
Fremtidig minsteleie, ikke kansellerbare avtaler		
Forfaller innen 1 år	2 349	2 221
Forfaller 1 - 5 år	7 050	6 618
Forfaller senere enn 5 år	4 744	3 562
Total fremtidig minsteleie, ikke kansellerbare avtaler	14 143	12 400

Operasjonelle innleieavtaler	DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.11	31.12.10
Minimum resterende leiebetalinger knyttet til ikke kansellerbare leieavtaler		
Forfaller innen 1 år	162	102
Forfaller 1 - 5 år	1 281	1 023
Forfaller senere enn 5 år	6 945	7 195
Totalt minimum resterende leiebetalinger knyttet til ikke kansellerbare leieavtaler	8 388	8 320
Totalt minimum fremtidige fremleiebeløp som forventes mottatt knyttet til ikke kansellerbare fremleieavtaler	71	36

	DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	2011	2010
Leieavtaler kostnadsført i perioden		
Minimum leiebetalinger	826	801
Variabel leie	0	0
Totalt kostnadsførte leieavtaler i perioden	826	801
Nedskrivning av leiekontrakter	29	11

Finansielle utleieavtaler

DNB-konsernets finansielle leasingvirksomhet gjelder DNB Bank ASA og DNB Baltikum og Polen.

Operasjonelle utleieavtaler

Omfatter operasjonell leasingvirksomhet i DNB Bank ASA og DNB Baltikum og Polen, i tillegg til utleie av investeringseiendommer i DNB Livsforsikring.

Operasjonelle innleieavtaler

Omfatter i hovedsak innleide lokaler i DNB Bank ASA. I DNB-konsernets kontraktsfestede minimumsleie i perioden over fem år inngår kontrakt om leie av nytt hovedkontor i Bjørvika i Oslo med innflytting i 2012. DNB Livsforsikring har i 2012 inngått kontrakt om kjøp av byggene som skal bli DNBs nye hovedkontor i Bjørvika. Overtakelse skjer ved ferdigstillelse av byggene.

Note 44 Andre eiendeler

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
Tidsavgrensede poster	2 105	1 847
Tilgodehavende rembursar og andre betalingstjenester	808	1 374
Uoppgjorte sluttsedler	5 380	983
Forfalte, ikke betalte forsikringspremier	1 001	743
Andre tilgodehavender	5 762	5 551
Sum andre eiendeler ¹⁾	15 055	10 499

1) Andre eiendeler er i hovedsak kortsiktige.

Note 45 Innskudd fra kunder fordelt på kundegrupper ¹⁾

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
Personmarkedet	274 444	247 241
Utenriks sjøfart og rørtransport og bygging av skip og båter	54 942	60 543
Eiendomsdrift	40 249	32 556
Industri	26 271	21 980
Tjenesteyting	125 747	104 608
Handel	33 408	34 826
Olje og gass	35 340	22 236
Transport og kommunikasjon	22 716	23 117
Bygg og anleggsvirksomhet	18 128	15 085
Kraft og vannforsyning	16 621	24 255
Fiske og fangst	5 270	4 961
Hotell og restaurant	2 075	1 838
Jordbruk og skogbruk	4 062	2 986
Offentlig forvaltning	24 658	20 473
Finansieringsvirksomhet	55 222	24 498
Sum innskudd fra kunder, nominell hovedstol	739 152	641 202
Verdiendringer	884	712
Innskudd fra kunder	740 036	641 914

1) Inndelingen i kundegrupper er basert på Statistisk Sentralbyrås standard for sektor- og næringsgruppering.

Note 46 Verdpapirgjeld

	DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.11	31.12.10
Sertifikatgjeld, nominell verdi	228 430	153 934
Obligasjonsgjeld, nominell verdi ¹⁾	386 384	336 912
Verdijusteringer	20 343	10 823
Sum verdpapirgjeld	635 157	501 668

Endringer i verdpapirgjeld

	DNB-konsernet					
	Balanse	Emittert	Forfalt/ innløst	Valutakurs- endring	Øvrige endringer	Balanse
<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.11	2011	2011	2011	2011	31.12.10
Sertifikatgjeld, nominell verdi	228 430	228 424	153 928			153 934
Obligasjonsgjeld, nominell verdi ¹⁾	386 384	138 989	90 353	836		336 912
Verdijusteringer	20 343				9 520	10 823
Sum verdpapirgjeld	635 157	367 413	244 281	836	9 520	501 668

Forfallstidspunkt verdpapirgjeld vurdert til amortisert kost per 31. desember 2011 ^{1) 2)}

	DNB-konsernet		
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Norske kroner	Valuta	Totalt
2012	0	14	14
Sum sertifikatgjeld, nominell verdi	0	14	14
2012	0	31 946	31 946
2013	0	36 211	36 211
2014	0	37 522	37 522
2015	0	46 171	46 171
2016	0	64 995	64 995
2017	0	28 713	28 713
2018 og senere	0	85 194	85 194
Sum obligasjonsgjeld vurdert til amortisert kost, nominell verdi	0	330 753	330 753
Total verdpapirgjeld vurdert til amortisert kost, nominell verdi	0	330 767	330 767

Forfallstidspunkt verdpapirgjeld vurdert til virkelig verdi per 31. desember 2011 ¹⁾

	DNB-konsernet		
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Norske kroner	Valuta	Totalt
2012	57	228 359	228 416
Sum sertifikatgjeld, nominell verdi	57	228 359	228 416
2012	1 291	1	1 292
2013	1 723	0	1 723
2014	14 469	0	14 469
2015	5 477	0	5 477
2016	10 218	0	10 218
2017	11 788	0	11 788
2018 og senere	10 665	0	10 665
Sum obligasjonsgjeld, nominell verdi	55 631	1	55 632
Total verdpapirgjeld vurdert til virkelig verdi, nominell verdi	55 687	228 360	284 048
Verdijusteringer	1 955	18 388	20 343
Verdpapirgjeld	57 643	577 514	635 157

1) Fratrullet egne obligasjoner. Utestående obligasjoner med fortrinnsrett i DNB Boligkreditt utgjorde 351,3 milliarder kroner per 31. desember 2011. Tilhørende sikringsmasse var 458,7 milliarder kroner.

2) Inkluderer sikret gjeld.

Note 47 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	12 859	17 167
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	4 158	7 005
Fondsobligasjonslån, nominell verdi ¹⁾	5 973	8 241
Verdijusteringer	1 174	1 065
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	24 163	33 479

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet					
	Balanse 31.12.11	Emittert 2011	Forfalt/ innløst 2011	Valutakurs- endring 2011	Øvrige endringer 2011	Balanse 31.12.10
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	12 859		4 486	177		17 167
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	4 158		2 982	135		7 005
Fondsobligasjonslån, nominell verdi ¹⁾	5 973		2 338	70		8 241
Verdijusteringer	1 174				108	1 065
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	24 163	0	9 806	382	108	33 479

Opptaksår	Balanseført verdi i		Rentesats	Forfall	DNB-konsernet	
	utenlandsk valuta				Første forfalls- tidspunkt	Balanseført verdi i norske kroner
Ordinær ansvarlig lånekapital						
2004	EUR	11	6 mnd EURIBOR + 2,40 %	2014	2009	85
2006	EUR	500	3 mnd EURIBOR + 0,20 %	2017	2012	3 883
2007	GBP	150	6,52 % p.a.	2017	2012	1 395
2008	GBP	250	6,17 % p.a.	2018	2013	2 325
2008	NOK	1 200	3 mnd NIBOR + 1,60 %	2018	2013	1 200
2008	NOK	250	7,60 % p.a.	2018	2013	250
2008	GBP	400	7,25 % p.a.	2020	2015	3 720
Sum, nominell verdi						12 859
Evigvarende ansvarlig lånekapital						
1985	USD	215	3 mnd LIBOR + 0,25 %			1 287
1986	USD	200	6 mnd LIBOR + 0,13 %			1 197
1986	USD	150	6 mnd LIBOR + 0,15 %			898
1999	JPY	10 000	4,51 % p.a.		2029	776
Sum, nominell verdi						4 158
Fondsobligasjonslån ¹⁾						
2002	EUR	350	7,07 % p.a.		2012	2 718
2007	GBP	350	6,01 % p.a.		2017	3 255
Sum, nominell verdi						5 973

1) *Fondsobligasjoner er et kapitalinstrument som er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital.*

Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under 5 prosent eller samlet kapitaldekning faller under 6 prosent. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp.

Note 48 Avsetninger

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet		
	Utstedte finansielle garantier	Andre avsetninger	Sum avsetninger ¹⁾
Balanseført verdi per 31. desember 2010	195	751	946
Nye avsetninger, resultatført ¹⁾	93	355	448
Anvendte avsetninger	10	495	505
Tilbakeførte ubenyttede avsetninger	42	62	104
Øvrige endringer	(1)	3	2
Balanseført verdi per 31. desember 2011	235	552	787

^{*)} Herav generell bonusavsetning til ansatte i 2011

217

¹⁾ Andel av avsetninger som antas å komme til oppgjør etter 12 måneder utgjorde 345 millioner kroner per 31. desember 2011.

Note 49 Annen gjeld

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	31.12.11	31.12.10
Kortsiktige innlån	1 351	2 624
Tidsavgrensede poster	4 519	3 439
Gjeld knyttet til factoringavtaler	165	126
Remburser, sjekker og andre betalingstjenester	1 272	1 729
Uoppgjorte sluttssedler	4 500	1 892
Leverandørgjeld	695	1 147
Øvrig gjeld	5 049	3 782
Sum annen gjeld ¹⁾	17 550	14 738

¹⁾ Annen gjeld er i hovedsak kortsiktig.

Note 50 Godtgjørelser og lignende

Informasjon om DNBs godtgjørelsesordning

Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner m.v. fastsatt av Finansdepartementet 1. desember 2010, godtgjørelsesforskriften, fastsetter at foretaket skal offentliggjøre informasjon om hovedprinsippene for fastsettelse av godtgjørelse, kriterier for fastsettelse av eventuell variabel godtgjørelse, samt kvantitativ informasjon om godtgjørelse til ledende ansatte, til ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering, til ansatte med kontrolloppgaver og tillitsvalgte med tilsvarende godtgjørelse. Informasjonen i denne noten, herunder styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte inntatt nedenfor, utgjør slik informasjon som følger av godtgjørelsesforskriften.

Konsernretningslinjer for belønning i DNB-konsernet gjelder total belønning for alle fast ansatte i DNB-konsernet. Retningslinjene omfatter monetær belønning (fastlønn, kort- og langsiktige insentiver), ansattegoder (pensjon, personalforsikring og øvrige ansattegoder) samt utvikling og karriere (kurs og utviklingsprogrammer, karriereprogrammer og annen ikke-monetær belønning).

Retningslinjene fastsetter at total belønning skal gis på bakgrunn av en helhetlig vurdering av konsernets resultater samt enhetens og den enkelte ansattes bidrag til verdiskaping. Total belønning skal utformes slik at den ikke bidrar til å påføre konsernet uønsket risiko. Belønningen skal være konkurransedyktig, men samtidig kostnadseffektiv for konsernet.

Retningslinjene fastsetter videre at monetær belønning skal bestå av fastlønn, samt en variabel del der det er hensiktsmessig. Fastlønn skal være en godtgjørelse for det ansvar, krav og kompleksitet som er knyttet til stillingen, mens variabel lønn skal stimulere til ekstra prestasjoner og ønsket adferd.

I 2011 implementerte DNB nye konsernretningslinjer for variabel godtgjørelse for å sikre etterlevelse av godtgjørelsesforskriften. Herunder er det vedtatt særskilte retningslinjer for variabel godtgjørelse til ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering (risikotakere) samt ansatte som er ansvarlige for uavhengige kontrollfunksjoner. De særskilte retningslinjene skal bidra til å motvirke overdreven risikotaking og fremme en sunn og effektiv risikohåndtering.

Variabel godtgjørelse i DNB skal fremme langsiktig lønnsomhet og bestemmes ut fra måltall basert på finansielle og ikke-finansielle mål. I tillegg skal det skje en helhetlig vurdering basert på blant annet etterlevelsen av konsernverdier og ledelsesprinsipper. De variable godtgjørelsesordningene skal dokumenteres i en prosess bestående av etablering, oppfølging og evaluering av mål og måloppnåelse, og en prosess for eventuell tildeling og utbetaling av variabel godtgjørelse.

Styret vil legge følgende retningslinjer for kompensasjon frem for avstemming på generalforsamlingen i henhold til allmennaksjeloven paragraf 6-16a:

"Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

DNBs retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til konsernsjef og øvrig konsernledelse skal til enhver tid understøtte gjeldende strategi og verdigrunnlag og bidra til å nå konsernets mål. Godtgjørelsen skal fremme adferd som bygger ønsket kultur i forhold til prestasjons- og resultatorientering. Styret har i forbindelse med avgivelsen av denne erklæringen fattet vedtak som innebærer endringer i prinsippene for fastsettelse av variabel godtgjørelse sammenlignet med tidligere avgitte erklæringer.

Beslutningsprosess

Styret i DNB ASA har et kompensasjonsutvalg som består av tre medlemmer: styrets leder, nestleder og ett styremedlem.

Kompensasjonsutvalget skal forberede saker for styret og har i hovedsak ansvar for å:

- Årlig vurdere og foreslå total kompensasjon til konsernsjef
- Årlig utarbeide forslag til målkort for konsernsjef
- Etter forslag fra konsernsjef, beslutte kompensasjon og andre personalrelaterte forhold for konserndirektør revisjon
- Være rådgiver for konsernsjef vedrørende kompensasjon og andre vesentlige personalrelaterte forhold for konsernledelsen og eventuelt andre som rapporterer til konsernsjef
- Vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller kompensasjonsutvalget
- Gjennomgå andre personalpolitiske saker som kan antas å innebære stor renommérisiko

A. Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret

Godtgjørelse til konsernsjef

Den totale godtgjørelse til konsernsjefen består av fastlønn (hovedelement), naturalytelser, variabel godtgjørelse og pensjons- og forsikringsordninger. Den totale godtgjørelsen fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering hvor hovedvekten i den variable delen av godtgjørelsen baseres på følgende forhold: finansielt risikoustert resultat, måling av DNB-konsernets kundetilfredshet og omdømme. Den helhetlige vurderingen vil i tillegg være knyttet til etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper.

Fastlønnen er gjenstand for årlig vurdering og fastsettes blant annet på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og i finansnæringen spesielt.

Variabel godtgjørelse til konsernsjefen fastsettes basert på konkret resultatmåling av definerte målområder fastsatt i konsernsjefens målkort og en helhetsvurdering. Variabel godtgjørelse kan maksimalt utgjøre 50 prosent av fastlønn. Konsernsjefen tildeles ingen resultatbaserte ytelser utover nevnte variable godtgjørelse.

Note 50 Godtgjørelser og lignende (forts.)

Konsernsjefen kan i tillegg til variabel godtgjørelse gis naturalytelser som bilordning, aviser/tidsskrifter og telefon-/kommunikasjonsordninger. Tildeling av naturalytelser skal ha sammenheng med konsernsjefens funksjon i konsernet eller være i tråd med markedsmessig praksis og bør ikke være vesentlig i forhold til konsernsjefens fastlønn.

Styret vil respektere tidligere inngått avtale med konsernsjef hvorefter pensjonsalder er 60 år med en pensjon som utgjør 70 prosent av fastlønn. Dersom ansettelsesforholdet opphører før konsernsjef fyller 60 år, skal han oppebære pensjon fra fylte 60 år med avkorting med 1/14 for hvert hele år som gjenstår til han fyller 60 år. Etter avtalen skal konsernsjef gis etterlønn i to år hvis ansettelsesforholdet avsluttes før fylte 60 år. Dersom konsernsjef inngår i annet ansettelsesforhold i denne perioden, skal det gjøres avkorting i etterlønn med lønn som mottas i det nye ansettelsesforholdet. Tilleggsytelser beholdes i en periode på tre måneder.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte

Konsernsjefen fastsetter godtgjørelse til ledende ansatte i samråd med styrets leder. Der det er inngått forpliktende avtaler, vil styret overholde disse.

Den totale godtgjørelsen til ledende ansatte består av fastlønn (hovedelement), naturalytelser, variabel lønn og pensjons- og forsikringsordninger. Den totale godtgjørelsen fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike forretningsområdene. Godtgjørelsen skal gjøre konsernet konkurransedyktig i det aktuelle arbeidsmarkedet og skal fremme konsernets lønnsomhet, herunder ønsket inntekts- og kostnadsutvikling. Den totale godtgjørelse skal ta hensyn til DNBs omdømme og ikke være markedsledende, men sikre at DNB tiltrekker seg og beholder ledende ansatte med ønsket kompetanse og erfaring.

Fastlønnen er gjenstand for årlig vurdering og fastsettes blant annet på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt.

Naturalytelser kan tilbys ledende ansatte i den grad ytelsene har en relevant sammenheng med den ansattes funksjon i konsernet eller er i tråd med markedsmessig praksis. Ytelsene bør ikke være vesentlige i forhold til den ansattes fastlønn.

Nye konsernretningslinjer for variabel godtgjørelse

I 2011 implementerte DNB nye konsernretningslinjer for variabel godtgjørelse for å sikre etterlevelse av godtgjørelsesforskriften og Finanstilsynets rundskriv nr 11/2011 om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond, datert 21. februar 2011.

DNBs variable godtgjørelsesordning har til hensikt å belønne adferd og påvirke kultur som sikrer langsiktig verdiskaping. Ordningen er utformet i tråd med konsernets belønningspolicy og generelle retningslinjer vedtatt av DNBs kompensasjonsutvalg. Konsernsjefen har det helhetlige operative ansvaret for konsernets ordning i samsvar med gjeldende retningslinjer.

For konsernets internasjonale filialer og datterselskaper har respektive nasjonale myndigheter fastsatt lokale lover, forskrifter og retningslinjer. Det vil kunne være juridiske utfordringer i tilfeller hvor det norske regelverket er avvikende i forhold til lokal lovgivning og lokale regler for godtgjørelse i finansinstitusjoner. Konsernet vil i slike tilfeller søke råd hos Finanstilsynet og internasjonal ekspertise for å sikre at praksis er i overensstemmelse med både norske og lokale reguleringer.

Variabel godtgjørelse baseres på konkret resultatmåling av definerte målområder fastsatt i den enkeltes målkort, samt en helhetsvurdering knyttet til etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper. Ordningen skal være resultatavhengig uten å være risikodrivende. Videre skal den motvirke overdreven risikotaking samt fremme en sunn og effektiv risikohåndtering i DNB. Det er fastsatt et øvre tak for utbetaling av variabel godtgjørelse (bonus) på inntil 50 prosent av fastlønn for ledende ansatte.

For 2012 vil konsernets ordning for variabel godtgjørelse utformes i tråd med nye regulatoriske krav og er beskrevet i konsernets nye retningslinjer for variabel godtgjørelse. Retningslinjene er i tillegg basert på gjeldende konsernpolicy. De nye konsernretningslinjene for variabel godtgjørelse skal sikre at konsernets ordninger motvirker overdreven risikotaking samt å oppnå og opprettholde en sunn og robust kapitaldekning og langsiktig lønnsomhet. Ordningen skal fremme en sunn og effektiv risikohåndtering i DNB. Ordningen skal sikre at samlede godtgjørelser understøtter konsernets strategi og interesser.

Ordningen for variabel godtgjørelse i DNB er global, dog slik at ikke-norske filialer og datterselskaper i tillegg vil være underlagt lokal lovgivning, forskrifter og retningslinjer.

Målstruktur 2012

Styrets kompensasjonsutvalg godkjenner overordnede kriterier, prinsipper og rammer for variabel godtgjørelse. Kriterier, prinsipper og struktur for 2012 reflekterer endrede rammebetingelser knyttet til kapitaldekning og likviditet. Styrets kompensasjonsutvalg har for 2012 besluttet at regnskapsført avkastning på risikokapital (REKA), kjernekapitaldekning og kostnadsgrad skal være konsernets nøkkeltall. I tillegg til de finansielle nøkkeltallene benyttes måling av konsernets kundetilfredshetsindeks og omdømme.

Konsernets finansielle måltall er brutt ned til relevante variabler for de ulike forretnings- og støtteområder og konsernstaber, for i størst mulig utstrekning å understøtte implementering av nye reguleringer knyttet til kapitaldekning og likviditet. Basert på usikkerhet knyttet til både nytt regelverk og uroen i finansmarkedene, har styrets kompensasjonsutvalg gitt konserssjefen utvidet myndighet til å iverksette nødvendige korrigerende tiltak knyttet til variabel godtgjørelse for 2012.

Ovennevnte mål vil bli lagt til grunn for målkortene og vil være de bærende elementene når opptjent variabel godtgjørelse for 2012 skal beregnes og utbetales. Alle finansielle variabler er definert og kommunisert til de relevante forretnings- og støtteområder og konsernstaber som en del av arbeidet med målkortene for 2012.

Note 50 Godtgjørelser og lignende (forts.)

Beregning av variabel godtgjørelse for 2012

Beregning av oppnådd variabel godtgjørelse for 2012 vil bestå av følgende elementer:

- Fastsatte individuelle maksimale rammer for variabel godtgjørelse
- Beregning av måloppnåelse basert på fastsatte kriterier i målkort
- Helhetlig vurdering som evaluerer etterlevelse av verdigrunnlag, ledelsesprinsipper og generell vurdering av den enkeltes bidrag til enhetens resultatoppnåelse

Konsernsjefen kan pålegge generelle begrensninger for utbetaling av variabel godtgjørelse med hjemmel i godtgjørelsesforskriften og konsernets egne retningslinjer.

Særskilt om ledende ansatte, identifiserte risikotakere og selvstendige kontrollfunksjoner

DNB har utarbeidet og implementert særskilte retningslinjer for identifiserte risikotakere, selvstendige kontrollfunksjoner og ledende ansatte, heretter kalt risikotakere. De særskilte retningslinjene utfyller de generelle konsernretningslinjene for variabel godtgjørelse og er utformet i tråd med godtgjørelsesforskriften.

For risikotakere gjelder følgende hovedprinsipper for variabel godtgjørelse:

- Toårig opptjeningsperiode
- Minimum 50 prosent av opptjent variabel godtgjørelse utbetales utsatt og betinget i DNB aksjer. Aksjedelen deles i 3 deler med bindingstid (utsatt og betinget) med 1/3 hvert år over tre år. Den utsatte og betingede utbetalingen vil følge godtgjørelsesforskriftens bestemmelser.

Pensjoner mv.

Pensjonsordning og eventuell avtale om etterlønn og lignende skal sees i sammenheng med øvrig godtgjørelse og skal gi konkurranse-dyktige betingelser. Pensjonsordning og sluttvederlag må ikke i sine ulike komponenter eller i sum være egnet til å skade DNBs omdømme.

Som hovedregel inntretr rettigheter til pensjon ved fylte 65 år, med muligheter for tilpasninger. I henhold til konsernets ordning for ytelsesbasert pensjon bør rettigheter ikke overstige 70 prosent av fastlønn begrenset oppad til 12 ganger folketrygdens grunnbeløp. Imidlertid vil konsernet respektere tidligere inngåtte avtaler. Med virkning fra 1. januar 2011 ble det etablert en innskuddsbasert pensjonsordning for konsernet begrenset oppad til pensjonsgrunnlag inntil 12 ganger grunnbeløpet. Samtidig ble konsernets ytelsesbaserte pensjonsordning lukket for opptak av nye medlemmer fra 31. desember 2010. Det ble gitt mulighet for frivillig overgang til innskuddspensjon for alle ansatte som er omfattet av ytelsespensjonsordningen.

Etterlønsordninger skal som hovedregel ikke gis. Imidlertid vil konsernet respektere tidligere inngåtte avtaler.

Retningslinjene gjelder generelt for inngåelse av nye avtaler, og omfatter alle ledende ansatte.

Se oversikt over godtgjørelse til ledende ansatte nedenfor.

B. Bindende retningslinjer for aksjer, tegningsretter, opsjoner m.v. for det kommende regnskapsår

Av den variable godtgjørelsen til konsernsjef og ledende ansatte investeres en andel tilsvarende 50 prosent av opptjent variabel lønn i aksjer i DNB ASA med en bindingstid på ett år for en tredjedel, to år for en tredjedel og tre år for en tredjedel.

Ytterligere aksjer, tegningsretter, opsjoner og andre former for godtgjørelse som kun er knyttet til aksjer eller utviklingen av aksjekursen i selskapet eller i andre selskaper innenfor det samme konsernet, tildeles ikke til konsernsjef eller ledende ansatte. Konsernsjef og ledende ansatte gis imidlertid, på lik linje med øvrige ansatte i DNB-konsernet, adgang til å delta i et aksjetegningsprogram for ansatte.

C. Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

For 2011 er det gjennomført reforhandling av avtalen med konserndirektør for DNB Markets vedrørende godtgjørelse med utgangspunkt i godtgjørelsesforskriften. For øvrig har retningslinjer fastsatt i 2011 blitt fulgt.

D. Redegjørelse for virkningene for selskapet og aksjeeierne av avtaler om godtgjørelse i form av tildeling av aksjer, tegningsretter, opsjoner m.v.

Av variabel lønn opptjent i 2011 til konsernsjef og ledende ansatte investeres en andel tilsvarende 50 prosent av opptjent variabel lønn i aksjer i DNB ASA. Målt mot totalt antall aksjer i selskapet, er det styrets vurdering at tildelingen av aksjer til ledende ansatte ikke antas å ha noen negative konsekvenser for selskapet eller aksjonærene."

Styreleders betingelser

Anne Carine Tanum mottok i 2011 en godtgjørelse på 456 tusen kroner for styreleder vervet i DNB ASA, sammenlignet med 445 tusen i 2010. I tillegg mottok styrelederen i 2011 godtgjørelse på 364 tusen kroner for styreleder vervet i DNB Bank ASA, sammenlignet med 355 tusen i 2010.

Konsernsjefens betingelser

Rune Bjerke mottok i 2011 en ordinær godtgjørelse på 4 901 tusen kroner, mot 4 667 tusen i 2010. Styret i DNB ASA fastsatte konsernsjefens bonus for 2011 til 1 655 tusen kroner, sammenlignet med 1 890 tusen kroner for 2010. Bonusen for 2011 vil bli utbetalt i 2012. Beregnet fordel av naturalytelser var 250 tusen kroner, mot 276 tusen i 2010. Kostnaden i forbindelse med konsernsjefens pensjonsordning utgjorde 3 957 tusen kroner for regnskapsåret 2011, mot 4 088 tusen i 2010. Kostnadene fordeles mellom DNB ASA og DNB Bank ASA.

Note 50 **Godtgjørelser og lignende (forts.)**

Tabellen er satt opp slik at den viser rettigheter opptjent i løpet av perioden.

Godtgjørelser og lignende i 2011

DNB-konsernet

	Fast årslønn 31.12.11 ¹⁾	Utbetalt honorar i 2011 ²⁾	Utbetalt lønn i 2011 ³⁾	Bonus opptjent i 2011	Natural- ytelser og andre ytelser i 2011 ⁴⁾	Totale godt- gjørelser opptjent i 2011	Bonus opptjent i 2010 ⁵⁾	Utlån per 31.12.11 ⁶⁾	Periodisert pensjons- kostnad	Nåverdi av pensjons- avtale ⁷⁾
Styret i DNB ASA										
Anne Carine Tanum (leder) ⁸⁾	-	820	-	-	1	821	-	0	-	-
Bjørn Sund (nestleder) ⁸⁾	-	355	-	-	1	356	-	0	-	-
Gunilla Berg (til 16.06.11)	-	130	-	-	0	130	-	0	-	-
Jarle B ergo (fra 16.06.11) ⁹⁾	-	300	-	-	1	302	-	0	-	-
Bente Brevik ⁹⁾	-	354	-	-	1	355	-	0	-	-
Sverre Finstad (fra 16.06.11)	577	421	583	18	52	1 075	29	729	53	1 768
Per Hoffmann (til 16.06.11)	-	260	422	-	12	695	20	1 593	45	2 822
Jørn O. Kvilhaug (til 16.06.11)	1 000	330	1 141	18	23	1 512	20	761	173	7 076
Carl A. Løvvik (fra 16.06.11)	556	162	619	18	14	813	35	23	63	1 554
Bent Pedersen (til 16.06.11) ⁹⁾	-	315	-	-	0	315	-	0	-	-
Tore Olaf Rimmereid ^{8) 9)}	-	437	-	-	1	438	-	5	-	-
Ingjerd Skjeldrum	653	534	678	18	11	1 242	20	407	82	2 697
Konsernledelsen										
Rune Bjerke, konsernsjef	4 753	-	4 901	1 655	250	6 805	1 890	158	3 957	21 055
Bjørn Erik Næss, konserndirektør	3 393	-	3 520	1 233	181	4 934	1 468	1 990	4 678	19 019
Trond Bentestuen, konserndirektør (fra 01.07.11)	2 100	-	2 077	866	181	3 124	838	5 926	502	2 415
Ottar Ertzeid, konserndirektør ¹⁾	7 700	-	8 183	3 137	170	11 490	8 818	52	629	10 939
Liv Fiksdahl, konserndirektør	1 960	-	2 010	812	177	2 999	871	2 523	910	11 402
Solveig Hellebust, konserndirektør	2 030	-	2 072	776	181	3 029	859	0	211	776
Cathrine Klouman, konserndirektør	2 234	-	2 333	803	183	3 318	1 011	3 335	1 212	11 205
Kari Olrud Moen, konserndirektør (fra 01.07.11)	1 700	-	1 682	707	160	2 548	700	0	573	3 850
Karin Bing Orgland, konserndirektør	2 861	-	2 975	879	181	4 035	989	2	1 380	24 647
Tom Rathke, konserndirektør	2 982	-	3 280	991	198	4 469	1 282	4 036	2 326	21 317
Leif Teksum, konserndirektør	3 402	-	3 530	1 230	194	4 954	1 493	1 668	2 208	40 231
Kontrollkomiteen										
Frode Hassel (leder)	-	384	-	-	-	384	-	0	-	-
Thorstein Øverland (nestleder)	-	283	-	-	21	304	-	1	-	287
Svein Brustad	-	251	-	-	-	251	-	0	-	-
Svein Norvald Eriksen	-	251	-	-	-	251	-	1 614	-	-
Karl Olav Hovden	-	251	-	-	255	506	-	0	-	3 358
Merete Smith	-	276	-	-	-	276	-	0	-	-
Representantskapet	-	1 786	-	-	-	1 786	-	-	-	-
Utlån til øvrige ansatte								14 340 796		

Note 50 Godtgjørelser og lignende (forts.)

Tabellen er satt opp slik at den viser rettigheter opptjent i løpet av perioden.

Godtgjørelser og lignende i 2010

DNB-konsernet

	Fast årslønn 31.12.10 ¹⁾	Utbetalt honorar i 2010 ²⁾	Utbetalt lønn i 2010 ³⁾	Bonus opptjent i 2010 ⁵⁾	Natural- ytelser og andre ytelser i 2010 ⁴⁾	Totale godt- gjørelser opptjent i 2010	Bonus opptjent i 2009 ⁵⁾	Utlån per 31.12.10 ⁶⁾	Periodisert pensjons- kostnad	Nåverdi av pensjons- avtale ⁷⁾
Beløp i tusen kroner										
Styret i DNB ASA										
Anne Carine Tanum (leder) ⁸⁾	-	800	-	-	0	800	-	0	-	-
Bjørn Sund (nestleder) ⁸⁾	-	355	-	-	0	355	-	0	-	-
Gunilla Berg	-	260	-	-	0	260	-	0	-	-
Per Hoffmann	579	520	585	20	14	1 139	9	1 601	48	1 676
Jørn O. Kvilhaug	971	455	986	20	17	1 477	89	385	180	5 433
Bent Pedersen ⁹⁾	-	630	-	-	1	631	-	0	-	-
Tore Olaf Rimmereid ^{8) 9)}	-	395	-	-	1	396	-	1	-	-
Ingjerd Skjeldrum	633	520	657	20	11	1 208	9	452	84	2 098
Bente Brevik (fra 15.06.10) ⁹⁾	-	187	-	-	0	187	-	0	-	-
Siri Pettersen Strandenes (til 15.06.10) ⁹⁾	-	256	-	-	1	256	-	3	-	-
Konsernledelsen										
Rune Bjørke, konsernsjef	4 592	-	4 667	1 890	276	6 833	674	0	4 088	13 300
Bjørn Erik Næss, konserndirektør	3 282	-	3 409	1 468	176	5 053	1 044	1 980	4 040	10 365
Ottar Ertzeid, konserndirektør	1 650	-	2 439	8 818	168	11 424	8 409	42	574	6 885
Liv Fiksdahl, konserndirektør	1 826	-	1 866	871	169	2 906	695	2 797	797	7 023
Solveig Hellebust, konserndirektør	1 906	-	1 870	859	177	2 906	564	0	157	270
Cathrine Klouman, konserndirektør	2 161	-	2 246	1 011	321	3 579	796	3 495	1 075	6 879
Karin Bing Orgland, konserndirektør	2 768	-	2 861	989	177	4 027	923	3	1 348	17 325
Tom Rathke, konserndirektør	2 884	-	3 098	1 282	177	4 558	1 199	301	2 400	15 137
Leif Teksum, konserndirektør	3 291	-	3 418	1 493	228	5 139	1 047	1 804	2 367	32 526
Kontrollkomiteen										
Frode Hassel (leder)	-	387	-	-	-	387	-	0	-	-
Thorstein Øverland (nestleder)	-	283	-	-	17	300	-	1	-	269
Svein Brustad	-	243	-	-	-	243	-	0	-	-
Svein Norvald Eriksen	-	243	-	-	-	243	-	1 568	-	-
Karl Olav Hovden	-	385	-	-	4	389	-	6	-	3 125
Merete Smith	-	264	-	-	-	264	-	0	-	-
Representantskapet	-	1 158	-	-	-	1 158	-	-	-	-
Utlån til øvrige ansatte	12 443 451									

- 1) Fast årslønn ved utgangen av året for de som var medlem av styret eller konsernledelsen i løpet av året. For konserndirektør DNB Markets, Ottar Ertzeid, er sammensetningen av godtgjørelser endret i tråd med reguleringer knyttet til godtgjørelse i finansinstitusjoner med virkning fra 1. januar 2011.
- 2) Omfatter honorarer mottatt fra alle selskaper i DNB-konsernet for arbeid i styre og utvalg. Styrehonorar for DNB ASA utgjorde 2 892 tusen kroner i 2011. Enkelte personer er medlem i flere organer.
- 3) Omfatter lønnsutbetalinger for hele året, det vil si utover den perioden enkelte har vært medlem av styret eller konsernledelsen, og feriepenger av bonus-utbetalinger.
- 4) Inkluderer pensjonsutbetalinger.
- 5) 20 prosent av variabel lønn ble gjort opp i form av aksjer til markedskurs på tildelingstidspunktet. Aksjene ble tildelt med en bindingstid på to år. Tildelings-tidspunkt for bonus opptjent i 2010 var 6. mai 2011, og det ble kjøpt 50 172 aksjer i markedet til kurs 79,73 kroner per aksje. Tildelingspunkt for bonus opptjent i 2009 var 29. april 2010, og for konserndirektører utenom DNB Markets ble det kjøpt 19 896 aksjer i markedet til kurs 69,08 kroner per aksje. For konserndirektør Ottar Ertzeid ble variabel lønn opptjent i 2009 i sin helhet investert i aksjer i DNB ASA. Aksjene har en bindingstid på tre år.
- 6) Utlån til aksjonærvalgte tillitsvalgte er gitt på ordinære kundevilkår. Utlån til ansatte i DNB er gitt på funksjonærbeholdninger, som er nær ordinære kundevilkår.
- 7) Nåverdi av pensjonsavtale er påløpt pensjonsforpliktelse eksklusiv innbetalte midler på forsikrede pensjonsordninger. Forutsetninger benyttet ved aktuar-messige beregninger av periodisert pensjonskostnad og nåverdi av pensjonsavtale fremkommer av note 27 Pensjoner. Økningen i nåverdi av pensjonsavtaler i 2011 skyldes i stor grad endring i diskonteringsrente.
- 8) Medlem også av kompensasjonsutvalget.
- 9) Medlem også av revisjonsutvalget.

Note 50 Godtgjørelser og lignende (forts.)

Øvrige opplysninger om pensjonsavtaler

Rune Bjerke har en avtale som innebærer pensjon lik 70 prosent av pensjonsgrunnlaget fra fylte 60 år. Bjørn Erik Næss, Liv Fiksdahl, Cathrine Klouman, Kari Olrud Moen, Tom Rathke og Leif Teksum har avtalt aldersgrense på 62 år, med pensjon lik 70 prosent av pensjonsgrunnlaget. Trond Bentestuen og Karin Bing Orgland har en avtalt aldersgrense på 65 år med pensjon lik 70 prosent av pensjonsgrunnlaget. Ottar Ertzeid har en avtale om fratredelse ved fylte 62 år, senest 65 år, med pensjon lik 70 prosent av pensjonsgrunnlaget. Solveig Hellebust har en avtale om aldersgrense 65 år, som innebærer pensjon lik 70 prosent av fastlønn uten avkortning fra 65 til 67 år, begrenset oppad til 12G.

Tegningsrettprogram for ansatte

Det var ikke etablert tegningsrettprogram i DNB-konsernet ved utgangen av 2011.

Godtgjørelse til valgt revisor <i>Beløp i tusen kroner</i>	DNB ASA		DNB-konsernet	
	2011	2010	2011	2010
Lovpålagt revisjon ¹⁾	625	701	23 995	24 141
Andre attestasjonstjenester	0	250	5 010	2 274
Skatte- og avgiftsrådgivning ²⁾	0	0	5 339	4 226
Andre tjenester utenfor revisjon	0	460	2 006	2 875
Sum godtgjørelse til valgt revisor	625	1 411	36 350	33 650

1) Inkluderer honorar for revisjon av fond forvaltet av DNB.

2) I hovedsak knyttet til skattebistand for konsernets ansatte i utlandet.

Note 51 Opplysninger om nærstående parter

DNB-konsernets største eier er Staten ved Nærings- og handelsdepartementet som eier og kontrollerer 34 prosent av aksjene i morselskapet DNB ASA. Se note 53 Største aksjeeiere.

Et stort antall banktransaksjoner inngås med nærstående parter som del av de ordinære forretningstransaksjonene. Dette omfatter utlån, innskudd og valutatransaksjoner. Transaksjonene inngås til markedsmessige betingelser. Tabellen nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter som omfatter balanser per årsslutt og relaterte kostnader og inntekter for året. Nærstående selskaper er tilknyttede selskaper samt Sparebankstiftelsen DNB NOR. Se note 39 for spesifikasjon av tilknyttede selskaper. Utlån til styremedlemmer og deres ektefeller/samboere og umyndige barn er gitt på ordinære kundevilkår. Utlån til konsernledelsen er, som for øvrige ansatte, gitt til funksjonærbetingelser som er nær ordinære kundevilkår.

Transaksjoner med nærstående parter <i>Beløp i millioner kroner</i>	Konsernledelse og styre		DNB-konsernet	
	2011	2010	2011	2010
Utlån per 1. januar	18	22	1 558	381
Nye utlån/tilbakebetalinger i året	5	(4)	(130)	1 177
Endringer i nærstående parter ¹⁾	4	0	47	0
Utlån per 31. desember	27	18	1 475	1 558
Renteinntekter	1	1	65	41
Innskudd per 1. januar ²⁾	22	22	10 171	9 702
Innskudd/uttak i året	(4)	0	3 996	469
Endringer i nærstående parter ¹⁾	3	0	63	0
Innskudd per 31. desember	20	22	14 230	10 171
Rentekostnader	1	1	102	168
Garantier ²⁾	-	-	22 566	10 483

1) Etter konkursen i Faktor Eiendom ASA i 2011 er selskapet tatt ut av oversikten over nærstående parter. Som ledd i restruktureringen av Relacom-gruppen (Relacom), overtok kreditorene samtlige aksjer i Relacom AB i april 2011 med etterfølgende konvertering av gjeld på totalt 2,3 milliarder svenske kroner.

2) DNB Bank ASA har balanseført utlån som juridisk er overført til Eksportfinans, hvor DNB Bank ASA har stilt garanti. Avtalen medfører at DNB Bank ASA fortsatt har rente- og kredittrisiko knyttet til overført portefølje. Ved utgangen av 2011 og 2010 utgjorde disse porteføljene henholdsvis 10 632 og 9 203 millioner kroner. Motposten til utlånene er innskudd/innbetalte beløp fra Eksportfinans. DNB Bank ASA har også stilt garanti for øvrige utlån i Eksportfinans.

Det ble ikke foretatt nedskrivninger på utlån til nærstående parter i 2010 og 2011. Det vises for øvrig til note 50 for informasjon om utlån til medlemmer i konsernledelse og styre. Transaksjoner med styrets varamedlemmer er ikke inkludert i tabellen ovenfor. Generelt gjelder at lån til ansatte i DNB skal løpe på etterskuddsvis, månedlige terminer med automatisk kontobelastning. Ansattes engasjementer ligger innenfor de rammene for løpetid som gjelder for vanlige kundeforhold, og det er stilt sikkerhet for slike lån i samsvar med lovkrav.

Note 51 Opplysninger om nærstående parter (forts.)

Vesentlige transaksjoner og avtaler med nærstående parter

Eksportfinans

DNB Bank ASA har en eierandel i Eksportfinans på 40 prosent. Turbulente finansmarkeder medførte store urealiserte tap i likviditetsporteføljen til Eksportfinans i første kvartal 2008. For å sikre en tilstrekkelig kapitalbase for selskapet iverksatte styret i selskapet tre tiltak:

- Det ble foretatt en aksjeemisjon mot eierne på 1,2 milliarder kroner, hvor alle eierne deltok med sin forholdsmessige andel.
- Det ble inngått en porteføljesikringsavtale hvor eierne ble invitert til å delta. DNB Bank ASAs andel i avtalen tilsvarte 40,43 prosent. Gjennom avtalen sikres Eksportfinans mot ytterligere verdifall i porteføljen etter 29. februar 2008 med inntil 5 milliarder kroner. Eventuell gjenvinning av verdier sett i forhold til nominell verdi tilfaller deltagerne i porteføljesikringsavtalen som betaling for sikringen.
- Eksportfinans' største eierbanker, DNB Bank ASA, Nordea Bank AB og Danske Bank A/S, innvilget i første kvartal 2008 en kommitert kredittlinje som ga selskapet tilgang til en likviditetsreserve på inntil 4 milliarder US dollar. Avtalen ble fornyet i juni 2009, juni 2010 og juni 2011. Ved fornyelsen i 2010 ble rammen for likviditetsreserven redusert til 2 milliarder US dollar. DNB Bank ASAs andel av denne avtalen utgjør rundt 1,1 milliarder US dollar. Eksportfinans har ikke benyttet seg av denne kreditten.

Transaksjonene med Eksportfinans er inngått på ordinære markedsmessige betingelser som om de var gjennomført mellom uavhengige parter.

Tiltakspakker

Stortinget ga 24. oktober 2008 Finansdepartementet fullmakt til å sette i verk en ordning der staten og bankene bytter statskasseveksler mot obligasjoner med fortrinnsrett, OMF, for en avtalt periode. Norges Bank administrerer ordningen på oppdrag fra Finansdepartementet.

I bytteordningen selger staten statskasseveksler til bankene gjennom et tidsbegrenset bytte mot obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene står fritt til å disponere de mottatte vekslene og kan selge dem i markedet dersom det er ønskelig. Løpetiden på vekslene er fra tre til seks måneder. Bytteavtalene har en varighet på inntil fem år, og bankene forplikter seg til å kjøpe nye vekslar ved forfall i avtaleperioden. Prisen på disse vekslene tilsvarer NIBOR pluss et påslag tilsvarende margin ved avtaleinngåelsen. Det er et tilleggskrav at det ved fornyelse skal være minst 40 basispunkter mellom avtalt rente og renten på statskassevekslene. Ved utløpet av avtalene er bankene forpliktet til å kjøpe OMF'ene tilbake fra staten til samme pris som de ble solgt for. Utbetalinger fra OMF'ene godskrives bankene samme dag som utbetalingene finner sted, med mindre det foreligger mislighold av bytteavtalene.

Banken har kjøpt obligasjoner fra DNB Boligkreditt som er benyttet som sikkerhet for inngåtte bytteavtaler med Norges Bank. Banken er forpliktet til å kjøpe obligasjonene tilbake til samme pris som de ble solgt for. Banken mottar renten på OMF'ene, som om de ikke var solgt. Regnskapsmessig behandling av salg av finansielle instrumenter hvor selger beholder vesentlige deler av risiko og avkastning knyttet til instrumentet er behandlet i IAS 39.20 Finansielle instrumenter – innregning og måling. Banken vurderer at kravet til overføring av risiko og avkastning av obligasjonene i henhold til denne standarden ikke er tilfredsstillt, slik at obligasjonene ikke kan tas ut av bankens balanse. På konsolidert basis behandles obligasjonene som egne obligasjoner og nettes ut mot utstedte obligasjoner i DNB Boligkreditt.

Bytteavtalene innebærer formelt sett at banken kjøper statskasseveksler fra Norges Bank. På oppstarttidspunktet bokføres disse som investeringer i statskasseveksler. Forpliktelsen til å kjøpe obligasjonene tilbake for det samme beløpet som er mottatt i vekslar, bokføres som innlån fra Norges Bank. Ved utgangen av 2011 utgjorde innlånet 65,9 milliarder kroner. Banken hadde en beholdning av statskasseveksler knyttet til bytteavtalene på 50,6 milliarder kroner ved utgangen av 2011.

Kapitalisering og verdsettelse av datterselskaper

I 2011 overtok DNB Bank ASA aksjene i AS DNB Banka i Latvia for 173 millioner latviske lats fra Bank DNB A/S i København. I tredje kvartal 2011 ble selskapets ansvarlige lån på 104 millioner latviske lats konvertert til egenkapital. Ved utgangen av 2011 ble det gjort en vurdering av verdien av investeringen i selskapet. På grunn av store nedskrivninger på utlån i andre halvår, ble verdien av investeringen i DNB Bank ASA nedskrevet med 67 millioner latviske lats. Etter nedskrivningen utgjorde DNB Bank ASAs investering i selskapet et beløp tilsvarende 2,9 milliarder kroner.

DNB Bank ASA overtok også aksjene i AB DNB Bankas i Litauen for 913 millioner litauiske litas. I tredje kvartal 2011 ble 364 millioner litauiske litas i ansvarlig lån konvertert til egenkapital, slik at samlet investering for DNB Bank ASA utgjorde et beløp tilsvarende 2,3 milliarder kroner.

DNB Bank ASAs investering i Postbanken Eiendomsmegling AS ble ved utgangen av 2011 skrevet ned med 24 millioner kroner etter en vurdering av inntjeningen i selskapet.

DNB Bank ASA ble i 2011 kapitalisert opp med 8 milliarder kroner for å styrke kjernekapitaldekningen i selskapet, mens DNB Livsforsikring ASA ble tilført 3 milliarder fra DNB ASA.

Note 52 Resultat per aksje

	DNB-konsernet	
	2011	2010
Resultat for regnskapsåret (millioner kroner)	12 979	14 062
Majoritetsandel av periodens resultat (millioner kroner)	12 979	14 814
Majoritetsandel av periodens resultat eksklusive virksomhet holdt for salg (millioner kroner)	12 984	14 739
Resultat virksomhet og anleggsmidler holdt for salg, etter skatt	(5)	75
Gjennomsnittlig antall aksjer (i hele 1 000) ¹⁾	1 625 558	1 623 198
Gjennomsnittlig antall aksjer, utvannet (i hele 1 000) ¹⁾	1 625 558	1 623 198
Resultat/utvannet resultat per aksje (kroner) ²⁾	7,98	8,66
Resultat/utvannet resultat per aksje eksklusive virksomhet holdt for salg (kroner)	7,99	8,62
Resultat/utvannet resultat per aksje, virksomhet holdt for salg (kroner)	0,00	0,05

1) Beholdning av egne aksjer er trukket ut ved beregning av antall aksjer.

2) DNB Bank ASA inngikk den 6. desember 2010 en avtale med Norddeutsche Landesbank om kjøp av deres aksjepost på 49 prosent av aksjekapitalen i Bank DnB NORD A/S for 160 millioner euro, og avtalen ble gjennomført 23. desember. Resultat per aksje for 2010 er derfor beregnet ut fra resultatet i perioden uten justering for minoritetsinteresser.

Note 53 Største aksjeeiere

Aksjonærstruktur i DNB ASA per 31. desember 2011	Aksjer i tusen	Andel i prosent
Staten v/Nærings- og handelsdepartementet	553 792	34,00
Sparebankstiftelsen DNB NOR	164 368	10,09
Folketrygdfondet	87 441	5,37
Blackrock Investments	33 653	2,07
Capital Research/Capital International	25 790	1,58
People's Bank of China	24 826	1,52
Fidelity Investments	23 945	1,47
Threadneedle Investment Funds	21 116	1,30
Newton Investment Management	20 318	1,25
DNB-fond	17 277	1,06
Standard Life	15 259	0,94
Jupiter Asset Management	14 357	0,88
Vanguard Investment Funds	13 142	0,81
State Street Global Advisors	12 084	0,74
Schroder Investment	11 420	0,70
Nordea-fond	10 386	0,64
Kuwait Investment Authority Funds	10 328	0,63
Storebrand-fond	10 293	0,63
T. Rowe Price	9 131	0,56
Legal and General	8 628	0,53
Sum største aksjonærer	1 087 553	66,77
Andre	541 246	33,23
Totalt	1 628 799	100,00

Note 54 Forretninger utenfor balansen, betingede utfall og hendelser etter balansedagen

Forretninger utenfor balansen og tilleggsopplysninger		DNB-konsernet	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		31.12.11	31.12.10
Kontraktsgarantier		47 530	36 323
Betalingsgarantier		23 439	22 111
Lånegarantier ¹⁾		17 666	9 690
Garanti overfor Bankenes sikringsfond		0	498
Garantier for skatter m.v.		5 645	4 547
Annet garantiansvar		2 285	3 052
Sum garantiansvar		96 565	76 221
Inneståelseserklæringer		10 237	7 695
Sum garantiansvar m.v. ²⁾		106 802	83 916
Udisponerte kredittrammer og tilbud		519 143	412 653
Rembursforpliktelser		2 594	3 196
Andre forpliktelser		1 381	1 947
Sum forpliktelser		523 118	417 796
Sum garantiansvar og andre forpliktelser utenfor balansen		629 920	501 712
Pantsatte verdipapirer		110 635	169 664
- er stillet som sikkerhet for: Lån ²⁾		110 510	169 539
Annet		124	125
*) Herav kontragarantert av finansinstitusjoner		19	15

1) DNB Bank ASA har balanseført utlån som juridisk er overført til Eksportfinans, hvor DNB Bank ASA har stilt garanti. Avtalen medfører at DNB Bank ASA fortsatt har rente- og kredittrisiko knyttet til overført portefølje. Balanseført verdi per 31. desember 2011 utgjorde 10 632 millioner kroner i utlån til kunder og volumene inngår ikke som garantier i tabellen.

2) Per 31. desember 2011 var 44 999 millioner kroner av pantsatte verdipapirer knyttet til låneadgang i Norges Bank. Lån i Norges Bank skal i henhold til forskrifter være fullt ut sikret ved pantsettelse av rentebærende verdipapirer og/eller av bankens innskudd i Norges Bank.

DNB er som medlem av Continuous Linked Settlement Bank (CLS Bank), forpliktet til å bidra til å dekke eventuell underbalanse på CLS Banks felles oppgjørskonto for medlemsbankene selv om misligholdet er forårsaket av en annen medlemsbank. En slik underbalanse vil først bli søkt dekket av andre medlemsbanker basert på transaksjoner de respektive banker har hatt med den medlemsbanken som har forårsaket underbalansen i CLS Bank. Dersom det fortsatt skulle være udekket underbalanse i CLS Bank, blir denne dekket proratarisk av medlemsbankene i CLS (p.t. 71 av verdens største banker), i henhold til CLS Bank International Rules, paragraf 9 "Loss Allocations". I henhold til dette avtaleverket mellom CLS og medlemsbankene, er den proratariske betalingsforpliktelsen knyttet til slik inndekning av gjenstående underbalanse begrenset til USD 30 millioner per medlemsbank. Ved utgangen av 2010 hadde DNB ikke balanseført forpliktelse i forbindelse med samarbeidet i CLS.

DNB Boligkreditt AS (Boligkreditt)

Boligkreditt hadde utstedt obligasjoner med fortrinnsrett med en balanseført verdi på 351,3 milliarder kroner ved utgangen av 2011. Ved en eventuell konkurssituasjon har obligasjonseierne fortrinnsrett til sikkerhetsmassen i selskapet. DNB Bank ASA hadde ved utgangen av 2011 investert 107,8 milliarder kroner i obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Boligkreditt, som er benyttet i bytteordningen med staten. I tillegg hadde DNB Livsforsikring investert 5,1 milliarder kroner i slike obligasjoner.

Verdipapirgjeld		DNB Boligkreditt	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		31.12.11	31.12.10
Sum børnoterte obligasjoner med fortrinnsrett før verdjusteringer		315 343	256 306
Sum private plasseringer under obligasjonsprogrammet før verdjusteringer		35 911	28 704
Verdjusteringer			
Periodiserte renter		4 517	3 696
Mer-/mindreverdi		7 502	699
Sum verdipapirgjeld		363 273	289 406
Sikkerhetsmasse		DNB Boligkreditt	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		31.12.11	31.12.10
Lån sikret ved pant i bolig, atkomstokument til bolig eller borettslagsandel (bolighypoteklån)		456 967	388 579
Fordringer i form av derivatavtaler		12 916	6 869
Fordringer som utgjør fyllingssikkerhet			0
Sikkerhetsmasse		469 883	395 449
Sikkerhetsmassens fyllingsgrad (prosent)		129	136

Note 54 Forretninger utenfor balansen, betingede utfall og hendelser etter balansedagen (forts.)

Betingede utfall

DNB-konsernet vil, som en konsekvens av omfattende virksomhet i Norge og i utlandet, regelmessig være part i en rekke rettstvister. Ingen av disse rettstvistene anses å ha vesentlig betydning for vurdering av konsernets finansielle stilling.

DNB Markets Inc. i New York er saksøkt for inntil 25 millioner US dollar pluss renter og omkostninger i forbindelse med en emisjonsgaranti for et obligasjonslån (Lehman Brothers). Det er inngått forlik i saken, men det gjenstår at domstolen godkjenner forliket. Effekter av forliket er fullt ut reflektert i regnskapet.

DNB Bank ASA er saksøkt av Ivar Petter Røeggen med krav om at to investeringsavtaler i strukturerte produkter kjennes ugyldige. Banken ble i dom av 30. september 2011 frifunnet i Borgarting lagmansrett. Det omtvistede beløpet gjelder kun den aktuelle saken, som må vurderes som en særskilt sak. Dommen er anket til Høyesterett.

I tillegg til søksmålet fra Ivar Petter Røeggen, er det i tidligere kvartalsrapporter beskrevet et gruppesøksmål med 19 saksøkere mot DNB Bank ASA knyttet til salg av strukturerte produkter som omfatter de samme produktene som søksmålet fra Røeggen. Gruppesøksmålet er rettskraftig avvist. Flere av saksøkerne under det opprinnelige gruppesøksmålet har sammen med enkelte andre saksøkere inngitt søksmål mot DNB Bank ASA etter regler om subjektiv kumulasjon. Saken er stanset av Oslo tingrett i påvente av endelig avgjørelse i søksmålet fra Røeggen. Andre enheter i konsernet er også involvert i rettstvister knyttet til strukturerte produkter. DNB-konsernet bestrider kravene.

DNB Bank ASA har anlagt sak mot syv norske kommuner med krav om oppgjør av rentebytteavtaler til markedsmessige betingelser. Kommunene har stanset betalingene under avtalene under henvisning til at de anser at fullt oppgjør har funnet sted ved innbetaling av restverdien av foretatte investeringer. Bankens krav i søksmålet er 854 millioner kroner med tillegg av forsinkelsesrente.

Hendelser etter balansedagen

Det er ikke fremkommet informasjon om vesentlige forhold som var inntruffet eller forelå allerede på balansedagen 31. desember 2011 og frem til styrets endelige behandling av regnskapet 14. mars 2012.

RESULTATREGNSKAP

		DNB ASA	
Beløp i millioner kroner	Note	2011	2010
Sum renteinntekter		474	471
Sum rentekostnader		385	396
Netto renteinntekter		90	74
Provisjonskostnader m.v.		6	6
Andre inntekter ¹⁾	1	183	9 533
Netto andre driftsinntekter		177	9 527
Sum inntekter		267	9 602
Lønn og andre personalkostnader		6	6
Andre kostnader		243	213
Sum driftskostnader		249	219
Driftsresultat før skatt		18	9 383
Skattekostnad	3	5	2 292
Resultat/totalresultat for regnskapsåret		13	7 092
Resultat/utvannet resultat per aksje (kroner)		0,01	4,35
Resultat per aksje eksklusive virksomhet holdt for salg (kroner)		0,01	4,35

1) Utbytte/konsernbidrag.

BALANSER

		DNB ASA	
Beløp i millioner kroner	Note	31.12.11	31.12.10
Eiendeler			
Fordringer på DNB Bank ASA		7 356	25 981
Utlån til andre konsernselskaper		225	225
Eierinteresser i konsernselskaper	4	62 216	51 216
Fordringer på konsernselskaper		183	4 833
Sum eiendeler		69 981	82 255
Gjeld og egenkapital			
Gjeld til DNB Bank ASA	5	10 477	10 240
Gjeld til andre konsernselskaper		0	5 171
Annen gjeld og avsetninger		3 263	7 360
Sum gjeld		13 741	22 771
Innskutt egenkapital		38 844	38 844
Opptjent egenkapital		17 395	20 640
Sum egenkapital		56 240	59 484
Sum gjeld og egenkapital		69 981	82 255

ENDRING I EGENKAPITAL

		DNB ASA		
Beløp i millioner kroner		Aksje- kapital	Overkurs- fond	Sum egenkapital
Balanse per 31. desember 2009		16 288	22 556	20 064
Periodens overskudd				7 092
Avsatt utbytte for 2010 (4,00 kroner per aksje)				(6 515)
Balanse per 31. desember 2010		16 288	22 556	20 640
Periodens overskudd				13
Avsatt utbytte for 2011 (2,00 kroner per aksje ¹⁾)				(3 258)
Balanse per 31. desember 2011		16 288	22 556	17 395

1) Utbytteforslag.

Overkursfondet kan benyttes til dekning av tap. Annen egenkapital kan anvendes i samsvar med allmennaksjelovens bestemmelser.

Aksjekapitalen i DNB ASA er 16 287 988 610 kroner fordelt på 1 628 798 861 aksjer, hver pålydende 10 kroner. Se Note 53 for DNB konsern, som spesifiserer de største aksjeeiere i DNB ASA.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	DNB ASA	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	2011	2010
Drift		
Utbetaling til drift	(17)	(225)
Betalt skatt	(843)	(1 079)
Netto kontantstrøm fra driften	(860)	(1 304)
Investeringsaktivitet		
Innbetaling ved salg av langsiktige investeringer i aksjer	0	0
Utbetaling ved kjøp av langsiktige investeringer i aksjer	(11 000)	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	(11 000)	0
Egenkapitalanskaffelse		
Netto innbetaling av konsernbidrag	7 995	5 113
Utbetaling av utbytte	(6 515)	(2 850)
Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital	0	0
Netto kontantstrøm fra egenkapitalanskaffelse	1 480	2 263
Annen likviditetsanskaffelse		
Netto utbetaling på langsiktig gjeld	0	(946)
Netto plassering i kredittinstitusjoner	10 291	(109)
Netto rentebetaling på annen likviditetsanskaffelse	89	96
Netto kontantstrøm fra annen likviditetsanskaffelse	10 380	(959)
Sum kontantstrøm	0	0

REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

DNB ASA er morselskap i DNB-konsernet. DNB ASA avlegger regnskap i samsvar med Finansdepartementets årsregnskapsforskrift paragraf 1-5 om forenklet IFRS, som innebærer i hovedsak at innregning og måling følger IFRS og presentasjon og noteopplysninger er i henhold til norsk regnskapslov og god regnskapsskikk. Forenklet IFRS innebærer også adgang til å inntektsføre avsatt utbytte og konsernbidrag i datterselskaper og bokføre styrets forslag til utbytte og konsernbidrag som gjeld på balansedagen. Etter fullstendig IFRS skal utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er besluttet på generalforsamlingen.

Endringer i regnskapsprinsipper

Den regnskapsmessige virkningen av endring i regnskapsprinsipper bokføres direkte mot egenkapitalen.

Eierinteresser i konsernselskaper

Datterselskaper defineres som selskaper hvor DNB ASA har kontroll gjennom direkte eller indirekte langsiktige eierinteresser og en eierandel på mer enn 50 prosent av den stemmeberettigede aksjekapitalen eller ansvarskapitalen. DNB ASAs datterselskaper er DNB Bank ASA, DNB Livsforsikring ASA, DNB Asset Management Holding AS og DNB Skadeforsikring AS. Alle datterselskapene er 100 prosent eid.

Investeringer i datterselskaper vurderes i selskapsregnskapet etter kostmetoden.

Transaksjoner med konsernselskaper

Transaksjoner med konsernselskaper gjøres i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper, slik at inntekter, kostnader, tap og gevinster blir fordelt på en mest mulig korrekt måte mellom konsernselskapene.

Utbytte og konsernbidrag

Utbytte og konsernbidrag fra konsernselskaper regnskapsføres i samme år som avsetning skjer i givende selskap. Mottatt konsernbidrag klassifiseres som utbytte når det er å anse som avkastning på investert kapital. Avgitt utbytte og konsernbidrag regnskapsføres som gjeld etter styrets forslag på balansedagen.

Skatt

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel.

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden. Vurderingen baseres på balanse- og skatteposisjoner på balansedagen. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller innenfor samme tidsintervall vurderes mot hverandre. Utsatt skattefordel bokføres som eiendel i balansen når det er sannsynlig at de skattereduserende elementene vil kunne realiseres.

Note 1 Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper

Utbytte/konsernbidrag		DNB ASA	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		2011	2010
Mottatt konsernbidrag fra:			
DNB Bank ASA		0	8 333
DNB Livsforsikring ASA		0	1 200
Andre konsernselskaper		183	0
Sum konsernbidrag		183	9 533
Disponeringer		DNB ASA	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		2011	2010
Utbytteforslag per aksje (kroner)		2,00	4,00
Aksjeutbytte		3 258	6 515
Overføring til/(fra) annen egenkapital		(3 245)	577
Totalt disponert		13	7 092

Note 2 Godtgjørelser og lignende

DNB ASA har ikke egne ansatte som ikke også er ansatt i et av datterselskapene, men kjøper tjenester fra øvrige selskaper i konsernet. Konsernsjef og konserndirektører har sitt ansettelsesforhold både i DNB ASA og i et av de underliggende konsernselskapene. Personal- kostnader og øvrige administrative kostnader knyttet til disse personene fordeles mellom datterselskapene og DNB ASA basert på forbruk.

Se note 50 for DNB-konsernet, hvor godtgjørelser og lignende er spesifisert nærmere. Se også note 6 for DNB ASA, som spesifiserer aksjer i DNB ASA eid av medlemmer av styrende organer og ledende ansatte.

Note 3 Skatt

		DNB ASA	
<i>Beløp i millioner kroner</i>		2011	2010
Skattegrunnlag			
Driftsresultat i DNB ASA		18	9 383
Beregnet effekt av konsernbidrag		0	(1 200)
Årets skattegrunnlag		18	8 183
Skattekostnad			
Betalbar skatt		5	2 292
Endring utsatt skatt		0	0
Sum skattekostnad		5	2 292

Note 4 Eierinteresser i konsernselskaper per 31. desember 2011 ¹⁾

							DNB ASA
<i>Beløp i tusen</i>		Selskapets			Pålydende	Eierandel	Balanseført
<i>Verdier i norske kroner når ikke annet er angitt</i>		aksjekapital		Antall aksjer	verdi	i prosent	verdi
DNB Bank		18 314 311		183 143 110	18 314 311	100,0	49 892 502
BANK DNB A/S	EUR	1 715 595		1 715 595 100	EUR 1 715 595	100,0	
AB DNB bankas	LTL	656 665		5 710 134	LTL 656 665	100,0	
AS DNB banka	LVL	134 361		134 360 900	LVL 134 361	100,0	
Bryggetorget		2 500		2 500	2 500	100,0	
Den Norske Syndicates	GBP	200		200 000	GBP 200	100,0	
DNB Asia	SGD	20 000		20 000 000	SGD 20 000	100,0	
DNB Boligkreditt		1 827 000		18 270 000	1 827 000	100,0	
DNB Eiendom		10 003		100 033	10 003	100,0	
DNB Eiendomsutvikling		91 000		91 000 000	91 000	100,0	
DNB Invest Holding		100 000		200 000	100 000	100,0	
DNB Luxembourg	EUR	17 352		70 000	EUR 17 352	100,0	
DNB Markets Inc.	USD	1		1 000	USD 1	100,0	
DNB Meglerservice		1 200		12	1 200	100,0	
DnB NOR Monchebank	RUB	800 000		800 000 000	RUB 800 000	100,0	
DNB Næringskreditt		550 000		550 000	550 000	100,0	
DNB Næringsmegling		1 000		10 000	1 000	100,0	
DNB Reinsurance		21 000		21 000	21 000	100,0	
Nordlandsbanken		625 062		50 004 984	625 062	100,0	
Postbanken Eiendom		2 000		20 000	2 000	100,0	
SalusAnsvar	SEK	85 614		21 403 568	SEK 85 614	100,0	
SC Finans	SEK	126 025		1 260 250	SEK 126 025	100,0	
Svensk Fastighetsförmedling	SEK	8 940		89 400	SEK 8 940	100,0	
DNB Asset Management Holding		220 050		220 050	220 050	100,0	1 365 929
DNB Asset Management		109 680		548 402	109 680	100,0	
DNB Asset Management Holding (Sweden)	SEK	135 200		1 352 000	SEK 135 200	100,0	
DNB Skadeforsikring		265 000		265 000	265 000	100,0	462 790
DNB Livsforsikring		1 620 682		64 827 288	1 620 682	100,0	10 495 045
DNB Næringseiendom		1 000		20 000	1 000	100,0	
DNB Eiendomsholding		56 433		4 341	56 433	100,0	
DNB Pensjonstjenester		1 400		1 400	1 400	100,0	
Sum eierinteresser i konsernselskaper							62 216 266

1) Vesentlige datter- og datterdatterselskaper i DNB-konsernet.

DNB Bank ASA ble i 2011 kapitalisert opp med 8 milliarder kroner for å styrke kjernekapitaldekningen i selskapet, mens DNB Livsforsikring ASA ble tilført 3 milliarder fra DNB ASA. Det var ikke behov for å gjøre nedskrivninger av verdien av DNB ASAs investeringer i datterselskaper i 2011.

Note 5 Fordring på og gjeld til DNB Bank ASA

Fordring på til sammen 7 356 millioner kroner er innskudd i DNB Bank ASA til markedsbetingelser. Lån på til sammen 10 240 millioner kroner er yttet av DNB Bank ASA til markedsbetingelser. Annen gjeld til DNB Bank ASA utgjør 237 millioner kroner.

Se Note 4 når det gjelder egenkapitaltransaksjoner med datterselskap.

Note 6 Aksjer i DNB ASA eid av medlemmer av styrende organer og ledende ansatte

	Antall aksjer 31.12.11		Antall aksjer tildelt i 2011	Antall aksjer 31.12.11
Representantskapet i DNB ASA		Kontrollkomiteen i DNB ASA		
<u>Medlemmer valgt av aksjonærene</u>		Frode Hassel, leder		0
Amund Skarholt, leder	1 222	Thorstein Øverland, nestleder		0
Eldbjørg Løwer, nestleder	200	Svein Norvald Eriksen		0
Inge Andersen	0	Karl Olav Hovden		0
Nils Halvard Bastiansen	0			
Toril Eidesvik	0	Styret i DNB ASA		
Camilla Marianne Grieg	0	Anne Carine Tanum, leder		300 000
Leif O. Høegh	0	Bjørn Sund, nestleder		31 196
Nalan Koc	0	Jarle Bergo		0
Tomas Leire	0	Bente Brevik		5 000
Per Otterdahl Møller	0	Sverre Finstad		7 931
Dag J. Opedal	1 705	Carl A. Løvvik		116
Ole Robert Reitan	0	Tore Olaf Rimmereid		6 111
Gudrun B. Rollesen	0	Ingjerd Skjeldrum		6 288
Arthur Sletteberg	2 444			
Merethe Smith	0	Ledende ansatte		
Birger Solberg	10 888	Rune Bjerke, konsernsjef	4 691	23 386
Ståle Svenning	0	Bjørn Erik Næss, konserndirektør finans	3 633	28 367
Turid Sørensen	0	Trond Bentestuen, konserndirektør	2 052	4 882
Gine Wang	0	Ottar Ertzeid, konserndirektør	22 068	148 961
Hanne Rigmor Egenæss Wiig	1 705	Liv Fiksdahl, konserndirektør	2 136	8 655
		Solveig Hellebust, konserndirektør	2 106	3 713
<u>Medlemmer valgt av de ansatte</u>		Cathrine Klouman, konserndirektør	2 487	16 519
Rune Asprusten	2 644	Kari Olrud Moen, konserndirektør	1 707	7 492
Bente H. Espenes	186	Karin Bing Orgland, konserndirektør	2 430	7 840
Willy Furunes	852	Tom Rathke, konserndirektør	3 167	14 363
Bjørn Hennum	488	Leif Teksum, konserndirektør	3 695	48 236
Einar Pedersen	93			
Eli Solhaug	3 145	Konsernrevisjon		
Marianne Steinsbu	3 630	Tor Steinfeldt-Foss, konserndirektør		0
Britt Sæle	1 546			
Astrid Waaler	0			
Arvid Åsen	603	Valgt revisor har ikke aksjer i DNB ASA		

Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Lov om årsregnskap m.v. paragraf 7-26.

Oslo, 14. mars 2012
I styret for DNB ASA

Anne Carine Tanum
(styreleder)

Bjørn Sund
(nestleder)

Jarle Bergo

Bente Brevik

Sverre Finstad

Carl A. Løvvik

Tore Olaf Rimmereid

Ingjerd Skjeldrum

Rune Bjerke
(konsernsjef)

ERKLÆRING

I HENHOLD TIL VERDIPAPIRHANDELLOVENS PARAGRAF 5-5

Vi bekrefter at konsernets og selskapets årsregnskap for 2011 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets og selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Styrets årsberetning gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor.

Oslo, 14. mars 2012

I styret for DNB ASA

Anne Carine Tanum
(styreleder)

Bjørn Sund
(nestleder)

Jarle Bergo

Bente Brevik

Sverre Finstad

Carl A. Løvvik

Tore Olaf Rimmereid

Ingjerd Skjeldrum

Rune Bjerke
(konsernsjef)

Bjørn Erik Næss
(konserndirektør finans)

REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen og representantskapet i DNB ASA

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for DNB ASA, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og konsernsjefens ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, for konsernregnskapet og for slik intern kontroll som styret og konsernsjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men

ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon om selskapsregnskapet

Etter vår mening er selskapsregnskapet for DNB ASA avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2011 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Konklusjon om konsernregnskapet

Etter vår mening er konsernregnskapet for DNB ASA avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2011 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at styret og konsernsjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Oslo, 14. mars 2012
ERNST & YOUNG AS

Erik Mamelund
statsautorisert revisor

KONTROLLKOMITEENS UTTALELSE

TIL REPRESENTANTSKAPET OG GENERALFORSAMLINGEN I DNB ASA

Kontrollkomiteen har ført tilsyn med DNB ASA og konsernet i henhold til lov og instruks fastsatt av representantskapet.

Kontrollkomiteen har i forbindelse med årsavslutningen for regnskapsåret 2011 gjennomgått årsberetningen, årsregnskapet og revisors beretning for DNB ASA.

Komiteen finner at styrets vurdering av DNB og konsernets økonomiske stilling er dekkende og tilrår at årsberetningen og årsregnskapet for regnskapsåret 2011 godkjennes.

Oslo, 14. mars 2012

Frode Hassel
(leder)

Thorstein Øverland
(nestleder)

Svein Norvald Eriksen

Karl Olav Hovden

Svein Brustad
(varamedlem)

Merete Smith
(varamedlem)

NØKKELTALL

	DNB-konsernet	
	2011	2010
Renteanalyse		
1. Sum gjennomsnittlige rentemarginer, volumvektet (%)	1,12	1,15
2. Gjennomsnittlig rentemargin på ordinære utlån til kunder (%)	1,59	1,61
3. Gjennomsnittlig rentemargin på innskudd fra kunder (%)	0,30	0,32
Rentabilitet/lønnsomhet		
4. Netto andre driftsinntekter i prosent av samlede inntekter	39,9	40,8
5. Kostnadsgrad (%)	47,1	47,6
6. Egenkapitalavkastning (%)	11,4	13,6
7. Risikojustert kapitalavkastning (%)	16,6	19,0
8. Regnskapsført kapitalavkastning (%)	19,1	25,2
9. Gjennomsnittlig egenkapital inklusive avsatt utbytte (millioner kroner)	113 934	103 292
10. Avkastning på gjennomsnittlig risikovektet volum (%)	1,22	1,17
Soliditet		
11. Kjernekapitaldekning uten fondsobligasjoner, ved utgangen av perioden (%)	9,4	9,2
12. Kjernekapitaldekning ved utgangen av perioden (%)	9,9	10,1
13. Kapitaldekning ved utgangen av perioden (%)	11,4	12,4
14. Kjernekapital ved utgangen av perioden (millioner kroner)	110 350	103 368
15. Risikovektet volum ved utgangen av perioden (millioner kroner)	1 111 574	1 028 404
Utlånsportefølje og nedskrivninger		
16. Periodens individuelle nedskrivninger i prosent av gjennomsnittlig netto utlån til kunder	0,27	0,36
17. Periodens nedskrivninger i prosent av gjennomsnittlig netto utlån til kunder	0,28	0,26
18. Netto misligholdte og netto tapsutsatte engasjementer i prosent av netto utlån	1,50	1,55
19. Netto misligholdte og netto tapsutsatte engasjementer ved utgangen av perioden (millioner kroner)	19 465	18 409
Likviditet		
20. Innskuddsdekning ved utgangen av perioden (%)	57,8	54,8
Kapital eiet eller forvaltet av DNB		
21. Kundemidler under forvaltning ved utgangen av perioden (milliarder kroner)	500	509
22. Forvaltet kapital ved utgangen av perioden (milliarder kroner)	2 389	2 141
23. Gjennomsnittlig forvaltningskapital (milliarder kroner)	2 148	1 970
24. Sparemidler ved utgangen av perioden (milliarder kroner)	1 240	1 151
Personal		
25. Antall årsverk ved utgangen av perioden	13 620	13 021
DNB-aksjen		
26. Antall aksjer ved utgangen av perioden (1 000)	1 628 799	1 628 799
27. Gjennomsnittlig antall aksjer (1 000)	1 628 799	1 628 799
28. Resultat per aksje (kroner)	7,98	8,66
29. Resultat per aksje eksklusive virksomhet holdt for salg (kroner)	7,99	8,62
30. Utbytte per aksje (kroner) ¹⁾	2,00	4,00
31. Aksjonæravkastning (%)	(25,2)	33,9
32. Direkteavkastning (%)	3,42	4,88
33. Egenkapital per aksje inklusive avsatt utbytte ved utgangen av perioden (kroner)	72,33	68,27
34. Sluttkurs ved utgangen av perioden (kroner)	58,55	81,90
35. P/E (price/earnings)	7,33	9,50
36. P/B (pris/bokført verdi)	0,81	1,20
37. Børsverdi (milliarder kroner)	95,4	133,4

1) Utbytteforslag for 2011.

Se neste side for definisjoner av utvalgte nøkkeltall.

Definisjoner

- 1, 2, 3 Basert på nominelle verdier eksklusive lån til og innskudd fra kredittinstitusjoner og nedskrevne lån, målt mot 3-måneders pengemarkedsrente.
- 5 Sum driftskostnader i forhold til sum inntekter. Kostnader er eksklusive nedskrivninger på goodwill og andre immaterielle eiendeler og tilbakeføring av avsetning til avtalefestet pensjon. Sum inntekter er eksklusive gevinst ved fusjon av betalingsformidlingsselskapet Nordito og danske PBS Holding i 2010.
- 6 Resultatet er fratrukket minoritetsinteresser. Gjennomsnittlig egenkapital er beregnet med utgangspunkt i regnskapsført egenkapital fratrukket minoritetsinteresser.
- 7 Risikojustert kapitalavkastning er definert som risikojustert resultat i forhold til risikojustert kapitalbehov. Det risikojusterte resultatet gir et uttrykk for hva resultatet ville vært i en normalisert situasjon. Risikojustert kapitalbehov er nærmere beskrevet i kapitlet "Styring i DNB".
- 8 Regnskapsført kapitalavkastning er definert som periodens resultat i forhold til risikojustert kapitalbehov. Resultatet er fratrukket minoritetsinteresser og justert for forskjellen mellom renter av gjennomsnittlig egenkapital og renter av risikojustert kapital.
- 10 Resultat for perioden i forhold til gjennomsnittlig risikovektet volum.
- 21 Sum midler til forvaltning for kunder i Forsikring og kapitalforvaltning.
- 22 Sum eiendeler og kundemidler under forvaltning.
- 24 Sum innskudd fra kunder, kundemidler under forvaltning og aksjeindeksobligasjoner.
- 26 Generalforsamlingen 28. april 2011 ga styret i DNB ASA fullmakt til å kjøpe egne aksjer for samlet pålydende inntil 732 959 487 kroner, tilsvarende 4,5 prosent av aksjekapitalen. Aksjene kan kjøpes i markedet over børs. Hver aksje kan kjøpes til kurser mellom 10 og 150 kroner. Fullmakten er gyldig i tolv måneder fra 28. april 2011. Ervervede aksjer skal innløses i henhold til reglene om kapitalnedsettelse. Det er inngått avtale med staten v/Nærings- og handelsdepartementet som innebærer at det ved innløsning av ervervede aksjer skal foretas en forholdsmessig innløsning av aksjer tilhørende staten slik at statens eierandel holdes konstant.
- 28 Eksklusive minoritetsinteressers resultatandel. Beholdning av egne aksjer er trukket ut ved beregning av resultat per aksje.
- 29 Eksklusive virksomhet holdt for salg og minoritetsinteressers resultatandel. Beholdning av egne aksjer er trukket ut ved beregning av resultat per aksje.
- 31 Sluttkurs ved utgangen av perioden minus sluttkurs ved begynnelsen av perioden, inkludert utbytte reinvestert i DNB-aksjer den dagen utbytte mottas, i forhold til sluttkurs ved begynnelsen av perioden.
- 33 Egenkapital ved utgangen av perioden eksklusive minoritetsinteresser i forhold til antall aksjer ved utgangen av perioden.
- 35 Sluttkurs ved utgangen av perioden i forhold til resultat per aksje.
- 36 Sluttkurs ved utgangen av perioden i forhold til bokført egenkapital ved utgangen av perioden.
- 37 Antall aksjer multiplisert med sluttkurs ved utgangen av perioden.

GENERALFORSAMLING

Ordinær generalforsamling avholdes 25. april 2012 kl. 18.00 i DNBs lokaler, Kirkegata 21, Oslo. Informasjon om påmelding og dagsorden er tilgjengelig på dnb.no/generalforsamling.

Aksjonærer som er registrert som eiere i DNB ASA gjennom VPS, Verdipapirsentralen, kan motta innkalling til generalforsamling elektronisk. Den enkelte VPS-kontofører kan gi ytterligere informasjon om Investortjenester. Aksjonærer med VPS-konto i DNB som ikke vil motta innkalling per post, kan registrere seg på dnb.no/investortjenester. Velg "Bestill-person" eller "Bestill-bedrift".

FORBEHOLD I FORBINDELSE MED UTTALELSER OM FREMTIDEN

Denne rapporten inneholder uttalelser om DNBs fremtidsutsikter, blant annet estimer, strategier og mål. Alle uttalelser om fremtiden er forbundet med risiko og usikkerhet, og den faktiske utviklingen og resultatene vil derfor kunne avvike vesentlig fra det som er blitt uttalt eller antydnet.

